

మొదటి పుస్తకము

శ్రీ గణేశాయ నమః

29

శ్రీరస్తు.

శ్రీ గణాధిపాయనము.

అ సేక పూర్వ కథాంతరూఢితంబును

శ్రీ స్కాంద పురాణాంతరూఢితంబును

నగు

సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ఇంగు తీర్థముల మాహాత్మ్యము,
పుణ్యకాల వివరము, మహా సంకల్పము, మాఖస్నాన,
సముద్రస్నాన, కైరవపీఠ, దశదానవిధులు చేర్చి
యాత్రాపరులకు సులభోపాయంబుగా
దెలియు నటుల సచనరూపంబుగ

వ్రాయబడి,

పంపితులచే బరిష్కరింపబడి,

రామేశ్వరం బుక్కుశాపు
మ. నాగలింగంపిళ్ల గారిచే,

చెన్నపురి

శివరహస్యముద్రాలయండు

ముద్రించి ప్రచురింపబడియె.

1916-వ సం॥

రిజిస్టర్డ్ కాపీరైట్.

జరిగిన సమయమున, ఏడాది

ద్రోహిత్యాది మాహాపాతములైన పాపములగుదురు, మునులారా యీ సేతు
మాహాత్మ్యము స్కంద పురాణములో విస్తారముగా జెప్పబడి
యన్నది మీరు సకలయాత్రాచరిత్రలు విన నిశ్చయించినవారు గనుక
సకలకథా విస్తారములు సూక్ష్మములుగా ముఖ్యముగ వినుచింతురు
అధాచ స్కందపురాణే.

శ్లో॥ సేతుస్నానేన ధర్మస్వస్య తేనైతుస్నానాదఘటియః ।

సేతుస్నానంద్విజ్రాతేష్టా స్సర్వకామ ఫలప్రదం ।

సేతుస్నానేనసర్వేషాం నశ్యంతేపాపనాశయః ।

వర్ధతేధర్మరాశిశ్చ శుక్లపక్షేయాధాశశీతి ॥

సూక్ష్మముగా సూచించితి సేతుస్నాన మాహాత్మ్యము బుద్ధులెంబు
బుగిమంతులు సేతు స్నానంబుజేసి తరింతురని తెలచెదననిన సూతా
సేతు బంధనం బెదుకయ్యె తత్ప్రకారంబు వినగోరెనమని యడిగిన
సూతు డిట్లనియె.

—* సేతుబాధనచరిత్రము. *—

కృతయుగంబున దశరథమహారాజు బహుకాలము రాజ్యంబుజేసి
త్రసాతానంబు తేమిజేసి పుత్రకామేష్టిచేసి యాగ పాయసంబును
ర్యాత్రయంబగు కౌశల్యానుమిత కైకల కొసాగిన రామ లక్ష్మణ
భరిత శత్రుఘ్నులను నలుగురు పుత్రులుదయించిరి. వారు బాల్యానస్థ
యగు లీలావిలాసులుగానుండుచప్పుడు విశ్వామిత్ర మహర్షి జేయు
సత్రయాగంబును రాక్షసులుబాధించి జెరుచుచుండ యోగ దృష్టివలన
నామహర్షి శ్రీమహావిష్ణు మూడుదశరథునకు శ్రీరాములనుపేర నవతరించి
రాక్షసులను నశింప జేయుచున్న వరమొసగియుండె. ఇస్సడాచార యవత
రించి దశరథునింటచుండ నేనిప్పుడాదశరథునికోరి శ్రీరాములను తీసు
కొని రావలయునని వచ్చి దశరథుని జూడ సమ్మతించి శ్రీరా
ములను విశ్వామిత్రునితో నంపిన వచ్చి విశ్వామిత్రుని యాగమును
నాంగోపాంగమునకును రాక్షసబాధ లేకుండ కాపాడిరి. అప్పుడు విశ్వా
మిత్రుడు సంతసించి శ్రీరాములకు అనేకములయిన దివ్యాస్త్ర ప్రయో
గంబు లుపదేశించె.

అంతజనకి మహారాజుతనపుత్రయగు సీతాదేవిక్రింద వాహికప్రయ
త్నింబాదరించి స్వయావరాబు చాటించిన నా స్వయావరాబునకు శ్రీరా
ములు పోయి జనకమహారాజునకు శివకొసాగిన విల్లురు వచ్చిన రాజులు
నెక్కువెట్టకనేయుండ రాఘవప్రండవలీలగా నాపిల్లునెక్కువెట్టి మత్స్య
యంత్రంబును దెగవేళి సీతను బెండ్లియాడి అదౌధ్యను సుఖార్థి నుండు
నప్పుడు దశరథుడు తనకు వృద్ధాప్యంబు వచ్చిన దని కుమారునకు
బట్టంబు గట్టునటుల మంత్రి సామాతులతో ఆలోచించి ముహూర్త
నిశ్చయబొనర్చి బట్టణాలంకారంబు జేయ నియమించె.

అట్టిప్రయత్నముల పడంపడి కైకదాసియగు మందర విని కైక
దగ్గిరిపోయి యోయమ్మా, దశరథుండు నీపై విశేషప్రేతి గలవాడనియు

రెండువరంబులు నీకునొసంగెననియు జెప్పచుంటేనే యిప్పుడు రాములకు పట్టాభిషేకం బొనరింప బ్రయత్నంబగుచున్నది. ఇక నీ కుమారుండును నీవును నాయన యాజ్ఞాబద్ధులయిన వారుగ నుండవలె యట్టి బ్రతుక బ్రతుకే.

ఈసమయంబునదశరథుని నిర్భంధించి నీకొసంగిన రెండువరంబులకు నొకటికి రాముని నరణ్యంబునకు బంపుటయు రెండవదానికి నీకుమారుండుగు భరతునకి పట్టాభిషేకము నేయుటయు నేర్పాటు జేసుకొనుమని ప్రోత్సాహపరుప నామె భర్తను నాప్రకారము కోరగా దశరథుండు విషలమనోరథుండై జీనస్మృతుండునోలె యుండె.

అంత పట్టాభిషేకంబున కాయత్తాబగును. దశరథుండు రామిం జూచి ఋష్యాదులు రాఘవుం బోయి నీడకునిం దోడ్కొనిరమ్మని యంప రాముండు తండ్రిసమీపంబునకు వచ్చి నడచిన సంగతి విని పితృవాక్య పరిపాలనకై తానరణ్యగమనోద్యోగుండైన సీతాలక్ష్మణులు వెంటనంటిరి. అంత గొంతకాలంబునకు దశరథుండు పరలోక గతుండైన భరతుండు రాము షాదుకలు నందిగ్రామంబున బూజించుచు రాజ్యం బేలుచుండె.

అట్లు శ్రీరాముండు సోదరభార్య సమేతుండై పంచవటీ తీరంబున షర శాలయంప నశించునపుడు రావణుండా సీతను దోడుకొనిపోయెను. అసంతరముభార్య స్వేషణకు బయలు వెడలి బంపారంబుజేరవచ్చుటకు సుగ్రీవుని బంటగు నాంజనేయుండువచ్చిన రాముండు సంతోషితి స్వాంతృడై నీవెవ్వండు నేమిటికొచ్చితినినియడిగిన యాంజనేయుండు సుగ్రీవుని వృత్తాంతంబంతయుంజెప్పి యేనతనిభృత్యుండ భవత్సంఖ్యంబుగోరి నన్నంపిన వచ్చినాడ ననియె.

రాఘవుండు లక్ష్మణసహితుండై యావానర శ్రేష్ఠుని వెంటంబో యిప్రమాణికంబుగావాలివధ ప్రతిజ్ఞుండయ్యె. సుగ్రీవుండు సీతాస్వేషణ

పరుడయ్యె. అంత సుగ్రీవుడు వాల్మీకి : రామసమయాబున భేదా
భేదాబులం దేయజాలక రాముండురకుంకిన సుగ్రీవుండు పలాయకుండై
రాములనిందించిన మరుసటిదివగుట పూర్వ లమాల ధరించుకొని యుద్ధ
క్షేయ నియమించి రాఘవులు యేకశరంబున వారిగూల్చి సుగ్రీవు
నకు బట్టాబుగట్టె, తదుపరి సీతా నేషణంబునకై వానర శ్రేష్టుల నలు
మూలలకు బంప నగు నాంజనేయుడు డాదాది సమేతుండై లంకా
పురాశోకననాబున నై దేహింగాంచి లంకయాతయునహించి శ్రీరాము
లానవాలుగా నిచ్చిన యంగుళీయకము భూమిజ కిచ్చి యామె చూడ
మని చెచ్చి శ్రీరాముల కొనంగె. సంత లక్ష్మణ సుగ్రీవా గద హను
మదాది వానర సమేతుండై మహేంద్రహాతి సమీప్తి చక్రవర్తిహా
తంబున నినశి మనపుడు రావణానుజుండగు విభీషణుండు మంత్రచతుష్ట
యాబుగా రాముల శరణొందిన సుగ్రీవాదులు శంకించుచుండినను యభ
యంబొసంగి రాక్షస రాజ్యంబున కభిషిక్తుజేసి యిట్లునియె.

ఓవానరశ్రేష్టులారా సీసముద్రము మహా భయాకరము నొంగి
చుచున్నది. మనలకుశ్రోవనియచ్చున్నది యని సాశయించుచుండ విభీ
షణుడు జేతెంచి.

ఓరఘువీరా ! ఈరత్నాకరుండు యుష్మద్వౌశ సముద్భవ సగదత
నయ సమూహ నిర్విఘ్నం డగుటంజేసి నాగరుండుచు బ్రసిద్ధి నొండె. కాన శర
ణాబువేడ నస్మత్కార్యాచుకూలుండగు సనిన నంగీకరించి ఓకపిచరులారా
నతిభీషణంబగు సీసముద్రంబు ప్లపామలు దరింప నశక్యంబు విభీషణోక్త
ప్రకారంబున మార్గాసిద్ధిగోరి నరుణాలయంబు నుపాశించెద. ఏనుపాసి
చేసం దుర్మదుండగునేసి దహించెనని సౌమిత్రీసహితుండై యాచుచునం
బుచేసి దర్భశయనంబున స్వహస్తంబు దలగడగ నిడికొని దర్భశయనం
బున శయనింకె.

ఇవివీధాబున త్రిరాత్రులు సకల స్మృతేదియు నియమ సమన్విత
తుండునగు రామచంద్రుండు యధార్థంబుగా సనేకవిధంబుల వేడిం

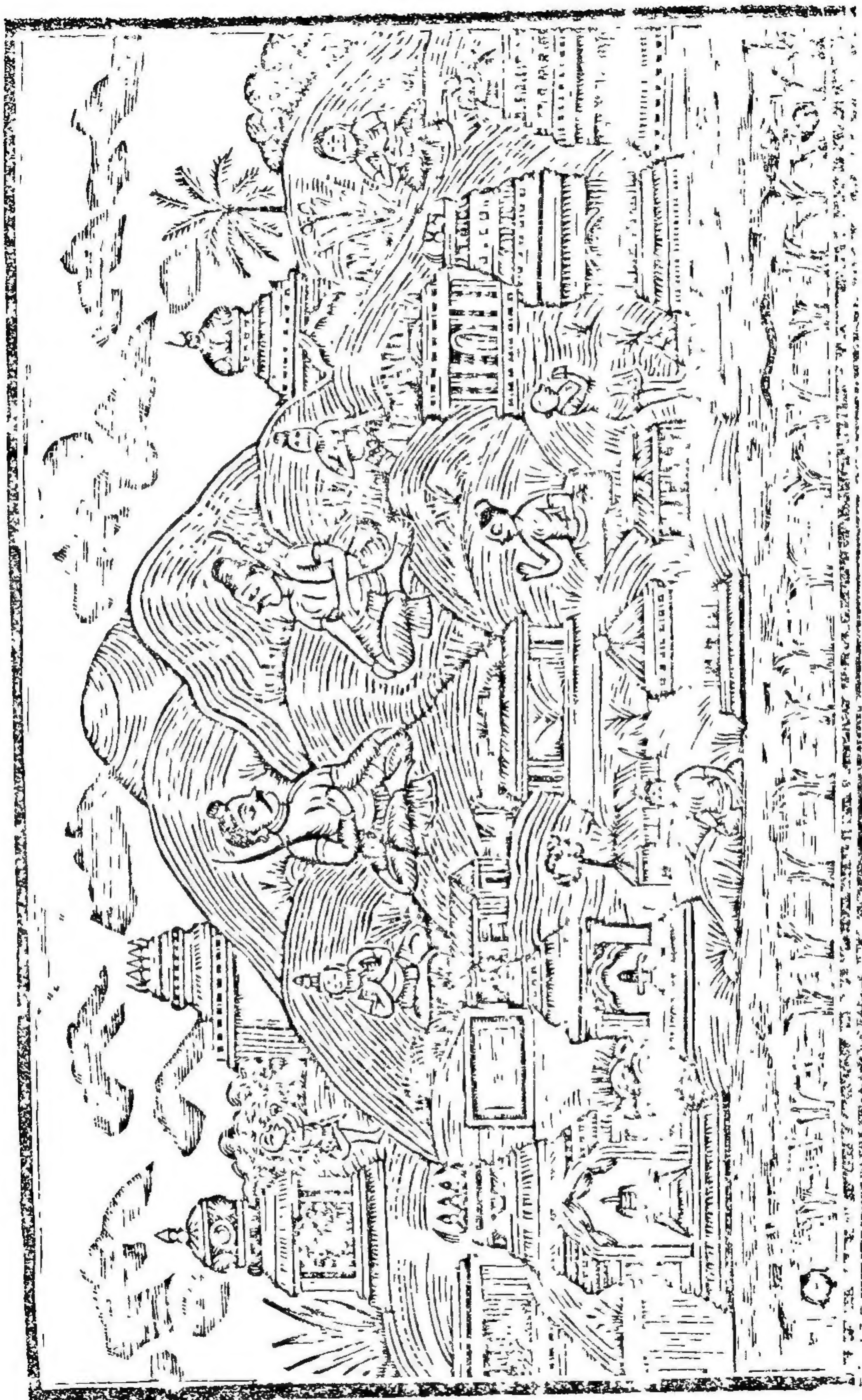
దుర్మదుండగు సాగరుండు దగ్ధుల జొసగకపోయె. నంత నృపొత్తముగను లక్ష్మణు గాంచి, సౌమిత్రి ఈసముద్రుండు క్షమా యుక్తుడగు నన్న సమరుండాదలంచె నాశీవిజృంభమంబులగు బాణంబులనొసగుచు నితని నమోఘాస్త్రంబులచే శోషింపజేసి నిర్జలుండగుచు గావించెడి వానరసమూహంబులు పాదంబులచే గృతగమను లగుమరని ధనుర్ధామై త్రోధపర్యా కులేక్షుణుడగుచుఁ ద్రిపురాంతకుం బోలె ధనురాక్షరణము గావించి సనుస్తజగాబులు కంపంబునొంద చుగ్రంబులగు బాణంబులం బ్రయోగించె. నంత రామప్రేరితంబులయిన బాణంబులు తోయంబులు బ్రవేశింప సాగరుండు పాతాళోద్ధతుండును నతిభీతుండును కంపమాన దేహుండు ననన్యశరణుండును కృతాంజలయగుచు కైవల్య పదకారణుడగు రాఘవు శరణంబునొంది యిట్లుని స్తుతించె.

ఓరఘనాయకా నీవుతాటకాంతకుండవు కౌశికయాగక్షకుండవు మహాదేవశరాసనని దానివి భక్తాభీష్టఫలప్రదాయకుండవు దేవకార్యాన్నివి రఘువంశసముద్భవుండవు, మహానుభావుండవు, నిన్ను గొనియాడ నంత రంబగునే నీకనేక వాదచాటులొనరించెద శరణార్థియగు నన్ను గావును, కోపంబునసంహరింపుము, క్షమి పుము భూమ్యాదులు శరమేష్టికల్పితంబులగు న్వగుణంబుల నెట్లువిమవ దట్లయేను సగాధంబగు మత్స్యభావంబుమాననేర మన్నింపుము. యుష్మత్సేనావతిరణంబునకుం దగిన సాహాయ్యంబు చేసెదనని విన్నవించిన సంతసించి రామచంద్రుండు ఓ రత్నాకరా మత్తైస్య సమూహంబులకుంబోవలయుగాన శోషణంబు నొందుమనిన సముద్రుం డిట్లనియె. ఓనృపొత్తమా నీవు సైన్య సమేతంబుగా లంకకుంబోవ నుపాయంబువచించెద నాకర్ణింపుము. యుష్మదాజ్ఞాగౌరవంబున శోషణంబునొంది నన్నుంగాంచి జనంబులు ధనుర్బలంబునకు భీతి నొందినవాడనై తినని వచింపుమరుగాన మరియొక్క యుపాయంబు జెప్పద నాకర్ణింపును.

విశ్వకర్మపుత్రుండగు నలుందు కాష్టంబైన తృణంబైన శిలయైన నాయందుంచిన నవియన్నియును ధరించెద. అదిసేతుబదనంబునాసేతువుచే రావణ పాలితంబగు లంకాపురంబునకుం బొమ్మనివచించి సముద్రం డంతర్వా తుండయ్యె నదివిని రామచంద్రుండు నలునిచే సేతుబంధనంబు గానించి వానరసమూహంబుతో దాటె నదియెవర్భశయనం బనంబు. తదుక్తం సేతుమాహాశ్లేష్మో॥ నలశ్చక్రేమహాసేతుం మధ్యేనదవదీపిణేః దశయోజనవిస్తీర్ణం శతయోజనమాయతం ॥ సర్వపాతక క్షిణోమర్యా । ముచ్యంతే సర్వకీర్తిష్యే॥ వ్రతదాన తపోహిమోర్నైర్నతథాతుష్యతేశిన॥ సేతుమజ్జన మాశ్రేణయథాప్రీణాతిశంకరం॥ ఇతి॥ వింశిరామునులారాసేతు మాహాత్మ్యం బసర్వభూ సేతున్నానాబున మహాపాపాబులు నశించును హరిహర స తోషకారణం బాసేతువు నావరించుకొని యనేకకోట్ల తీర్థం బులుగలవుగాని యందులో మహా ముఖ్యతీర్థంబులుజెప్పెద.

—* సేతుస్థానం నుండు ముఖ్యతీర్థంబులు. *—

వినుండుధర్మపుష్కణీమరుచక్రతీర్థంబు, భేత్తానరదాబు, పాపవినాశి నీ, నీతానరస్సు, మంగళి తీర్థంబు, అమృతవాపియు, బ్రాహ్మకుండంబు, హనూమత్కుండంబు అగస్త్యతీర్థంబు, రామతీర్థంబు, అక్షుణతీర్థంబు, జటా తీర్థంబు, లక్ష్మీతీర్థంబు, అగ్ని తీర్థంబు, చక్ర తీర్థంబు, శివతీర్థంబు, శంఖతీర్థంబు, యాముగ తీర్థంబు, గంగాతీర్థంబు, గయతీర్థంబును, కోటితీర్థంబును, నాథ్యనామామృతంబును, మానసతీర్థంబును, ధనుష్కోటిపీఠంబుననని నిరువదినాలుగు తీర్థంబును మహాత్మమంబులు ముని ద్రుంబా యా అధ్యాయంబు పఠించినవానికి డగ్ధరాహిత్యంబని చెప్పియుండగా నీతీర్థంబులలో యథాశాస్త్రంబుగా నవగాహనాది క్రియలుజరిగించు వానికి నుత్తమలోకంబులు దొరుకుటకేమి యాశ్చర్యంబని చెప్పినవిని సూతా మురువదినాలుగుదీర్థంబులలో నుత్తమతీర్థంబు లెవ్వయో వినపించమని యడిగినమునులారా సమస్తతీర్థంబు లుత్తమంబులే నందులో ప్రధానతీర్థం

బనేకుల పవిత్రంబు జేసెననియు హరి హరులందరును పాత్రంబైనది గొప్ప విరివిగలది నేతఃపుకన్న మొదటిది ధర్మపుష్కరిణీయను చక్రతీర్థంబు దానిప్రభావం బమ్మతంబు వినిపించెన ముందువినగాను.

—* ధర్మపుష్కరిణీయను చక్రతీర్థ మాహాత్మ్యము. *—

అనిసూతుండు పుష్పిణ మహాపురోషభరితులై మునీంద్రులు సూతా అట్టిమహాత్మీకంబునకు నానుద్వయంబు గట్టటకు కారణ బేమియని యడిగిన సూతుగాను మునీంద్రులారా పేర్కొనవును మూలకారిణియు దర్భ శయనంబు నాస్థలంబున మహాచితకనారకంబున చక్రతీర్థంబునలకు.

పూర్వకాలంబున విష్ణు వరాయణులగు నేనవేనాంత విదుండు ను మహాబ్రహ్మచర్యవ్రతనిష్ఠుడొప్పు పురు మహాతపస్వియగు గాలవుం డను మహాముని దక్షిణానముద్రితంబున హోమాస్థిరబు మినానాక్షీసోమ సుందరి తేత్రంబగు మధురాపుకి నమోప యుగ్మగ్రామంబునకు కొం చపుడూరంబుగో స్థిరచారణంబునకు దావున ధర్మపుష్కరిణీ తీర్థంబున మహాపూజితంబగు నేమహాత్మ్య పుష్కరిణి కొన్ని దినంబులు జలాహ రుండై తిరుపతి వాయుధక్షిణంబు చేయుచు తిరిగిరికంబు నిరాహారుండై ప్రణవమంత్రంబు జపించుచు పరినేల సంతప్తంబులు ఘోషంబగు తపం బొనరించి తిరుపతి అష్టాక్షరీ సంత్రంబు నారాయణ నుద్ధరించి చేసిన భగవాతుండుగు సారాయణమున ప్రత్యక్షుడై సంతృప్తిచొంది పరం బిచ్చెద గోరుమని పరమేశ్వరు డాంతిచ్చిన గాలవుండు సంతోషించి.

వేదాంతపేష్యా నాథా నైరుగనానా వాసుదేవా త్రివిక్రమా దీనా ద్విహారణా నారాయణా సేవాదంబులకి నేక సమస్కారంబు లొనరిం తుని స్తోత్రంబు నుచేసిన జనార్దనుండు సంతోషించి చతుర్భుజంబుల గాలవుని గొలుగ చిహ్నంబు న గోరుమని మూడయిదంగిన గాలనముని మహాప్రేమండై నారాయణ పీతాంబుధర జగన్నాథగోవింద మిమ్ముల బ్రహ్మరులు గానజాలడు వేదంబులు గనుగొనజాల నట్టి పరమాత్ముని

పాదపద్మంబుల దర్శనంబు నాకు లభించె యోగీశ్వరుల కంఠరాని నుండ
రానంద కండభితుండవైతి నాకు దురితంబు లెందుకు దేవరవారి చర
ణారవిందంబులపై వదలని భక్తికృపసేయుమని కోరిన పరమేశ్వరుండు
సంతసించి॥

శ్రీ భగవాన్॥ శ్లో॥ మముభక్తిదృఢా తేస్తు నిష్కామి న్దాలవాధు
నా॥ ఏతత్ప్రార్థదేహంతే మత్స్వరూప మవాప్స్యసి॥ ప॥ అనుచునిష్క్రి
ధంబున భగవంతుం డాజ్ఞయిచ్చి గాలవా యీ యాశ్రమంబున నే సీఘ్ర
నివాసంబుజేయుముయిది ధర్మపుష్కరిశి మహాపుణ్యశ్రీర్థంబుపూర్వకాలం
బున ధర్మండిచ్చట మహాదేవు నుద్దేశించి బహుకాలంబు తపస్సుచేసి
స్నానార్థంబిచ్చట నొకతీర్థ నిర్మాణంబు చేసినందున ధర్మ మహామునిచే
నిర్మించబడుటవలన ధర్మపుష్కరిణి యనునామంబు సార్థకంబయ్యె॥

తదనంతరంబున మహాదేవుండు ప్రత్యక్షుంజైన॥ తదుక్తంస్కాంచె॥
శ్లో॥ ప్రాదురా సిత్స్వయాదీ ప్రాదిశోర్థ విభాసయన్॥ తదాశ్రమ
మనుప్రాప్తం మహాదేవంఘృణాసిధిం॥ పరమసంతుష్టస్తుష్టావ పరమేశ్వరం
ధర్మ ప్రమాణామి జగత్కర్తా,

మితీనాంప్రణవాత్మకంసమస్తదేవతాకూప మాదిమభ్యాంశోపజ్జితం
ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపంనమామ్యహం॥ సమస్తజగదాధారి
మనంతమజమన్యయం॥ యమామనంతయోగీంద్రా సంపదపుష్టివర్ధనం॥
నమోలోకాధినాథాయవంచతేపరివంచతే॥ నమోస్తుసీలకంఠాయపశూ
నాంపతియేనమః॥ నమోరుద్రాయదేవాయజగద్రద్రాయప్రచేతనే॥

ప॥ ఇవిధంబున ధర్మంబుస్తోత్రంబుచేసిన మహేశ్వరు డతిప్రీ
తుండై వరంబువేడుమనిన ధర్మంబు సంతసించి మహాదేవా దేవరికునేను
వాహనంబుగాగలకోరిక గలిగినది గావున నేను వృషభ స్వరూపుడనై
నిను వహించెడిశక్తిగలిగి విలసిల్ల వరంబుకృపసేయుమని కోరిన మహేశ్వ

రుండా స్తోత్రంబుచే ప్రీతుండై ధర్మా యీతీర్థంబు సీచే కృతజగుట
దీనికి ధర్మపుష్కరి శి యనునామంబు జగద్విశ్రాంతియగు సీతీర్థంబులో
నెవరైన స్నానంబు దానంబు సాధ్యయు జపంబు మొదలగు సత్కర్మములు
జరిపినవానికి పుణ్యం బనాతంబగుననుచు వలంబొసాగి నృపభస్వరూపం
బునొంది ధర్మనిపై నెక్కి కైలాసంబున కేగె.

గాత్రన గాలవా మాయజ్ఞచే శక్తిరాత వ్యంతం బీష్మపుష్క-
రిణి తీర్థంబులో తపాంబుగావించుచుండుము మునిశాస్త్రాలా తనుపరిమా
లో నై క్యంబుగాగలవు నీకిక్కడ నేనిధంబులైన యాయాసంబులు సం
భవించినగాని మాచక్రంబునచ్చి మట్టవిగ్రహంబు గావించి నిన్ను గణేం
చగలదని శ్రీవిష్ణు దేవుడాజ్ఞ యొసంగి యంతర్హితండ్యె.

విష్ణు ముచులారా యివిధాంబున విష్ణుదేవుండానతిచ్చిన ధర్మ
పుష్కరి ధర్మని భగవంతునియాజ్ఞానకారంబచ్చటనే పుంబొనరించుచు
నిశ్చలభక్తుండై యుండ నొకకాలంబున మా ఖిలసమేకాదశీ దినంబున
నుపవాసంబుచేసి రాత్రికాలంబున జాగరణంబుజేసి మగునామ దాన
శీదినంబు నరుణోదయంబున స్నాన సంధ్యా ద్యుచష్టాకంబులుజేసి తుల
సీపుష్పామలచే కృష్ణునిం బూజించి నిశ్చలభావంబుతో విష్ణుస్తోత్రంబు
చేసెను.

తదుక్తంస్కాండే॥ గాలవః॥ శ్లో॥ స.హస్రశీరసంవిష్ణుం మత్స్యరూపధరిం
హరిం॥ నమస్యామిహృషీకేశం కూర్మవారాహరూపిణం॥ నాగసింహాం
వామనాఖ్యం జామదగ్న్యం చరాశువం॥ బలభద్రంచ శ్రీకృష్ణం కల్కిం
విష్ణు ననూమ్యహం॥ వాసుదేవమనాధారం ప్రణవాద్వివాశకం॥ ఆధా
రం స్వీహతానాం ప్రణమామిజనార్దనమితి॥ యివిధంబున ననే విధంబుల
శ్రీవిష్ణుస్తోత్రంబునేయుచు ధర్మపుష్కరిణి తీర్థంబులోనున్న సమయంబున
మహాఘోరాకారుండు క్రూరుండు రాక్షసుడొకండుయుక్త పీడితుండై

యనేక విధంబుల విష్ణునామ స్మరణంబుజేయుచు మొరలు బ్రాహ్మణకర్తవేల్పు
కామొరజెవి సోకినంతమాత్రంబులో విర్రవీగి చద్రన చక్రంబు బాపినది
వచ్చుటజూచి రాక్షసుండు భీతుండై పలాయనంబుకొందిన చక్రంబు నెంబ
డించి తన గంబ హనికేగంబు ఖండించిన రాక్షసుండు వృక్షుండైన గా
లవుండు సంకోషించి విస్తారంబుగా సుదర్శనస్తోత్రంబుజేసె.

గాలవః॥ శ్లో॥ విష్ణుచక్రనమస్తేస్తు భక్తిరహణదీక్షిత । నారాయ
ణకరాంభోజ భూషణాయనమోస్తుతే । రక్షమాంభయ సంవిగ్నం సర్వ
స్మాదపికల్పితాత్ ॥ ౪ ॥ ఇన్ద్రియాబున గాలవుండు సుదర్శన స్తోత్రంబు
గావించిన సంకోషించి గాలవావేనకు యీధ్మపుష్కరిణి దేవీపుట్టణ
పర్యంతంబు మునుపుధక్మనిచే నిర్మింపబడియుండే నేనతిపర్యంతం బీతీ
ర్థంబును రక్షించుచుండుచు నాతవరకీర్తనంబునకు చక్రతీర్థంబనిపేరు.

ప్రథితంబగునీర్థ రాజంబులో స్నానదానతర్పణాదులు జరిగించిన
వారు వారినాశమందు జన్మించినవారు పుత్రప్రాత్రాదిగణ బులో విఘ్నా
తపాపులై శ్రీధరునిపరమపదంబు జేకుమరనిజెప్పి గాలవుండును మరియు
మునిగణంబులుముడిమంది జూచుచుండ విష్ణుచక్రంబు ధ్మపుష్కరిణిలో
ప్రవేశించియుండే గావున దానికి చక్రతీర్థంబని పేరుగలిగి ప్రకాశించెను.
శ్లో॥ చక్రతీర్థసమాతీర్థనభూతంనభవేష్యతే॥ వింటిగదా యిన్ని విధంబుల
మహోత్కృష్టంబైనది గనుకనే చక్రతీర్థంబునకు సాక్షాత్తీర్థని కీర్తివిస్త
రించినదని సూతుండుజెప్పె.

సూతాగాలవరుషుని మ్రొంగవచ్చిన రక్కసుండై యిండు సుదర్శనం
బుచే వాడుముక్తుండగుటకు కారణంబేమయని యడిగిన సుసేంద్రులారా
పూర్వ కాలంబున హోలాస్యంబున సోహసందరన్వామి వారిదింబులో నసి
ష్టాత్రి ప్రముఖులగు మహాగర్జులు యిరువది నాలుగువేలమంది శినచూజా
తత్పరులు భూతిరుద్రాక్షధారులు పంచాక్షరీమంత్ర జప ప్రవీణు లుండి

యొకనాడు మహ్యాన్న కాలంబందు సశిష్టాదులు స్నానార్థంబరిగినవిశ్వా
నసుకునూరును ద్వారముందును గగధర్వుడు లలనాశతంబులతో వివ
స్త్రులై జలక్రీడచేయుచు మహా నైధవంబుతో నుండి నోలలాడు చుండి
గర్వించి మునులజూచి స్త్రీలవస్త్రంబులుధరించిరి వామలక్ష్మ్యులు లేక
నగ్నులై క్రీడించుచున్న వసిష్ఠుడుజూచి మహా క్రోధాదుల చిత్తుండై
సీపు గర్వాధింధుండవై సంచరించుచు రాత్రి ముడపుగన్ముగి శిపించెను.

అంతవాడు కుంభాకాంతుడై స్త్రీలతోనూక మహామునిసాన
బులపై బడ్డ శిష్టుడు భామలాగామీయను నోమంబులను గాన పూ
స్వర్గంబునకేగి యు వీడు గర్వగ్రస్తుడు గావునవీని శిపించితనని పలికిన
మహాత్మా మహా శాంతస్వభావులు మానగటి మూఢుల రక్షించును
దిక్కెవ్వరికి శోకించిన కృపాన్వితుండై భామలాకామూశాపంబ్రతిహ
తంబుగావును వ్యర్థంబుగాను మీరు స్వర్గంబునకు బోవలయు వీరు
యూరుసంసర్త్యంబులు రాత్రిసంధ్యై క్రూరుండై సాక్షరించుచు చక్రతీర్థ
సన్నాహంబున గాలనమునీని భక్షించబోయి గాలనస్త్రోత్రప్రేమగడుగు
రమానాథుచే ప్రేరేపించిన చక్రంబుచే భిన్నశిరస్సు గడై నిజస్వరూపంబు
ధరించి దీని బుర్రకీతెంచి మిమ్ముగొంది సాక్షునివలె యాచించి రా
శులై సతీన గొగిరిమిగొ. కోదన బురుజేయుచు స్త్రీలబుర్రకుపోయి.

అంతట నాగంధర్వుడు విశ్వశాకాక్షుడు మహావృష్టింబుకరా
శవదనుండు మహానిర్దయుండై సంచరించుచు చక్రతీర్థసహింబున తపం
జొనరించు గాలపుని భక్షించబోయి చక్ర బుర్రే ఖండతమ స్త్రవండ్లై దిన్య
దేహధార్మియైవిమానంబుంధుండై న జలిబద్ధుండై చక్ర బును స్తోత్రంబు
సేయుచు నాకాశమాంబున దుర్బుండు స్వర్గ బుర్రకే నెని చెప్పిన
యాశ్చర్యంబునొంది చక్రతీర్థప్రభావంబు చెప్పశక్తింబుగాదు మహా
తమంబు సూతా దేవీపట్టణపర్యంతంబు విస్తీర్ణంబై స చక్రతీర్థంబే

విధంబున విభక్తంబయ్యె జెప్పమని యడిగిన మునీంద్రులారా పూర్వకా
లంబున పర్వతంబులు రెక్కలుగలనై యెగిరి ప్రజాత్మోభంబు గావించిన
దేవేంద్రుండలిగి పక్షక్షేదచంబులు సేయుటచే నదిని పర్వతంబులు సము
ద్రప్రవేశంబులగుటచే చక్రతీర్థంబు నింసి విభక్తంబయ్యె.

ఇదిగాక నీచక్రతీర్థంబుతో విఘ్నముండచుచును బ్రహ్మచే శపుం
డై మరుష్యయోనియందు జనించి భార్యయుతాను స్నానంబుచేసి పవిత్ర
లైరని చెప్పినను సూతా మూవృత్తాంతంబు మాకు వినుపించుమనియడి
గించుచులారా పూర్వకాలంబున నొకనాప బ్రహ్మదేవుడు సత్యలోకం
బుతో సావిత్రియనస్వతీ సహితుండైన సనకసనందన సనత్కుమార నార
దాది మునిజనంబులు సేవింప సిద్ధవిద్యాధర గంధర్వాదిగణంబులు నష్టవసు
వులకొలుచు చూర్గశీషముఖసర్వవేశ్యలునాట్యమాక నిండు కొలువులో
గూడ నలయుసామరు పుష్కరస్త్రీ బహువిలాసంబుతో నాట్యంబుసేయు
గూడ నాయుగశోభు వస్త్రాంబులొలిగి మా కమూంబుబయలై
గావనచ్చిన సర్వజను . మకుత సేత్యలై యుండిరి.

అప్పుడొ యమంబు విఘ్నముండచునును పూర్వ పులకాం
కి శరీరుండై కామూతుండై జూచినబ్రహ్మగనుగొని స్త్రీప్రలోలుండవు
గాన ముంపజ్యమాసేయిండు జనియిండుమను ఈయంబునా మరుష్య
స్త్రీయై పూర్వకాలంబును, మీంద్రులు బహుకాలంబు సుఖించి ప్రభు
త్వంబుతో లోకవిశ్రుతు డగు కొమరును గని పుత్రునికి రాజ్యాభిషే
కంబుచేసి మీరిరువురు చక్రతీర్థంబుతో స్నానంబాచించి ముక్తులగుదు
రని బ్రహ్మశాపాంతంబును కృపచేసి.

ఆవిధంబున వారుమరుష్యులైకొశాంబీ గరంబుతో ప్రభుత్వంబు
జేసి చక్రతీర్థస్నానంబున పవిత్రులైరని చెప్పిన నంజోషించి సూతా
చక్రతీర్థంబు దేవీపట్టణ పర్వతంబుగలదని జెప్పితి నాపట్టణంబునకా

నామాబ్జెల్లు సాప్రాప్తాబయ్యే సాకథావిస్తారంబు వినుపింపుమని యడిగిన
మునులారా శ్రీరామచంద్రుండు సేతుప్రాసాదకాలంబున నవగ్రహస్వ
రూపంబులగు ననపాపాణాంబుల నెచ్చట ప్రతిష్ఠజేసెనో నక్కడనే చక్ర
తీర్థంబులకు చివర.

అక్కడ తీర్థంబులో స్నానంబు చేసి ననపాపాణ నర్కనాంబుల
జేసినవానికి సకలకార్య దిగ్విజయంబులు పుణ్యలోకంబులు గలుగుటకు
సాదేహంబు లేదు.

అష్టాణాంబులకు దేవీవట్టాబిని నామం జెందుకు వచ్చినవనిన.

పూర్వకాలంబులతిపుత్రుల దేవతలయూహాచరచే విష్ణుదేవుండు
జూపిన దని నూహించి తనబిడ్డల జెన్మనుచి విష్ణు దేవతల దాష్టాంగంబు
చే విష్ణునివ్వినంబు జరిగించెను. ప్రభుత్వంబు దేవతల పాలాయను నీవు
తనంబుగావించి ప్రబుంధుల కొమారునిబడిసి వానిచే దేవధ్వంసంబు
గావింపుమని యనేకవిధంబుల వేడిన నితిపుత్రిక మహిషరూపంబుదాల్చి
ఘోరంబును తనంబుగావించిన సుపాద్యంధులముని సాతోషించి నీకో
రికప్రకారంబున సకలదేవతానాశకుండును మహాబలవంతుడగు పుత్రుం
డుజన్మించును.

వానికి ముఖంబు మహిషముఖంబును శరీరంబుతయు ముచుష్టా
కారంబునై యుండును వానికి మహిషాసురనామంబునార్ధకంబు పొమ్మని
చెప్పిన తమపరివరప్రసాదంబున మహిషాసురుండువృత్తి విప్రసిద్ధ కుమార
ుండగు విమ్యన్మాలి మొదలగు రాక్షసులీకథవిచి మహిషాసుర నీవు
వరప్రసాద సరాక్రమ ప్రవీణుడవుగాన దేవతలు సుఖంబుగా స్వర్గరా
జ్యంబునుభవించుచున్నారది మనమాక్రమించకనుండిన నీబల తేజస్వత్వం
బులకు వినియోగంబేమని కోపం బెక్కించిరి.

అంతటనామరాక్షససమూహంబుతోగలిగి స్వగంబుపై దండెత్తి
నదేవదైత్యులకు చూచువత్సరంబులు మోగయున్నదెచ దేవతాజిస్వ
ంబువిడిచి దీచులై బ్రహ్మకక్షకుజలి తమకష్టాబు జెప్పమన్న బ్రహ్మకు
ధనంబుతోచకను మా మాపతులన్న యపనికే? దేవతలబాధలు బో
ధజేసినహరిహరులిద్దరు చుక్కోధతామ్రాక్షులై యాకాశముపై జూచిన
నత్యంత గ్రోధగర్భితులగు విష్ణుముఖంబుచే నొక వేదస్సు వెడలె.

వెంటనేశివముఖంబుచే నొక వేదస్సు వెడలె నంతట బ్రహ్మమొద
లగు దేవేంద్రుని దేవతలెందరో నందిచి ముఖంబులచుండి యొక్కక తే
జస్సు బయలుదేరి యాతేజ సమూహంబు మేరుపర్వతముభంగి యాకా
శంబుముట్టియుండ నంగునొనుచి వేరు స్త్రీస్వరూపంబు నిర్మమించెను.

అద్వైతనిన శివతేజంబున ముఖంబుచు విష్ణుతేజంబున భుజంబులు
బ్రహ్మతేజంబున చరణంబులు యింద్రతేజంబున నాగుసాధ్యమునై నచ్చ
తమున కేశంబులు చంద్రతేజంబున కుచంబు వరుణతేజంబున జాఘరోరులు
వృశ్చీతేజంబున నితంబంబు నక్కతేజంబున పాదాంగుళులు నసుతేజంబుల
కరాంగుళులు కుబేరునితేజంబున నాశిక నపస్రహాపతుల తేజంబులదంత
పంక్తు లగ్నితేజంబున నేత్రద్వంద్వంబులు నాయతేజంబున స్కాంధభూ
శ్రవణ యగలాబులయ్యె. ఇతరదేవతల తేజస్సులచే సమస్తానయన పరి
పూర్తియై మహాభాస్వల్యమాన తేజోవిరాజితమై యొకదేవి నెఱచిన
మహిమానుర మరణకారణంబై యీమగ్నాదేవి యున్నచింతిన కలి దేవత
లఖండంబగు సంశోషంబుకొండరి.

తనవారి ఈదేవికి చర్చన భవస్త్రాభూషణాలు సమర్పించిన సమ
స్త్రాభూషణాలంకారభూషితయై మనోహరాకారంబుతో సత్తీభీషణంబగు
నట్టహాసంబుగావించి సకలలోకంబులు కంపంబునొందె పరిచారికలందరు

నంజలిబద్ధులై యెనుటనిలిచినప్పుడు రుద్రాదిదేవతలందుకు స్వకీయంబు
లగు నాయుధంబులతో శూలాది నాధంబు లొక్కొక్కటి యొసంగిరి.

అంతట నాయుధంబులుధరించి సింహవాహనా మాధయై సుఖ
ముని విధ్యాధర గాధర్వాది దేవబృందంబు జయజయ పూర్వక స్తోత్రం
బులు జేయుచుండ నప్పుడు మహాప్రళయ ఘోషభీతర సింహనాదంబు
జేసిన దైత్యులువిని మూర్ఛిల్లి కొంతదిడవునకు ధైర్యంబులుదెచ్చికొని
యాయుధంబులు గైకొని మహిషాసురుని మునునిమించి యుద్ధసన్న
ధులై నిలిచి భైరవనాదంబు లొనరించుచుండిరి.

అనంతరమాదేవి త్రిలోకవ్యాప్త తేజోసిద్ధయై నాదకంపిత స్వర్గ
మర్త్య పాతాళయై మహా భీషణాకారయై నిల్పిన మహా సంకుల సమ
రంబయ్యె నప్పుడు లక్షకోటి సహస్ర పరిమితులగు రాక్షస నాయకు
లొక్కపెట్టున దేవిపైనడిచి జుట్టచుట్టి బాణవర్షంబు గురిపించిన నద్దేవి
చలించక నాబాణంబుల తనబాణపంక్తిచే ఖండింబులుజేసె దైత్యుల
శరీరంబులు ఖండింబులుగావించె నాప్రచండదండంబులు చండిక బాణ
పాతంబులకోర్చక రాక్షసులు పలాయనంబుకొంగిరి.

పిమ్మట నసుగులనిశ్శూన్యంబుగావించి మహిషా సురుడు క్రోధ
సంరక్తలోచనుడై చాపంబుగైకొని దేవేంద్రునిమీద దశసహస్రబా
ణంబులును యమునిపై పంచసహస్రంబులుబరిపించి దేవకోటిలో నొక్కొ
క్కనిపై పదేకవేల లెక్కచే నందిరిపై బాణంబులు బరిగించిన దేవత
లందరు భీతులై మహిషాసురు నెదురునిలజాలక పలాయనులై మహా
దేవిని శరణాబుజొచ్చిరప్పుడు భద్రకాళి మహా సారవతమగు శరాన
నంబుగైకొని యతఃసమానమగు బాణంబులు బరిగించిన మహిషాసు
రుని మంత్రులు, మహానామమును, సుచక్షువు, మహాహృదయను మహా
చంద్రుడును, మహాభక్షుడును, మహావానరుడును, మదోల్కరుడు

దును, పంచాస్యమను, పాదచూడుమను, బహునేత్రుమను, ప్రబా
హుమను, యేకాక్షేక పాద బహుపాదులు మొదలగువారు యుక్తము
గులై జగదాబకెకుటనిలిచిరి.

అంతట దేవివారిని కాలాగ్ని గుద్రనేత్ర సక్రశంబులగు నేత్ర
ములతోచూచి వజ్రప్రమానంబులు కాంచన పూజితములగు శరములు
నిగుడించి యామమాత్రముగో నందరిని రూపుమాపించుచుండకోప, బా
హుళ మదోన్మత్త, ప్రభృతినానాయకులు నచ్చిననందరిని తుణాబు
లో యమాలయాబునకనిపించ మహిషాసురుండు క్రోధ యమ్రక్షుడై
ప్రళయ కాలాయముడునుబోలె సైన్యంబులమాలగోలి దేవీ వాహనం
బగు సింహంబును హరింప నిశ్చయించి సన్నద్ధుడై పైకివచ్చె.

ఆనుహదేవికోపోద్దీప్త మానసమై ప్రచండచుగు ఖడ్గంబుగైకొ
ని బరిమార్చ సింహంబునడిచి చి. మహిషాసురుడును సింహస్వరూపుడై
నెగుక్కొనియొ నప్పుడుదేవివాని పాశబద్ధునిగావించిన ఖడ్గహస్తము
యెదుటలిచె నప్పుడు దేవి బాణవర్షంబు గుడించి వాని చీకాకు పరి
చిన బెదరి గదస్వరూపుడై పైకికిరిగి దేవీవాహనమగు సింహంబు
వానిశరీరంబు పొడంబులుజేసిననప్పుడు మరుష్యరూపుండైన దేవిఖడ్గం
బుచే వానిబాహువు నడికిన వాడు నిజస్వరూపంబుగైకొని శైలశృంగం
బులతో సరియగు తనశృంగంబులు విదళించుచు పైకివచ్చెను.

ఓరాక్షసాధమా నేను మధుసూచము జేయుదునుక సేగర్వోబును
చూపుచునునును యదల్పుచు క్షీరపానంబుఁగించి కృపాణంబుచేబూ
నినవాడు కార్యనశీకుడయి పలాయనండున జగదాబ సింహము నుచి
శించి నిబిడతరింబగు ముష్టిప్రహరంబు గావించిన వాడు నిర్దళిత హృద
యండు మహాభయపరిభ్రాంతండు ధైర్యబుజాలక దక్షిణ సము
ద్రతీరంబున మహిషాధిప్రాంతంబునకు పారిపోయెను.

దేవియు మహావేగముతో సింహంబు నురికించిన నిరువజాలక
దశ యోజనామామగు ధర్మపుష్కరిణిలో దేవీపట్టణసమీపంబున నంత
స్థితౌడయున భద్రకాళిదేవియుకూడ నురికించిన మహాచాసురుడు
గానరాక యుగిస నంగోచించుచుండ నాకాశవాణి యో జగన్మాతా
భవన్ముష్టి ప్రహారంబుచే వాడువెరచి ప్రాణరక్షణ తత్పరుండు ధర్మ
పుష్కరిణీజలంబులో దాగియున్నాడని పల్కువినవచ్చెను.

అందుకామె సంపదించి తన వాహనమగు సింహంబు కాజ్ఞాపిం
చిన నది తుణంగుతో పది గుఱుమడచి ముపుగల జలంబుచానంబు గావించె
నలిల బునితేజోబయిన రాక్షసుడు దీచుడయి నచ్చుచున్న మహిషా
సురుగని దేవిసంబంబుచే బాడిచి భూమిపై దొల్లించి శిరంబు పాదం
బుచేత్రొక్కి కృపాణంచే శిరంబు దెగవ్రేసిన మృతుండయ్యె నప్పుడు
దేవదేవ్యాధి క్షీణింపుచున్నది దేవసంఘంబులు మహానంద భరితులై
మహాదేవిని స్తోత్రంబు లోడి ధర్మంబులజేసిరి.

అప్పుడా దేవేంద్రాదే తలు దేవియాజ్ఞాప్రకారంబున శమ్మతం
బుతో ధర్మపుష్కరిణికిపెరా మహంబున తననామంబుతో దేవీపట్టణ
మని యొక్కగొం పుంబు నిర్మాణంబుగావించె నందుచే నది దేవీపట్ట
ణమని ప్రసిద్ధమయ్యె.

తరువాతి శ్రీరామచంద్రుడు సేతుబంధన తత్పరుండయి మంచి
ముహూర్తమున విఘ్నేశ్వరపూజ లొనరించి తిలకస్వామి పూజ లొన
రించి శమశ్కరించి సనపాదానాంబులు స్వహస్తంబుచే స్థాపించె నక్కడ
స్నానంబుజేసినవారి పాద పుయమగుటకు సందేహంబులేదు సత్యమ్
సత్యమ్ పునస్సత్యమ్.

అప్పుడై హృద్వపురాజే సేతుమాహాత్మ్యే దేవీపట్టణగూఢభ్య
సుముహూర్తే దినేన్వహః । విఘ్నేశ్వర ప్రణమ్యామ తిలకస్వామి

నమోతథా । నమోదేవ్యాభ్యమహానాం రామచంద్రోతి హామికః పాపయి
 త్వాన్విహస్తేన పాపానానవకాయథా । సింహసనం సమారుహ్య రామో
 నల కృతాశుభవానరైః కారియామాస సేతుమహా దలాదిభిః । దశయో
 జగన్ స్తీరమ్ । శతయోజనమాయుమ్ । సేత శ్చివశ్చిమాః కోటిగర్భ
 శియాశ్చక్రీతా । దుర్గాపురీచ ప్రాకో ట్టర్భిశ్చయ్యా క్రిక్రీతా ॥
 దుర్గాపురీచ కోటి రభయమ్ సేతుమాయుమ్ । దశపురేతథాద్భుత
 యాయామహామహానాం । చక్రీశ్చక్రీవేత్సాం పుణ్య పాపవినాశకయి ।
 స్మరణాదభయత్రాపి చక్రతీర్థస్త్వనైవహా । భస్మీభవ పాపానీడస్మలయో
 రితాన్యపి । జన్మాపివిలయాయాతి ముక్తిశ్చాపకరేష్టహా । చక్రతీర్థసమం
 త్తేన భూతవేదభవిష్యతి । తేత్రేపిండతతః కుర్యాత్ప్రకీర్తయేత్థైవచ ॥

ఇవిధిగంబున దేవీ-ట్టణమున ద్భుతయశమున స్నానదాన పిండ
 ప్రదానాది సత్కార్యంబులు జరిగించి

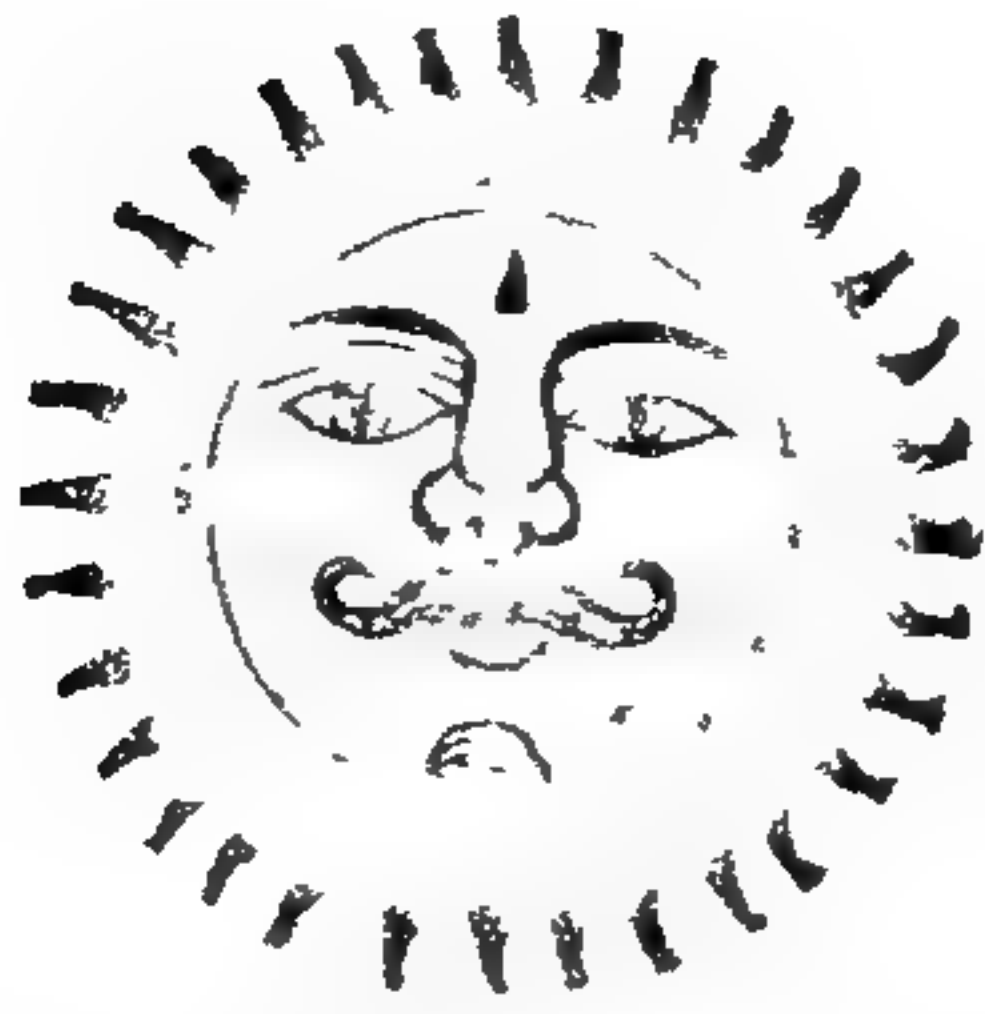
శ్లో॥ రఘువీరపదన్యాసవిశ్ర కృతపాదః నె । రఘువీరచేదహే
 గనె సేత నెనమః । సేతవేరామచంద్రస్య మోక్షమార్గాగ్ని హేతవె । సీతా
 యామానసామృతభాననెకామధేవె ॥

శ్లో॥ సాష్టాంగప్ర శిష్యాశ్చా మంత్రేణ నేనపై ద్విహః । భేతా
 శవరదండీర్థం తతః గచ్ఛన్మహాజలమ్ ॥

ను సేద్రులారా యీశ్వరకంబులు జదివి సాష్టాంగ ప్రణామంబా
 చరించి తదుపరి భేతాశ వరదండీర్థంబునకు బోవలయు నిక్కడికి చక్రతీర్థ
 మాహాత్మ్యంబు సంపూర్ణము.

శ్లో॥ యోధ్యాయవేనగతతే ద్విజేంద్రాశ్రణోతివాభ క్రియతో
 మనుష్యః । స్వర్గాదయ స్తస్యనదుర్లభాస్యైకై వల్యమపసరిక సమేవ ॥

ఇవిధిగంబున చక్రతీర్థంబులో స్నానంబు జేసినవారికి కైవలంబు
 లభించును.

—* భతాశవరద తీర్థమహాత్యము. *—

మరియు చక్రతీర్థకథవిని సంతోషించి సూతా చక్రతీర్థంబునకు
దక్షిణంబున భాషాశినరదంబును తీర్థంబు గలదని చెప్పితివా తీర్థం బెచ్చ
టనాతీర్థాద్యవ కారణంబెల్లు నావృత్తాంతంబు సవిస్తరింబుగా జెప్పు
మని యడిగిన సంతోషించి మునీంద్రులారా పూర్వకాలంబున పార్వతీ
దేవికి పరమేశ్వరుడు జెప్పినాకథ మీకునినుపింతు సావధానదిశ్చల
వినుండు.

పూర్వకాలంబున గాలపురాను మహాప్రభుహమ్మపాసనజేసే
మహాధన్యుండతని కన్యక కాంతిమత్యను చిన్నది బహుయోగ్యురాలు
ప్రిత్యసేవసేయుచు నాశ్రమానుగోనుడి దేవతార్చనకు పుష్పంబులు గోయు
కొరకు వన బులి ఓరుగుచు వెదకుచుండ నింతట సుదర్శన సుకన్యలను
వారల్గిరు గంభీర పుత్రు లాకాశమాంబున విమానానామహత్ సా
చరించుచు నాసమయంబున గాలపుత్రుని మహాసౌందర్యశాలినిలావణ్య
పతినిజూచి మోహించి మనస్సు నిలుపజాలక విమానంబునుంచి దిగి
యొకన్యకా నీవెచ్చరి కూతురవు నీ పేరెయ్యదీయరణ్యంబుగో నొ
క్కతైపు సంచరించుటకెమి హేతువ జెప్పుమని యడిగెను.

అయ్యా నేను గాలనమహాముని కన యచుకాంతిమత్యుని నా
పేరు, దేవతార్చనంబుకొరకై పుష్పంబులు గోయుచున్నానని జెప్పినవిని

నేను గంధర్వపుత్రుండను సుదర్శనుండను నాపేరు పియంగు నాకు మ
క్కువగలిగినది నన్ను పరించవలయునని యడిగిన నావిన్నది మీకు దేవ
తలు మీరెరుగని ధర్మంబులులేవు కన్యక లస్వత్రాలుగాన తండ్రి యె
వ్వరికిచ్చితే వారు నాకు పతియగు మాతండ్రిగారి సమగవలయును పూ
జాకాలంబు మిగిలినది పోవలెనని చెప్పెను.

తథా వోక్తంస్కాండః శ్లో॥ కనాశ్చపితృధివాప్సర్షుః క్షతంత్రాః
కదాచనా యదిమామిస్మిభవః పితృంసుస్సమీచయః॥ ఇతి వ॥ ఇవ్వి
ధాబున గంధర్వవికూ జెప్పి పుష్పాబులు వట్టకొని పోవునని కేశం
బులు హస్తంబున నొడపిపట్ట నాకన్య భానుభాగ్యురాలై యాకా
శంబుముట్టి యాక్రోశంబు జేసెను.

అథ్వనివిని గాలపుమను పక్కిన ఋషు లతిత్వితగతి నేతెంచి
సుదర్శనుంజూచి యొరిపాచాశ్చా సేవు న్రూరూడవు గాన మానుష
యోనియంగు జన్మించి కొన్ని కాలంబులతోనే భేతావశ్యింగు నొక
మని శాపంబిచ్చి కుమార్తెను పోకొనిపోయెను.

తనుపరి సుదర్శనుండును సుకర్ణుండును మామిడి మమూనాతటా
బు గోవిందస్వామియను చోకబ్రాహ్మణుని తనకు తండ్రిగా నేర్పరచు
కొని నాతనిగర్భంబున జన్మించి గంధర్వమగు విజయదత్తుం డియనుచు
సుకర్ణుం డశోకదత్తుండనియు నామంబులచే వృద్ధిబొందించు నుడిరి.

అతటయమానాతట బు సనావృష్టి గోపాబు ముఖ పరంబై
నను కాశీపట్టణంబుకు భార్యులత్రసహస్కరై పోవుచు ప్రయాగజేరి
ముదిర కపాల మాలాభరణాచి శోభితుండగు నొక వ్రానిజూచి నను
స్కారంబుజేసిననాదిరి కత డాశీర్వాదపంబుపడిసి గోవిందస్వామిని నీ
జ్యేష్ఠపుత్రుండగు విజయదత్తునకు మీకు కించిత్కాలంబుగా వియో
గంబు గలుగునని జెప్పిజనియె.

అతట సాయాహ్నాబగుటయు నొక శూన్యదేవాలయంబులో
విడిచివేసి శయనించియుండ నియమించుకొనియుండ సంధ్యాది కృత్యం
బులు నిర్వహించుకొని శయనించియుండ విజయదత్తుండు తండ్రినింబిలిచి
యోనాయనా శీతవ్యరవాధచే నులికినోర్వహలక స్నిహాత్రాబుదెచ్చి
జ్వాలగావిప్రచునుచు దీనుడై మఃఖించిన తండ్రిగ్రామ బాటయుదిరిగి
పుత్రాగ్రామంబెల్లద్రమ్మ తి నర్ధరాత్రియెక్కడ స్నిహాత్రాబుదొక
లేదని చెప్పినవింక నాత్రోశించి చూచి యోతాడీయనిగోనగ్నిహాత్రా
బాకాశంబు ముట్టి మండుచున్న దామో నితహ్యం దెమ్మనపుత్రా
యదిశినదహనహ్యం చిహ్నంబునవిత్తంబుగాన సంబంధమనిజెప్పెను.

తండ్రియగ్ని హాత్రాబుక కంఠంబుదా వేదని తాను లేచివడి
చిన తండ్రియైన గోవిందస్వామియు వెంటఁబోయె. నిర్గుణవిత్తాగ్ని
దాపురుపోయి కూర్చుండి సీతవాధ తీరినపిమ్మట శిరోభాగంబుకై కూ
ర్చుండి నాయనా యిది గూడ్డ మంట మహావేదముగలిగి యత్యుగ్రం
బై రక్తంబుపగిది నెర్రనె వెలుగుచున్నదదేనునిచ తండ్రిజూచి తనయూ
యది కిసాలంబున తాకు మూసరిక్లాది మిళితంబై రక్తతమలంబురీతిని
మాడుచున్నది. దానికి నిపు దూరంబుగానుండుమని తండ్రిజెప్పయు విసక
స్ఫుటంబగు కాన్తులచే బొడిచిన రక్తంబును మెదడును స్రవించుటచే
నుటయెక్కుకైన నావిజయవర్తమామ కెండుచేరులనెత్తి యుజ్వలపా
నముచేసి తండ్రినూచుండగానే నచట కుటీల కనివము హేమాజ్వల భీష
ణాకారుడై భూసభాంతరాళంబులుబగుల భయంకరారానంబుపెసిమహా
దవప్రళయ నపులుచు నాకాశంబుపై కెగిరి ఛతాశ స్వరూపంబు నొంది
భూమిపై కిచచ్చి తండ్రిని గిబళింపబోయిన మహా దైత్యుని యెప్పుచున్న
వలదువలదని యాకాశవాణి వా గనెనబట్టి తండ్రినొదిలి మహావాయవే
గంబున సంత్రమించిట్లుకొ శంబు కగిరి ఛతాశంబుండి బులో గలశన నా
రద కితిని పూర్వోత్తరంబు పక్షించి కిపాలస్కంబు ఛతాశినామము
నిర్ణయించిరి.

అందుపై యీతడు విజృంభించినరాసిభూషణుండగు భేతాళరాజు
 లోగలిగి తన ప్రాబల్యము గనపరిచిన సంతోషించిననానాయకునిగ జేసిన
 ననేకయుద్ధములలో నుద్ధరించుచుండె. అంతట చిత్రసే
 నుండనుగంధర్వునితో యుద్ధమునకు ధైర్యముతో రాసిభూషణు
 డను భేతాళరాజు మృతిబొందిన సకపాలస్థాన భేతాళరాజు పీఠమునఁజే
 ట్టించి తాను రాజై నిలిచెనని జెప్పెను.

సూతా యతని తల్లిదండ్రులు భ్రాతయు చేమరనియడిగినమును
 లారా యత డాకాశమున నెగిరిపోయిన పిమ్మట తండ్రి ముఖించుచు
 శయస్థులంబునకుఁబచ్చి భార్యకు రెండో కుమారుడగు నశోక దత్తున
 కీకథావృత్తాంతంబంతయు వినిపించిన వారాదురు మహాదు బ్రాహ్మణులై
 యుండ కాశీపట్టణ నివాసుడగు సముద్రదత్తుడను నొకనైశ్య రత్నంబు
 వారినిజూచి దుఃఖోపశమన వాక్యంబులు జెప్పి తన యింకి దోడ్కొని
 పోయి వానిని సంగక్షణజేయుచు కొన్ని దినంబులకు తనధన భాండాగారం
 బులకు గోవిందస్వామిని ముఖకార్యకర్తగా నొనర్చి సమస్తకార్యంబు
 లతనచే నడిపించుచుండెను.

అసంతరిముః తన లెండవకొమరు డశోకదత్తుడు శస్త్రశాస్త్ర
 ప్రవీణుడై మల్లయుద్ధంబులదక్షుడై విభ్యాతుడై సనాతనో కాశీదే
 శాధీశ్వరుండగు ప్రతాపముకుట మహారాజన్యైకపకు ప్రచుమం డను
 నొకమల్లుండునచ్చి ద్వంద్వయుద్ధంబుగోరిన నారాతని బలిది ద్వంద్వ
 యుద్ధంబున కొప్పించిన బహుసంతోషంబుతో సహ్యాపసన్య-బుల కేశా
 కేశ మస్తాముష్టి బాహుబాహీ ప్రభృతి మల్లయుద్ధంబులో ప్రవీణుండయి
 యామల్లుని బరిమార్చిన రాజు మహాశ్చర్యము నొందిన ప్రాణతుల్యుని
 గాజూచుచు సమస్తకాలంబుల తనసన్నిధింబులో వదలకొండెను.

మరికొన్ని దినంబులకు గ్రామంబు వెలుపలసాయంకాలంబున విజ
 నుండై పాదచార్మయై యశోకుండును దానును సంచరించుచుండ నాల్గు

దినములనుంచి యీలస్థుడై ప్రాణంబుబోక శ్మశ్మానీశీతుడై యున్న నాకు శీతలజలంబిచ్చి పుణ్యాత్ముల నెవని గాన నై తీసి మాక్రొకోచునీర భ్రనివికబడెను దానికారాధ కడునాచర శీఘ్ర హృదయంబు చాల నొచ్చుకొని యశోకదత్తాః పు మనః శ్మశ్మానీశీతుడై ప్రాణంబులను దీన సంరక్షణకర్తవ్యము నీ యాహుత్యముదీర్చి వివిధ యమముతో జెప్పిన రాజాజ్ఞానావహించి తత్తణుగ జూచిన శ్మశ్మాన వాక్యముల భూతిప్రేత భృతానంకులస్థలంబుల నున్నానని నోచుకొని భృతానంకులస్థలంబుల నున్నానని నోచుకొని నుపాయము జూచుచుండెను.

(సమయము)

అసమయములో నె యాలంబుక్రింద నవ యావనశాలిని నుంచి రాంగిని రతీదేవిని మించిన కాంతగలుగు నొక స్త్రీనించి యానుండరీ యీశ్వరశాసనవాటికలో నొకటిగా సంఖ్యా కాలంబుననుండితీ నెన్నడు నీపేరేమని యడిగిన నోశూరా యీశూలస్థును నాచల్లభుడితనిరాజు శూలస్థాపితుని గావించె నితని నొదలజాలక ది ఖించుచున్న దాన మాటి మాటిక దాహంబునకు నీరడుగుచుండిన నుదకమందిచ్చి శక్తిజాలక దుః ఖించుచున్నాననితని ప్రాణంబులుపోవు, నేను జలంబులుబోయజాలనను చు న్యధపడుచుంటిన నెను.

వోతల్ల నాభుజంబుపై సేవెక్కి జలము లంచిననొకప్రవచనమున తలలో బహుసేగమున స్త భమునలెనిలిచియున్ననెనిని స్కంధముపై వెక్కి జలములందించి సమయములో రక్తంబున్రపించి యశోకదత్తుండునాని ముఖంబుజూచి రాక్షసిగానెరిగి దీనివిడవగూడదని వానిపాదమున నున్న నూపురము తన హస్తమున బిగబట్టి నానుందిని నూపురంబులోనుంచి పాదమువచ్చుకొనిపోయిన నోకరిచ్చి చిత్రితమగు నామాపురంబు గై కొని రాక్షసికవచ్చి యావద్యవృత్తాంతంబు విన్నవించిన మహాశ్చర్యం బునొక దెవతలైన నెట్టి నాహసంబులు జేయజాలరని మన్నించి యా మాపురంబు తనవద్ద నుంచుకొనెను.

తదనంతరము మదన కేయసు తన గూతు సుచిచ్చి నివాహంబుజేసి
 సుఖంబుగానుంచి కొన్ని దినములును నల్లునిబిలిచి యీ మామరమునకు దళ
 గొందిన నూపురంబెట్లు లభించును మున్నగుగోష్ఠిలో నాలోచించిన నతో
 కదత్తుగాను చింతించి యిది శ్మశానవాటికిలో నా స్త్రీ-మర్త దొరికినది
 గీచిత సవ్యశంబెక్కడ నెచ్చున విచారించి శ్మశానవాటికిలో మనోహర
 మగు మాన మమ్మిలిదేని చూచుచు మునుపటి ముద్దులు నేగుడిచు
 నప్పుడానూపురంబుచూచు సాధనంబుగావించవచ్చునని మహాధైర్యం
 బుతో భూతప్రేతపిశాచ భతాధాదుల తృశీకరించి సానూసంబుతో నా
 మె విక్రయంబుజేయుచుండె దిమ్మలు పిక్కటిల్లునట్లు మంచిచూసంబు
 గొనుచుండ నాగ్భాటంబుజేసెను.

భేతాళంబులన్ని గురుగూడినచ్చుచుండ నారాక్షసియునచ్చినిలి
 చున కొకపాదంబున నూపురముండుటచే యనుమానములేని యోచేడి
 యో మునుపొక్క నూపురం బొసంగితివి దయచేసి పెండవయందే
 సేప్ర్యమనియడిగిన యామాటబువిని భీతిచిత్తమై యోనూరా బొమ్మని
 యానూపురంబొసగి విద్యుచ్ఛ్రీభయను తనగూతును నొక్క హేమకమ
 లంబునుయొసగిజనిన నాపిష్టమూదుడు కన్యాసహితుడై నూపురంబు
 గైకొని పట్టణంబునకువచ్చి కథా నృత్తాంతమంతయు నెత్త మామల
 కెరిగించిన రాజు పరమానందభీతుడై యల్లుల పరాక్రమంబున కచ్చె
 రునందుంచు మహాస్తోత్రంబుజేసె.

మరియు కొన్ని దినములు జరిగినపిమ్మట 'యశోక దీప్తంబు చెలి
 యూ యీసువర్ణ కమలంబు మియమమ్మకు యెక్కడదొరికె సేపువ్వులేస్థలం
 బుననున్నని నాకెరిగింపుమనియడిగిన నోనాయకా యీ హేమకమలంబు
 కివాలసోఫీటన భేతాళి నాయకుని దలక్రొడ నోరోపరి-బులో మాయమ్మ
 యక్కడికిబోయినప్పుడు చెచ్చినదిజెప్పిన నోప్రియూరాలా నాసంస్కృతే
 జూడ నిశ్చయించితి నన్ను దోడ్కొనిపోమ్మని బహునిధంబులబీడనంబు

జెసిన సంతోషించి తనభర్తయగు యశోకనర్తుని నాకపాలస్థోటనభేతాన
నాయక జలక్రీడా ససోవర సమీపంబులకు గోక్ష్మానిపోయెను.

నతండా పాదపద్మములు ప్రహార నిర్భయించిన చక్కడి కాన
లియున్న భేతాళాదులు నెరిపించి జెనకి చనచ్చిన నందర నీయశోక
దత్తుడు దురంతంబులగు శాడములజేసి నిచ్చియులంజేసినవిని కాపాల
స్థోటభేతాననాయకుడు గొబ్బుజపడెంచి యశోకనర్తుని విగ్రహంప
సమక్షాన నుండు విద్యుభించి నీసైన్యమును కరివ విధానుల నిచ్చుజా
పును జూడుచుని సన్నగ్ధుడగు కపాలస్థోటన భేతాళాదులబట్టి విరిచి
ధించి జూపనిశ్చయించెను.

అంతలో నచ్చకి విజ్ఞప్తి కాతుమిగు గౌరవ్యపతి విమానా
మాధుండ్లై వచ్చి యోయశోకదత్తా సాహసంబు జేయకునునివాదించిన
నాకాశస్థుడగు విద్యాధర నాయకునిగాంచి సశిషభోవునంతలో శాప
విముక్తుడై మూలపర్యూషంబువిడచి నిర్భూషంబు నొది విమానా
మాధుండ్లై సరిలభూషణ భూషితశరీరండ్లై ఎలదినలూచి విజ్ఞప్తి కాతు
కోవిద్యాధరమూర మానస్థులంబుల నీకు శాపాంతంబు గలిగె గావు
నీవు స్వర్గంబులకుబామ్ము నీయగ్రజూషగు నితను మహాపాతక ముగరించె
గావున గాలవసంబు గుప్తుంబు కొంతలో సీతనిగ్ శాపాంతంబుగా
గీరవని జెప్పిన శాపవిముక్తుడగుటచే పూర్ణజ్ఞానంబు నొది వృత్తాంత
మాతయు జ్ఞప్తిచేసుకొని సుకడుం జీరియె.

ఓవిద్యాధరోత్తమా మనియ్య జ్యేష్ఠ భ్రాతృశిలి నేనొక్కరుడ
స్వర్గంబులకు పోన్లొనని యచేకవిధానుల స్తుతించిన్ యాతం డాలో

చనగావించి దుర్నివారణ మగు నా శాప మోక్షణంబు నేయ నెరకి
 శత్రుబుగాదది మాహాతమగు పాపంబు దానికి సారంబు దొరకడైన
 నొక్కఁబాపయగుటెప్పుడ దక్షిణాదధితిరంబులో చక్రతీర్థంబుమహా
 తీర్థంబగు తీర్థంబుగలకు ఆ తీర్థ ద్వార మాత్రంబున సకల పాప
 ములు నశించునని చతుర్ముఖుఁడు సనత్కుమారాది ఋషిశిష్యులకు జె
 చెప్పెను, కావున నాతీర్థంబులో స్నానంబుజేసినవారికెంత ఫలంబునంఘం
 తించునో నాకు వెలియకు గావున సయగ్రజుండచ్చోకిబోయి ద్భవ
 స్నానంబులుజేసిన నియగ్రజునకు భేతానివృత్తియై విద్యాధిపాదుననిన
 నతఁడు విజ్ఞప్తి కాతుకుని వెఱబడించుకొని తనయగ్రజుండు సుదర్శనుని
 దోహ్దాని దక్షిణసముద్ర ప్రాంతంబునకుబోయి గంధమాదనపరువత చ
 క్రతీర్థచుద్యంబులోనుండి తీర్థంబునకుజెరి కూర్చుండి యెయగ్రజు గా
 లవముని శాపము క్షింపఁకు సీతీర్థంబులో నవగాహంబు నేయునుని
 పలుకుచుండెను.

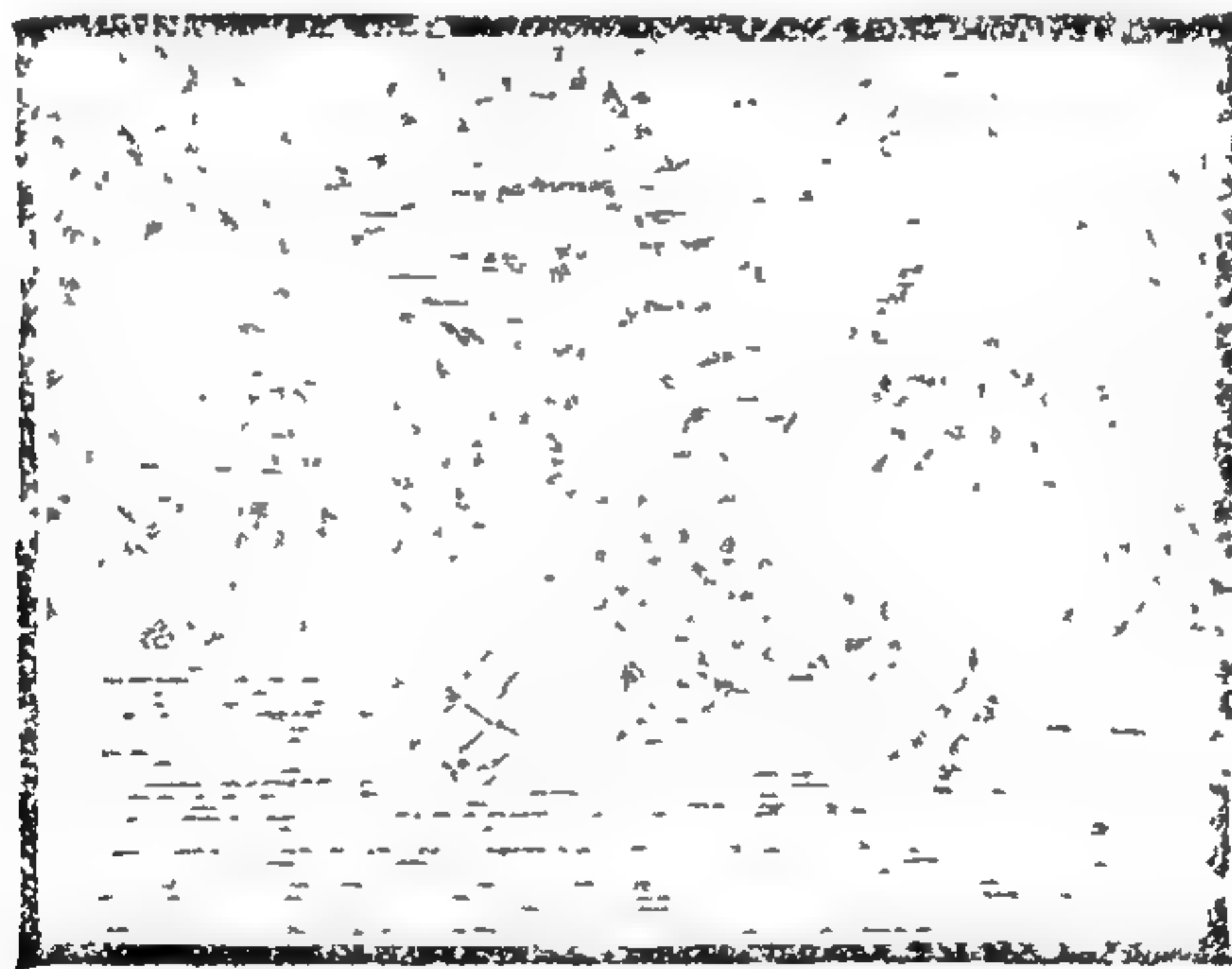
అంతలో నైవానుగ్రహంబున వాయు పేరితయై యొకవశీకరంబు
 కపాలస్ఫోటభేతాశనాయకుని శరీరంబుపై బడిన భేతానికు తపంబుమాని
 విజయదత్తుండనే బ్రాహ్మణరూపంబుకొంది దానంతట పునః యథా
 శాస్త్రవిధిసంకల్పంబుతో స్నానంబుజేసిన బ్రాహ్మణ గ్రహంబుబోయి
 తతఁడంబున దివ్యస్వరూపాబుకొంది పిమానామానాదై సకలాభిరణ
 భూషితయై తేజోమయస్వరూపముతో దేవ స్త్రీసమాజ పరివృతుండై
 విజ్ఞప్తి కాతుకుని చక్రతీర్థంబును నరకవిధానుల స్త్రోత్రంబునెసి తన త
 మ్ముండగు సుకర్ణుని దోహ్దాని స్వర్గంబున కోగె నాథోత్తమంబు భా
 శనకదమని ప్రసన్నుడై.

ఏనరుడై న నాత్మీకరాజులుగో స్నానంబుగావించిన పరిశుద్ధుండై
జీవన్ముక్తుండగు నచ్చట పిండప్రవాసంబుజేసిన వానిపితృగణాబులు బ్ర
హ్మలోకప్రాప్తులగుదురు. ఆదుక్తం శేతుమహాశ్లేష్మ ॥

శ్లో భైతాళవరసంతీర్థం న శూక-నగవిష్యతి ।
స్వగంప్రసూంతితేన క్వే సుతజ్జాపితర్పితాః ॥

శ్లో॥ యః పశేః మనుష్యాయః శ్రుణుమాద్వాసమాహితః ।
ముచ్యతే సర్వపాపేభ్య స్స్వస్థోకంగచగచ్ఛతి ॥ ఇతి ॥

విశిరా మునీంద్రులారా దానిమాహాత్మ్యమగమ్యులు యాత్రి
కులక్కడ స్నానాది కృత్యంబు దీర్చుకొని గంధమాదన పర్వతంబుసను
బోవలయును.

గంధమాదన పర్వత పాపవినాశమాహాత్మ్యము.

మహాపుణ్యస్థలంబు గ ధమాదన పర్వతంబు సమద్రంబులో
శేతువునకు మార్గరూపంబై యున్నది గావున నాపర్వతంబు నెక్కికేరి
వారికి బ్రహ్మలోక గమనమార్గంబున కదియె సాధనంబని విశ్వకర్మచే

విఖ్యాతంబయ్యె శతసహస్ర లక్షకోటిగణనలు గలిగిన నరస్సులలోగాని
నదులలోగాని సముద్రములలోగాని వేదారణ్యాది పుణ్యక్షేత్రంబుల
లోగాని యాపద్వితాబ్దుపై నెక్కినమాత్రంబున నగమ్యాగమున బ్రహ్మ
హత్యాది పాపములు నివర్తించినట్లు కొదువవాటిలో నొకటి.

మునులారా నేనేమి జెప్పుదును శ్రీదేవీ భూదేవీ సహితుండయి
విష్ణు దేవుండును నావిత్రి సుస్సత్రి సహితుడై బ్రహ్మచేపుడును గణ
పతి షణ్ముఖాదులును దేవేంద్రుని దేవతలు చాత్యుని నవగ్రహంబులు
వశిష్టవాల్మీకి శ్యామిత్రాది మహామునులును నేరించి యుండురు.
సతతంబును సుహృదేవుండు శౌరీనమీతుండై విచారించుచేయుచుండు.

అధరాధరంబనాదియు సర్వమునిగణనేవ్యంబును తుంగ తరంగా
భీలసముద్రసేవితంబై యొప్పుచుండు కదేయసూరుతిర్భు మాత్రంబున
కోటిమహాపాతకంబులు అగమ్యాగ చానాగిని పద్విత్రాది మహాపాతకకోటు
లు దేహకలితంబులగు ననియును నేరించి యుండు చానానాయకుండగు
నలుండు రామాజుచే సేతువొక్క సావిత్రుగంధనూదనంబుల ద్వారము
చారాధరాధరంబులకు వంశములుగావించి వోధరాధరేంద్రోత్తమా
నీవు బ్రహ్మ విష్ణాది సమస్తదేవతా సేతులగు నెన్ను మవీయపాదం
బుల ద్రొక్కుటచేతం గలుగు నానందబంధు వినించి దక్షిణపుముఖ
వచ్చిఖరాగ్రవాసియును శంకరు డ్ది పుణ్యాని యిష్టిఫలమునం బ్రార్థించి
సేతుమాప తన్నవగారోహణ బుగావించి తత్తీరంబున సముద్రన్నానాబు
లొనరించి సీరమాపత్రకంబులు శమీదళ నద్యంబులగు పిండంబులిడి
రేని వారిపితరులు కల్పక్షయపర్యంతంబును ద్దృష్టిచూచుదురు మరియు
వారలు స్వర్గస్థులయియున్న మోక్షంబును నరకగతులయియున్న స్వర్గం
బునొందుదురు.

ఆవృత రాజంబునందులో ప్రసిద్ధంబును సర్వతీర్థోత్తమంబును
పుణ్యతమంబును పాపవినాశంబును నొకతీర్థంబుగలదు తత్తీర్థ స్మరణంబు

నవారలు గర్భవాసంబునొందచోప రందు స్నానంబు గావించిన
నిర్మలగుచు నై కుంతపదంబు నొందుచు రిందుకుసాదియాబు
న పౌరాణికుగాంచి ఋషులిట్లనిరి.

హో మహాత్మా పాపవినాశనాఖ్య స్థితప్రభావామయ నచింపు నెపు
వ్యాపభోజితుండప్రగాన సకలంబు కరుగుచుననిన నల డిట్లనియె.

హోమహర్షులారా విచూష హినునర్హిత సమీపంబున బ్రహ్మ
శ్రమాబుచాదు జరిగినవృత్తాంతంబుచెలిపె సమీపంబున బహుగులతా
కీర్తనంబును సూరమృగ సంకులంబును మదగజ పరివారితంబును సింహ
రణసేవితంబును రమణీయంబును పుష్పిత కానకంబును వియమనతపరా
యణ బ్రాహ్మణపరిశోభితంబును సూర్యప్రకాశ తపోబలలయ ప్రకాశ
తంబును యజ్ఞదీప్తిత వేదాధ్యయన సాపన్న శోభితంబును బ్రహ్మచర్య
గృహస్థ వానప్రస్థయశ్యాద్యాశ్రమస్థ విభాసితంబును మరీచివాలఖిల్య
పరివేష్టితంబై యొప్పు కలయాశ్రమంబుగల దచ్చకికి సాహసనంతుండగు
దృఢమతియచుకూద్యండువేచి దేవకల్పులగు నమ్మహర్షులకు వంద
నంబులంగావించి హారలచే బూజిపాబడి వారిలుచేయుమంతు యజ్ఞా
దులగాంచిదానుండపంబుగావింపగోరి యమ్ముని మాడల శ్రేష్ఠుండ
గులనతియచు మహాశుంభగాంచి యో తపోధనా నీకువందనంబు లొన
ర్చెదనన్ను గరుణాదృష్టిచేతం గావుచు నే ననరవగ్న జాతుండ నీకు
శుశ్రూషణంబు గావింపనేతెంచితి బ్రసన్నుడనై నాచేత యజ్ఞమలం
గావింపుమని యివ్వీధంబున బలికెన దృఢమతివాక్యంబు లాలించియత
పోధచు డిట్లనియె.

హోదృఢమతి సామంతాంశు మూద్రుడు యుగదీప్తితండును
టకు శాస్త్రసాతకంబు నభ్యసించుటకు దగదు గాన బ్రాహ్మణ శుశ్రూ
షం గావింపుము జాతిహీనున కుడదేశింపదగ దట్లుపదేశించిన యుపా

ధ్యాయుండు దోషమిలం బొందంగాన నాయుప దేశచున్నట్ల
 గుని విప్రులు చండాలునింబోలె పరిత్యజింపవలయు మోయు మన
 లచే శూద్రకులజులకు ధర్మంబు ద్విజశుశ్రూషణంబని చెప్పబడియు
 గాన నట్లుగావింపుమనిన విని యాశూద్రుండు శ్రద్ధాసహితంబుగా త
 బుచేయగోరిన నిత డంగీకరించక బోయె నై నను నేతిహంబు గావిం
 దనని నిశ్చయించి కొంతదూరంబుగోయి యచ్చట నొకపర్వతాలంగా
 వించి దేవతాగారం బొనర్చి తత్సమీపంబున నొక తటాకంబు ద్రవ్యియై
 కపుష్పారామంబు గావించి తపస్విగోరి శ్రద్ధాయుక్తగానే తపంబు గా
 వింపుచు దేవపూజలు సేయును నియమోపేతుండుచు జితేంద్రియుండును
 కందమగాల ఫలాశనుండు నతిధి పూజకుండునై యుండ గొంతకాలంబా
 యెనట్టియెడ గర్గవంశ సద్భూతుండును జితేంద్రియుండును నగు సుమతి
 యను ముసీంద్రుడొకఁడై యాశ్రమంబున కేతెంచిన యొక మహాముని
 నిం బూజించి ఫలాదులచే సంతృప్తుండావించి కుశలంబడిగిన నతండా
 శూద్రునాశీర్వదించి నాశ్రమంబునకుంబోయి సత్యహా బలనియందు
 విశ్వాసంబుచే వానియాశ్రమంబునకు వచ్చుచు బోవుచు యతండు గోరిన
 యతనిచే యజ్ఞాదులసేయించిరహస్యమం త్రోప దేశంబులంగావించియా
 శూద్రునిచేపోషితుండై యుండెన్దిట్లుండ్లి గొంతకాలంబునకా బ్రాహ్మణు
 డుమృతుండై యమకంఠులచే సరికంబులంద్రోయబడియనేకకల్పసహ
 స్రవర్షంబు లాశాధల సన్నభవించి పినప భూమియొక నృక్షుగై
 పుట్టి పిమ్మట గర్దిభ విష్వరాహ నారమేయ మాపంబులందరి తరువాత
 చండాల శూద్రులై శృంగత్రేయ యోనులందుద్భవించి కడపట విప్రులై
 యనతిరించిజన్మాష్టమంబునందు పునీతుండై వేదాధ్యయంబొన రిపు
 చుండి యొకానొక కాలంబున బ్రహ్మరక్షున్సుచే పడితుండై విలపించు
 చుభ్రమించుచు నేదబాహుళ్యండ్లై కర్మశూన్యుండై యుండు నతని దన
 కుండు దుఃఖాక్రాంతుండై యగ్బలుదోడ్కొని యగస్త్యమహాముని
 సమీపంబునకుంజని గమస్కరించి యోముసీంద్రావాక్కుత్రుండుదక్ష

పితృరుణాబవమోదింప మరియొకండు లేదుభవాద్భవగునాఁలుఁ కోప
కాఁజేల్తురైయుందురుగాన నితనింగాంచి రక్షింపవేయనియనేకవిధముల
వేడిన నాబ్రాహ్మణుగాగాంచి యగస్త్యుండ్లినియె.

ఓబ్రాహ్మణోత్తమా, యీబాలుఁడు పూర్వ జన్మందుననుమతి
యునుబ్రాహ్మణుఁ డితిండు వయిదికికర్మములు మూత్రములతోనాన్వయ
కుపదేశించినుకొన్ని దినములకు మృతుడై తత్కారణమున యనేక
సహస్రవర్షములు నిర్ణయ బాధలంబొందిపిన్ముట్ట వ్రావరావజన్మంబులం
బొందియిస్సమబ్రాహ్మణుండై భవత్పుత్రుఁడనై నితఁడు పూర్వజన్మ
కృత పాపముచే బ్రహ్మరక్షోగృహీతుండై యున్నవాఁడు గాఁ నొక
యుపాయంబు నచించెననిచుము. దక్షిణ సముద్రమున నెరుమాపక
మును సమస్తదేవతాసేవ్యులను పాపనాశింబగు గంధమాధనులను
నొకజర్వితరాక్షసులు గలరు. తన్మాన్యుల నొకతీర్థం బున్నయద.

అక్కడ దర్శనంబులు జేసుకొని తిరువరి పావవినాశిసీతీర్థంబునకు
బోవలయునని చెప్పెను.

పావవినాశి తీర్థ మాహాత్మ్యము.

ఓహుతా యాతీర్థమాహాత్మ్యంబు సకలం బుగా వినుపించు
మని యడిగిన నూతు ము సంతోషించి మునుద్వలారాపూర్వకాలమున
హీమవత్స్విత సమీపములో బ్రహ్మ శ్రమమునజరిగిన వృక్షాంతరము
జెప్పెదవినుండు. ఆయాశ్రమములలో నేకులు పండితులు వేదవేదాంత
వేత్తలు నాహితాగ్నులు దివాకరప్రభాగానురుగుభూసురు లనేకమంది
తపోనిష్ఠాగ్రహ్మము బ్రహ్మధ్యానాస్త్రములనుండ బహుపాహనుడు దృఢ
మతియును పూజు డొకడచ్చటి. సోయెను.

వాడ బ్రాహ్మణోత్తములచర్చలుజూచి మహాపరశక్తితుల్యు
వారిననేకదినంబులననుసరించి పరిచర్యనేయును తనతమహామంత్రంబు

పదేశించంబుననికోరిన వారు నీవు శూద్రుడవు వేదసూత్రంబులకు
 డవుగావు శూద్రులకు బ్రాహ్మణుడవ ధీరవ్యనుని బ్రహ్మ నిర్మితమైయు
 స్తుతిగాన బ్రాహ్మణుడవ జేయునునుండుమని జెప్పిన నాని మనస్సు సం
 తోషించక పునఃపునః వ్రణామంబులుజేసి బ్రహ్మకర్మ ల తనచేజేయం
 చుమని వేడిచ నచ్చున సభాపతి యిట్లనియె.

ఓనీ మూర్ఖుడా నీవు నెనంబు జదివె యధికారంబు లేదుగదా
 నీవు వెదోక్షక్రియలు జెప్పినబ్రాహ్మణుండు చండాలుండగుననికోపించి
 చెప్పిన నిరాశుడయ్యును విజనక శ్రద్ధాగర్విష్టుడయి నచ్చ వెదికొంతదూరం
 బున నొకప్పుడాల గల్పించుకొని దేవతాగారం బేర్పరి కొని తత్సమీ
 పంబున తటాకంబు నారామంబును కల్పించి శపసిండ్చి శ్రద్ధాయుక్తు
 డయి దేవప్రాజలు సేయును కందమూల ఫలానురాగులే గావించుచు
 బ్రాహ్మణు లెవరునచ్చి వానికి భలాదులు సమర్పించి పునఃభక్తిని పూ
 జించుచు బహునిపుణుడయి వ్రతంబు సలుపుచుండె.

కొంతకాలంబునకు గర్లనాశ సంభూతుండగు సునుతియసుమునీం
 క్రుడు పచ్చిన బహువిదయముతో దండప్రణామంబు లాచరించుచు
 వారిక నేకవిధంబుల పూజలుసలుపుచు కందమూల ఫలాను సమర్పిం
 చుచుసంతోషింపజేసి యొకనాడు రహస్యంబుగామభోమ శ్రంబులుజెప్ప
 వలయునని ప్రార్థించిన వానికివెదమిత్రంబులుపదేశించి వెదోక్షకర్మలు
 జేయించి వానచే లాభంబు కొందుచునుంది శౌలవశ బున మృతుడయి
 శూద్రునికి వెదోక్షవిధులు జరిగించిన పాపంబుచే ననేక వత్సరములు
 శారవాది వహానరికంబులలో యాతన లనుభవించి తనపరి రాక్షస
 శాసక విద్యరాహ ట్టుంబులొది తదనంతరమునచండాలుగొద్ర వైష్య
 త్కృతీయవన్ధములెత్తి కడట విప్రుడయిజన్మించి యునితుడయి జన
 కుని యొద్ద నెనంబుజదువుచుండె.

అంతటకై వగలిచే బ్రహ్మరక్షస్సుచే పీడితుడయిన నతనితండ్రిమః
 ఖితుడయి యగస్త్యమహామునికడకు దోడ్కొనిపోయి శ్రమలన్నియు
 జెప్పుకున్నదయ్యాసుండగు మహాముని దివ్యదృష్టిచేచూచి యోబాగ్మా
 ణోత్తమా నీవు సుమహర్వాకాలంబున జేసినకృత్యము లిష్టధర్మబా
 ధింపుమన్నవిగాను నాధనంబు గలపక్షదైనను యానోచించి బెప్పెదని
 షీణసముద్రతీరమునో నేతురూపంబునసమస్తదేవతా బాహ్మణసేన్యం
 బును పాపనాశకమును గంధమావన పర్వతంబుగలకు దానిపై యొక్క
 తీర్థమున్నదది భూతప్రేతపిశాచాదులవలన గలుగుబాధలు మూర్ఛునుగాని
 దానికి పాపనాశమును పేరు ప్రసిద్ధిగల్గియున్నదిగావున భూమరాగ్ని సేత
 సయినచ్చటికి దోడుకొనిపోయి ప్రియ మచ్చట నివాసముదేసి యథా
 శాస్త్రంబుగా న్నానాక్రియలు జరిగించితివెని వావచుడయి బాగుపడు
 నని జెప్పెను.

ఆయన నగస్త్యమహా మునికి సాష్టాంగ ప్రణామం లొనరించి
 కుమారుని గొనివతని పాపనాశతీర్థమునో సంకస్పహర్వాకంబుగామూ
 డుదినగబులు స్నానంబులు జేయించిన బ్రహ్మరక్షస్సుచే విమనబడి పరిశు
 ధ్ధుడయి తగుపరి స్వస్థచిత్తుడయి స్వాభోగియైనుభవించి దేహాంతంబు
 న ముక్తిబొందె నతనిజనకుమను కై వల్యంబుకొందె.

మరియునలచిచే వేదమంత్రోపదేశము నొదిచ శూద్రుగమును
 మృతుండుయినవేక యాకనలనుభవించుచు నవేక నీచజన్మములెట్టివి
 నరజన్మంబున గృహగ్నిమైకాలవశంబున గంధమాధన పర్వతంబుపై వాలి
 పాపనాశతీర్థమునో జలంబుద్రాని పూర్వజన్మస్మృతిగలిగినతీర్థమాహా
 త్మ్యంబున కచ్చగునంగుచు సగహలో శరీరముముంచిన గృహాకారం
 బుమాని మహాతేజోవయ శరీరుడయి దేవకా తలు విజామరులువీచు
 చుబరివేన్పించియుండ దేవలోకింబు వబోయె కాన నాతీర్థంబునకుపాప
 నాశన క్రియను లోకవిశృతనామంబుగలిగె తన్నున నాకా దే॥

శ్లో. స్వర్గదామోక్షదంపుణ్యం ప్రాయశ్చిత్తకరాలభా ।
బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానై స్సేవితం సురసేవితం ।

పాపనాశనాశనా ద్విప్రా ॥ పాపనాశాపిఘాహి ॥ ఇతి ॥
విజితరా ముచులారా యదీచుహాన్నత తీర్థ ఋమ యును.

సీతానర్రోవరత్థమాహాత్మ్యము.

పాపనాశన తీర్థంబునో న్నానంబు గావించి సీతా కుండంబున
కేసరియన నాతీకను గాలోకంబునగల తీర్థంబులయంశంబు లన్నియు
నంతర్భాగములై యున్నవి పూర్వకాలంబున దేవేంద్రుడను బ్రాహ్మహత్యా
దోషనివృత్తియొన న్ధరిమని జెప్పినసూతా దేవేంద్రుడును బ్రహ్మహత్య
యొల్లుపంభవించె స్వర్గములోనుండి భూలోకంబున కిశాక్షులైచ్చె నాక
ధావృత్తా తమంతయు వినుపించుమని కోరిన సిట్లనియె.

మునీంద్యలారా పూర్వకాలమున కపాలాభరణుడను రాక్షసుడత
నిమగ్నత శవభక్షకుడని నైజమాతీ కల్లుదామున రాక్షసులుగొలున రథ
గజాశ్వాది సహితముగ దిశాత్కోహణే నైస్యంబులుగొలున రాజ్యంబు
నేయుదు శోకనాడు మగ్నచిత్తచ భూతక సాఖ్యం బనుభవించితిను
నిక యనురావత్తిప దండెత్తి పీడింపబడి బరిమార్చి స్వగ రాజ్యంబు
నేలుదు సగవననాద్యారామంబుల సప్తరస్సమూహంబుతో క్రీడిత
మని యుండునని కపాలాభరణుడు దుశ్శేఖరుడను పుత్రుని పట్టాభి
షిక్తునిగావించి సకలసైన్యంబులతో సమరాపతిజేరిన బలభేదీయుత నై
స్యంబులతో కనుక్కొని సంతల సమగంబుగావించి స్వస్వయుక్తంబున
నరించి తేవబలంబులు రాక్షసులనేలంగూల్చి దేవేంద్రునకును కపాలా
భరణునకు ఘోరిఘోరితరంబగు నానావిచిత్రంబులగు యుద్ధంబులు
పరుగజరుగ నయ్యామినీచరుం కైదువెలపారువుల బరువులిగి శతహ
స్తంబుల పొడవుగల యుక్కుగదచే నింద్యని పక్షస్థలంబుమీద వ్రేసిన
నింద్యండు మూర్చి బృహస్పతివే సంవసి ముత్రాంబువలన తెప్పరిగి
లేది నాహసంబుదెచ్చుకొని యుగ్రుండై రావణామాధుండయి పజ్జా
యుధంబున వారివ్రక్కలుజేసినవాడు మృతిబొందెను.

ఆ బ్రహ్మహత్య గాఢతరంబై పానాపిని బట్టి బాధపెట్టి ననిన
సూతా మహానుగాత్ముడు లోకబాధకుడగువాని లోకోపకారంబుకొరకు
నింద్రుడు జరిగి నాశుక బ్రహ్మహత్య యెట్లు సంభవంబయ్యె ఈవిత్
దొలుపునున్న సూతుడు కవి మునింద్రులారా యిది బహు రహస్య
మడిగితిరి జెప్పెదవనుడు.

పూర్వకాలమున విధ్యాది ప్రదేశంబున త్రికృషు రాక్షసుడు
గలడతభార్య సర్వలక్షణ సాహస్య సాధ్యశాలిని యట్టి కాంతామణి
వింద్యపర్వతప్రాంతంబుల సంచించుదు వేదాధ్యయన తత్పరుండును
మహాపండితుండగు శుచియను బ్రాహ్మణు నాశ్రమంబునకు జేరిన నాతడు

దానిరూపనయో సౌందర్యలావణ్యంబులక చెచ్చెరువదంచు మోహితుడై
యున్న నాచేడియమాదగమనగబున నాశ్రమాబుగ్గకి జొచ్చిని నాము
సంగ్రామండు మహాసందంబుతో మహాగౌరవంబున దానిబుకరించి కుల
మడిగి యాయరణ్యంబుగ్గ దిరిగిరొచ్చితిని కొంతకడపు మామూశ్రమా
బుగ్గనుగడి సేదదీర్చుకొని పొమ్మలిచ్చెను సుశీల యిట్లనియె.

ఓముసంగ్రామా నే వ్రవకుండను రాక్షసేంద్రుని భాగ్యను పుష్పా
పహారిణాథుని యాయరణ్యంబునకు నిచ్చినదాననే నకపాక్ష్యకై యున్న
దాన నాభర్త సుచియను ముసీద్రు బొంది పుత్రుబడియించి యాజ్ఞా
ప్రించిన విచ్చితినిన బహు సంకోషించి నీయంగు నాకు కీ మోహం
బు చెప్పతరముగావనిన వ్రసానించి నాకు పుత్రు గృహసము మనిన
నుత్సహించి దాని మనోధూలపీచి యిందరు మహావిదోన బుల సకల
సౌఖ్యంబు లనుభవించ మూను దొరబులయ్యె.

అంతట నోననితామణి నీ మువ్వకంబున కసాగాభరణాక్షయపుత్రు
డుదయించి సవాస్రవర్ణంబులు రాజ్యసుఖంబును భవిష్యత్తులను దేవేంద్రు
నిచేతప్ప నితరులకు సామ్యముగావని జెప్పి కాశీ పట్టణంబునకు బోయె.
అంతట కొన్నిదినంబులకు కపాలాభరణునిగనియెనటని నిగ్రామండు వధి
చేగాన బ్రహ్మచీజ సముద్భవు డగుటంజేసి బ్రహ్మచాత్య నింద్రుని
జుట్టుకొనియె.

అంతటనింద్రునియె దీని కే చతుర్ముఖునిసన్నిధికిబోయి విష్ణుని
చిన విరించియు విచారించి దెగాబలాభాదనా దక్షిణసముద్రకీరంబున నీ
తాకుండంబును తీర్థంబునకుబోయి సచ్చట స్నానంబుగావించి శివప్రీతికర
మగు యాగములు గావించు సబ్రహ్మహ్యపాతక విమోచ మగునని
జెప్పి యాతీర్థమహాత్మనంబున వైకుంఠమును దొరుగును స్నా
నంబుచేసినవారికిని జెప్పిన బ్రహ్మయజ్ఞాప్రకారంబున దేవేంద్రుండు
జరిగించి వ్రసీతుడై యమరావతికేగె.

నో మునీంద్రులారా నీతీర్థంబు మహాపాతనివారణము ముక్తి ప్రదానము సర్వదాద్రవ్య దుఃఖ చ్ఛేదకమునంబు పుణ్యలోక ప్రదానము సీతా సరోవరంబున స్నానం బొనరించిన వారికి అష్టయశస్కరములు లభించు గునులారా మహాహాస్రవలయగు సీతామహాదేవిశ్రీరామ ప్రీత్యర్థమగు ప్రణేశంబై నిగ్ధాగియై యీ సరోవరంబునో బయలుదేరె గాన సీతా కుండమని లోకవిశ్రుత బయ్యె కచ్చటకా చూచుగావించిన వారికి సర్వా భీష్టసిద్ధిగలుగు.

శ్రీ దేవర గ్రంథాలయమ్

మంగళార్థ మాహాత్మ్యము. (పుష్పాక్షి.)

సీతాసరోవరంబున స్నానదానంబుచేసి తమవలె మంగళ శీర్షకము నగుబోవలయు నా తీర్థములో లక్ష్మీదేవి సర్వదా నివసించియుండును. భార్యంబుగోరి దేవేంద్రుడొకడు లాతీర్థంబునకు ననుసరించియుండును. పూర్వ కాలంబున చంద్రవంశోద్భవుడగు మనోజపుత్రుడు రాజేంద్రుడు చతుస ముద్రముద్రాంకితంబగు ధరాచక్రంబు నేయుచు దేవతాప్రీతిక లాబులగ్న యాగంబులు సేయుచు బ్రాహ్మణోత్తములకు సన్నదానముచేసి సొత్తు స్త్రీగావించుచు మాన్యకన్యలును నడుచుచు వెనత్రమూ ధ్యయనంబును వార్ధకంబెగా శాస్త్రోక్త్యయవంబునుగాంచి పరాక్రిమంబులచేసకల శత్రు నాశనంబు గావించి శివ కేశవ నామ స్మరణంబులు చరలక మున్నాది సీతా శాస్త్రోక్తప్రకారంబున ప్రజాపతిపాలనంబు సేయుచుండె.

అంతట కొన్ని రింబులు కహంకరించి దుగ్ధాదులై లోభమో హబద్ధుడయి బ్రాహ్మణ జీవనములకు పన్ను లేర్పరచి దేవాలయంబుల నున్న నృత్యంబును విరోధంబు చేర్పరచి క్షామకము చేరించు కొన్ని దిన ములకు హూణుల కొధింపించున గోల పును బలవంతుడయి మనోజపురిన ట్టణము విరోధించిన నారుయూనంబులు ఘోరయుద్ధంబయ్యె మనోజ పురుషు జరిగినిన దేవబ్రాహ్మణ్రోహంబులు నెరిగి యతని తేజోబలై

శ్వర్ణంబులునష్టంబుచేసిన కష్టములపాలై యోదుష్టులు శిష్యసోకదగ్గండ
యివనచెడి పరాదయుడయి సింహవ్యాఘ్రశిల్పకము దృష్టమృగ సం
దృష్టంబగు నరణ్యంబులోతాను భార్యయుకుమారును సంచరించుచు
నిలువ నీడలేక గోవుగుచ్చుచు బాధలబడుచు యెను.

గోలభూమరాజ్యంబాక్రమించుకొని సంకోప బుత్తో ననుభవిం
చుచుండెను.

అంతట మనోదవుగును భార్యయు పుత్రుండును బాధల బడు
చుకుమారుడన్నంబులేక సొక్కి మూర్ఛాపరననుడై పల్లనిబట్టుకొనిపల
వింపెచుండ తండ్రినిజూచి శోకసముద్రాబుగోమునిగి గుళింపును సూ
ర్యకాలంబునతాను మదిచిచేయని సత్కార్యములను చేసిన దేనిబా
హ్మణద్రోహములను దలచుచు భార్యతో నిట్లనియె.

హేనుమిత్రే నేనొకనాడయిననుశివకేతుల పూజ గావించినయి
తివానినామములయిన న్మరించినయితి బ్రాహ్మ ఖల స్మరణకుహన్నుగ
డితిదేవాలయంబు న్మత్తులుహరి చితి తల్లిదండ్రులను శాస్త్రంబులువి
డచితిన్త్రమానమున చిత్రానశ్చత్రము క్తిదినంబున క్కఫలంబు
ననెవ్వరికన్వైతి నింజపాకంబయిన దాహంబునివ్వనై యొక్కచత్ర
బయిన నొక్కశ్యంబయిన పాదరక్షలయిన నెవ్వరికి నివ్వనయితిఇంత
కూర్మంజనయితిని వెనవికాలడబున నొకరికి పుష్పంబయిన ఫలంబయిన
చందనంబయిన దాహంబైన నివ్వనయితి సీల జంతుకులకుపయోగ
బానశ్లక్ష్మతటాకింజైన బావియైన ద్రివింజనయితి చివెంజ బెం
చనయితి తులసీవంబయిన వెయింజనైతి నొకనాడయినహరి కేశవు
కుత్సవంబులు చేయనైతి పెద్దల బ్రాహ్మణోత్తముల డిత్తులజూచిగ
ర్వంబుచేద డంబెనబెట్టెని పక్షాడన్నంబెనెకబట్టెని తమరాగకుడ
కతినుడ గర్వగ్రస్తుడ మోహగ్రస్తుడుదురాచారివరుండ మరాళావరుండ

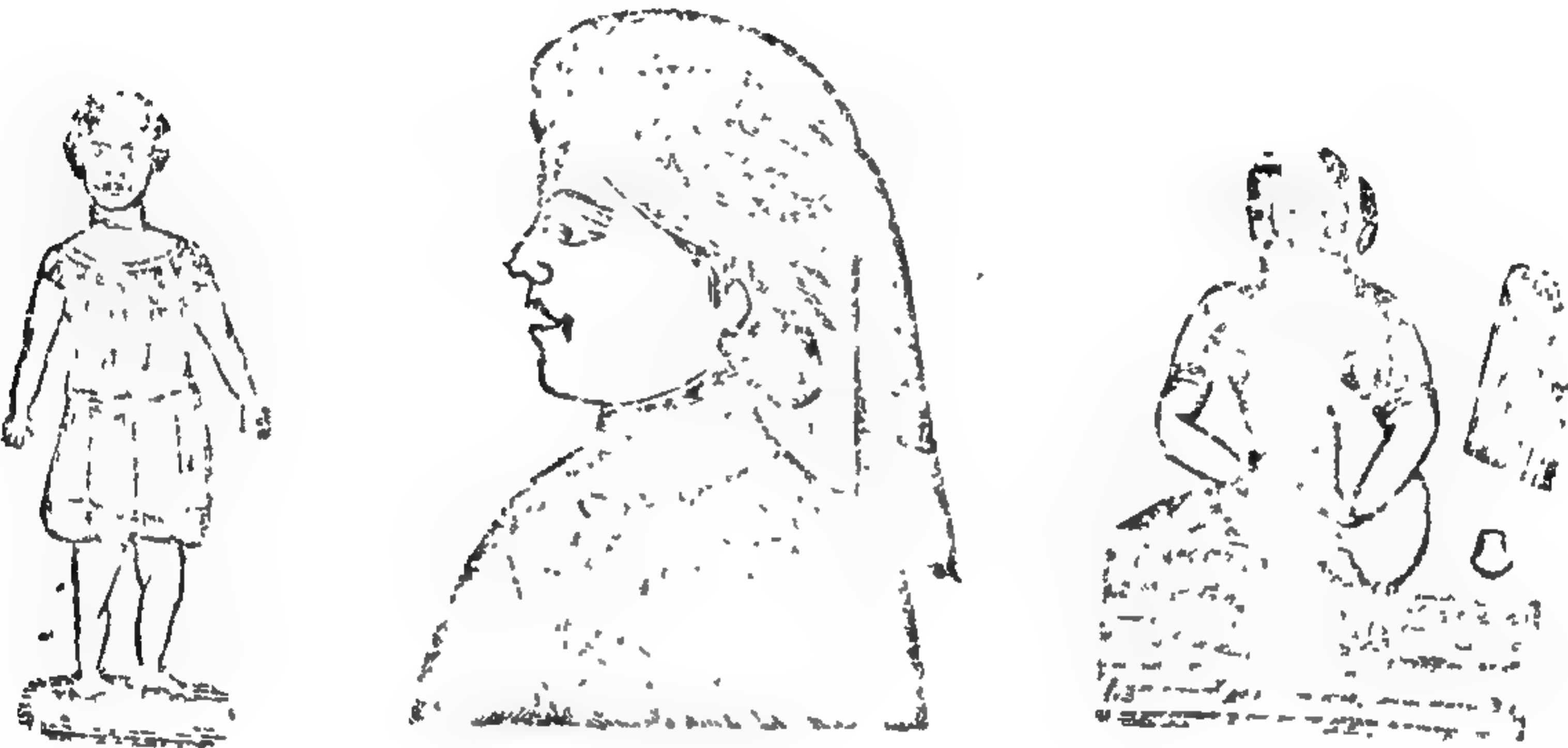
నేచిక నుండఁగల యీ బాలుని సారక్షణమెట్లయిన జేయుము నేచేయ ననిన భార్యయగు సుమిత్ర దూకించి నిట్లనియె.

భర్త యెన్నికష్టములనుభవించినను నీపల్లెకడ గల బుచ్చ మునుటకు ధైర్యబింత గలిగియుండ నేను స్త్రీవి వీడు పసిబాలుని జీయింప మున్నో క్రూరమ్మ గొబుల నోటిలో బడుకొను యీ పల్లెమును బడచిప నేను శరీర త్యాగము జేతునబాలుని సంరక్షించుకొమ్మని భార్యచేసె మూర్ఖాకాంతుడయి కాలుగవల్చక బడియు నె.

భార్యయొకొమారుడును మహాశ్వసంబుతో హోదినము జేయు చుండి రంతట పై నయోగంబున జంగాపల్కలధారియు లున్నోర్కానికప గ్రహించుచుతిర్య త్రిపురాంతక ఫలభాగుడును గద్రాక్షు పాలా లాకృతుడును ధుళి య ప్పవీతుడునుగు పరాచముని యీ యూర్జస్వ రంబాలింది యచ్చోకరుదొచిన సుమిత్రచేచి పాదంబులపై బడిన యో పతివ్రతా సేవ్యులు మూర్ఖాగతుడు సేకేమిగావలె నె నుకొతి బడియు న్నవాడనియడిగిన మహాత్మా యితను నాభక్త మనోద్రుక్షుడు రాజాద్య య హూణదేశాధీశుడగు గోదభుషువాసచే పరాచతు వయ్యె మహా త్రువును రాజ్యపాలనంబునేయుచు సుఖమున నున్నాడు.

ఈకష్టంబుల కార్చక నా భక్త యొగితి మూర్ఖా గమిపెన్నె నీ బాలుడు మా తనయుడు తనుత్పివానా పతీతుడై దుఃఖించుచున్నాడో మహాత్మా మీరు దీనరక్షణ విచక్షణలు బూపాదిరింబునోకనవారుపి తృలయి భాగ్యవంతులగువారు మమ్మరిక్షింపు రక్షింపు మనుమి లెన పుత్రుని చంద్రకా లిని పాశము లవయి పడవనె దూధు ప నమ్మహాత్మా య పతిహక్త కళాక్షు బుదేజులు, మూమానివీ దూ ధుషు జగద్రక్షిం మీను మించుచున్నంబు జూపింపించుముమ్మచేవ్వకుడు నొకరింబున న రాజేంద్రుని శరీర బంటి సహశీవ మ ప్రాణు స్మరించిన ఎనుధ రాధీసు యు దిగునలేచి పరాశరుని పాదంబులపై బడెను.

ముసీంద్రా భగవత్పాద సేవకుడ మీపాదరజస్సుచే నాపాపం
బులు దూరంబులయ్యె మాపుణ్యమున మీదర్శనంబుగలిగె రక్షింపుర
క్షింపుడనుచు సాగిలిమొక్కిన దయసరిపూర్వుడై గాబె వ్రామిరుశెల్మ
జయంబై నీకు రాజ్యముగలిగి సుఖించెడి యుపాయము పునవినుము

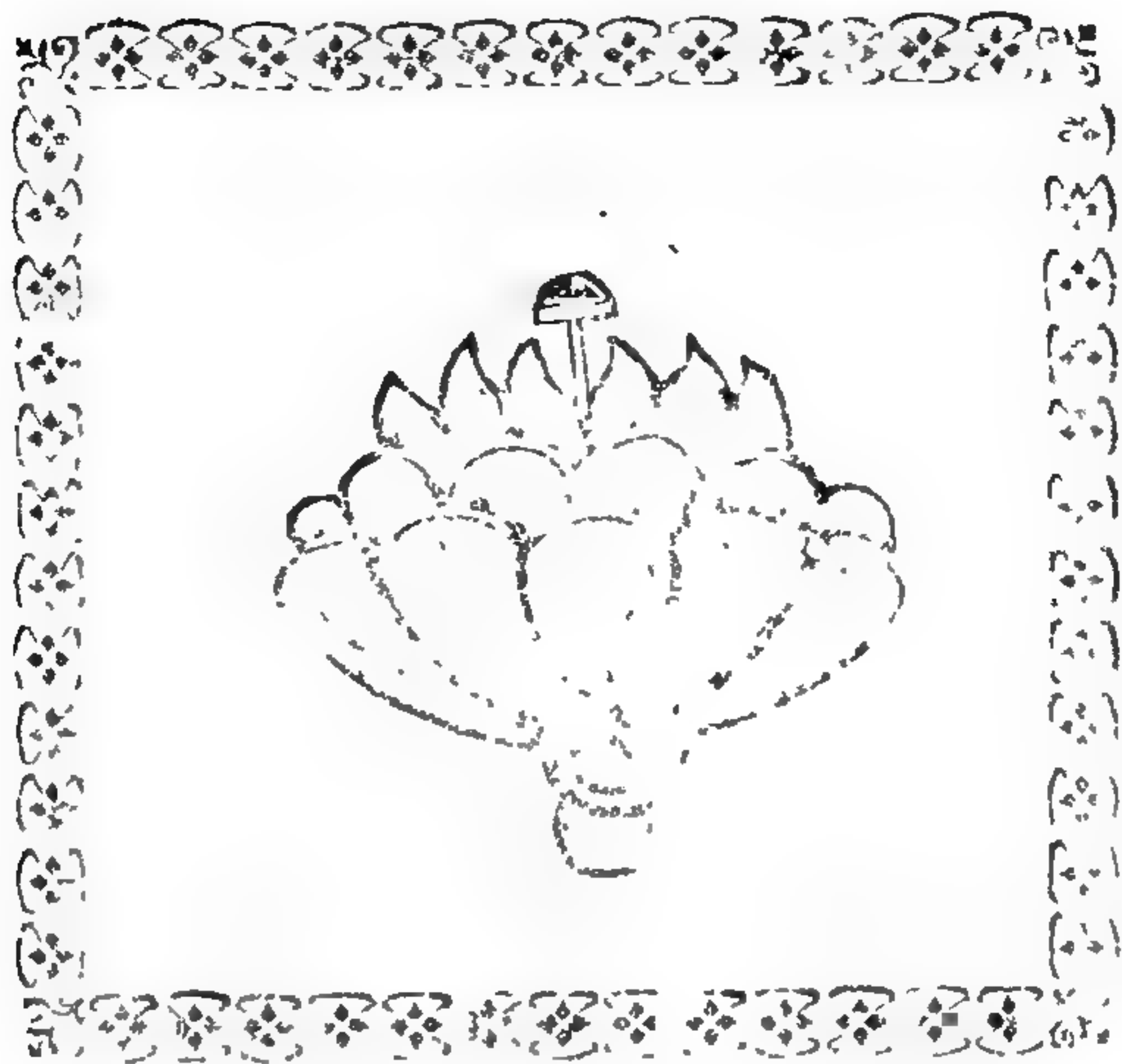
మహాపుణ్యప్రదంబగు రామసేనుసలిగాపాబున గంధమాధనపర్వ
తాబు ను సర్వైశ్వర్యప్రదాయకంబగు మంగళతీర్థంబు గలగు శ్రీరామ
దేవుడు నీవాసమేతుడై సన్నిధించియున్న తీర్థంబుగావున నీవు కళత్రపు
త్రావేతుడైనై యచ్చటకీరీసు స్నానంబు చేసిన తేనుంబు గలుగున
నీక రాజగల్యంబు దొలిగిపోయి సరిహద్దుకైనై పాపంబులబాసినుభంబు
లప్రాశించుచువు దుష్టులగు నీశత్రువులక్షయంబు పాలగు వశిష్టానుగ్రహం
బునని పురాణ్యంబు సేకునచ్చి నుకితునజెప్పి ర బా మవచ్చి నిన్ను
నృత్యాంబుచేయుమనని కళత్రపుత్రపుమేతుడైన రాజన్యం దోబ్బొలిత్ర
మక్రీడంబున దేశంబులుదాటి దు సరము గు నదులన్యాంబుల దాటి
గంధః గంధనంబుచేరి యచ్చట మంగళతీర్థంబు యథాశాస్త్రంబుగానతి
సిన సుతులబంబుగా స్నానంబుచేయించి పుష్కరికంబులగు శ్రాద్ధంబు
లుజేసిన రాజసిగ్మలుడైనస్వమ తారకమంత్రంబై కాపరం బుపదేశించి
నినాగామమంత్రమతిషరువదినాల్గుదిశంబులు నిశ్చలబుద్ధితోడపము సేను.

తత్ప్రబావంబున బహుదృశ్యరమగు బాహుసకమును నక్షయ
క్షాంతిరంబును మెరయు ఖిన్నంబును చిచ్చిగదా ముసూది నాభనంబు
లును మహావాదంబుగలుగు శిఖంబును నంబుసాగని తతాకాదికోభిశం
బును దధాబును దివ్యంబులగు వస్త్రంబులు భూషణములును మహాత్ము
డగు పరాశర మహాముని ప్రవాదంబున ముగలతీగలుసన్నిధిలో నెవట
నిల్చి జూచి నృపాలుడు సంత్రీతుడై పరాశరమునకి పాదాకాశితుడై
ననుగ్రహించిత శ్రీనోదకంబు నంబుచభిషేకంబుగావించిన నాభూషణ
శుభం శోభాయమాన శరీరంబు ముటుంబు భరించి సమస్తాభిషేక భూ
షిషితుడై దివ్యమకానాంబులు యును భరించెను.

అంతట పరాశరమునే గ్రహు పు బ్రహ్మస్త్రీవి దివ్య సాధ యును
ప్రయోగోప సంతోషార్థాత్మకంబుగా ప్రవాదించిన నాపదేశంబు రండి
ధిగుండ్లై మనోజవ్రుడా మహాముని పాదంబులను పూజనానరిం తదా
శీర్షసంబులు గైకొని తదవర్జనంబు బాధ్యపుత్రసహానుడై నీ కపురం
పునకుబోయి శంఖభ్యాసంబుజేరి గోలభూమినుండలశిర్షరంబులదే
చ్చుకొని సేనాసమేతుడై మనోజవ్రు నెదుర్కొని నతీ ఘోరంగాగు
యుద్ధంబుగావించి జయించితి పలాయనంబుగా నై.

మనోజవ్రుడు కిశిత్రపు తనమేమిటై పురంబురాచ్చి రాజ్యబా
రంబుబూని నిరహంకారుడై బ్రహ్మణ్యేష్వరంబుమాని ధర్మంబుదానకి
సహస్రనర్పణంబులు సుఖముగా బాగ్యమచభించి విరక్తుడై తనహయా
డగు చంద్రకాంతునకి పట్టాభిషేకంబుచేసి బార్యాపహితుడై మంగళ
తీర్థంబుజేరి పంచాక్షరీమంత్రంబు జపంబుచేసి కొన్ని దినంబులకు శివ
లోకంబుజేరి.

మునీంద్రులారా మంగళార్థ ప్రభావ విశిష్టా యని చెప్పి
సంతోషించిరి.

—* అమృతవాపి తీర్థమాహాత్మ్యము. *

తదనంతరంబు సుంగవత్తీర్థంబునో స్నానాదిన్యత్యంబులు దీర్చు
కొని యేకాంతరామనాథ డేత్రసమీపంబున నమృతవాపికి పోవలయు
నచ్చట స్నానంబుగావించి నీశాలత్మక హనుమానుమనాది వానరి
సహితుండగుచు లోకకక్షాస్థానంబు మహాసుగ్రహంబున శ్రీ రామచంద్రుని
సన్నిధియుండు నాత్మీర్థంబుల న్నారంబుజేసినవారలు సంకప్రసాదంబున
నమృతంబుకొండగలరని జెప్పినమాతా యాత్మీర్థంబున నమృతవాపియును
నామ బెల్లు సాధించె చెప్పుచుచియడిగిరి.

ముచుగారా హిమవత్పర్వత ప్రాంతంబునో సకలముని సిద్ధగం
ధర్వ విద్యాధరాది నేవితంబుచు మృగసంకులంబు సనేకతరులతోను జని
కుంజాది శోభితంబుచు పద్మకై రవాది విలసిత సరోవరబాసితంబగు నొక
రుద్యాశ్రమాంబుగల దక్కడ నగస్త్యమహామునింవ్వని భ్రాత బహునిష్ఠా
గంధుకంబు త్రికాలంబుల వస్తాతప శీవలంబులకోర్చి తపంబునేయుచు
త్రికాలంబు శివపూజ లొనరించుచు మూర్ధ్వబాహుంజై నిరాధారుంజై
నిరాహారుంజై మానవ్రతంబున నిస్సలుండయి పాదాంగుష్ఠంబుపై నిల్చి

యత్యుగ్రతసంబుగావించి దయాసముద్రుండగు మహాదేవుండు మహా
తేజస్సుచే దశదిశాంతరంబు నింపుచు వృషభవాహనా రూఢుండయి పా
ర్వతీసమేతుండయి ప్రత్యక్షుంబయిన మునీంద్యుడులేచి సాష్టాంగ దండ
ప్రణామంబునరించి స్తుతించె. పార్వతీ హృదయేశ భవవీనాశ సీతకంఠ
మహేశ ఫాలహాచరశర్వ సర్వగీర్వాణార్య నిన్నుతా శ్రీవక్తృభర్తృస
దైత్యవానశశత్రు శిష్టావనోద్ధృష్ట శిషివిశిష్ట శూలానువాభీ శోషితఃపు
జాలా హాలాహ గాహారా యచుదు నిర్విఘ్నాయక స నేకస్తుతులుజేసి యో
మహాధీశా సానాద్ధనచున్నుండకగు నిన్ను స్తుతించి మోక్షాయ త్త చిత్తు
నింజేయవేయని ప్రార్థించిన సదాశివుండు సంతోషించి యో మగస్త్య
భ్రాతా నీకు ముక్త్యుపాయంబు జూపెద నేతుచున్నంబున గంధమాదన
పర్వతసమీపంబున మగశిర్థీసన్నిధి నొకతీర్థంబున్నది దాని మహిమ
మహాచ్ఛతంబు నీవచ్చికిక్కియి ముక్తిబొందుమని సూచించి పరిమే
శ్వరుం డాతర్హితుండయ్యె.

అంతట నాముని గంధమాదన పర్వతంబుజేరిబోయి యేకాంత
రామనాథ క్షేత్రాలంకృతంబున ముక్తిప్రదంబగు నాతీర్థసన్నిధి నీశ్వ
రాజ్ఞాప్రకారంబునప్పక యమని యమాన్వితుండై మూమవత్సరంబులు
స్నానసంఘ్యాదనుష్టానంబులు సలుపుచు సమాధిఃప్రచ్చే బ్రహ్మనాశిని
ప్రాణంబులగలిపి భారణావశంబున శిరింబునకుజేర్చి బ్రహ్మ గండ్రంబు
భేదించి ప్రాణంబు చెడలించి శరీరత్యాగంబుజేసె.

నాతీర్థప్రభావంబున నామునీశ్రేష్ఠున కమృతత్వసిద్ధిగలిగె గావున
నాతీర్థంబున కమృతవాపీ నామంబు స్థానకంబయ్యెనో మునిండులారా
శ్రద్ధాధక్తియుక్తు తెన్వరయిన సెష్టాగిష్ఠులయి పక్షిప్రయంబచ్చట న్నా
నాది సత్క్రియలు జరిగించిరేసి వారల కమృతంబు దొరకుటకు కేమి
యాశ్చర్యంబులే నొక విధి పూజా యేకాంత రామనాథ క్షేత్రంబున
వచించితి నాక్షేత్రంబున కొ పల్లెలు సంభవించి కృపజేసి మాకు జెప్ప
వేయని యడిగిన.

మునీంద్రులారా పూర్వంబున శ్రీరామచంద్రుండు లక్ష్మణ సూను
మత్సుగ్రీవ విభీషణ జాంబవత్ప్రముకులంగూడి సేతుస్థాన ప్రయత్న
లోచనగ్రస్తులయి సీతను మనంబునదలచి దాక్షిణ్యంచు నేకాంతంబున
నున్న సమయంబున సముద్రండు తరంగతరంగబులచే ఘోర యంకరా
రావంబుచేసిన పగప్పరిహాస్య సంభాషణంబుంలు వినరామి కీసి శ్రీరా
ముండతీర్థమున కేష్టత్యజిచే నాజలనిధి జూచుటయు సముద్రండు
భంగంబులొంగ గ్రూగి సింహద్వీపండు నిప్పటికి నక్కడ సముద్రంబు
నిశ్చలంబయియుండు నేకాంతంబున నుండుటచే నేకాంత రావనాధనుని
ప్రసిద్ధుని యా యమృతవాపి యను తీరంబున స్నానంబున చేసిన
యెట్టి జానవిహీనులయిన యమృతత్వంబు నొందుదురు.

తిరుత్తంసేతుమాహాత్మ్యే॥ శ్లో॥ ౧౭॥ త్రిక్షణానాం వేదేనా విరిక్తి
శూన్యాశ్చ సమాధిహీనాః యోగ్యాద్యనుష్టాన వివక్షతాశ్చిన్నాత్వా
త్రయాస్యం త్యమృతం ద్విజేంద్రాః॥ ఇతి॥

వింటిగా మునీగ్రుణ రా మ హో త్తమంబగు తీర్థంబును రియక్కు
డబయలుదేరి గంధమానః పవిత్ర బు నుం ప బ్రహ్మకుండంబునకు బోవ
లయు. ఓముచూరా మహాకాళ నానకరంబగు బ్రహ్మతీర్థంబిది దీని

బ్రహ్మకుండ మాహాత్మ్యము.

దర్శనంబున ననేక బ్రహ్మహత్యాది సకల సాపసాహారంబులు గు నా బ్రహ్మ
కుండంబునో నున్న భస్మంబు ధరించిన వారు బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరుల ననుస
రింతురు. బ్రహ్మకుండ దర్శనంబు సేయ శక్తి జాలని వారూ బ్రహ్మకుండ
భస్మంబై వైశాఖిని కించి న్మాత్రంబు చెచ్చి యిచ్చిన నా భస్మంబు దానుకొని
మరియొక భస్మంబునో గలిపి ధరింపకున్నను వారు భాగ్యవంతులగు
దురు. పవిత్రులగురు యోగులగుదురు బ్రహ్మయజ్ఞంబు జేసిన స్థలం
బిది మహాదేవునివరాంబుచే మహాన్నతంబగు తీర్థంబయ్యెనని చెప్పెను.

ఓసూతా యీ తీర్థంబునకు బ్రహ్మకుండంబని చేర్చుగలిగెనక్కడ
భస్మంబుప్పుట్ట కేసు హేతువని యడిగిన ముచూరాయది బహుచిత్రం

బయినకథ యొకానొక సనుయంబున బ్రహ్మకు విష్ణువ్రాచకు గొప్ప కల హంబయినజేమనగా లోకకర్తను నేనేగాని నాకుమించిన వారు లేరని చతుర్ముఖుడు బలికన జగత్కర్తను నేనుగాని సుబ్రహ్మణ్యుని విష్ణుదేవుడని యె నివిధంబున నన్యోన్యకలహంబధికంబయి అహంపూర్వ మహాపూర్వంబని దరిలేక కలహంబుసేయుచు సేయుచుండ నాయున్న పరిధ్యసంతాగ్ని సమప్రభంబగు నొకలింగం బుడున్నముట్టినిలిచిన బ్రహ్మసిష్టుకైకాదులాశ్చర్యంబునొంది యీలింగంబున కాశ్యపత బుడు గర్భుచారు లోకకర్తలనిపించుకుందురని దేవబృదంబు నెచ్చెయిం చెను.

అంత చతుర్ముఖుండు సంతంబుగనివత్తు సేవాదిగ రుట కేగుమని విష్ణువ్రాశోననిన రమావల్లభుడు నమ్మితినిచి నరాహుకూపంబుదాల్చి పాతాళంబునకుపోయివచ్చి కేవునియె కుటలచే ప్రహ్లాదహాస స్వరూపుడై యాకాశంబునకుపోయివచ్చి పుకడ దేవునెకట నిలిచి నాయుద్ధరినిగాంచి విశ్వేశ్వరుడు బహువత్సరంబుచిగిలి రాక్షసంతంబులు గణివచ్చితిరాయని యడిగిన విష్ణుదేవుడు తింగంబున నొది యెచ్చటచున్ననో నాకుగానరా లేవని స్పష్టంబుగాజెప్పె బ్రహ్మకైజూచిన సేంతి బుడను గొంటింనుచు నసత్యంబుబలికన కేవుమనవిస్వి సీవు మృషావాదివి గావున సీకు భూలోకంబున పూజలేక పోవునని శాపంబిచ్చె.

అంత చతురాననుడు విష్ణుడై యో యీశానా ప్రభువులయి నవారు యపరాధంబు శుమియి రిది ప్రధమాపరాధంబు గావున మన్నించి శాపనివృత్తికంపించుమని రక్షింపుడని యేకవిధంబుల వేమకు న్న నీశ్వరుడు ప్రసన్నుడయి పరితాప పుంశదనున్న వింపిని జూచి కరుణించి పద్మగర్భానావాక్యం బన్యతంబుగానైనను నీవి త వ్యసనబ డుటచే నోక యుపాయంబు జెప్పెద గంధమాదన పర్వతంబునకు జని యందు యజ్ఞంబు లాచరించితివేని యీవిధ్యావాద దోషశాంతి యగు ను వానిచే పాపంబును బాస శ్రేత స్థారాది కర్మలయందు బూజక

గ్నాబవగుమపు. ప్రతిమూర్ఖసంబు నీకు గలుగ నేరదని స్పష్టముగా జెప్పి తదనంతరాబు విష్ణు దేవుఁగాంచి తీవు నత్యచాసివి గావున లోకంబులో పూజగలుగు చుండు ననియును గ్రహించిన విష్ణు దేవుఁడు సంతోషించెను.

అంతట మహాదేవుఁడంతరి తుండమ్యోచని చెప్పిన సూతానూక ధయేపురాణాబుగ్గోనున్న పని యినిన ముంఁద్రులారా స్కందపురాణాబుగ్గోయీకథ విస్తరింప బడయున్నదని వినిపించెను.

శ్లో. సూతః॥ పురాణాం కల హే బ్రహ్మోవిష్ణుః పరిస్సృగం॥ ఆహం కర్తానమశోన్యః శక్తాత్రిత్యగతీతతే!

ఏవమాసాహరిం బ్రహ్మబ్రహ్మణా బెహంతనా॥ ఏచావివాద స్సంహానాన్పా వర్తకపురాతనయోః॥

మధ్యేప్రసాదుతభూగ్గింకంకయోజ్యోతి స్సనాతరా॥ తౌద్వష్ట్యవి స్మకంలిగం బ్రహ్మోవిష్ణువరస్పరిం॥

సమయంచక్ర రిక్తుపాఃడేవానాం సన్నిధౌపురా॥ ఆనాద్యంతం మహాలిగం యదేతద్వశ్య తేవరః॥

అనంకాదిత్యసంకాశ మనంతాగ్ని సమప్రభం॥ ఆనయోరన్యలిం గస్యయోం తమాచిచపస్యతి॥

ఆహవర్ణాన్వీ గమిష్యమి లింగస్యా తంగనేషయన్॥ గణేరుణాయమూలన్య ల్విమధస్తాన్తేవరః॥

ఇతితస్యనచశృత్వా తథేత్యాహుమాపతిః॥ ఏవంతౌ సమయం కృత్వాహర్గణాయవిసిన్దతే॥

విషుర్వరాహయాపేణ గోవస్తాన్త వెషితుం॥ మాసతా గారితీ జాసిన్సీవ క్మోవోపరిన్దమా॥

అథాలోకాన్వితద్యాథో విష్ణుర్వీక్ష గణాన్బహూన్ || యథాస్థా
నం సమాగత్య ప్రబావేదేన సన్నిహితా ||

శ్రీవిష్ణుః॥ అహాలంగస్యనాద్రాక్ష మానిమసే తీసత్యవాన్ | ఊ
ర్ధ్వంగవేషయిత్యాద బ్రహ్మస్యాగచ్ఛదత్రసః | అగ్ర్యచ వచఃప్రహ
బద్ధనా చతురాననః॥

బ్రహ్మ॥ అహమద్రాక్షమస్యాంత తిగస్యేతి మృషావదత్ | త
యో స్తద్యచనస్రుత్వా బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరః | మిథ్యానాది సమాహే
నూ ప్రహస్యచతురాననః॥

ఈశ్వరః॥ అసర్వాయదనోచత్త్వం చతురాననమత్పురః | తస్యా
త్పూజాగ్నాన్వా లప్సిమీత్యాబు ఉమాపతిం॥

అథోద్విగ్నమానా బ్రహ్మప్రార్థయామాన శంకాం | ఏకోపరా
ధంతవ్యా స్యామిన్ద్రిందీశ్వరైః॥

స్నామిన్మదనరాధత్వం క్షమస్యకరుణాలయ | తతో మహేశ్వ
రోవాదీ త్పాంత్యయంశ్చతురాననః॥

ఈశ్వరిఉవాచ॥ సమిత్యావచసామస్యాద్బ్రహ్మ వత్సామితే
శ్మణు గచ్ఛత్వోసహసావత్స గంధమాగనపర్వతం॥

తత్రక్రతుస్కరుషత్వం మిథ్యావోషప్రశాంతయే | తతోవిధూత
కాపస్త్యం భవిష్యతినసంశయః॥

తేఽశ్రౌతేషుచబ్రహ్మ స్తాతేష్వపిచకన్మనుః పూజాభవిష్యతిన
దాన పూజాప్రతిమానుషే | ఇతి

వింటిరా మునులారా స్కందపురానంబులో వ్యాసప్రోక్షంబుల
గుల్లోకంబులుగిరిపించిని చతుర్ముఖమమిథ్యాభాషణాబున తాపగ్రస్తుం
డయ్యేసత్యవాదంబున రమాకాంతు డనుగ్రహాత్రుడయ్యెనని చెప్పిన విని

యాశ్చర్యంబునొకది సూతా ముందువృత్తాంతంబు చెప్పనుని కోరిన ఓ
మునులారా యంతటబ్రహ్మముగ్గై గె.కొనివప్రీతికరంబులగు యజ్ఞంబు
లెనబడి ఎనిమిది వేల సంవత్సరములు గంధనూధన పవిత్రంబుమీదయ
జ్ఞంబుచేసిన శివుండుప్రత్యక్షులై మోచతురాననాసి వి యజ్ఞ ముగ్గై
రించుటవలన మిథ్యావాదదోషంబు దూర బయ్యెగాని శ్రాతనా గ్గైకర్మ
లయందే నీకు పూజనొరకును క్షిగ్రహగ్రాజ నీకురక్షింబుగోచరకకు.

నీవు యజ్ఞంబులు చేసెనగుమవలన నీవిశ్రబ్రహ్మకుండంబున పేరుగ
లుగునని శివొండొత్థానంబునందే వింటిరా క ఘావృత్తాంతం వినివీధింబున
జరిగిన దప్పటినుంచి బ్రహ్మకుండంబున ప్రసిద్ధులై మహా వాతక నాశిక
తీర్థంబున ప్రసిద్ధి బయ్యె మునీంద్యలాకా మహా ప్రత్యమమైన తీర్థంబు
క్కడ స్నానంబుచేసి హనుమత్కుండంబునకు పోవలయు.

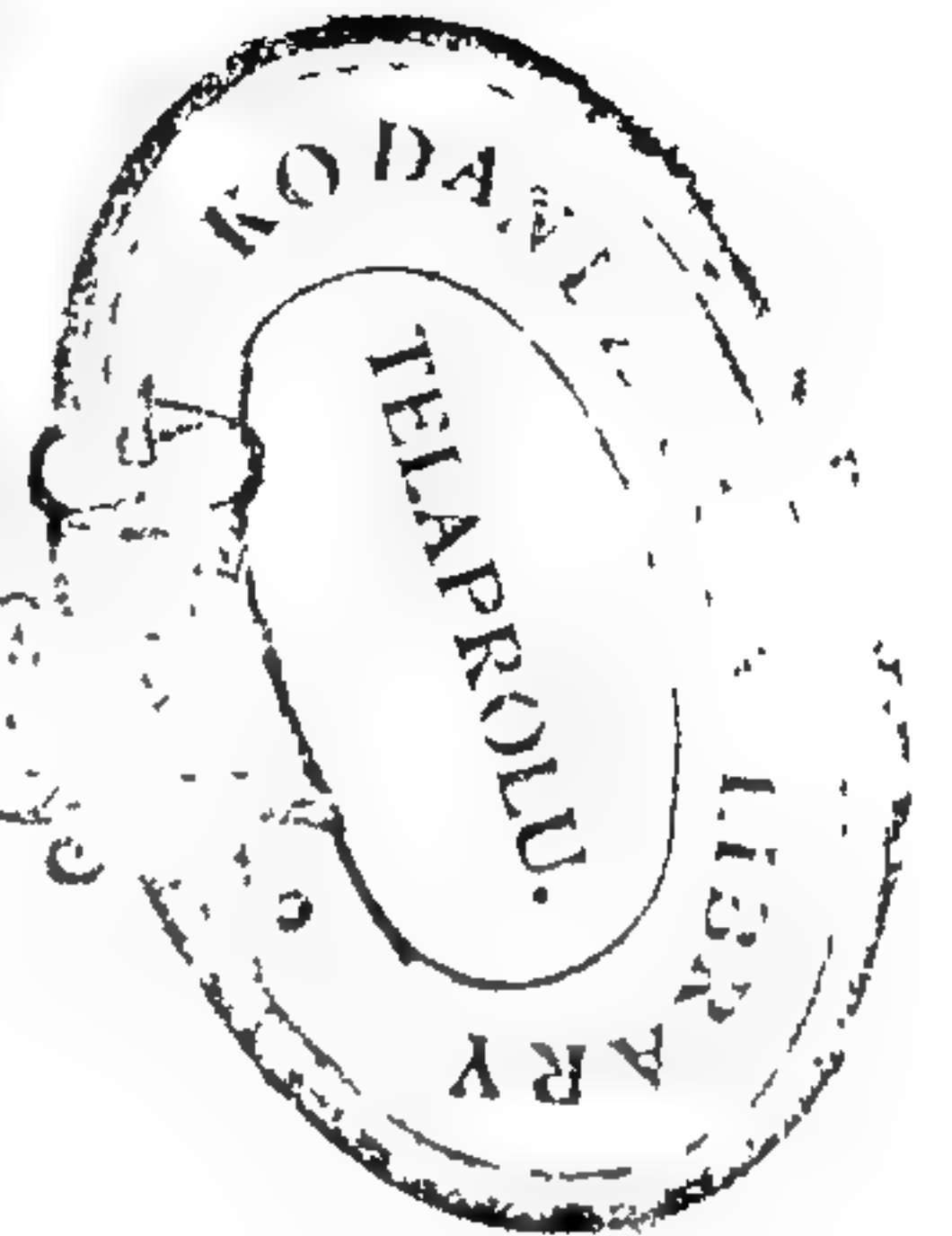
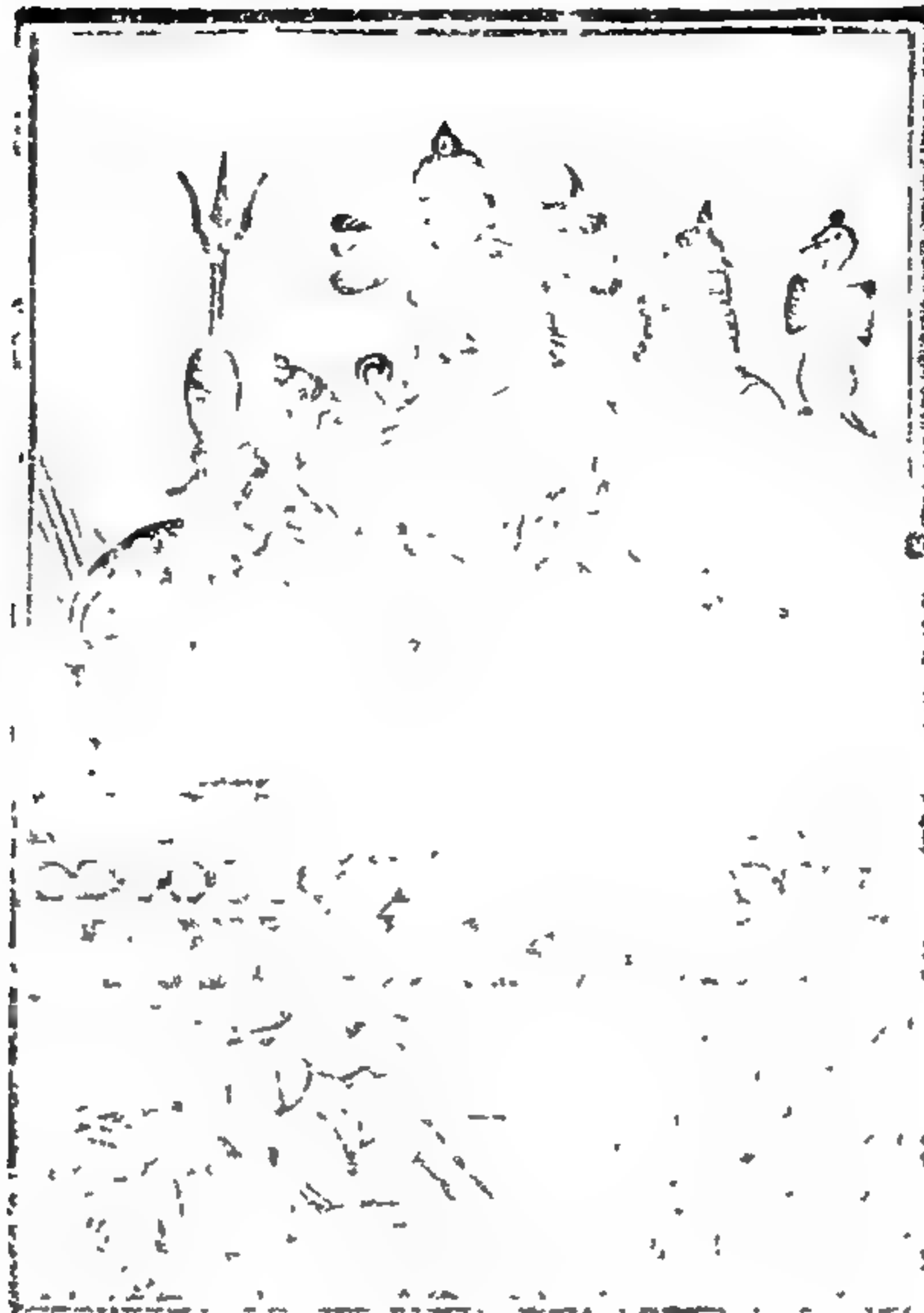

—* హనుమత్కుండ మాహాత్మ్యము *

ఈతీర్థంబు స్వర్గోత్తమంబు మహాపాన నాశనకరంబు పూర్వ
కాలంబున ధర్మసంహారరాజు సక్కడ బుత్రగామేష్టిజేసిన నూరుమందిలు

త్రులు బుట్టిరసన సూతా యాకథా వృత్తాంతంబుతయు వినుపించుమని
న ముచులారారా ధర్మసకుండను రాజె బహు ధర్మశీలుండు ప్రజాపాలన
తత్పరుండుమహా పండితుడసిశక్సూగుమంది బాహ్యు నందరుమహాయో
గ్యులు పత్రితతాశివోమ శివులులు బాహ్యుతాను సంగోపంబున నుఖం
పుచుండ నొకచికిసూతాసంబు గలుగకచింతింపుచుండ వై వానుగ్రహంబు
న పెద్దబాన్ధికు నొక పుత్రుడుగలిగె నా చిన్నవానిని నూరుమంది బాన్ధి
నుతన మగర్భజకుతుగా నేప్రేమచే బెంచుకుండినందుకు రాజుబహు
సంగోపంబుండ నొకనాటిగాత్రి యాచిన్నవాడు మరబోవ నొకప్పు
ళ్ళిక బు కాలపైగరిచిన వాడుతాపంబునొం నదిజూచి నూరుమంది సో
ర్యులు చాన గాసిజనంబులు చూడచిరి.

ఆధ్వని కొలువునూటాబునకు విస బడి నా కా . వకదూతనుబ - పి
వర్తమానంబుచెప్పించుకొని తానుబోయువిషయెట్లు కనేక ధనంబులి
చ్చి మంత్రోపధాబులచేజాంతి బొందించి సంతోషించి బ్రాహ్మణులకు
దీనులకు కొల్లగా ధనాంబరాభరణాను లిచ్చి బ్రాహ్మణోత్తములపిలిచి
యొక్కకొడుకు కొడుకుగా డొకకన్న కన్నుగాదని లోకవాడిక వింకిరి
గదా. నాకు నూరుమగదిబాద్యలు బాద్యకొకి నుతుండు గలుగునట్లు
యజ్ఞంబుజేయించుమనిగోరిన వారు గాధనూరిన పర్వంబుమీదనాను
మంత్రుండంబడియున్నదిలోకోపకారంబుకొరకు హనుమతుండు నిర్మిం
చెననిజెప్పినసంతోషించి హనుమత్కుండసమీపంబునపుత్రకామేష్టిచేసె.
బ్రాహ్మణోత్తములు నూరుగురుబాద్యలకు పాయసంబు బంచించిచ్చిన
నందరి కొక్కొక్క తనయుండుదప్పించి నుఖంబుండిరి. ఈరాజు నందరు
తనయులలాలసంబుసేయుచు బహుకాలంబుజేవించి తన పెద్దకొమరుడుగు
నుచంద్రునికి రాజ్యబారాబిచ్చి తపో వనాబునకేగి కొన్ని గణంబులనుశివ
లోకంబుచేరె. మునింద్రులారా యది మహాన్న తీర్థంబుచ్చట పన్నాది
క్రియలుజరిగించి రుద్రదర్శనంబుచేసి యగస్త్యతీర్థంబునకు బోవలయు.

—* స్త్రీ స్వర్గ మానశ్శ్రమ —

ఈ స్త్రీలు మహిమను లెంబగు తీర్థంబున సూతాయస్త్రసగా
 వంబుమాకు స్వప్నచేసి చెప్పనేయనిచ మునంగుగారా బూర్వకాలంబున
 మేరునుందగవచ్చితింబుబో వింధ్యపర్వతంబు కలహించుకొనివానికొక
 పొడవుగావలె చి యెదిగిన సూర్య చంద్ర గతుల కష్టంబుగ దేవేంద్రాది
 దేవతలు కైలాసంబునకుగోయి వింధ్యాద్రి గర్వంబు సర్వంబుచివేదించిన
 సర్వజ్ఞుండాలించి నగస్తుర్విబిలిచి నీవేగి యోకోపకారంబుకై వింధ్యాద్రి
 పనిచర్కచేయ నుని యాజ్ఞయిచ్చిన మహాదేవాపార్వతీవివాహ సంభాష
 ణార్థంబుచిహ్ను లేగియున్నారు వివాహంబు సన్నిహితంబయియున్నది.
 పార్వతీ కల్యాణోత్సవ విశేషంబు నాకప్పులఱుడ వేడ్కగలకు
 దేవరువారు పెక్కికొడుకుగుటజూచిపోదునని మహావిషయంబుగో వేసిన

కుంభసంభవా నీయంతరంగంబునూకుడెను నీకోక్త్యగలది పెరికొడుకు
నెచ్చికూతును వేషంబులతో పార్వతీ సహితుండవయి వేదాన్యాయో
నీకుసన్నిధించెద నమ్ము నమ్ము మని యగస్త్య నోదార్చి పంపించెను

తమ క్తం స్కాంవె॥ శ్లో॥ అగస్త్యః! ఉద్వహా వేషావేదేన న
ద్రక్షామి కథంవిభో । ఇతిన్తాపి తశ్శూభః పునః కుభజః సుబ్రవీత్॥

శ్రీశీనః॥ కుభజోద్వహా వేషావే పార్వత్యాల్లహిః హ్యహా ।
కదాన్యాయోపున్య ద్భయిషా మ్యసంశయః । తగచ్ఛశ్శీః విధ్యా
త్రినిగృహీతు మున్వీత్ ఇతి ।

ఇన్విధంబున భగవంతుండు శిశూడు సమాగ్రాంబు జెప్పినగ
స్త్యంబంపిన వింధ్యాద్రినుంచి దక్షిణదేశంబులెల్ల సాచరించి గంధమా
దనవర్చితంబునకుబోయి సచ్చట స్వభావంబుతో విలసిల్లి నొకతీర్థంబు
నిర్మించె నది ఈశ్వరానుగ్రహంబున బహుపుష్కారంబును మహాపాప
నాశకరంబగు తీర్థంబునయ్యె నాతీర్థంబుతో ననేకులు కృతార్థులైరియను
చు జెప్పిన సూతా నాని ప్రభావంబు సంపూర్ణంబుగా జెలుపు మని
మునులడిగిన.

మునులారా నేనెంతని వర్ణింతు నొక్క కథకెప్పెద నినుండు
పూర్వకాలంబున ద్విజామంతుడను నొకమునీంద్యునికి కన్యకంతు
డను నొక పుత్రుండుగలిగి బహుబుద్ధివంతుడై శాంత న్నభావంబున
నబ్బయిని కుపనయనాది సంస్కారంబులు నిర్వర్తించిన బ్రహ్మచర్యవ్ర
తంబుననుపు మంవిద్యార్థియై యువకుడనుమహా సమీపంబు నాల్గు
వేదంబులు నానొశాస్త్రంబులు నార్థరంబుగా జదివి సకలపురానోపనిష
త్తులును జదివి యరువదివర్షంబులు గురువునింట నివసించి సకల విద్యావి

చక్షుఃశ్రవణం గురుచగు నుదంతునకు సాష్టాంగ దండ ప్రణామంబుగా
విగించి స్వగృహంబునకుబోన నుద్యోగించిన నుదంతుండు సంతోషించి
యతనిబావంబు గ్రహించి కక్షీవంతుని యనుననఁచించి నీవునేతు న్నూ
లంబగు గంధమాదనంబునకుబోయి యచ్చిటనగ స్త్యకుండంబు గలదు
మహాపుణ్యాకరంబు భుక్తియు క్షేత్రదంబు మనోభీష్టప్రదంబుచ్చట మహా
నిష్ఠతో ముమామనత్సరింబులు పంచాక్షరీమంత్రంబు జపంబు నేయుచు
నీత్రకస్సుఫలించి నాలుగోసావస్థారంబు ప్రవేశించు ప్రథమ దినసప్రాతః
కాలంబున మహాకాయంబుచు చతుర్దంతంబులు సర్వాంగ పాండురంబు
నగు మహిమాన్నతగజాంబుద్భవంబు.

ఆగజారోహణంబుగావించి స్వయంబుడనే రాజ్ఞి హస్తంబునకు
బొమ్ము నిన్నజూచియతడు ప్రత్యుత్థానాభిషేకదండంబులుడరిగించిమిన్నిం
చియతనికన్యకను నీకిచ్చి వివాహంబు చేయునందాపలన నీకు బహుశు
భంబులోనగూడునని యుపదేశించిన శిష్యునింబి పాదాభిషేకంబులు
గావించి గంధమాధన పర్వతంబునకుబోయి తీర్థదిగ్గజ వాదనంబులుగా
వించి స్తానసంధ్యాద్యనుష్ఠానంబులు నివర్తించి యాదినంబు తేత్రోప
వాసంబుచేసి మరునాడు సూర్యోదయకాలంబున యథాకృత్యంబులుజ
రిపిపాఠణముచేసి యప్విధంబునచేయ వర్షత్రయ మగుటయు తృతీయసం
వత్సరాంత విషయంబున నాయం సాధ్యా పంచస్థం బొసరించి సుఖనిద్ర
జెందియుండ నారాత్రీప్రహర త్రయ సమయంబున మహా కలకలధ్వని
వినంబడెను.

అదికక్షీవంతుడు లేచి చూచిన నాసమయంబున పై నక్షత్రంబు
న స్వయంబుగనుగాను వేయగూర్చుండై గంధమాదనహస్తంబునకు న
చ్చేనతట కక్షీవంతుండు దంతిభావనాచ కాలోచిత్యంబుల దీప్తియ
నగాపాసము సంకల్పపూర్వకంబుగాచేసి నంద్యాపంచన దేవర్షిపితృత్వ
ణాదులు యథాశాస్త్రంబుగా జరిగించి పంచాక్షరీ జపంబు నేయుచుండు

నంతలోనగ స్త్యతీర్థంబుననుంచి చతుర్దంతంబును గల యుక్తైలాసపర్వ
తంబు పగిదిమహాకాయంబుగలదియు పండువెన్నెలభాగి ధవళశరీరంబు
గలమహాగజంబొకిటి నిర్గమించిన యుదంకుండిచ్చిన వంబు ప్రత్యక్షం
బయ్యెనని సంతోషించెను.

పిమ్మట గజసమీపంబునకుబోయి నిలచి తన గురువును వరప్ర
దాతయునకు నుదంకునివలచుకొని ననుస్మరించి యగస్త్యతీర్థంబునకు
సాష్టాంగ ప్రణామంబాచరించి మాటిమాటికీ తీర్థార్చన చేయుచు
కక్షివంతుడు గజరోహణంబుచేసి స్వనయుండనురాజు పట్టణంబు కుసోవ
నుద్యక్తులై యున్న వేటమార్గంబుకై వచ్చియున్న స్వనయుండు చతు
ర్దంతగజారూఢుండగు కక్షివంతునిజూచి పూర్వకాలంబున నారదమహా
ముని తనకుజెప్పినమాటలు దలచుకొని తన పుత్రికచేసుకున్న ప్రతిజ్ఞచె
ల్లెనని మహానందభరితుడై ధవళగజారూఢుండగు కక్షివంతుని సముఖం
బునకుబోయి హేబ్రాహ్మణోత్తమా నీవెవలకుమారుండవు నీనామధే
యంబెన్ని నీనెనరికి శిష్యుండవు యీగజంబెక్కి యెక్కడికి బోదలచితివని
స్వనయుండను రాజడిగెను.

తదనంతరము గీర్ణతమస్సుమొక్క కుమారుడ కక్షివంతుడని నా
పేరు స్వనయుడనే రాజుపట్టణంబునకుబోయి యారాశకుమార్తెను మ
నోరమయను కన్యకను వివాహంబుగొనిచ్చులిగి పోవుచున్నానని కక్షి
వంతుండు జెప్పిన స్వనయుండు సంతోషించి విత్తార్థాహం కృతా
ర్థాహమనుచు వచ్చించుచు హేపండితోత్తమా నీ పేదలచిన స్వన
యుండను నేనేమనోరమయను కన్యక నాదూరయే బ్రాహ్మణంబునుంచి
నారదవాక్యంబులనెల్ల యెవరదజుచుచున్న నా సేద్యసంబోసగుట
యదృష్టవేకదా పథురాశ్చర్యంబున నా పున్నది యున్నది. మీరు
విచ్చేసి వివాహంబుగావలయునని కోరెను.

అందుకాయన వోరాజోత్తమా మాగురువాజ్ఞప్రకారము నమ
కూడె సంతోషించితిగాన వేదాంత్యాంబులో మా తల్లికామలున్నాగు
వారికడకొకవిప్రునిపి వారిని దోడ్తెచ్చి నాగువివాహం గొనరిపునుక
రాజుసంతోషించి సుదర్శనుడగు బ్రాహ్మణోత్తముని నమస్తనైశ్యంబు
లుతోడుయిచ్చి వేదాంత్యాంబులతోలించిన నా కీ తాముచచ్చిన న
మానగబంతయు వినివించిన దీక్షితమయిండు సంవత్సరములు
కాసనార్థ్యపాద్యా ద్యుపచారులుకలిపి యశోభ్యులు కిరీటప్రశ్న
లైనపిమ్మట భోజనాంబులొనరించి వాహనామాన్యుల నమస్తనైశ్యంబు
లు తోడరాగ సుదర్శన సహాయంతై యారుదినంబులు కగస్త్యశ్శీ తీర
సమీపంబున కేతెంచిరి.

అంతట తండ్రినిజూచి కగస్తనంతుండు వాదాభ్యుదయంబు గాని
చిన దీవించి యాచిరిగంబుచేసుకొని మూర్ఖుని ప్రాణంబు వీరి సంతో
షించుచున్న నెడ సుదర్శనుడు దెప్పబడె దీక్షితమగు నెచున్నట్లు పేరి
స్వయంజేరి దీక్షితమగునట్లు గానాచరింపజేరించి కొని నెచు.
కొని యశోభ్యులవలెప్రవర్తించి పేర్కొని నెచు నెచును నెచును
సమయంబులో కగస్తనంతుని గండుచేసి నెచు నెచునెచునెచు
సమస్తజనులు ప్రత్యక్షానంబున పడిరి కగస్తనంతుని కెచునెచు
దాంబులపై బడి గోత్రనామోహార్చనంబు నెచునెచు నెచునెచు
యాశీర్వదించి గృచ్చియై పుట్టిన ప్రాణంబులను కెచునెచునెచు
స్థితిమాయనాయని కుశలంబున గూర్చుకొనినెచునెచునెచు
వచ్చియునింకునిక నెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచు
ర్నమన్కానంబుచేసి యనౌభ్యశ్యంశల ప్రవృత్తులకెచునెచునెచు
గూర్చు కి.

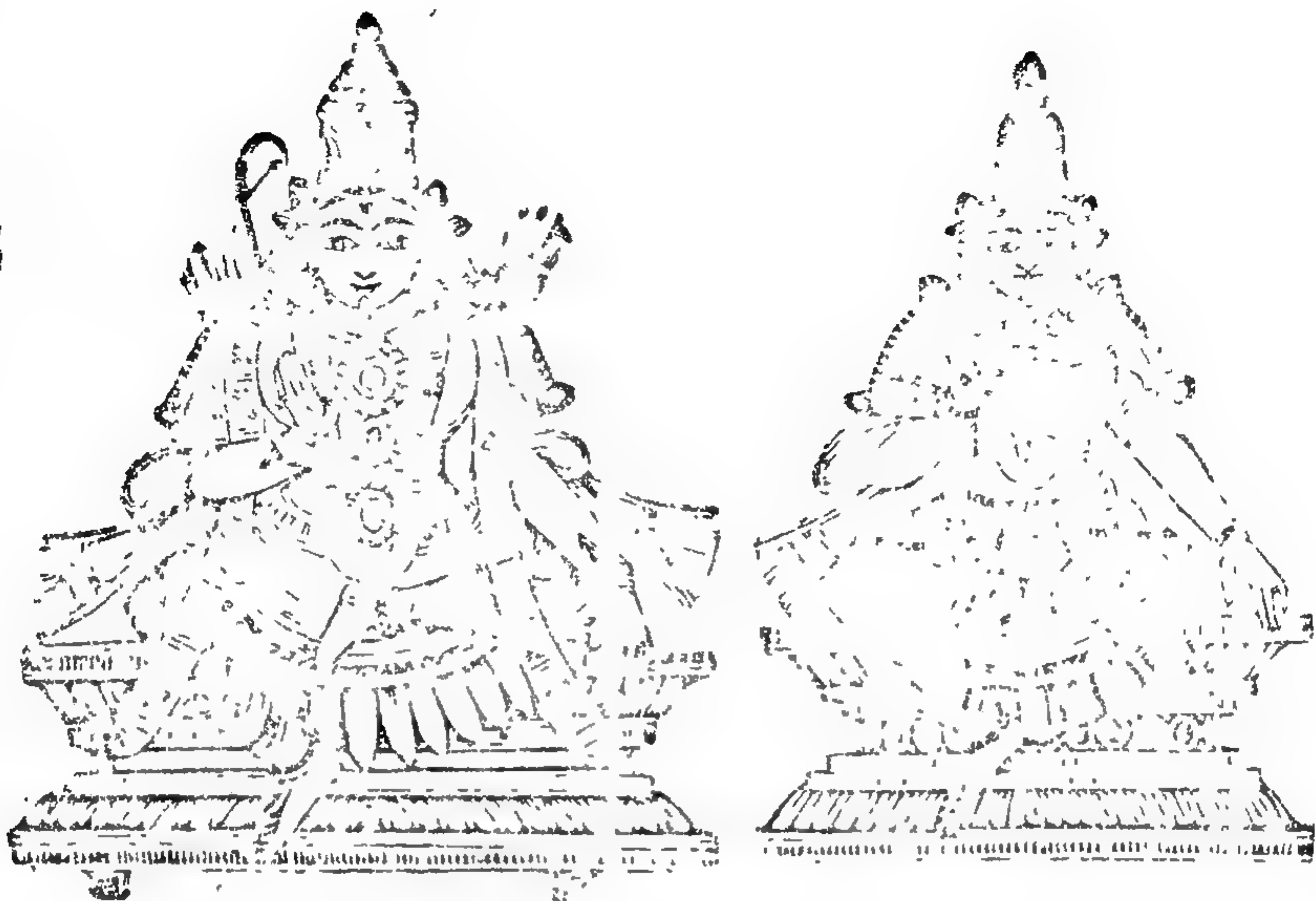
అప్పుడు స్వయంతుండువచ్చి వాదెద్దరిక నమన్కాంబులు గావించి
కుశలంబునెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచునెచు

ననుకంఠుడు సంతోషించి తనవాక్యసాన్నిధ్యమునందు వివాహప్రశంస
ప్రసంగము జరిగించి రాజ్యోత్సవము కక్షీవంతుని గానగరంబునకుఁ
వోయి వివాహముచేసుటకంటే నీయగస్త్యుని సన్నిధిని నూయె
దంట వివాహము చేపెత్తినే యిహపరింబులన్నిటికిని సర్వోత్తమంబు
గానగరము నిచ్చటికి దోడ్చెప్పించుమనిజెప్పినప్పులవాక్యము ము
గ్ధుగాఁగొని సమస్తస్వయంబులబాపి తనకుటు బును మధురావృత్తిం
బునుంచి గప్పించి శుభముకలార్థంబున కన్యాదాన ముచేసి కక్షీనాతు
నిక మనోరమకు పాశిప్రహణంబుచేయించి చతుర్దిగడంబుపై కూ
ర్చుండబెట్టి పూరేగించి వివాహశోభనంబుగఁజేసి బ్రాహ్మణోత్తముల
కగణ్యులగు ధనంబులు సనేకంబులగు రత్నకంబంబులు మకూల
వస్త్రాధరణంబులు యధేచ్ఛగా కొల్లబెట్టి అల్లులకు బిడ్డకు కట్నంబు
తోసంగి ధవళగడంబుపై గూర్చుంటబెట్టి వేదాగణ్యులగునకు శుభంబు
గదోలించె.

ఈయగస్త్యునిప్రభావంబున నుదయించి వరింబ సఫలంబయ్యె
మనోరమ ప్రతిష్ఠజెల్లె సకలజనాబులకు సంతోషబయ్యె వింటిరా య
గస్త్యునింబు మహాలాక్షణులు.

అందు ఘక్తిముక్తిప్రసాదగు వేదాదునామకలింపుమ చిరకా
లంబు సుఖంబుండె నంతస్వనయుం డగస్త్యునింబునం గృతస్నానుడై
నిజస్వయంబులనూడి పురంబుకుంజని సుఖంబుండెన మునీదృలారా
యిట్లగస్త్యుని స్థానానప్రభావంబును కక్షీవంతుని స్వయందర్శనంబును
రాక్షసగ్రాహక పరిణయంబుగాఁ జెసెను తిహాస మువే పద్ధంబును పుణ్య
ప్రదంబును యశస్సాగ్రగ్య కార్యునె వెలయుచుండు.

అక్కడ న్నానందు గావించి తమిరి రామ కుండంబునకు
బోవలయును.

—* రామకండ మాహాశ్వాసు. *

మునులారా రామతీర్థంబునంటి మాహాతీర్థంబు లోకతీర్థంబులలో
లేకు సూడీ రామతీర్థంబు నన్నీది నొక్కంబు దానంబుచేసిన లోక
గుణిరఫలంబు నొసగును. ననన్త్యమహాముని శిష్యుడగుసాతీర్థుండచు
మహాముని రామకండంబు నన్నిటిలో శ్రీరామచంద్రులకు ప్రహరణం
బును పంచసహస్రంబులు జపంబుచేయుచు భిక్షువునై నియత క్రతువు
డయి బహుకాలంబు తపంబుచేసి నీశాసమేతుడగు శ్రీరామప్రభు
మనోధారణచే ధ్యానంబు చేసి ననుగ్రహించి ప్రత్యక్షం బయిన ముత
్యంబు శ్రీరామచంద్రుల స్తుతించెను.

తమ క్షోభేశుమాహాశ్మే ॥ శ్లో॥ మన్మథం నమస్తే జానకీ
సమస్తహనునుత్పిన్నామ్ । నమస్తే శాశ్వతం పరమాయాగమేన దీప్యతే
కౌసలేయాయ విశ్వామిత్రత్రియాయచ । ఇతి

ఇవిధంబున ననేకవిధంబుల గొప్పగా స్తోత్రంబు గావించుచు
 నీవకారంబున ప్రసాదించుచు జపంబునెయుచు బహుదినంబులు గడచిన
 రానుచుదృవికటాక్షంబున నేనవైత్తజ్ఞానంబును ప్రత్యేకావైత్తకలక్షణం
 బునత్రయూధవిజ్ఞానంబున ననేకవిద్యాప్రసంగకర్తవ్యంబును వరకా
 యప్రవేశంబును వియద్గమనవిహారంబును సర్వకళా విచక్షణ త్వంబును
 బ్రహ్మవిఘ్న న హేయకారి లోకంబులకు నోకడ గాకడయు పిపీలికాని
 సమస్తజాతు కాషాఢాక్షంబును యింద్రియాగమ్య వస్తు దన్యనంబును
 మొదలగు విశేషంబు లాత్మ న్నానమాహాత్మ్యంబున దొరకెను.

ఓమూర్తి కృణాగా శ్రీరామమహాదేవకాళాక్షంబులబాదాబవిజెప్పి
 నురియు నాత్మీయంబున ప్రసాదించుచు స్థాపించిన లింగంబు మాహాపా
 తిక నాశకంబు భుక్తికరంబున గానింగంబునకు నభిషేక పూజనా
 నర్చివవాకినను యుక్తకర్మగలుగును. మోయొక్కనిజేషంబు జెన్నద వి
 నూను కుడుపాడెన యుక్తంబునో భీష్ముడుచెల్లి పిరప గ్రోణాచార్యు
 లనునెనాధిపత్యంబునాభిషేకంబుగావించిన కర్మదనంబు భక్తికరంబోషించి
 ధనురాచార్యును నునునాధ్యక్షంబున సకల వైశ్యులకు నేమి గలుపుచు
 నక్షత్రదర్శనంబును ముగ్ధులకు నున్నచా వత్సవోత్సవ కర్మకాండగాత్మిక
 మంత్రాగోచరంబు నేయును ద్రోణాచార్యుండు వృత్తిగండు నుపా
 యంబును వెదకుని నపసన్న యుగో,

అంతటొకనాడు శీమునికిద్రోణాచార్యులను యుద్ధాబగుచుండ
 భీముడోర్పలేక హేధనురాచార్యా లోకంబునో ప్రాహ్లాదర్థంమిలు
 వేదాధ్యయనంబు శ్రోతస్మరనిత్యానుష్ఠానం బహిసయమిారు బ్రా
 హ్మణధర్మంబువికచి శస్త్రాస్త్రధారణంబుజేసి బహుజనంబుల హింసింపు
 చకలత్రపుత్రసంరక్షణకొరకేగదా వ్యాధుండు బహుమృగంబులజంపిదా
 రాపుత్రాదుల గోషించినవిధంబు నడుచుటయు క్లంబుగానై ననునీకుమా
 రుండగు యుక్తామ యుద్ధంబునో మృతపయ్యె నింక యుద్ధంబు జేసి

యెవ్వరిని బ్రతికించుకొరకు గావున సౌర్యంబు చూచి బ్రాహ్మణ ధర్మం
బుస్వీకరింపు మన్నును యశ్వత్థామ మృతిబొందెననిన మనోచై కల్యంబు
నొంది యాలోచించి నీమాటనాకు సత్యంబనితోచదు. ధర్మసుతుండగు
యుధిష్టిరుండు సత్యవాక్య సరిపాలకుండుగావున సతండునా యెడట సత్యం
బని వచించెనేని నమ్ముదు యుద్ధసాదనంబులు విడుతునని వచించె.

అటుపిమ్మట నాడగు కృష్ణునితో జెప్పిన విచారించి కృష్ణునిదో
డ్కొని ధర్మరాజు పాలికింబోయి ఈ కథ వృత్తాంతంబంతయు రాగాజుకు విచు
పించినీవీమాట ద్రోణాచార్యునకుట బలికితి నేని యతడు సస్త్ర సన్యా
సంబుజేసునప్పుడు మనకు జయంబునకు తోనదొరుకునని బహు విధం
మాదులు జెప్పిన ధర్మరాజు వినకున్న శ్రీకృష్ణుడు డండుపై రాజాసీపీకార్యం
బుజేసిన దోషంబులేదు పాణసంగత్యంకై యసత్యంబున దోషంబురా
దని పురాణంబులు ధర్మశాస్త్రంబులు జెప్పుచున్నవనియనేక విధంబుల
నొప్పించి మెప్పించి చురియుకయుపాయంబుగల దశ్యద్ధామయునుగజంబు
భీమునిచే మృతినొందినమాట సత్యంబుగదా యిదేతరున నీవుబలికినదా
నియుపాయంబుమే మొరగుండుమని శ్రీకృష్ణమూర్తినయంబున భయం
బున వినయంబున నుపాయంబున పొందుపరుప నెట్టకేరకు కృష్ణునిమాట
మించజాలక నొప్పుకొనియెను.

తర్వాత పదుగురు గుమిగూర్చుకొని ద్రోణాచార్యు నెదటికిబోయి
నిలిచి ధర్మరాజు ముఖనచనంబున ఈదినంబున భీమునిచే యశ్వద్ధామ
యనువరకు స్ఫుటంబుగాబలికెగజంబు|| యనుశబ్దంబు| మెల్లనగాబలికె||
నంతలో భీమప్రణవాదులు వాయింపిరి|| చచ్చెననుశబ్దంబు || దృఢంబుగా
బలికె|| నామాటవిని ద్రోణాచార్యుండు ధర్మరాజసత్యంబు బలకడని
నమ్మి ధనుర్భాణంబులువిడిచి యస్త్రసన్యాసంబు గయికొని విరక్తుండై
మరణాయత్తదిత్తుండై గాఢసమాధిచేత హఠయోగంబుచే ప్రాణత్యా
గంబుజేసె.

అంతట ద్విష్టవ్యముండురథాబ్జపైకుకి ద్రోశాచార్యుని కేక
బులచేత నమర్చుకొని భక్తగాన శిరంబు ఖండిచె నగువాడగు దలంచి
రంతట యర్హిదాను యీసమాచారమువిని హోహోపైనుండై కొన్నిస
త్తిజలండేసె. తనవరియుద్ధంబంతయు జూతబై ధర్మరాజునకు ధర్మ
మ్యాములు శుభముహూర్తంబున పట్టాభిషేకంబుజేసులకె సకల్బులు
జేసిన నాకాశంబున యోధ్యరాజు సేనసత్యపాకంబుపలకద్రోహూహూ
పంబయిన ద్రోహనధోపాయంబు గావించిత గావున సొకువలన నసత్య
దోషంబును గునుద్రోహము సేమాట నవమ్మగునని విస్మించిపదానిచే
విశ్వాసఘాతుకంబును బ్రహ్మహత్యయు నిన్ని నానూకమున్నవి. గావు
నసీపాపములు బాపుకొనుననుక పట్టాభిషేకంబున కర్తుంకవుగావని లో
కంబున నాకాశంబున మ్రోకు.

అసూటలకు ధర్మరాజు లజ్జాభయానుభవ చిత్తు ధౌమ్యాదిగు
షులందగు శ్రీకృష్ణమూర్తితో యాగోచిగును చింతి గుమర్చు నమ
యమున నేదవ్యాసు డిచ్చటికి విచ్చేయ సభాసమలందగు ప్రత్యుద్ధాన
ముజేసి. యుద్ధిష్ఠిరు డుజనహతుడై యెదురేగి పాదాగ్రంతుడై తో
డొనివచ్చి మణిమయసీతంబుపై కూర్చుండబెట్టి వివిధపాపచారంబులు
జరిపి యంజలిబలుడయినిలిచి యోమహాత్మా యశశీర వాణివీధంబున
బలికిన దిండుకేమిసాధనంబు మీకంటె ప్రాపకులు మాకెగ్గిరులేరుదా
యస్మద్రక్ష హోపాయంబువిచారించి రక్షింపురక్షింపుమనుచుప్రార్థించెను.

అందుకు నేడప్పున డాలోచించి రాజోద్దమా వెనువ కొక
యూపాయంబుజెప్పెద సేతుమూలంబున గంధమాదన స్వీతంబుమీద
రామకుండంబుగలదు. అది మహాపాతకుల పాపనులజేసింది సీవు చిం
తించకచ్చుకేగి యాతీర్థంబులో యథాశాస్త్రంబుగా స్నాన బునేయుము
సీపాపంబులన్నియు భస్మబగునని చెప్పిన సంతోషించి తమ్ములుదా
నును ప్రక్షాళి తల్లియును ధౌమ్యంబుతోడ రాగబయలుదేరి గంధమా
దన పర్వతంబునకుపోయి రామకుండంబులో యథా సకల్పవిధిగా స్నా

నంబుజేసి ష్టేత్రోపవాసంబుజేసి ప స్తేన విధానంబుగా శ్రాద్ధంబు జరిగించి
వీర్తి శాస్త్రంబు లేకుండ దానంబులు దినాధ కృతంబులు వస్త్ర బులు
లన్నంబులు బ్రోచి యొక్క మానంబు నియతాహుత్యై యొక్క పనుండి
సత్కథాశ్రవణంబు సేయుచుండెను.

అంతట నొకదినంబున నశిశిరవాశి ధర్మకండనా నెపు సవిత్వడ
నయితివి రాజగుండనై తీవి నీవు హ స్తినాపురంబుకుబోయి ముగ్ధి సా
మంత పురోహితాదులు గొలువ స్టాభిషిక్తుడనై యథాసుఖంబున రా
జ్యపరిపాలనసేయుమని వినబడ్డ ఛామ్యాని మహామునులు సంతోషించిరి
ధర్మరాజు శ్రీరామప్రతిష్ఠితంబగు లింగమున కధిపేక పూజాదాలు జరి
గించి యనేకదానాలు కొల్ల జేర్చి తిమ్మంబు తానును సరిగగింబునను
వచ్చి యథాశాస్త్ర బుగా స్టాభిషిక్తుడయ్యె. మునిదులారా రామ
త్రిమాహాత్మ్యంబు బంధులంబు వింశతిగదా యాత్రికంబుకుపోస నశక్తు
లగు వారీయధ్యాయంబు జరిపిన వినిన కైలాసవాసులగుదురసి చెప్ప
యాత్రికంబులో న్నానంబుజేసి లక్ష్మణాత్మీయునకు పోవలయు.

లక్ష్మణాత్మీయ మాత త్మ్యము.

ఈతీర్థంబు మహాత్మ్యమునది మహాపాతక నాశనకరంబై

నది బలరామునకు బ్రహ్మహత్యా నివృత్తిగాంచిన తీర్థంబని సూతా
బలరామునకు బ్రహ్మహత్య యెట్లు సంభవించె నాన్వితాంతంబు విను
పింపుమనెన మునులారా కురుపాండవులకు యుద్ధసన్నద్ధులైన సమయం
బున బలభద్రుం డొకరిపక్షంబున బొందక మధ్యస్థుడయి యాఘోర
కార్యంబు కన్నుల జూడజాలక యాత్రాశలంబున బయలుదేరి ప్రభాస
తీర్థంబునకుజేరెను.

అచ్చట దేసర్ని పితృగణాబులకు తృప్తిగావించి సదనంతరమున
సరస్వతి పృథూవక బ్రహ్మతీర్థంబులు మొదలగు తీర్థంబుల యాత్రలు
సలిపి నై మిశారణ్యమునకు పోయి దీర్ఘ సత్రంబుగావించుచున్న ముసీం
ద్రులందరు ప్రత్యుద్ధానాభి వందనంబులు స్తోత్రంబులు నేయుచు బహు
మానించిన సంతోషించియున్న తాననంబుపై గూర్చుండి యున్నతగ్రీ
వుడై లేవకున్న సూతునింజూచి మహాక్రోధంబుతో కర్మచింద్యమును
లోమజుడగు నీసూతుడు నేనువచ్చిన లేవక మహాగర్వబుతో నున్న
వాడు వీడు మునులకన్న యెక్కువకాదుగదాయని క్రోధతా మ్రాక్షు
డై చేతిలోనున్న కుశాగ్రంబుతో మొత్తిన శరంబుభిన్నంబై సూతుడు
మృతుడయ్యె.

అంతట ముసీంద్యులంద రాహాకారంబులు నేయుచు బలరామా
నీవుసాక్షాచ్ఛేషాంశా సంభూతుడవు మహాత్మునివ్విధులు ఘోరాకా
రంబుజేసితివిగాన బ్రహ్మహత్యా వరీతుడవై తివిదీనికి ప్రాయశ్చిత్తంబున
కవశ్వంబని నిర్ణయించిన బలభద్రుండు చింతాక్రాంతుడై భూసురేంద్య
లారా దీనినిష్కృతి మీరేవినరించి చెన్నదగుదుని ప్రార్థించిన బలరా
మానీబ్రభావంబులజూడ మృత్యుజయ పరాక్రముడవుగాన నిలిపి వున
నివితునిం గావింపుము నీబ్రహ్మహత్యమానుసనిన సంక్షిప్తము నామా
యాబలంబున బ్రతికింతునని వునని వితుని గావించె.

అప్పుడు ముసీంద్యులు సంతసించిరి మునులకై జూచిబలరాముడు
మరిమీకోరికేమనియడిగిన బలభద్రామేముసతతంబుయజ్జులు గావిం

పుచుండ నిల్వలుండను కాశనపుత్రుడు వల్కలు ఉచువాడు సర్వకాలం
 బుల హోమ సమయాబాసముత పురీషర కన్యకలు గురిపించుమయ
 జ్జాబులు పాడుజేయుమః వాడవ్వరి కజేయుకుగాని శాధ వీర్చితినెని మే
 మునుభూతుము మనోభిష్టసి గలుగునని ప్రార్థించిన సర్వకాలము కూ
 డుచుంటే కక్కరినివనించే దుండవీరిమయంచిన బ్రాహ్మణాశ్రమములు
 హోమము సేయుచున్న సమయమున నాకాశమససేలబద్ధశాబుభంగి
 మహాకాయుండును కరాకవంట్టును విశ్వశాకారుడును రక్షాక్షుడు
 నూర్ధ్వ కేళుడై వచ్చి యక్షగాతంబుల సవిశ్రంబులు సేయుచుండెను.
 అదిజూచి ముసలసిర బుల దలించిన ప్రిహరణంబులగులయు ముసలంబుచే
 నొక పెట్టుబెట్టికభిష్టశిష్యుడై సేవనాలి ప్రాణంబులువిడిచె ముచులత్వా
 సందంబు నొందిరి. తదాకం బలరాము య మునాద్యలారా నాకెయ్యది
 కర్తవ్యంబు జెప్పునని రానూ మనెయింక నెయ్యదికర్తవ్యంబని యడిగి
 తివి గాన నొకసంవత్సరంబు సకలతీర్థయాత్రా సంగ్రాహి జరిగించితివేనిలో
 కంబువికుపకారంబగు సర్వోషణు సీ జ్యేషాబగు సనక సుతోషించి కృష్ణా
 గ్రజుండు సర్వతీర్థంబులు గృంకులాడి నిజ పెరంబునకు బోవుచుండెను.

అంతట నాశకీరవా మోహాహారేయ సకల యంత్రా పూర్తి
 కాలేదు బ్రహ్మసాత్యని శ్లేషంబుగాలేసని దైతక భస్మ విసనచ్చిన చిం
 తాగ్రాంతుడై మరలి నైమిశారణంబునకు బోయి మనోద్ధృల కాన
 మాచారము వినిపించి బలరాముని యభిమానపర్యవ్రేలున సెమాం
 శావిరూపుండగు లక్ష్మణునిచే సర్వచరణంబుల తీర్థంబులొన్నానం బొన
 రించితివేని యాత్రాసంపూర్తిగలిగి యోషంబు నిశ్లేషంబగునని జెప్పినబ
 లరాముండు తక్షణంబున లక్ష్మణునితీర్థంబునకుబోయి న్నానంబు జేసిన
 నాగావహాశి బలభద్రాకృతార్థుడై తిరిగి సేపురంబునకు బొమ్మని విసవ
 చ్చిన సంతోషించి ద్వారకానగరంబునకు బోయెను.

కావున లక్ష్మణతీర్థ మాహాత్మ్యమిట్టి దక్కడె న్నానపరాచరం
 చిడటాతీర్థంబునకు బోవలయును.

జటాత్థీర్థమాహాత్మ్యము.

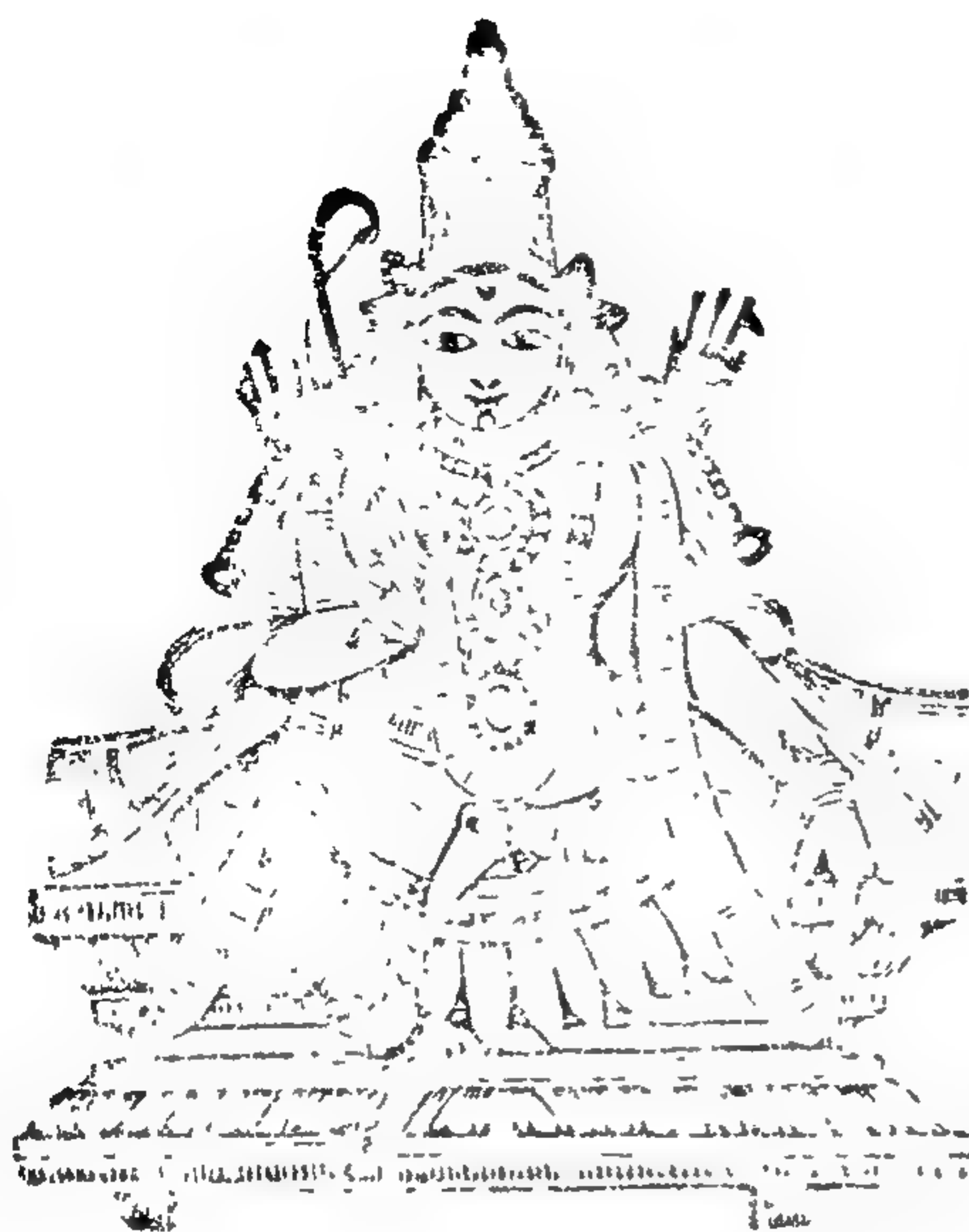
అది మహిమాత్మమతీర్థంబుగా నాశన సాధనా బవిద్యానాశన
కారి బుద్ధి శుద్ధి ప్రదంబుభుక్తి ముక్తిప్రసంబు సచశ్చిత్తని గోరినవారుమ
హాద్వారాబుద్ధిలగు వేదాంతాశాస్త్రబుద్ధులు జరివి తర్కములుజేసి క్రియాస
ర్వసనాసంబు నొందజాలరు జటాత్థీర్థంబు గో న్నానమాత్రంబులో పరిసు
ద్ధులగుచురని జెప్పిన సూతా యాత్థీర్థంబున కాలమాహాత్మ్యంబెట్లుగలె
నని యడిగిన మునీంద్యులారా శ్రీరామ హనుమంతు చత్తురస సంవత్సరం
బును జటాథీర్థంబున నువాగంబుజేసితమగుగావిం రాజులచిహ్నాచారము
జటామండలంబు బొత్తీర్థంబులో ప్రతాపంబు జేసుటచే తిరిగిప్రభావ యా
పాపూర్వకంబున సలిలంబులలో ముగిసంబగుటచే దాసికింత మహా
త్మ్యంబు సిద్ధించెడిది.

నిలరా మహాలారా పుణ్యంబు తారితమ్యంబు పీఠపీఠచేన
వర్ణనహాసన వర్ణంబులు జాహ్నువీ చదివో న్నానంబుజేసి ఫలంబు దేవ
గుండెగు బృహస్పతి సింహరాశ్చిత్తులైన సమాయంబు నొకటనంబుగో
గాపరివో న్నానంబుజేసిన లభించుచుంబునాటి గోదావో పుష్కరిని న్నా
నంబులు పడివేలు గావించిన ఫలంబు గొమకేసదిలో కనకానర్పణంబు
న్నానంబుజేసికలిండు సర్వమహాపుణ్యంబులు గంధమాదన సర్వశంబు
న జటాత్థీర్థ దీర్ఘకర్మాత్మంబున లభించునది నంబుజేసినవారికెంత పుణ్య
ముగలవో నే నొచటల నాత్రిమూర్తిలకు తెలుసును.

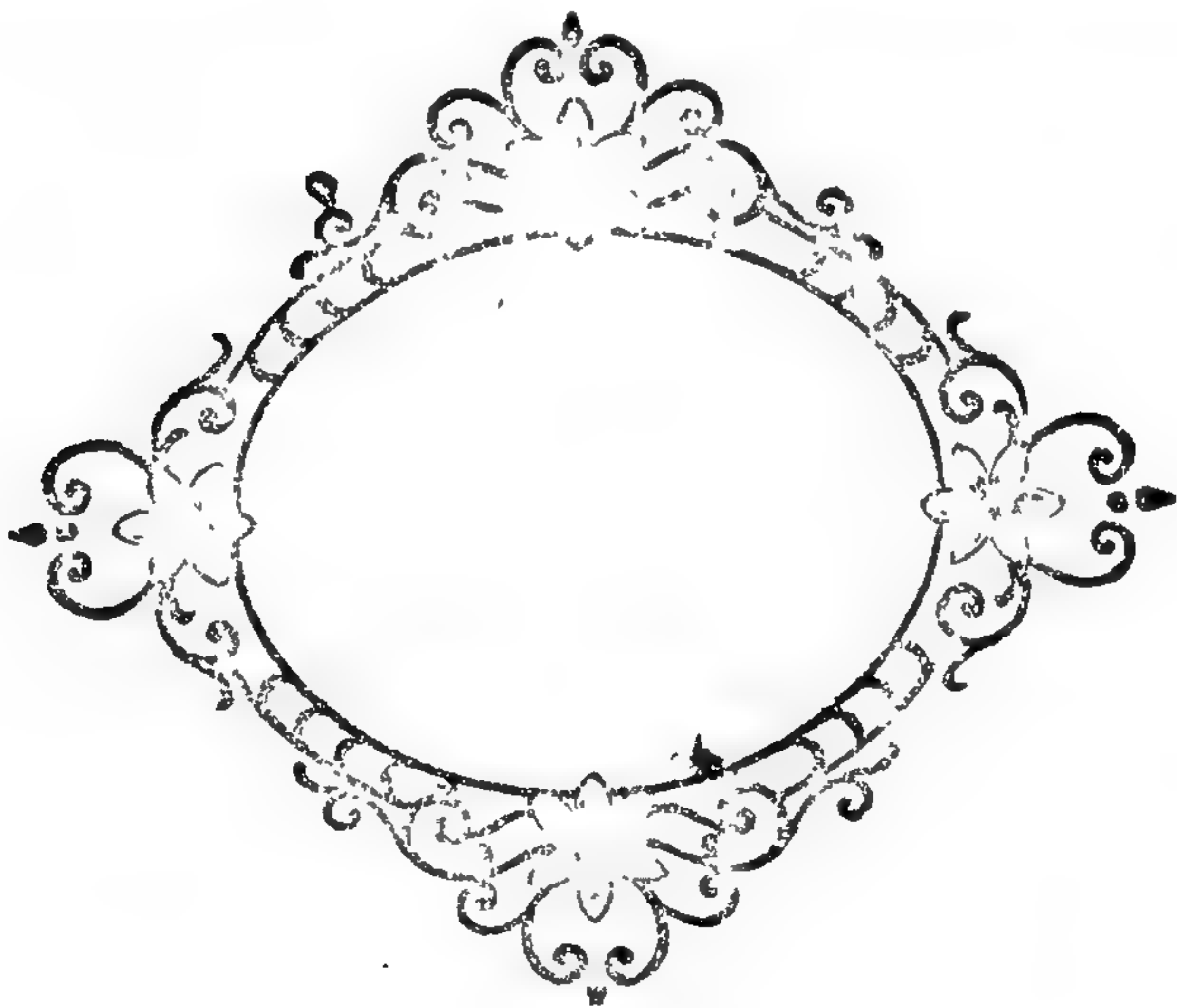
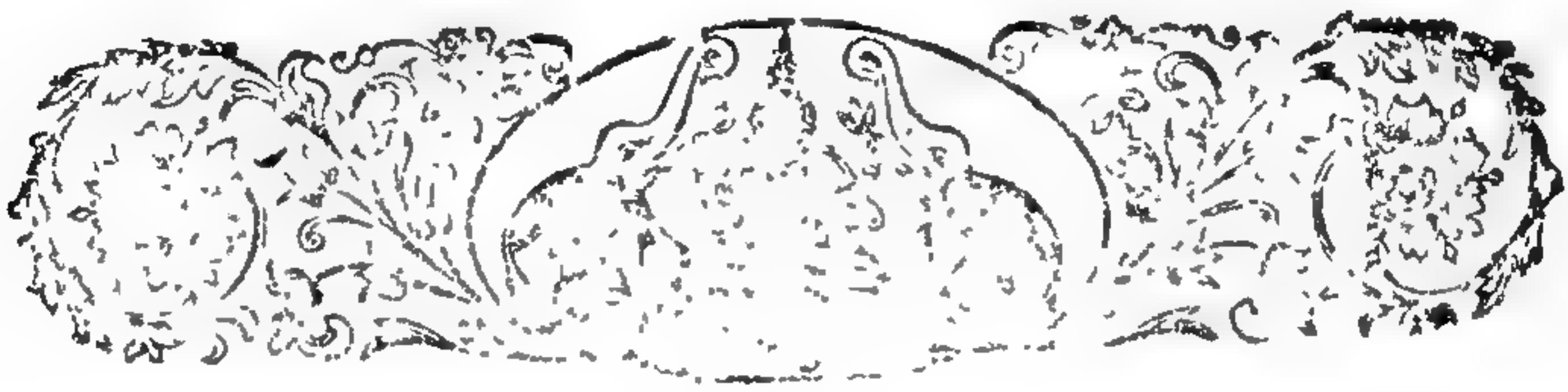
పూర్వకాలంబున గుణపుష్కరాదు భృగువే మునస్సుగోరి లెం
ప్రీతిడిగిన నరులండు వారహాకం చేసిన వాన బుద్ధిలచేన వినుము.

లెదుర్తంస్కాందే|| శ్లో|| భృగువైవాహికే|| పుష్కరా వరుణాపి
తిరాతదా|| బుద్ధిశుద్ధప్రసాదయ పృచ్ఛశ్చాననంబు భం||

వరుణ|| రామసతౌ భృగోపుష్క గంధమాదన పర్వతే|| న్నాన
మాత్రాజటాత్థీర్థబుద్ధిశుద్ధి దృవేద్ధవం||

ఇవిధమున తాత్రి యాహుప్రకారమున భృగుడు జటాతీర్థంబు
లో స్నానంబు చేసి బుద్ధిమాతుడయ్యె నొకనాడు సుమోగీంద్రుడు జన
కుడుగ వేదవ్యాసమహాముని యాజ్ఞావలన స్నానం బొదవించి స్వస్వరూ
త్యంబునానంద భరితుండై నిష్క్రమిండుమ్యే గావున జటాతీర్థమాహ
జగద్యోగమునచ్చట స్నానంబు గావించి లక్ష్మీతీర్థంబునకు బోనలయు.

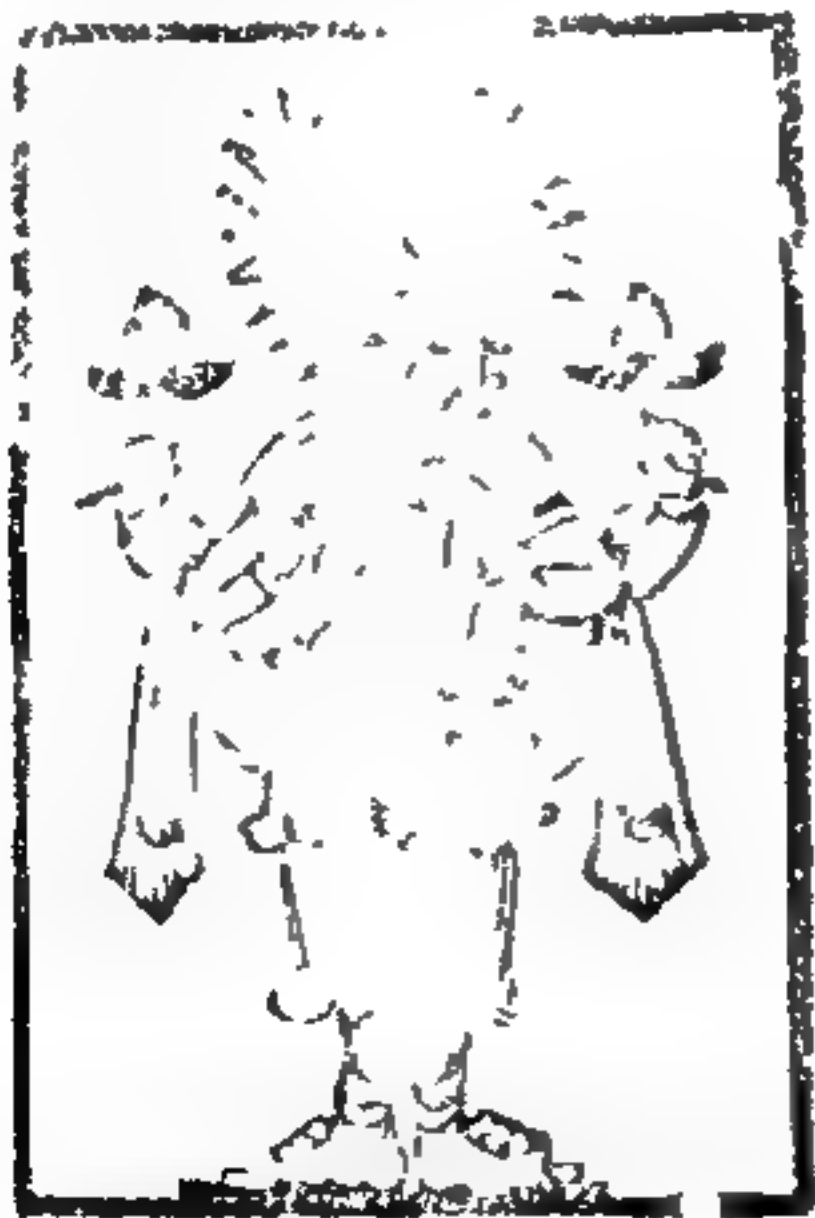
—*లక్ష్మీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

1 ఆతీర్థంబు మాహాత్మ్యప్రసంగమున బెట్టికరిమలైన వెట్టి కష్టబాధితుల
యిన నాతీర్థంబులో స్నానంబుచేసి కేవల శ్రీసుతులగుదురు. ధర్మరాజు
యాతీర్థంబులో స్నానంబుచేసి మాహాకైశవ వ్యాధిగ్రస్తగల్గ రాజసూయం

బొవరించె రాజ్యాభిషిక్తుండయ్యె శత్రునాశనంబు గావించెనని జెప్పిన
సూతాధర్మరాజున కాతీర్థ మాహాత్మ్యం బెవ్వరు జెప్పి రతింజేరిత న్న
నంబుచేసె కథాక్రమంబు వినుపింపుచుసేరి.

ఓమునీంద్రలారా ధర్మరాజానామ ధృతరాష్ట్రునిచే విలునబడి
యింద్ర ప్రస్థాబుగో నున్నయెడ ప్రేక్ష్యమూర్తి పారీ ద్యనాథు బేగి
కొన్నిగునంబు లక్కడయున్న సమయంబు నొకనాడు ధర్మరాజు కృష్ణ
మూర్తితో పూజించుటకు మహాభార్య ఒకభవించు
చుండె మేమింతి శ్రమలనుభవించుచున్నది నావని కిలాకుం బుచి
మాకునుగొనాయంబునెప్పవా నికలెమనగామధ్యం లెచటగిలినె ప్రార్థి
చిన వానుదేవుడు విచారించి ముఖ్యంగా గాధమాంధస హస్తంబుమీ
దలక్ష్మీతోమని యున్నదేమి కాతీర్థ బుగో న్ననంబుచేసి శ్రీమంతు
లైరిగావుననెపు నహలూరినహతుండైనె యచ్చట కిరిగి కృతినానుండ
వైన నీకష్టంబునునుగీన క్రేయస్సు యస్సు సంభవించుననిజెప్పెను.

అంత నాంబున భార్య సమేతుః పోయి యాతీర్థంబులో న్న
వంబుచేసివచ్చివచ్చిచుంబుడనె రాజసూయయాగంబొనరించి మహాలా
న్నతమైన భార్యంబును సుంతని బొందె పిటిగా మునీంద్రలారా ధర్మ
రాజున కై శ్రవ్యకారణం బాధ్యుడనంబున యెవడు న్ననంబొనరించినల
క్ష్మీవంతులగుటకు సాధేవాంబు లే దక్కడ న్ననంబుచేసి తదనంతరం
బగ్ని తీర్థంబునకు బోవలయు

—*అగ్ని తీర్థ మాహాత్మ్యము.*—*

ఇది మహాతీర్థంబు సర్వపాపహరణంబు పశాచాది సుహా పీడా నివార
కంబు మునీంద్యలారా దానిమాహాస్మ్యంబు నేను నన్తించ జాలననిన
సూతానీకు దేలిసనంత నన్తాతీర్థ మాహాత్మ్యంబినుపిండుమని వేడిసము
నీంద్యలారా శ్రీరామచంద్రుడు రావణాసురునివధించి విభీషణునికా చం
ద్రతారార్కంబుగా ప్రభుత్వంబు సేయుకొరకు పట్టాభిషేకింబు చేసిసీ
తాలక్ష్మణ సహితుడై సముద్రతీరంబున సంచరించుచు సీతా మనోదా
నర్థ్యం బెటువలెనుండునో యిన్నిదినంబులు రాక్షసుల నుండేననిమ
స్సులో జిజ్ఞాస చేయుచు వచ్చుచున్న సగ్ని దేవుండు లక్ష్మీ తీర్థంబునకు
నమింపసలంబగు సముద్రంబులోనుంచి యా తామ్రోచనుండునువీత
వస్తువును దిసుర్ధరుండును సప్తజిహ్వంబును మహా తేజస్సుచే దశ
దిశాంతరాళింబులు వెలిగించుచు హనుమంతునిదనుగ్రహ విభీషణాదినమ
రిస్తసైన్యంబును విన లీలామానుష విగ్రహుండగు శ్రీరామమూర్తితో
నిట్లనియె.

ఓ రాఘవా ఈసీతా వతివ్రతాప్రభావంబుచే సీవు రావణాసురు
నిజయించితి వినిసత్యంబు సత్యంబు పునస్సత్యంబీ సీతాదేవీ సాక్షాత్తు
క్ష్మీయగళచే యుద్భవిగచినది పరశురామావతార కాలంబున ధరిదేవి
యు సీయవతారంబున జానకీదేవియు కృష్ణావతారికాలంబున రుక్మిణీదే
వియు కాగలదు శ్రీమహావిష్ణుండవగుసీవు లోకరక్షి తారంబు నువ్వుశిక్ష
ణార్థం బవతారములైన యెడల ననపాయనియగు లక్ష్మీదేవి సీతాదిస్వ
రూపంబులతో నుదయించగలదని యగ్ని మాహాత్మ్యంబు లోకంబులు విన
ప్రత్యక్షంబుపాన బలికెన సమస్తజను లాశ్చర్యంబు నొందిరి శ్రీరామచం
ద్రునినికి మనోనిర్మలంబయ్యె.

అప్పటినుంచి యగ్నితీర్థంబుని విశ్రాంతంబయ్యె ననిజెప్పిన మాతా
యాతీర్థంబులో యెవరు కృతార్థురయిరని యడిగి మునులారా పూర్వ
కాలంబున పాటలీపురంబుని యొక పట్టణంబుగల దాపట్టణంబులో నను
మతుడను వైష్యశిఖామణి గలడతనికి ముగ్గురుభార్యలు మహావతివ్రత

లు అతడు మహాధర్మాత్ముడు దానశీలుడు ఘోరవంతు డతనికి పదుగురుకొడుకులు సుపుత్రుడు పుణ్యవంతుడు చాగునయ్యడు మొదలగునొక్కొక్క ముందు సుతులు బహుపుణ్యబుద్ధులు వ్యవహారదక్షులు సంసారరక్షణదక్షులు సన్మార్గప్రవర్తులుగా నున్నారు.

పదియగుచాడు దుష్పాపరాడ నుపేరునువహించె బాల్యప్రభృతి బహుక్రూరకార్యంబులు నేయుచు పట్టణంబులలోనున్న శిశువులరహస్యంబుగాబట్టిబలవశ్శ్రావణంబు నేయుచు స్త్రీలొడవద్రోబుచ్చపంకంబులొడ్రోక్కునడవొగొంతుబిసుకు ననేకవిధంబుల శిశుమారంబగుటచే గ్రామాబుపాడయ్యెనీవార్త రాజువిచిబాలవధచేయువాని స్త్రీతెమ్మనితలవరి ప్రభుతల కత్యంతతీక్షణ్యుడైన యాజ్ఞ జేసె నెంతవెదకిన దొంగడతటనొకదినంబున యైహగురువై శ్యపుత్రుల నాటలపేరుబెత్తినుకొనిగ్రామంబునకు సతిదూరింబులొనున్న నొకకొలనులో జలక్రీడవిలోనంబు జూపించివారికంతదఘ్నులుగుకొంపిలోదించి తానుగ్రామంబులోనికి జరువెంచె.

అంతట నానైశ్యులుపిల్లలవెదకు చుపిలుచుచు పూషించుచుతిరిగితిరిగి యాచుడుగు సమీపంబునకుబోయి యాపిల్లలపేరుతోపిలిచినప్రతిధ్వనులిచ్చిన జాడతో మడుగులోనికిదిగి తృణశైవాలాది సంకులంబగు పంకంబులో గుంకుచు గుంకుచున్న బాలులంగాంచి వెడలించి దేహప్రక్షాళనంబులుజేసి నేదదీర్చియడిగినజరిగిన వృత్తాంతంబంతయు దుష్పాపుని చరిత్రంబాతయు వినుపించునవిని రాజుకొలువునకుబోయి జరిగిన వాస్తవంబెల్లవినుపించిరి రాజుచింతాశ్చర్యంబులచే విభ్రాంతుండై దుష్పాపుని వానితండ్రి వెతుకుంతుని వట్టితప్పుచి విమర్శింప విమర్శాపగ్రామంబులో మృతిబొందినట్టి బాలులాదిరు వీరచే మృతులగుట నిశ్చయంబై వానితండ్రిని బిలిచినకొమారున కేమి శిక్షకావలయునని యడిగినరాజోత్తమావీడు బహు బాలఘాదకుండుగావున శిరచ్ఛేదనంబున కర్హుండిందుకు సందేహంబులేదని చెప్పెను.

అతని నిష్పక్షపాతనాక్యజునకందరాశ్చర్యముని రామయితరువా
స్తవప్రసంగము జేసెను గనుక నితనితనయుని గ్రామము నెక్కలగొట్టవల
యుగాని శిరచ్ఛేదనము మానవలయునని పట్టణాధేషంబున గిరి రాజు
వారిపయకు మన్నించి తరదేశంబు దాట ద్రోయించె. నాపయపుండు
దుఃఖించుచుబోయిపోయి గొప్పయరణ్యములో మునిమఱివి మండిత
బగునగ్రహారములో భిక్షాశీవనంబు నేయుచు కొన్ని దినముల కుగ్రశన
సుండను బ్రాహ్మణుని పిల్చి వట్టుగానిపోయి జల బులుముచి జంపిననా
విప్రుండు దుఃఖించి నోపాచారా నీవిట్టి పాపకృష్టాబు చేతివి గావున
నీవును జలంబులో నుద్బంధమరణంబునొంద నానాదనానావాసంబులను
భవించి తనపరి పిశాచమాంసంబుతో నభిక్ష్యాభిక్ష్యా కార్యా కా
బులు జరిగించుచు ఘోరముంబు లనుభవించుచు నని క్రూరం బగు
శాపబిచ్చెను.

ఆవిధంబున మృతుండయి పిశాచమాంసంబుతో శాధులొందుచు
దేశదేశంబు లరణ్యంబులు సర్యంబులు దిగునున్న వసుతునాబున నగ
స్త్రాశ్రమ సమీపాబున నోబ్రాహ్మణోక్త ములారాగోచ పాటలీ పురాబ
నుపట్టణంబులో కునుండుచు నైశ్యుకి దశకుపుత్రుండ నేనుబాల్వ
ప్రభృతీయు నొనరించిన పాబు లివియు యుగ్రనవసూడచు బ్రాహ్మ
ణుని శాపంబుచే జలంబులో నుద్బంధమరణంబునొంది కరకంబులను భ
వించి పిశాచంబునై యూత్తిమఃఖంబు లనుభవించుచున్నాడ మీరు తప
స్సంపన్నులు చేదచేదాంతవేత్తలుమీ చెంతకు చేరితిరి నచ్చురక్షించినాప
తవిమోక్షణంబుగావించితి రేనినుకించెన మీరు విక్షేపేయిను రేనిశినుమా
రణకృష్టాబు నామనహజాబేకదా యని యివ్వధంబుననామ బేదోహ
యవాక్యంబులు బలుకుచుదిరుగు మనుండునందులో కందరుబ్రాహ్మణో
త్తమాలహ స్తమహామునిసాలికిబోయివిన్నవృత్త తంబుతయువిన్నవించి.

అగస్త్యుండుకటాక్షునితన తనప్రియశిష్యునిగునుకీక్షమునివి
లిచిమునింద్రా వాపిశాచ నిచ్చుకొరకని నామంబుతో సంకల్పంబుచే

అట్లుండగా నహిర్ముఖుండచు రుషీశ్వరునిమీదికి రాక్షసంఘము
గూడివచ్చి మహామోరంబగు బాధనొనరించిన చవిప్ప మంసుదర్శనచ
క్రంబు నుద్దేశించి మహాస్తోత్రంబు చేసిన నాస్తోత్రంబునకు సంతసించి
శ్రీవిష్ణువేరితంబై చక్రంబుజరుదెంచి మహాకూరులగురాక్షసులచిన్నా
భిర్నంబులుగావించి నామునినందక్షణచేసి యతస్థాప్తార్థన చేనాతీథంబుల
లిచ్చియుగమటచే దానికి చక్రశీర్షంబనిపేరు విశ్రుతంబయ్యె.

నొక సనుయంబున రాక్షసులుచెలరేగి నేనతల్లై వండెత్తిస్వకం
బుదిదరనందర జేసినదేవతలు దీచులై బ్రహ్మపాచికేగితనబాధలు జెప్పు
కున్నచతుర్ముఖుండు చిత్రించియోమానులారాగంధమావన పర్వతంబు
మీద మహేశ్వరముజ్జులు ప్రారంభించి నిర్విఘ్న పరిసకాప్తినైవేత్తి
రేనిరాక్షసహతంబగునవిదెప్పిన బ్రహ్మయజ్ఞప్రారంబు చేవతలుబృహ
న్పతినిం బురస్కరించుకొని గంధమాదన పర్వతంబునకే. మహేశ్వరదే
వదాకరంబగు యజ్ఞంబునకు సంతసించుచేసి బ్రహ్మకడగోపాయ రాక్ష
సులునిష్ఠుంబు నెహా సలబజేర్పరిమిమని యడిచి గంధమాదన పర్వ
తంబుమీద చక్రశీర్షంబున ప్రారంభంబునయుగం నిర్విఘ్నంబు
గాదన్నింబునకు సంతసించి బాధించి చక్రశీర్షంబునకు నుదర్శకంబు
నుప్రార్థించు గావన నాహంబు జెయుననెను.

అక్కడను యహిర్ముఖునిచమన్కరించి యాచునయాగై
కొనితదాశ్రమసమీపమున యజ్ఞవాటంబు నెప్పించిదేవతలు మునులం
దరుగూపులై నలివిరి. బృహస్పతి సోమయయ్యె జయంబండుమై త్రావ
రఃపాదయ్యె మరయునట్టచు ననుచచ్చావాకుండయ్యె పరాశరాదు గ్రావ
స్తోత్రంబుయ్యె నిషానగ్రూహధ్వజ్యుడయ్యె విశ్వామిత్రుండు ప్రతిప్రసాత
యయ్యె వరుణుండనేష్టయు మహేశ్వరుండు ద్వాపయనీత బ్రహ్మయు
వశిష్టుండు బ్రహ్మణాచ్చంసియు శునశ్శే వుండన్నీగ్రాండుచు పావ
కుండు బుతయు నాయువుద్ధాశయు ముమండుబద్ధితయు నగస్త్యుండు
ప్రహర్తయు మధుశ్యూమాక సుబ్రహ్మణ్యుండును ఈ విధంబున నేర్పి

డిరింద్రుండు యజమానండు యెవ్వ హ్యసపుత్రుండగు సుకృతమద్రుద్యయ
యెవ్వ. నివ్యధిమాహేశ్వరయజ్ఞంబునిర్వర్తింప నుద్యుత భయంబు శిరాక్ష
నులురా నెచిది. యజ్ఞంబు నిర్వహింప సమాప్తియయ్యె హుతాశిగుండు
హవిర్భక్షణంబుగావించుచుండె నభ్యయంబు కన్న కాకంబుగావించి. మంత్ర
పు తంబగు పురోడాశంబు హోమాదుగావించి హుత శేషంబు విభ
జించి హోమ్యముఘ్యులగు రుద్రాదులకు పంపె

అంత నిపితయత్యుగ్రహేణంబును పాత్రనానుకూలగు పురోహితం
బు హస్తాల గ్రహించి నశ్చిష్టమాత్రంబును నిరంజనభిక్షంబులయ్యె
ను. సూర్యుండు విషణ్ణుడై రుద్రాదులకు జూచి యోగ తిస్కల్లారా
యీపురోహితంబు మంత్రా వాచేదనంబు నునిర్వహింప రుద్రాదులు
చింతబడి దోచకయుండ నష్టాపక్రమంబు మంత్రారా మ విచయం
డమీకు విచారింపెల నేనొకయుచును మంత్రంబు నిర్వహింప నితె
ప్పివింటిరా నాయెదుట చూడవలయునని నిర్దేశించి. నేను
జూచుచుంటిగావున నేననేకంబులు జూచి నామంత్రాదులను బున
కేర్వరుండును బ్రహ్మనేళి వ్యవహారపురాణంబు ను పఠించు విష్ణు
డచ్చటనుండియొకదినంబున మహారాజ్యంబు నొసంగి యదుపాకవ్యా
ధుండుగురివేయుచుండ నలసిపాద బులగు లోలి భ. డ బులయ్యె.

అప్పుడు మునులొకడు విచారించుచు గి ధిమానిన పుష్టిపంజరమీ
దమునితీర్థంబున్న కందులో స్నానంబు చేయించి చాకింబులు నిర్మించి
మతని యాతీర్థంబుదరిక తీసికొనిపోయి నానరోదికంబులదే స్నానంబు
చేయించిన పాదంబులెప్పట్లు నాథానంబులయ్యె గావున నవిస్మయంబు
కాతీర్థంబులో చేసిన యదకంబు చెచ్చి చేతులపై నల్లన పున రుద్యుతం
బుతొనిని జెప్పిన తత్ప్రకారంబుజెసిరి సకలమహస్తంబులు వచ్చెగావున నీ
చక్రతీర్థప్రభావం బిట్టిదిక్కడ స్నానంబుచరించి తదుపరి శివ తీర్థంబునకు
బోవలయును.

—శ్రీ సీతారామేశ్వర మాహాత్మ్యము—

అప్పుడు సీతారామేశ్వర మహాత్మ్యమును వ్రాసిన కాలమునకు నకు బ్రహ్మహత్యా నిష్కర్షణముచేసి ధీశంకరుని నామమున వ్రాసినాంతు. సాక్షాత్తుగా జన్మించి యానందమునులభించిన ధీశంకరుని బ్రహ్మ విష్ణులింగమును అహంకారమునకు అంతువేసినదిగాక, యానందము నొప్పు కలహంబు ఒరిగి యిందరు మహాదేవగు మాబలిని ఒరిగించు చున్న సమయంబులో నయి స్తదేన్ద్రుని సమూహమును ఒరిగించి చతుర్దేవంబులు మూర్త్యంతంబులైన సీతబ్రహ్మవిష్ణులింగములను వీరింద్రుని లోకంబులకు కర్తలుగారు పరాత్పరంబగు సాగరు యే లోకంబులకు కర్తృత్వముగారి మాత్రంబగు సీలోక బలతయు తన్మాయామోహింతైన ప్రవర్తించు.

మరియు నాశీపురుషుని సర్వగోర్వాది పరమ్యంబులైన సహాయము సత్యక్షమాది సుభలక్షణలతోతులగు సృష్టియు కలకుండు మహోర్తియు త్రేలోకాధీశ్వరుడయి వెలయుచుండు ననుచు వేదంబులు వక్కాణించి

పలికిన విధియు విష్ణుడునుయాశివుండు పార్వతీ లోలుండయు శరీరహరి
యైనమధురం గూడి సంచరించుచున్నవాడు సర్వసంగ వివర్జితుండగున
రబ్రహ్మం బెట్లగునని యాక్షేపించి రందుమీదస్వహాపంబగు ప్రణవంబు
చిద్రూపంబై మేఘగంభీర వచనంబుల పో బ్రహ్మ నిష్ఠుడారా శివుండు
పార్వతీ సహితుగాడిని వచించితిరి.

అతండాత్మశక్తి స్వరూపిణియగు పార్వతిని గూడుట యుక్తంబు
గాదా శంకరుండు స్వప్రకాశుండు నిరంజనుండు విన్వాదితాము మహాదే
వుండు ప్రపంచం బంతట బహిరంతర్వాత్తుండయు సర్వాంశ ర్వామియు
సకలతంత్ర స్వతంత్రుండు సర్వశక్తి చిదానాసనుండు వెలుగొందుచు
నో చతుర్ముఖ నిన్ను జగత్స్పృశింకొందు రక్షోగుణాబువేష్టించెనోచూ
ధవా నిన్ను సత్కృతాబువే లొకరక్షణార్థంబై న్న గుణుని. తనెలాగు
ణంబువే రుద్రుని గల్పించి పగల్గొనారంబు జేయు నుండె. నావేద్యుడైన
ర్వస్వతంత్రుండు గాని మీరిద్దరు స్వయంకర్ముగాను నా విశ్వాసేనుక
గుశ్వపతివలన పృథగ్భూతగాక దదానావభూతరైచ పరాక్రమంబుపా
ర్వతీ యాగంత్రో యని వచింపబడుచు.

కాననదాశివుండు విశ్వపతియనియు స్వతంత్రుండనియుసకలదేవ
వందనీయుండనియు దెలునుకొనవలెను మీరు కర్తయుగారు శివునికంటె
నధికులుగారు సములుగారు నాపరబ్రహ్మంబునకే విగాయనానర్థులని న
చించిన ప్రణవశక్త్యంబు విని బ్రహ్మవిష్ణులు మామీకుం మూహింబులై శం
భుండే కర్తయుని యెరుగుజాలక సహంకింబుచు చతురాసకనుండగ్భూత
రగ్భనుంకై తపోబల విస్మయంబై యనంతాదిత్య సకాశంబుబ్రకాణి
చుడు పంచమ శిరింబు జూపించి సమస్తగంతరాగంబులు లెనకోపాగ్ని
చేదహించుబడబొగ్ని బోలి ప్రజలెల్ల మ నోసెలలోహితానిను చెరుంగును.

పూర్వకాలంబున మదీయలమిటాబుసకుద్భవించినాడవునాపుత్రు
డవు రుద్ర నాముండవనుచు గర్విందిబలికినవిని మహేశ్వరుండు కాలధె
రవుండచు నొకభటునిబంప నతడు శూలటంకాయధ ధారియై బ్రహ్మ

పై కురికి తపోయుక్తంబతిసుభ్రంబగు ననిన నాశిరంబత్రోషంబున న్వంచు
టచే చతురాననుండు మృతిబొందిన మహాదేవ ప్రవాదంబుగే పునర్ని
తుండగుదు వాసుకిప్రభృతి నిర్వభూషణ భూషితుండును పార్వతి నహి
తుండునగు మహాసునింజూచి యోశశాంక భూషణా శరణాంగద రక్షకా
నాతప్యసహించి మన్నించ వలయునిని యనేక విధంబుల స్తోత్రంబులు
గావించినమిస్కరించిన సోమార్థ శేఖరుండా బ్రహ్మనోదార్చి శివోహార్త
యగు కాలబైరవుంజూచియోయిభైరవా బ్రహ్మశిరః ఖండస్యబు యుటచే
లోకానుగ్రహార్థంబు బ్రహ్మకపాలధారిణి భిక్షాశీవై దిరిగియొకసంవత్స
రంబునను బ్రహ్మహత్యా నివృత్తి నొందుమని యానతిచ్చెను.

అంత కాలకంఠండు భైరవుంజూచినిట్లునియె ఓబైరవా నికపాలం
బుగొని భిక్షాటనంబు గావింపుచు నోక సంవత్సరంబుల తీర్థంబుల స్నానం
బుగావించి త్రేణాసింజేరితిలేనియీబ్రహ్మ హత్యా చతుర్థాంశ శేషంబగు
పిమ్మట దక్షిణ సముద్రతీరంబునందు గంధమాద నయున స్వలోకోప
కారార్థంబు నాచేచేయబడిన తీరంబొందు గలదది శివ నా మంబుచే
వెలయు నీవందు నియమకుంఠనై స్నానం బొనర్చుము దానివలన
బ్రహ్మ హత్యా నిశ్చేషంబుగా నశించు నని యాజ్ఞించి శినిండు కై
లుసాబునకు బోయెను.

నంత భయిరవుండా వాత్స్యంబు లియ్యకొని కపాలధారియై బిక్షా
టనంబునేయుచుబ్రహ్మహత్యంగూడి దేవదానవ యక్షాదిలోకంబులంజ
రించుచు శర్వతీరంబుల సేవింపుచు గాశికింబోయివ బ్రహ్మహత్యపాదావ
శిషయయ్య సంతబైరవుండు చతుర్థాంశ శేషితయగు నాబ్రహ్మ హత్యం
గూడి శంకరాజుచే గంధమాదనంబుజేరి యందు శివతీర్థంబున స్నానంబొ
నర్చి తన్మహిమాలేశయంబు భయంకిరంబగు బ్రహ్మహత్య నిశ్చేషంబు
గానశించె నంతయూశ్వరుండు సన్నిహితుండై వోబైరవా స్త్రవమ్మహత్య
నశించె నింకనీవిందుండి కాశికింజని యందొకచోట కపాలనంబున స్థాపి చి

రమ్మని యాజ్ఞాపించి యంతచనుండయ్యెంతబై రవుండొందున్ గదలి
వారణార్థభోము యీశ్వరొక్క ప్రకారంబెన కపాలస్థానంబొన ర్చె.

ఆ బ్రహ్మ హత్యను నిజాంశా సంభవించు కాల భైరవుని వెం
ట నంటించె.

ఓబై రనానవు వారణాశికి బోయిన నిదివదలునని జెప్పి వారణా
శికి భ్యాత్రయ దోషముపదలి పిమ్మట గంధమాదన సర్వతంబుమీద
శివతీర్థంబని మాచే నిర్మింపబడియున్న తీర్థంబులో స్నానంబు జేసితివేని
నిశ్చేషంబగునని జెప్పినకాలభైరవుడావిధంబున గృమ్మరి శివతీర్థంబులో
స్నానంబు చేసిన మహాఘోరంబగు బ్రహ్మహత్య నిశ్చేషంబనొందె. నా
కపాలంబు బచ్చట స్థాపించెగాన దానికి కపాల తీర్థంబనికూడా నామంబు
విశ్రుతంబయ్యె మునిదృలారా యక్కడ స్నానంబు లొచరించితదుపరి
శంఖతీర్థంబునకు పోవలయు.

—*శంఖతీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

ఆశంఖతీర్థంబులో స్నానంబుజేసినవారికి కృతఘ్న దోషపరిహారా
దులనేకంబులుగల్గె గననిన సుతాదానిన్యస్తాంతంబు సమగ్రంబుగా జెప్పు
మని యడిగిన మునులారా విలువపూర్వకాలంబున శకుండను మహా
ముని తన నామంబుచే నాతీర్థంబు గల్పించుటవలన నాతీర్థంబునకుశంఖ
తీర్థంబని వాడికగల్గె.

మరియు నాతీర్థప్రభావంబు గనుకొని వత్సనాభంబును రుష్యేశు
డచ్చట నిశ్చలంబై సేక స్వాములు తపంబు జేసిన నతనపై పుట్టుటె
ట్టియుండె నదిజూచి యొక్కొడు తపో భంగంబు గావింప వలయుననిన

వమేఘంబుల నొక్కమారువదలి వంపుమనిన సప్తదివసంబుల హేమా
రాత్రంబులు వర్షించె.

అంతట ధర్మడను నొకముని వత్సనాభునికి లెపోభంగంబుగా కూ
డదని తానువిషస్వరూపెందై నతని కష్టంబునిలిచి రానట్లు నొకకుండనా
నెలంతడ నామునిసంకుల వర్షసాదప్తంబుజే మేల్కొని కనువిచ్చి చూచి
నలోకంబంతయు జలక్రివంబై యుండె.

తనసమీపంబున మహిషస్వరూపంబుతో నిలిచియున్న ధర్మడను
మునినినూచి మహిషస్వరూపంబున యీతిర్యగ్యోని జాతునయ్యును
నింత ధర్మంబాచరించి సన్నుత్యించెనని చిత్తంబులో దలచుకొని 'యీ
మహిషంబు చిరకాలంబు జిగ్గెనునని మనసులో కీర్తించి లెవంజొనరింప
మరియొక స్థలంబునకుబోయి మలంబులో బహుచి త్రొంగి మహావృక్షం
లోనున్నసన్న బాధనొందకుండ రక్షించినమహిష బుధ ప్రత్యుప్రకృతి
సగావించనిమూఘుడ మూరుడ కృతఘ్నుండ నానీ క్షయి లోకంబుడెట్లు
గలుననడుబహువింతనొంది యెవ్వరికై సప్రాయశ్చిత్తంబు దొరుకునుగాని
కృతఘ్నునికి నిష్కృతి దొరకదుగాన మృతిబొందుమేలని మేరుపర్వత
శిఖరంబెక్కి భూమిపై బడ నుద్వోగించెను.

అంత మహిషస్వరూపుడగు ధర్మడోవోపుశ్యాత్మా ప్రాణభూత
చేదోషంబుగలుగుచుగాన మానుమనిచ వత్సనాభుండలెని తో నోమహా
త్మానే మూడుంట మూర్ఖుండమరాత్ముండ ననకారంబు సినవారికిప్ర
త్యుపగారంబు చేయనిపాపాత్ముని దేహంబు గాల్చుచు మేలుకృతఘ్ను
నికింట దూరాగతుడ లోకంబులోనుండమగాని శాస్త్రులబడనుము.

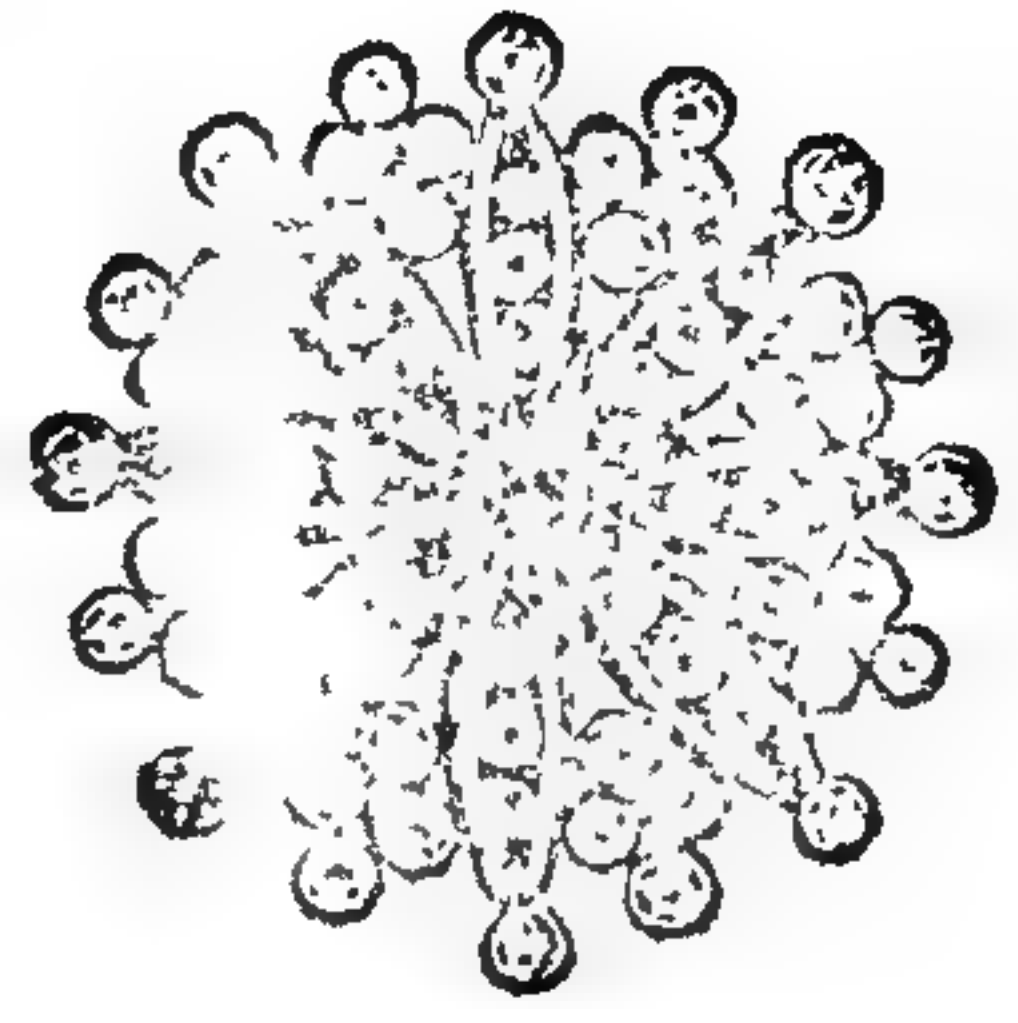
శ్లోకం: కృతఘ్నతామహాదోషః కృతఘ్ను నాస్తినిస్కృతిః | కృత
ఘ్ననృసనై యోకాః కృతఘ్నస్యనిబాంధవాః కృతఘ్నసరకంఘాంతి యేవ
విశ్వానఘాతినః ||

అని సున్నది గనుక నెవరికై నాప్రాయశ్చిత్తంబు లుండునుగాని
విశ్వానఘాతకునికి కృతఘ్నునికి ప్రాయశ్చిత్తంబు చొరకదగవున తల్లి

దండ్యుల బోధించినవాడు కుక్షదక్షిణసమర్పించనివాడు కృతఘ్నుడు చ
చ్చుటెమంచిదని యమ్మునీందృడాత్మ ప్రాణంబుల తృణ సమంబులుగా
దలంచి మేరుపర్వతంబెక్కి యందుండి భూమింబడుట కుద్యక్తుడైన
ధర్ముడు మహిషరూపంబు విడిచి నిజాకారంబు నొంది యావత్సనాభు
నితో నిటనియె.

ఓ ముసీంప్రవాసీపు : హుకాలంటు చేవించువం నీకొద్దికిబితుస్సి
హృదయమునకు విధి ధర్మము నిరసించువం నీకునంబు నీకృ
తస్సలకు నిష్కృతిహుక్తి : త్యాగముగా , ప్రియ సాయంబు వచించె
తవినము గంధమావనంబున నందొద్దు బహు నొక కృష్ణు గల చంద్రు
స్నానంబొసరించిన కృతార్థులగునె గాత పానంబున చిత్తశుద్ధియు విజ్ఞా
నంబునుగల్గె శాస్త్రంబునకు వచ్చి మరల వచ్చి నేకర్థులకు నీపదనంబు ని
క్కునంబున యామునించువం శంఖతీర్థమునా ధీమాదైవము గంధమావన
కుంబోయి శంఖతీర్థంబున ఓన గామావనంబున విగత గాపుండ్ల మరొకై
ర్థులంబునెంచి కొంతకాలంబునకు బ్రహ్మగ్రంథంబునెంచి ఓ ముసీండ్రి
లారా శంఖతీర్థ ప్రభావంబునెంచి పితలందు స్నానంబునచ్చిన కృతస్సం
క్షేప పాపవిముక్తులగు మునియు మాతృ పితృ గురు శ్రోహులు మొద
లగు పాపాత్ములైన నాత్మార్థులచందనం బుజిల్చు లగుమరు. లోకంబున
మాతృపితృ భరణం బొసర్చు గురు దక్షిణ యునగక కృతస్సంతం
బొందు నరునకు మరణంబునచ్చి నిష్కృతి గల్గినేరను.

ఓ వత్సనాథా గంధిమః సవ పరివృత్తంబుమోద శంఖలక్ష్మణంబగువది
మహోత్తమ తీర్థంబును బంసీరోన్నాన మిదేసి కృష్ణార్ధాడపురన్మృతి
సనాప్రకారింబు జరిగించి పవిత్రం డయ్యె గనుక నక్కడ న్నానంబొవ
రించి తమహరి యమునా గంగా గయాత్థంబులకు బోవలయును.

—* మమునా గంగా గయాతీర్థత్రయ మాహాత్మ్యము.* —

ఆ మహాతీర్థము జ్ఞానస్రుతి రై క్వ మహామునిచిల్ల జ్ఞానసిద్ధుండ
ద్యోతన సూలా దాని క్షాంతిస్తాంబు మాకుజెప్పుచునివేడి యడిగిన
ముసాద్యలారా పూర్వకాలంబున కైక్కుండను మహాముని గంధమాదన
పర్వతంబుమీద బహుకాలంబు తపబొనరించి తపో మాహాత్మ్యంబు
నదీర్ఘాయుష్కుంతుడయ్యె.

అతనికి జన్మగా మొదలుకొని పంగుత్తంబుచే మనజాలక శక్తి
టంబుపై కూర్చూడి తిరుగుటచే నూసులగదరు సంయుక్తుండనునామం
బుచే పిలుతురు నాముసేంద్రంబు సంపూర్ణజ్ఞానినై గ్రీష్మకాలంబులోప
చాగ్ని మధ్యంబున వర్షాకాలంబులో జలాశయంబున తపస్సు గావించు
చుండి నతనిశరీరంబు కృశించి యరికంతకు కంఠాసహితుండై పామర
గ బాధచే ననగా గురిదగ్గరచే బాధనచుండి బలహీనుడై కాలుమి
చేకరలచేక తపస్సునొదలక దీక్షతోనుండి యొకదినంబున యమునా
గంగ గయా తీర్థంబులు నాక్షిపంబులు జేసిన నిహపరంబులకు సుఖంబును
పుణ్యంబును గలిగి కోగ పీడలు మానునని మనులొదలచుచు పంగు
శక్తిటంబుమీద దూరగమనంబునేసెను చేతుననిచు॥ క్రాంతుడైయుండె.

అనుచిది నాతపఃప్రబావంబున నాతీర్థత్రయంపి నాహవ్యంబు
జేసెనని శంకల్పంబుచేయు నాచమనంబుజేసి ఐనోద్ధ్యాయంబున నిశ్చల
ధ్యానంబుజేయుచున్న నానదీత్రిత్రయంబున భుమిపాటనంబు జేసుకొని

యామువిసన్నిధిల్చి యోమునీంద్రా నీమనోవాఞ్ఛాస్థికోర కేతెంచితి
ముందుమార్గంబుదెల్పు మన్నకనువిచ్చిచూచి పూజించి యోపుణ్యం
దులారా నాకోరికదీర్చితి కేని మీరుముగ్ధి గంధకూదన పర్యతంబునూప
నివసించియుండవలెను, మీరుభూమిభేదించి వెడలిచప్పులుమీసూర్యుని
రటతీర్థరూపంబులై సర్వకాలంబు జెల్లవలెను. మీరుచున్నచంబులు కే
సివారికి సుజావ సంపత్తి గలుగవలయు ననుకుకోరికగూర్చియు సమీ
పంబున తపంబుగావించుచుండె.

నాకాలంబులోపుత్రుండను రాజునకుపుత్రుడగు జానశ్రుతియును
రాజేంద్రుడు బహుదాసశీలుండై యన్న ప్రభావంబున నర్థులత్పత్తియొ
దించుచు పట్టణంబు పల్లెల గ్రామంబుల నగరంబుల కేటంబుల ఖర్చింబు
ల శాంసూపవోష్య లేహ్య సహిత బగు కి నోనంబు ప్రతి మార్గంబున
సంపూర్ణంబుగా నిలిపి మార్గములు మునలగుసర్వజనంబుల యిచ్చి పోషి భో
జనంబులు పెంచుచుండె నాతనికిర్తి హామియగుడిగుక్కుల పిక్కటిల్లియం
డె నిట్లుగాజు నుహాధర్మాత్ముండై సకల దానంబులు జేయుచు నొకరా
టిరాత్రి సాధంబుమీద చల్లదాటికీకుండ్చున్న యడ హంసలుగుంపులై పో
వెదు నా మేడమీద దిగి మరలిపోయెడి సమయంబున నొక హంస
హంసరాజైతో నిట్లనియె.

హంసశ్రేష్ఠమా యీపట్టణంబులో పుత్రునికుమారుండగు జ్ఞాన
శ్రుతియనెడి రాజోత్తముండు బహుధన్యుండు పుష్కలం డన్నదానపర
డతని ద్భూషకపోవుచుచితంబేనా యనిన నోహంస యారాజును మహా
స్తోత్రంబుజేసెదవు చిత్రంబు గుడ్డిగవ్వ వరహాయగునా యతనిదానంబు
త యతనిగుణంబుల సతసలెక్కియేమి కైక్కుండను బ్రాహ్మణండుజు
పంగుగాను లేవలేడు మహాతపోబలాధికుండు బహునిష్ఠాగరిష్టుండతని చు
ణ్యంబెవ్వరెంచిగలరితని యలీశయంబు నాక్షయ్యంబులో రాదని యను
కొనుచు నాకాశమార్గంబున సత్యలోకంబునకు పోయెను.

అంత నారాజువిని బహుచింతాక్రాంతుండై నేనింత చేసిన పేరు
 రేదయ్యె. ఒక పక్షిచే నిరాకరించబడితిని యారాత్రినిద్రలేక గుందాచు
 ప్రాతఃకాలంబునలేచి యొక వారధింబిలిచి యోసారథి నీ పతి జదసత్వ
 సంపన్నంబులగు సశ్వంబులుగట్టిన రథంబుపై నెక్కి యడవుదుర్గంబులు
 పర్వతంబులు మహాకణ్యంబులు నదులు పట్టణంబులు గ్రామంబులు గో
 వ్థంబులు మొదలగు స్థలంబులు వెదకి గాపించి గూమి గృహముకొని కై
 ట్విండచు మునీంద్రుని సెలవుగని రమ్మ బంపిన నానూయగు వెదకి
 వెదకి నెందునంగానక చింతనొంది దక్షిణసముద్రతీరంబుగో గంధమాద
 నపర్వతంబుమీద యమునాగంగా గయాతీర్థంబుల సమీపంబున బాడి
 క్రిందగూర్చున్న పంగుడగు కై కువ్విని నూచెను.

అదినరకు తానువిన్ని లక్షణంబు లరగయం దొడుటచే నితడై
 కై కూడని నిశ్చయించుకొని నన్నిధివేరి శరణంబు క్రిందగూర్చున్నము
 నింద్యుతో యోగపాదనా నీపేరువెనగోరెనను యక్షుల నాపేరుకై కువ్వి
 దుశకటంబుపై నెక్కిదిగుటచే కొందరు మునులు సంయమింబుండని వాసు
 దురని చెప్పిన యతని బ్రహ్మజ్ఞాననిష్ఠకువలతో ప్రియి క్రి సమీపం
 బులోగూర్చుండి యనెకనిధంబుల ద్రివ్యాకృతప్రపంగా బులు జేసిన నొని
 మనస్సు ద్రివ్యాకృతయందు నిరాశనొందిన విధంబుగాంచియాశ్చర్యము
 నొందుచు గ్రానశ్రాంతి సమీపంబునకు పోయెను.

రాజేంద్రుడా గంధమాదనంబుమీద యమునా గంగా కయాతీర్థ
 సమీపంబున మీగు జెప్పిన మునీంద్రుని వచ్చితినినిజెప్పిన సంతో
 షిలచి గోగణంబును ధననమూహంబును సర్వంబులు మొదలగు కట్నం
 భెలు గొనియతని సన్నిధికిపోయి పండగంబులనే యచు మునీంద్రుడావి
 టినిస్వీకరించి నాకుసదైవ్యత జానాకుభవ హర్షణంబుజ్ఞానమని పేరునరా
 జాశుద్రవ్యంబుయంద పేక్షగలిగినవాడు నీ పదదేశంబు నేయతగమధనా
 శావరునకు జ్ఞానస్థి కలుగ నేరదు తానేజ్ఞానస్థి లేనివాడొరులకు జానో
 వ దేశం బెల్లుజ్ఞము.

స్వయంతీర్థః సర్వా తారయతి॥ యున్మత్తికినిరుద్ధాబగు జ్ఞానో
పదేశం బొందుజేయ నిమిత్తంబులేకు. ప్రార్థన శ్రయబైన కోరికలు
ఁడుగును. కోరికలుడిగి నిరాశుండయిన మనోనిశ్చయంబు గలుగును.
మనోనిశ్చయంబున సువర్ణంబు లోష్ణసమానంబై దోచుచప్పుడు సర్వార్థ
ప్రవర్తంబుగలుగు నబ్బుడేపరిసుంబుండయు జ్ఞానప్రవర్తకుండయి శ్రవణమ
నననిధిభ్యాసలచలన భక్తిజ్ఞానవైరాగ్య సిగ్ధుండగు సత్యజ్ఞాని యదైవి
తసింహుండు నీవె జ్ఞానంబుకోరితేవేసి యాత్మీయత్రయంబున న్నానం బొన
రింపుము పరిశుద్ధుండ వగుదువని సాకల్ప పూర్వకింబుగానైనం జెయి
చి నిష్కల్మషుండగుటంజూచి జ్ఞానమార్గంబునూప నారాజుప దేశంబు
నొంది కృతార్థుండయ్యె మునీంద్రులారా యాత్మీయత్రయ మాహాత్మ్య
బద్భుతంబు వింటిరి గదా యక్కడ న్నానాది క్రియలుడిగి చి కోరితే
ర్థంబువకు బోవలయు.

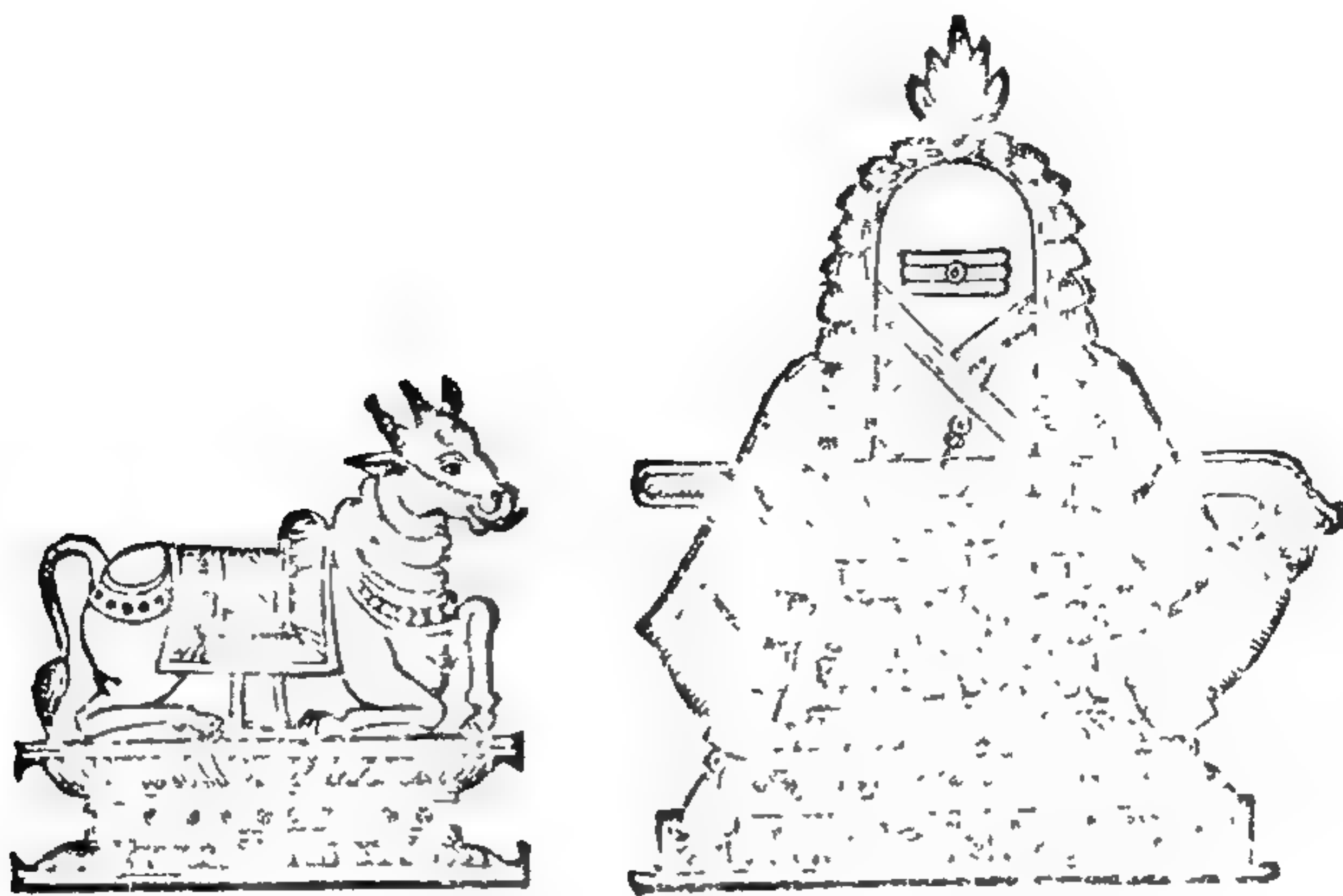
—*కోటితీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

అది మహాపుణ్య తరంబగుతీర్థంబు శ్రీరామచంద్రుండు రావణవినా
శంబానరించి బ్రహ్మహత్యా నివృత్తికొరకై రామేశ్వర లింగస్థాపనంబు
గావించి తల్లింగాభిషేకంబు కొరకు జలంబుకై వెదకి నొరకక రామభ

ద్రుండు తన ధనుః కోటిచే భూమిద్రవి నలిగోర్లమంటు గావించె గాన
దానికి ధనుః కోటియను నామంబు స్థాకంబయ్యె.

నాత్మీయుల రఘునాయకుండు ప్రధనున్నానంబాచరించి యా
యుదకంబుచే రామనాథస్వామికి యభిషేకంబుజేసి మరియు ద్వాపరాం
తంబున శ్రీకృష్ణమూర్తి తన మేసనూమయగు కసునివళించి మాతుల
హత్యా నిన్మృత్యుకొరకు బ్రాహ్మణులవేడిన హేశ్రీకృష్ణ దేవదేవోత్తమా
దేవకీనసుదేవులకిచ్చిన వరముసాఫల్యంబుకొరకు భూభావరణార్థంబై
బ్రహ్మచే ప్రార్థతుండనై చుష్ట నిగ్రహ శిష్ట ప్రతిపాలనంబుకై యీలో
కంబులో నవతరించిన వరమాత్ముడవునీకు దోషాబులెక్కడివి సకలదో
షాబులు భవద్విర్భూతాబుల మర్దశనొందికైనను లోకానుగ్రహసంగ్రహ
క్షాబులు ద్విష్టాపకుండవయిన నీవుచరించిన లోకంబుననుచు.

కావున దక్షిణ సముద్ర తీరంబులో గౌరమాదన పర్వతంబునై
శీరామచంద్రుండు తన ధనుష్కోటిచే స్వహస్తంబులనిగ్గించి పవనవగాహ
నంబుజేసి రామేశ్వరలింగంబున కభిషేకం బొనరించి బ్రహ్మహత్యా నిన్మృ
త్యునొందిన తీర్థంబు గావున మీరును నచ్చటికరిగి ధనుష్కోటిలో స్నా
నంబాచరించి రామలింగస్వామి కభిషేకంబు గావించితి కేచి మాతులవ
ధజనిత పాప బుదూరంబులగు మీ మనో వాంఛితంబు లన్నియు సిద్ధిం
చునని జెప్పిన శ్రీకృష్ణభగవంతు డచ్చటకరిగి సంకల్ప విధానంబుగా ధ
నుష్కోటిలో స్నానంబుగావించి రామనాథేశ్వరున కభిషేకంబుజేసి మా
తులవధజనిత మరితంబుతో దూరంబయ్యె మురులూరా ధనుష్కోటి తీర్థ
మాహాత్మ్యం బితి గొప్పదిగావున నక్కడ స్నానంబు జేసిసాధ్యామృ
త తీర్థంబునకు బోవలయును.

—*నాథ్యామృత తీర్థమాహాత్మ్యము.*—

అదిమ హేమాత్తమగబగు తీర్థంబుపూర్వకాలంబున పూర్వోక్త రూరపులకు శావమోక్షంబిచ్చిన తీర్థం బాతీర్థంబులో మనుష్యులస్థులు నెన్ని సంవత్సరంబు లుండునో నన్ని సంవత్సరంబు లాతడు స్వర్గలోకం బులో క్రీడించగలడు. పూర్వకాలంబున ప్రజా రక్షణ శీలుండు ధర్మాం త్కుండు మహాపరాక్రమ శీలుండగు పురూరవుండు మిత్రావరుణ శాపం బున భాగ్యంబగు స్వర్గంబు నిడిచి యూర్వశి భూమిపై చరించు చుండే యొక యరణ్యంబులో కోకిల మధుర న్వరంబుగా వీణా వాద్యంబు చే యుచుండెను.

పురూరవుండ శామాఘండయు సపరిలుతనై స్వయంబుతో వస విహారంబుసేయుచు నాధ్వనువిని తత్సమీపంబునకుబోయి పలుకరించి నాకు భార్యపు గానలయునని గోరి రాజోత్తమా నేనొక సమయంబుగోరుద నేను వుత్రసమానంబుగా నీయురగా ద్వయంబును బెంచుచున్న దానవీ టికి భయంబు జెందకుండ రక్షింపవలయు. మఱియు వీపుమైఘనకాలం బున దప్పవినస్త్రిండవె నాకంటికి కనపడగూడదు నీ యుచ్చిష్టంబునా కొసగ గూడదు. ఈ ప్రతిజ్ఞలు మూడును పాలించితివేని నీకు భార్యనై యభిమతింబులు దీర్తుననిన సతండియ్యకొని యా పూర్వేశ్వరు తనయిం

టికి దోడ్కొనివచ్చి సరస్వతీతీరాబున చైత్యరథాది యుద్ధాన వనంబుల
యధేష్టునుఖంబు లనుభవింపుచుండెను.

అంత సరువదివేలవత్సరములు గడిచె నిన్ని దినములూర్వశి రాక
పోవుటకేమి హేతువనిదేవేంద్రుడడిగి విశ్వానసుండసుగంధర్వునితోదాని
వెదికిదోడ్కొనిరమ్మని జెప్పిన నతడువెదకి యున్న స్థలంబుగనుగొనియూ
రాజుకు దీనికి సాంగత్య మెడబాపకున్నరాదని యొకినాటి రాత్రి జమూ
తబంధురమయి వర్షవ్రదమైయున్న సమయమైనదాని పెంపుడుగొరియ
లబట్టి గొనిపోవుటకై యుద్యోగించిన నాగొరియలరువ నూర్వశిమే
ల్కనిస్వతల్పగతుడగు రాజుతో కటినమగు మాటరాడిన యతడుద్ధృతు
డై సీరాత్రిచీకటిలో దిగంబరుడనై పోయిన గాసుపిందనని తొందరజెంది
కృపాణపాణియై పరుగెత్తి యాగంధర్వుల బాదోలి మందిరంబునకు వ
చ్చుచున్న మెరుపునీప్తితో యారాజు దిగంబరుండై కిరపడిన తత్తణం
బున నూర్వశియంతర్హితయై తన నివాసంబునకరిగె.

రాజుగొరియలవిడిపించుచు సంతోషించుచునచ్చి వెదికిన నూ
ర్వశితల్పంబుపై లేదనిచింతనొందుచు గొరియలజూడ బోయిననవియు
గానరావయ్యె నంతట నాచక్రవర్తి విలపించుచు కటపనరంబులలోబయ
లుదేరి కురుక్షేత్రంబువకుపోయి యచ్చటకనుల సంరంబగు నొక త
టాకసమీపంబున నల్లరుప్పరులతో విహంపుచున్న నూర్వశింగాంచి
విలవించిన నోచక్రవర్తి సేవేల వెసరించెదవు నేనుగొప్పవతియై యున్నదా
ననొక సంవత్సరంబుదాటిచ్చటికి విచ్చేయమయొకరాత్రి సీమనోరధంబు
దీర్చెదనని వలికిన నాత డొకయేడు దాటించి మరలబోయిన రాజుం
గాంచి యో నృపాలా పన్ను గోరెద నేని యా గంధర్వులం బ్రా
ధింపుమనెను.

ఆగంధర్వులం జూచి యో దేవతలారా నేనీ నూర్వశిం బాశి
యుండజాలా నాకుదయచేయవలయుననియడిగిన నూర్వశి సీకు దొరికదీ
యగ్నిస్తాలిని యొసంగెదము. దీనినిగ్రహింపు మవ్వల నూర్వశిదొరకగల

దనియగ్నస్థాలినిచ్చిన రాజు దీనవదనుండై మూఘని పోలికదీని నేనేమి
 నేయుదునని మూఘాని నరణ్యమవ్యంబున దిగవిడిచివ్వపురాబునకు బోయి
 యర్ధరాత్రివేళ నే మూఘుడై యగ్నిస్థాలీవదలి వచ్చితిని అత్రుణంబ
 చ్చటికిపోయి యగ్నిస్థాలింగానక శమిగగ్నంబగు యశ్వేబునుం గాంచి
 దాని నగ్నిస్థానంబుగా నెరింగి దీని పట్టణంబునకు గొనిపోయి నిరణిగావిం
 చిమధించి అమత్సన్నాగ్నిచే యజ్ఞాబు లోడించి యూర్వశిని బొందగల
 నని శమిగగ్నయశ్వద్దంబుడెచ్చి యర్ణిగావించి యన్ని మధించి వేద
 చోదితంబులగు యజ్ఞంబులు గావించి తంధ్వ లోకంబుజేరి యూర్వశీన
 హితుండై యనేకసౌఖ్యంబు లనుభవించుచుండె.

అంతనొకనాడు ఏవేలవృత్తి సభామంటంబున రంభా ద్యప్పరి
 స్సంఘంబులతో నాడుచున్నట్లై భీషయ నానుష్ఠ్యంబు జూపుచు గర్వించి
 పురూరవుం జూచిన యత్రమము పిలవంబుగా గ్రాట దాని జూచె నా
 యిద్దరి యభీప్రాయంబులు గను గొనినాట్యాచార్యుండగు తుంబు రండు
 గొప్పించి దేవసభ లోమీరు వ్యతిక్రమంబు గావించితిరి గాన మీకిద్దరికి వి
 యోగంబుగా గలదని శాప బొసంగె.

అంతట రాజేంద్రుడు బహుక్రాంతుండై పురుషూతుని శరణం
 బువేడిన నింద్రుండు కిరు పించి నిచారించి నృపాలా నీకొక యపాయం
 బుజెప్పుద గంధమాదనంబున యోగి బృంహసేన్యంబగు భుక్తిముక్తి ప్ర
 దంబగు సకలపాప విరోధానంబగు స్తవోష్ఠి ప్రదంబగు సాధ్యా
 మృతంబను త్తంబు గలెనచ్చి కి నేవేగి న్నానంబు జేరినవేళ నీశాపవి
 మోక్షణంబగు స్వర్గలోకసంపానంబుచుం గలిగి మత్స్యీధాన బులో సభా
 మంటక ప్రదేశంబున విహరించి గలవని జెప్పిన ప్రేతమానుసుండై భూవ
 ల్లభుండు అపిణాబుననాగంధమాదనంబునకుబోయి సాధ్యామృతార్థంబు
 లో సున్నాంతుండై శాప విముక్తుండయ్యె గాన నా తీర్థదబులో న్నా
 నంబుగావించి స్వతీర్థంబునకు బోవలయ.

—*సర్వతీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

ఈదీర్ఘంబునానంబు జేసినవానికి సకలతిగానగహన ఫలంబులు
నుగాయత్రిపునశ్చరణ చేసిన ఫలంబునుచు రేవదగారాయణ ఫలంబు
నుహరిహరపూజ లొనర్చిన ఫలంబు నేకాదశి ప్రభృతివ్రత నియమోప
వాసంబులనె ఫలంబులు సమకూరునో స్వతీర్థస్నానంబున నగతఫలంబు
స్థితింబుపనిన సూతా దానికి సర్వతీర్థంబుని పేరు యేవిధంబున వచ్చెనని
యడిగిన మునీంద్యలారా పూర్వకాలంబున సుచరిత్రుడగుమునీంద్యులు
డిభ్యగుపంశ సంభవుండు యమవియమోషేతుండై డక్షిణసముద్రతీరంబు
న గంధమాదనపర్వతంబుమీద దేవదేవుడగు శంకరునిద్వేషించి తపంబుగా
విందుచుత్రికాల స్నానంబొనరింపుచు నతిథులంబూజించుచుజలాహారం
డయి వాయుభక్షణుండయి శీతోష్ణసుఖదుఖంబుల కోల్చి భస్మ త్రేపుం
డ్రాంకితఫల తల్పుండయి జాబాలోప నిషత్ప్రకారింబున రుద్రాక్షమా
లికా దారణంబు సేయుచు తపంబు గావింపుచుండె.

అంత మహేశ్వరుండు కరుణాయుతచిత్తుండై భూతసంఘసేవిధతు
డై జటామండల సుంకితుండై భస్మభాసురిశరీరుడై వామార్ద్రజాని కోటి
సూర్యప్రధా విజిత మహితేంద్రోవిరాజమానుడై సేష వాసుకి వ్రభృతిమ
హనాగభూషణాలంకారుడై వృషభవాహనుడై యామునింద్యనెదుటని
లిచి యాముసలికి లొచసింబు లొసగిననా బ్రాహ్మ యండు మహానందపా
నిరావార హోన్నతమగ్నుండై లేచిం బగు సదాశివుని రూపంబుకన్ను
లనిండగాంచి స్తుతించెను.

ఓ మహాదేవా నీపుత్రహృది సురకృష్టాడపు ప్రాపురనాశకుంట
వృషమనాశనకాదివి కాచూరివి సాసారన్తే (ముగ్ధుండవృక్షాత పాలకుండ
వృష్టాడవ్యయుండపు ప్రాచీనచూడపు భక్తి పుణ్యసీమండపు న్యోచకే
శూడపు కామగ్యావిగ్రహుండపు నీలకంఠుని పు మహావ్యకుండపుచుమా
నంద విగ్రహుండపు గంగాధికుండపుశరద్వింశతి కైలాసనాథుండపునిన్న
గొనియాడనాతరంబె నన్ముంగారిది కృపాచూడన్తే రక్షింపుమని యనేక
విధాబులంబొగడిన నీకలకంఠుని శ్రీతుంగై ఛల్లినయె.

ఓమునిందా నీశంబునకు చేరుచుననిన నీమాత్ర ముంబునకు
వచ్చితి నీవేమిరంబుగోరిననిశుననిన నోమహేశా పార్వతీభాసేనుజరానని
దునడచు సర్వతిర్థాబులలో స్నానంబునేయు కోరిక గలిగియు బోనశ క్తిజా
లక నీపాదాబులు నేనించితి నాకోర్కె దీర్చనేయని బ్రాహ్మణుండువిలపిం
చిన నోభూచురావెనునకు నర ప్రదాతనగునన్ను నేవించిన నాకి కొనన
లుండపు నీమనోబీష్ట ప్రకారంబు నీపుల్కించిన యూర్థిగబుగోసగ్యతీర్థం
బులుసన్నిధిచున్న నది బిచ్చితిమి నీమహేశానతాబులతో బనిలేననియును
గ్రహించెను.

ఆమహాదేవునిప్రసాదాబున గంగా గోదావరీ గోమతి యమునా
కృష్ణా కావేర్యాదిసర్వదీప్తనంద్యూతాతికంబుగో మిత్రమంబుత్తై విశ్రమించు
టచే నానదిబుద్ధితిర్థాబని దాక్షిణ్యోక్త్య విశ్రుతనామంబుగలిగే. మరి
యు హరుండు యుమామానకుం దీనియందు నాకృష్టబగుటచేనీనికి
మానస తీర్థంబనియును వాడుక గలిగియు ప్రకాశించు సుతతడంబునంబొ
నరించి ముక్తుండవగుము.

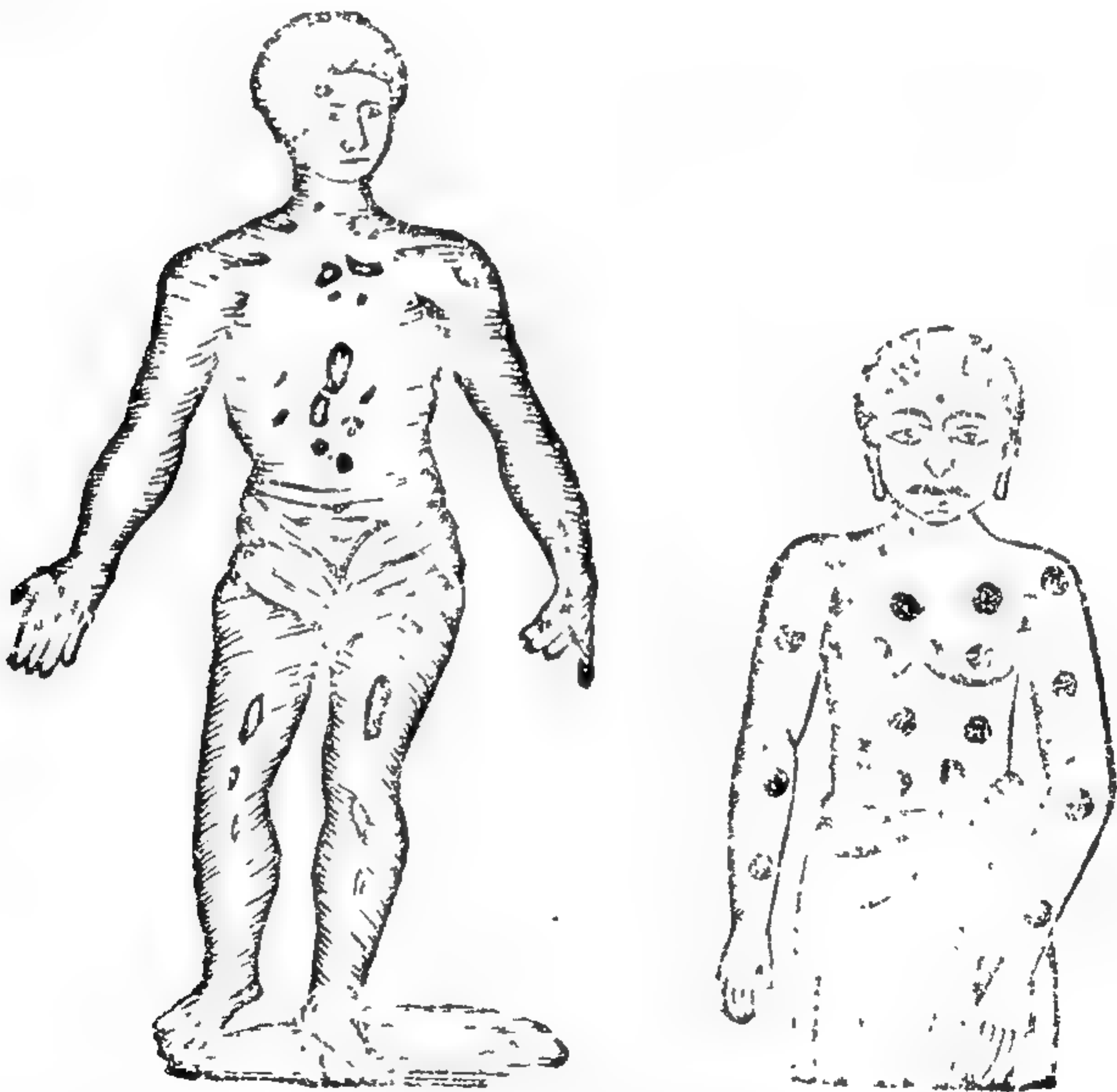
మాయచుగ్రహంబున నీతిర్థాబుగొ స్నానముచేసినవారలెంతయ
జ్ఞానులయిన మూగునయిన మూగులయిన్యోగిచిహ్నానని మృగాబగునిర్వాణ
పదంబునొందుదును సంసారతారణ కారణంబు నని యూనతిచ్చిప
రమేశ్వరుం డొత్తర్థులంబునందె నా చరితుండు పరమేశ్వరుని యాజ్ఞాప్ర
కారంబు తీర్థస్నానంబు గావించివరావిముక్తుండయితరుణుండును సుందర

స్వరూపుండయ్యెమహాదేవుని చిత్తప్రకారం బాత్తికంబులో బహుకాలం
బునివాసంబుజేసి యాత్తిక ప్రభావంబున కాలాంతరించ నీశ్వరసాయు
జ్యంబుకొందెగాన ముసేంద్రలారా యశశ్యంబు సన్నిత్యంబులో స్నా
నంబు గావించి బ్రహ్మ హత్యాది పాపనాశన కరంబగు ధను ష్కోటికి
పోవలయును.

—*ఫరుషోటిత్తి మాహాస్మ్యము.*—

ఆది మహేశ్వరత్తికంబు నాత్తికనామస్మదణ మాత్రంబున సా
వంబులు బాయు నందులో స్నానంబుజేసినవారె కెంత పుణ్యాంబుగలనో
భగవంతున కే వెలును తదవగాహనంబు నేయువారలు, తామస్రిమంబుచు,

—*చరకంబుల పేరు.*—

నాథతామిసంబును చారవంబును మహాచారవంబును కుంభిచారంబును కా
లసూత్రంబును అసివత్రంబును. క్రిమిభక్షణంబును, అంధకూపంబును
నరంశంబును, శామ్మలియు లాలాభక్షణంబును, హృచ్చాలంబును, మౌర

కమర్దిపానంబును, పూయాస్యగోభజనంబును, రక్షోగణాశనంబును దండ
శూకాశనంబును, తిరోధానాబిధంబును మాచీముఖంబును, విషాగ్నిపీడ
నంబును తస్తాగారకంబును, ప్రతప్తసికతా పానంబును, తస్తాయపిండభ
క్షణంబును, తస్తాయః పురుషాలింగనంబును- తస్తాయ స్త్రినిషేషణం
బును, ప్రతప్తయ్యా రోహణంబును, క్రకచ భేదనంబును నరకంబులం
బడుదురు.

యషావింశతి సంఖ్యాకంబులగు నరకంబులబాధలు ధనుష్కృతి
లోన్నానంబుజేయని వార లనుభవించగలరని సూతుండుజెప్పిన సూతా

—*ఏపాపముచేసినవారేనరకంబులొ బడుదురోదానివివక్షణా.*—

ఈనరకంబులు విస్తారంబుగా జెప్పితివేపాపంబుజేసినవారలే నరకంబులొ
నీడలబడుదురు. దానిమర్మంబులు జెప్పుమనిన.

మునులారా అగమ్యా గమనంబు జెసినవాడు పురుషుండయిన
స్త్రియైన తస్తాయః పిండాలింగనంబున బాధనొది సూచీముఖ నరకంబు
లొ ద్రోయబడును.

—*సర్వజంతువధంబొవర్చినవాడు శాల్మలినరకంబులొపడును.*—

మరియు నెవ్వండైన వృషలీసంగమం బొనర్చి దురాచారుండైన వాని
పూయవిష్టమాత్ర రక్షశ్లేష్మ పిత్తాదిపూరితంబగు భిభత్స నరకంబునద్రో
యంబడు.

మునీంద్యులారా తనయజమానిని జంపి యతని ధనాధుని హరిం
చినవాడు స్వామిద్రోహాయంధదామి ప్రంబులొ బడియుండును.

భూతద్రోహంబుజేసి తనకుటుంబరక్షణ చేయువాడు సర్వసంకులం
బగు నరకంబులొ ద్రోయబడును.

పశుపక్షిమృగాదుల నేవదర పోషణార్థంబుకై జంపినవాడు క్ర
వ్యాదపీడిత యైల స్తంభకుంభీపాక నరకంబుల ద్రోయంబడును.

లేదమార్గం బుల్లగించి కుమార్గ ప్రవర్తకుం డైనవాడు గౌరంబ
గు నపిపత్రవన నరకంబుల ద్రోయంపడు.

యే వృషాల్కుండై న నధర్మంబున శిక్షయొసర్చెనేని ప్రసూకరము
ఖనరకం బు న బాధనొందును.

దై వాధీన ప్రాణుల హింసించిన పాపాత్ముం డంధ కూస నరకం
బులోబడును.

పం క్తిభేదం బొనరించి స్వాదుపదార్గంబు లనుభవించినవాడును
పంచయజ్ఞంబు లొనరించనివాడును క్రిమిభోజకుండై క్రిమిభక్షితుండై
క్రిమిరూపుండయి క్రిమినామలంబున నరకంబులో ద్రోయబడును.

మరియుచు ఏనుఁజుండయినను దుష్టుండయి వృషసంగంబొనర్చి
త్యక్తిలజ్జాదును శౌచాద్యచాగ రహితుండై పశుప్రాయుండై పర్తిలు
నతండు నూయవిష్టమూత్రాస్పృశ్యకేష్మ పిత్తాః పూరితంబగు అతిభీభత్స
నరకంబునద్రోయంబడు నతాడయిన ధనుష్కోటియం దవగాహనంబొన
ర్చెనేని యీనరక బాధల బొందడు మరియు నెన్ని నరకంబులుగలవా
నరకంబుల సేతుస్నానంబొనర్చిన నరుండు నరకములయందు పడడు మరి
యును ధనుష్కోటి స్నానంబొనర్చిన మనుజుండు అశ్వమేధఫలంబునొందు
మరియు ధనుష్కోటి స్నాన శ్రీభావంబున ఆత్మవిద్యయు చతుర్విధ
భక్తియు గలుగు బుద్ధి పాపరహితంబుగా నేరగు. దుఃఖంబు గలుగదు
మనినప్రకాశించుమనియు తులాపురుషగో సహస్ర్రదానంబుల నరుండే
ఫలంబు నొందునో నది ధనుష్కోటిస్నానంబునంబొంగు మరియు నాతీ
ర్థస్నానంబువలన బ్రహ్మహత్య సురాపానయుతంబును గురుదార గమనా
యుతంబును స్త్రీయూయుతంబును తత్సంస్కర్తకోటులు తత్సమాన దోషపుం
జుంబులు సకలంబును నాశనంబు నొందు యీవిషయంబునకై సుశయం
బువలదు జిహ్వాగ్రనుంబున తప్తంబగు పరిశువుధరించి జెప్పంజాలదుయె
వ్వండయిన నీవాదంబ బద్ధవాదంబని వక్కాణించునతండు నర్వకర్మబహి
ష్కృతుండగు శంకరుండని చెప్పంబడు లోకంబున సర్వపాతక నాశంబు

ను అన్వేషితజ్ఞాన ప్రదంబును భుక్తిముక్తిదంబునుయిష్టకామప్రదంబును
అజ్ఞాన నాశనంబగు ధనుష్కాటిగల్గియుండ మనుజాధముండాతీర్థంబు
మాని యితరంబుల సేవించుటయే మార్గ్యంబు మరియు నా తీర్థప్రభా
వంబే వచింపంబులనందున్నానంబొనర్చిన వారలకు నరిక భయంబులేదు.
యెవ్వరైనను ధనుష్కాటియందు స్నానంబొనర్చి ననుస్మరించినస్తుతించిన
స్మృతించిన ననుస్మరించిన వారలు మరల జన్మంబునొంది మాతృస్వస్థ
పానంబొనర్పరనిన విని శానకాది మునీంద్రు లిట్లనెరి.

మునీంద్రు లారా పాపంబు లగణ్యంబులు నరకంబుల సంఖ్యాతం
బులు వెయ్యిన వృక్షంబులు జెప్పిన దరగవు. ముఖ్యంబగుమానతిచెప్పెద
నెన్నిపాపంబులు జేసిన సరుండయిన ధనుష్కాటిలో స్నానంబుజేసినేనియు
బ్రహ్మహత్యా గురు దారాగమన సుచర్మ ప్రేమాది మహాపాతకంబు
లైనను నిముషాబులో నాశనంబగును.

ఈవిషయంబై తత్తపరశు జహ్వగ్రంబుపై సుంచుకొని ప్రమాణ
పూర్వకంబుగా జెప్పగలను యే నరాధముండు ధనుష్కాటి స్నానంబు
మాని సంచరించునో వానిమూర్ఖ్యంబునకు దరిలేదని జెప్పినసూతా యా
తీర్థంబునకు ధనుష్కాటినామంబెప్పంగి సంభవించెనని యడగెను.

ఓమునలారా శ్రీరామచంద్రుండు రాక్షసాసురునివధించి విభీషణు
నకు హస్తాభిషేకంబుజేసి యందరితో సేతువుమీద వాదగమంబునవచ్చు
చున్న సమయంబులో విభీషణుండు మ్రొక్కి రాసువా యీ సేతువు
నిలిచియుండెనేని శత్రువు లెవరైననీమూర్ఖంబున సులభంబుగా రాకడకు
సాధ్యంబు దీని కేమి యుపాయంబని ప్రార్థించిన స్వప్నంబు గు రామభ
ద్రుండు దయా వంతుండయి విభీషణా దీని మపాయంబు కల్పింతు మని
తన ధనుష్కాటచే సేతువు ఛేదించిన నది ధనుష్కాటి యని లోకప్రసిద్ధ
గాంచి యుత్తనుతీర్థంబయ్యె నర్మదాతీర్థంబున తపంబున గంగాతీర్థంబున
మరణంబున కురుక్షేత్రంబున దానంబున బ్రహ్మహత్యాది పాపనాశంబు

లగు నిక్కడ దర్శనమాత్రమునన్నియుగలుగు ధనుష్కాటికి సమర్థిగంబు
భూలోకములోలేకు.

తదుక్తం స్కాంధే శ్లో॥ రామనాథధనుష్కాటే మాఘ మాసే
నమస్తుయః॥ స్నాత్వారతేశినరాత్రౌచ విరాహో జితేంద్రియఇతి॥

తథాచ॥ యస్సాన్నిసయావనుషకోట నర్థోదయ మహాదయే
తస్యవశ్యాస్త్రయోదేవాః బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాః॥

చంద్రశూర్యోపరాగేషు ధనుష్కాట్యచగాహనం బ్రహ్మహయ్య
దిపాపానాం ప్రాయశ్చిత్తమితీరితం॥

అతస్సర్వప్రయత్నేన స్వీత్యక్వా మునీశ్వరాః ధనుష్కాటి
మహాపుణ్యం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥

తత్రగత్వా పితృభ్యశ్చ కరుణ్యం పిండదాపనం॥ ఆకల్పమపి తృప్తి
స్వాద్యత్ర పిండబ్రదాపనాత్॥

ద్రోణాచార్య సుతశ్చా మశ్వద్ధామామునీశ్వరాః సుస్తమార
ణదోషేణ ఘోరేణ ముముక్షుః కాదితి॥

వింటిరా మునీంద్యలారా మహాపాతకనాశకంబునుభుక్తిముక్తిప్ర
దంబగునని చెప్పిన సూతా యశస్విద్ధామకు దోషంబెట్లు సంభవించె పరి
హరంబెట్లయ్యె మాకువినుపుంపుమనిన మునులారాకురుపాండవయుద్ధంబు
సాంతంబై నవెనక దుర్యోధనుని సైన్యంబులో కృపాశ్వద్ధామకృతవర్మలు
ముగ్గురు శేషించి వారు తొలిగి దుర్యోధనుడు తొలిగి యొక హ్రదం
బులో జల సంభవచే కానకాక ముణ్ణిగియుండగా పాండవులు కృష్ణమూ
ర్తియు వెనుకుచుబోయి భీమునివంటశాలలోకి మత్స్యంబులు తేచ్చె
బెర్దవాళ్ళచే నాతనిమర్మంబుగని యచ్చటికి పోయి యనేకంబులగుమా
టలువినిపించిన రోషంబుతోవచ్చి భీమునితో గదాయుద్ధంబుజేసె.

అప్పుడు తొడలు విరిగిపడిన తదనంతరంబున క్రీకృష్ణమూర్తి
యూచనప్రకారంబు దుర్యోధనుని కివిరంబునకు భౌండాగార రక్షణ
ర్థంబు ధర్మరాజుదులరిగి రంఘుమీద కృతవర్మ కృపాచార్యాశ్వద్ధామలు

సూర్యాస్తమయంబైన వెనక వెనుకును నుశ్యోధనునిగాంచి పరస్పరం
దుఃఖంబు నొందినమీదనుశ్యోధను నిచ్చాప్రకారంబుననశ్వద్ధామ రా
త్తమా నేనుప్రతిజ్ఞసేయును నపాండవంబు గావించునని ప్రమాణంబు
జేసి ముగ్గురు బయలుదేరి ధర్మరాజు శిబిరమార్గంబుబట్టి చీకటిలో నొక
విశాలంబగు న్యగ్రోధవృక్షంబుక్రిందవిశ్రమించిరి.

కృతవర్మకృపాచార్యులలసి నిద్రజేరి రశ్వద్ధామ కార్యాలోచ
నచే మనస్సాస్థ్యంబుజాలక చింతించుచుండె నంత యర్థరాత్రి నొక
యులూకంబుసచ్చి వటవృక్షంబుపై విశ్రమించియున్న కాకులం జీకాకు
పరచి భీకరానానంబుతో కాకి మూకల బోకాన్నిన కాకులశిరంబులుపా
దంబులు ఖండంబులై పడుటజూచి యిదియొక ముఖ్యపాతకమే కదా
నిద్దురబోయెడి దృష్టద్యుమ్నాదుల సులభంబుగా సాతంబుబొందితునని
సంతపించివేచి వారినిద్దరినిలేపి శిబిరంబున సమీపంబునకు బోయిరి.

అంత కృపకృతవర్మల శిబిరద్వారముననుంచి యశ్వద్ధామచికటి
లోలోవలికిబోయిదృష్టద్యుమ్న మునిరొమ్ముమీద గుచ్చిడివింటినారితో
నతనికంఠంబుగోసి తండ్రిపగదీర్చి తదుపరి శిఖండిని యుధామచ్యు యుత్త
మోజుల నెదుగురుపపాండవులు మోదలగుచూత వేషంబులయినమూడు
కోట్లమందిని గుర్రంబు లేనుగులతో నిశ్చేషంబుగా నేలగలిపె నాటత
సర్జనభీమాదులురాగలరనిశంకించి కృతవర్మకృపాచార్యులొక మొగంబై
పోయిరి యశ్వద్ధామ నర్మదాతీరమున దుష్టిగావించునంబోయెను.

అత్కడ మహాత్ములగుబ్రాహ్మణోత్తములశ్వద్ధామముఖంబుజూచి
సుప్తబాలవృద్ధుల బలవర్మరణంబుగావించిన దోషయుక్తునిగా నెరింగి
నేవాతీబ్రాహ్మణులనేకవేలమంద్ యొక బ్రాహ్మణాధనూ నిదురించు
చున్న శిశువృద్ధాదుల వధించినపాపివి నీముఖంబుజూడరాదు నిన్ను వలుక
రించరాదు. నీతో ముచ్చటించిన వానికి పాపంబు లంటు గావున మా
గ్రామంబులోనీవుండకూడనుపోవొమ్మని బ్రాహ్మణోత్తములునిషేధించి
యశ్వద్ధామను వెడలనడచిరి.

అట్లు మునీంద్రులచే నిందితులై చింతించుచు నిందుకు ప్రాయశ్చిత్తముగోరి వేదవ్యాసుని యాశ్రమముజేరి సరిగి నమస్కారముజేసిన నోబ్రాహ్మణాధిపానీవు గోషయుక్తుండవుగాన సాభాషించ నర్హుండవుగాదుబోవలయునని నిరాకరించినదుఃఖించి మహాత్మానీనిష్కృతి నీవే వివరింపకున్న నాకు దిక్కెవ్వరని సలపించిన వేదవ్యాసునియ్యాచించి యీపాపంబునకు శృతిస్మృతులవలన పరిహారంబు గానరాదు గానియొక్కయుపాయంబు జెప్పద వినుము.

దక్షిణ సముద్రతీరంబులో రామ నేతువులో ధనుష్కృతియను తీర్థంబు గలదందులో మాసమాత్రంబు శాస్త్రవిధిగా స్నానంబొనరించి పంచాక్షరీ జపంబు జేసితివేని పరిశుద్ధుండవగుదువు పోపోమ్మని జెప్పిన.

తనుక్తుంస్కందేశ్వో దక్షిణాంబు నిధౌపుణ్యే రామసేత్రావిముక్తిదే । ధనుష్కృతి రితిఖ్యాతం తీర్థమ స్నిమహాత్మరం

అస్తిపుణ్యశమద్రోణే మహాపాతకనాశనం । స్వస్థమోక్ష ప్రదం నృణాం బ్రహ్మహత్యాశోధకం॥

స్వీమంగళమాంగన్యంసర్వాభిష్టఫలప్రదం । పవిత్రాణాం పవిత్రం చతీర్థానాంచ మహాత్మనం॥

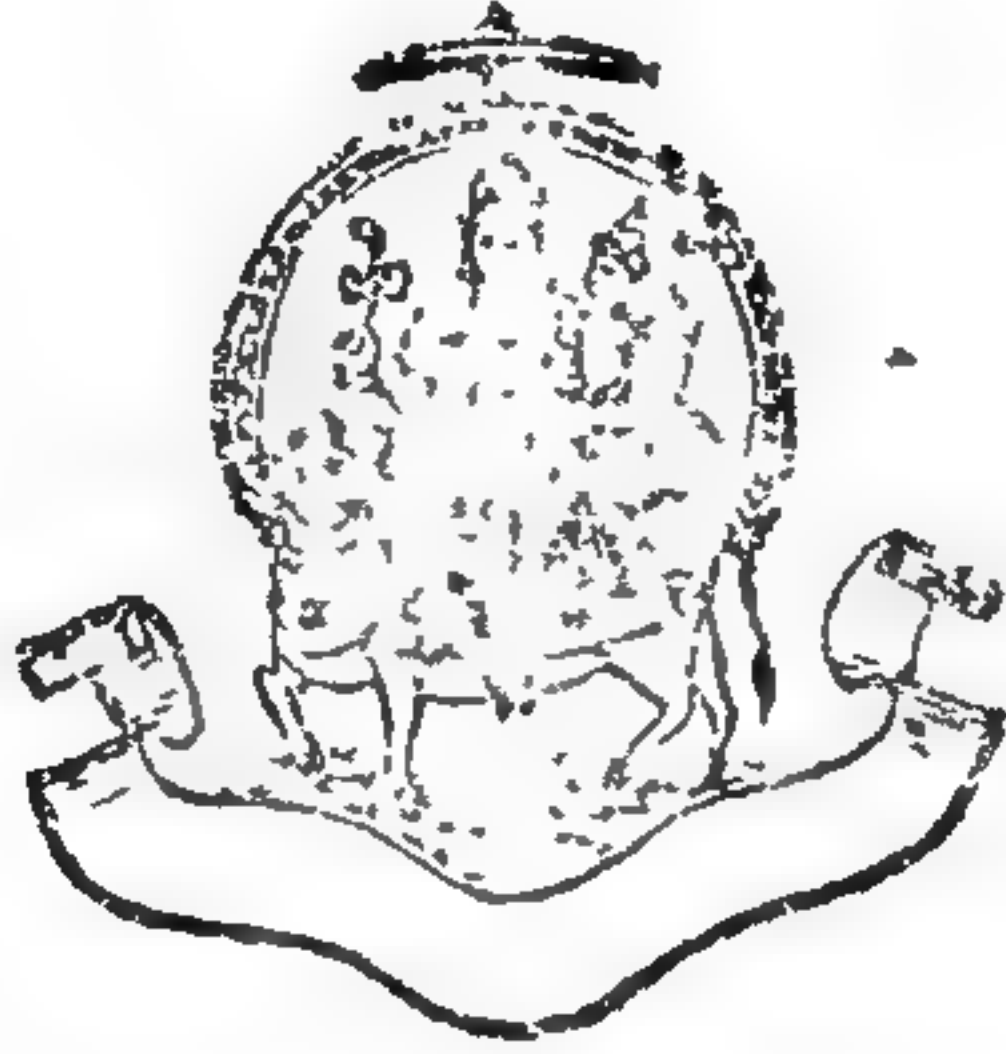
దుస్సప్తనాశనంపుంసాం సుకక్షేణ నాశనం । అకాకమృత్యుశమనం పుణ్యంనిజయకారిణం॥

దార్ద్ర్యనాశనంపుంసాం మాయుర్వృద్ధముత్తమం । చిత్తశుద్ధి ప్రశమనంశాంతిదాంత్యాదికారణం॥

తత్రగత్వా ధనుష్కృతా రామసేత్రావిముక్తిదే । స్నానంకురుష్వ ద్రోణత్వోమాసమాత్రానిరంతరం॥

జపపంచాక్షరం మంత్రం మహాపాతకనాశనం । సుప్తమారణదోషాత్త్వం సద్యఃపూణో భవిష్యతీతి॥

ఇవివిధమున బాదరాయఁడు పడేశించినయశ్వత్థా మన్యాసోక్త ప్రకారమున నియమ పూర్వ కంబుగా జరిగించిన పరమేశ్వరుండు ప్రత్యక్షుంబాయెను.

యశ్వత్థామ పాపవిముక్తుడై తపోవసంగిరి - ము నీంశృలారా ధనుష్కటిప్రభావం బగణ్యంబు సుమీ మరియు నొక్కనృపహాసంబు జెప్పెదఱుండు. పూర్వకాలంబున చంద్రవంశ వర్ధకుఁడగు నందుండను మహారాజు సత్యవ్రతుండు దయాశీలుండు దాతయై ప్రజాపాలనంబుగా వించి తన పుత్రుండగు ధన్మగుప్తునికి షట్కాభిషేకింబు జెసిజతేంద్రియుండ యి నిరాహారుండయి సనంబులోతపంబు గాఢించుచుండె.

అంతధన్మగుప్తుండు బుద్ధిమంతుడయి సకల సుగుణ సమృద్ధి బ్రా హ్మణ బక్తుండయిదాసశీలుండయి ప్రళయబాలింపుచు నొకనాడుమృగా యావినోదంబున నరణ్యంబులు సందరింపడు సూర్యాస్తమయంబైనస ధ్యానంబునబొనర్చి క్రూరస్మగభయంబున నొకవృక్షంబుపై నెక్కిగూ ర్చుండేనొకసింహముచే తరిమబడినయి భలూకం బావృక్షోరోహణంబు జెసె నది జూచి రాజుబీతుండయిననాష్ట్రుంబునరాజవేరవసునీ కపకారం బొనర్చు సింహకబుచేబీతినొందినచ్చితి నీవునుశీలుగా యండు మనకొంత సేపటికి రాజు బాలుండవు నిద్రా పరితండ్లనైతివి నాతోడలపై పడుం డుము నీసంరక్షణంబు గావించెదనని సమ్మించిన రాజునిదించెను.

ఆ వెనుక సింహంబు యో భలూకమానే నాకలితో శ్రమనొంది యన్నదాన నీరాజుమనల చంపగల యుద్దేశంబుచే వేటసూర్యంబువగా వచ్చియున్నాడుగావున నతనిని క్రిందికి ద్రోసితివేని నాయాకలిసిండి నే

బోదు నీవు నీ నివాసమునకు బొవచ్చు చనుచు జెప్పినయోమ్యు గేంద్రా
యీ బొలుండగురాజు నమ్మిశయించెను. వీరివ్రోయజాల వేనాపము
కై వ నిష్కృతిగలమగాని విశ్వాసఘాతక పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము
లేదు. చన్ననివోధించవద్దనిజెప్పి సంత కొంతపడవుచురా న మేల్కాం
చెనురియు భక్తాకంబు రాజును నమ్మి నిద్దురి బోయ నానమయంబునో
సింహంబు రాజాయిది క్రూరమృగాలు నాభయమునకు వెరివినిమ్ములు
జగింపినదాని వీరికొక్కరుడవైన భక్తిచికి విడపినా.

కావున భక్తాకమును క్రి కిక్రిగోమును దాని భక్తిగ్రాచి కేబో
నునాపె నీవు సుగుముగా నీ కి పోవచ్చు ససిప రాజు కుమారుండు
సంశోషించియిది మంచితీయునాయంబని దురుచినాథి భక్తముచక్రందికి
క్రోధన ప్రహరగ్రహమున నడిపడక మేల్కొని రాజు కై నాచి రాజువి
దించి విశ్వాస ఘాతకుడికగట్టి క్రోధా శాత్రుండు డయ్యెనునాని సుమీ
విచము.

శ్లో॥ విశ్వాస ఘాతకాలో కి మహాకష్టాధి నం హేమ । నహిమిత్ర
ప్రమహిలాపాపం నశ్యేత్యజ్ఞాయురైరిసి ॥

బ్రహ్మహత్యాది పాపానాం కిం విన్నిష్కృతిర్నవేత్ ॥ విశ్వా
సఘాతీనాంపాపం నశ్యేత్కష్టకోటభిరితి ॥

ఇవిధంబున నాస్త్రంబుగలమగాన నుత్రవ్రోగ సే పుష్కరింక
నై భూమిలో సంచరించుమని శాపంబిచ్చి సింహమున నాచియామ్మ
గేంద్రానునమ్మిరము నా పోషహతులమై యాజులంబుకొందితిమి వి
వానేనుగృహవంశసాభవృక్షాన్యం కష్టం పును నామంబుగలనాడ పైవగ
లిచేనిమామంబుకొందితి నోసింహుగా నీవు భద్రుండను సుబేదునిసిచివుం
డవు ధనమ నాంబుల నోకినాకు భార్యలగునాడి వీవస్త్రాంజిత నిరజజ్జ
గర్వించి కౌతమ నుహముని యెగుటచికిగిన కోపించి సింహంబు గమ్మని
శిపించిన నీతికొందితివని వదించిన భావ విముక్తం డయి గంధర్వహా
పంబునొంది గతయూడు భ్యానకామ్మని న బాషణంబుచే మునుండవ

గుమనని చెప్పిన మాటసత్యంబాయనిన సంకోశీచి వికూనా మామం
డయి వినోదమున కుబేరుని జేసెనోయె.

ఆ భక్తుకమును సాపంబు నొంది యనా సూపంబు దాల్చెనం
తట రాజపుత్రుడు మన్మథుడై పిచ్చివానితి లోముచో దిరుగుమండి
దైవానుగ్రహమున తనతండ్రియగుచందుని మాశ్రయము జేరియున్నాని
రీతిసావరించుకూడ నతని తనకుమారునిగా నెరిగి యడిగిన వృత్తాంతం
బంతయు జెప్పినవిని చితించి దైమిని సుహాసునికలగు దోష్కానిపోయి
పాదములపైవైవాలి కథయంతయు జెప్పిన న్యాయ వాప్తుని శాపముద్రిప్ప
శక్యముగాదాగాని దక్షిణ సముద్రమునో రామ సుపుష్కో ధనుష్కోటి
లోన్నానముకీరుంచిచ విత్తుండగునని సూహావృద్ధిర్థమని చెప్పిన
నామునింద్యులగు నమస్కారంబు గావించిన నందు వాడుకంబున పుత్ర
నహితుండ్ల ధనుష్కోటికేగి పుత్రసహాయంబునానానంబు జేసినపురుష
కున్నా దంబుమాని బుద్ధిమాతుడయ్యె.

అంతట నందుండు తపోననంబున కింకె ధ్మకృష్ణుం డనేకదానం
బులు ధనుష్కోటిలో గావించి రామనాథచక్రము ద్విసంబుజేసి స్వస్థచి
త్తుండయిపిజుగరంబునకు బోయి రాజ్యంబె యమంబు వింటిరా ముచులా
రాధనుష్కా పైభవంబు మురియొక్కటి విలసిం చెద నూర్వకాలంబునప
రావచుండచ బ్రాహ్మణ్యోత్తముండవానంబున పితృపథ గావించిధనుష్కా
టిలోన్నానంబుననాపాప నివృత్తినిబొందెను. మురియొక వింతయు
తిహాసంబు జెప్పెద సృగాలవానంబు వాడుంజెల్లిన శ్మశాన భూమిలో ని
ద్దుగుండి వాడుండును నక్కలొ యీశ్వరసానవాక్యంబు ప్రాజ్ఞంధాతి
కుత్సితంబు లగు సేవకంబులను భక్తిపూర్వక సేవకంబు లనుభవించు
మొనకలెను.

నే నూర్వకాలంబునం దేవశర్మయను బ్రాహ్మణపుత్రుండవేదవే
దాగపారిమండై యుండియు నొకబ్రాహ్మ ఁన విడపద్వయ భాష్యం
బిచ్చినని వాగ్దత్తంబుజేసి యద్వైతపోవుటచేతనక్కనై పుట్టి నీచంబునుభ

వించుచుంటి నోవాకరా పూర్వ కాలంబున నేదనాఘండిను బ్రాహ్మణ
నకుపుత్రుండై బ్రాహ్మణగృహంబులో జొరబడి రాకంబుచేరి వికపా
పంబునసేపు వాడకుండ నైవి.

ఏకాదశాంశకై నిష్కృత్యగలదిగా బ్రాహ్మణ ప్రవృత్తిబుహరి
చిరవాసక వ్రాయుకై నులేదని గొల్పి పున్న నిమిషంబున దైవారు
గ్రహంబున భూతి నుచాక్షి ధా ము శివనాను వారాగమున పాశు శివు
ద్రోపుండచు బ్రాహ్మణు డొక్కరినచ్చి జూనియ్యును గల వికతనై
బడి యాశోశించి దీనికి ప్రాయశ్చిత్తంబు జెప్పించి శాశ్వతమైన నావి
పుండు చిరింది దీనికి నిష్కృత్యతమగాని పూర్వ కాలంబున నుమతి
యను నొక బ్రాహ్మణు ను కరతనకు మిసియును మిథ్యపాపంబున
బ్రాహ్మణప్రవృత్తి బుధుని చిహ్నంబును గాను నేత్రంబులో ధనుష్కట
యందు న్నానంబునదిని చాకత్రము నివృత్తి నొందెగావున మిథ్యరా
ధనుష్కటకియోయి న్నానంబునుగావించిన సచ జన్మ రాజాత్మ్యంబగును.
నుగటి దొరుకునని జెప్పును.

వారాధంబున జగమున నున్నంతి మియు నొక్క విషయం
బుమహోన్నతంబై నున్నదిగావున నును రావాడుండను బ్రాహ్మ
నుండు దుస్సంగత్యంబులను బ్రాహ్మణులకుం దేతాగ్రహుండ్ల
ధనుష్కటతో న్నానంబును మున్నుండెట్లున జెప్పుచు నాతామూకభవిశ
దంసాగావిచుపిపుమరిచ మునురా రా స్వస్థమూ ముహూపాయా బ్రహ్మ
గురుతల్ప పీఠంబునునుహాపాపును తస్మిన్యోగీతిపంచమః అనివార
సాంగత్యంబును జేసినవాడై నాపాపాత్మంజెల్లున.

నల్గురు పాపాత్ములతో నొక దినంబు నాంతంబు గూడిచరించిన
బ్రాహ్మణ్యంబులో చతుర్గాంశంబు నశించును.

రెండోదినంబు గూడి నగల ముహూపాపాత్ములు గూడిన భాగ
త్రయంబు నశించును.

విచిత్రపుష్పయందైన పిమ్మట బ్రహ్మణ్య నాచక చురుడు
నాబుగలసి శయనాశయ భోజన మజ్జనాదులగు సేకేని తత్త్వ పాతకుం
డయి దేహంబు లేడు.

కావున నాదురాచురుడు బ్రహ్మణ్యహితుండగు బాహుశ్శిం
బువలన భేతాశగ్రస్తు డయిన తపశరీరిం బెరుగిన నుష్మండుయిన నేక
దేశంబులు సంచరించుచు వైవానుగ్రహంబుప ధనుష్కా కిరి యందులో
ముగిసంతిమాత్రంబును పూర్వస్మృతివచ్చి నేనుగా నుత్తర వాసుం
డని ధిజలతీర్థంబెందు కింకారంబు నచ్చితిరందితిమిమిందు.

అంత నాసమీపంబున దత్తాత్రేయుండగుమహా యోగిని జూచి
పాదాభివందనంబుచేసి యోమహాత్మా నాపేను దురాచారుండు గౌత
మీతీరవాసుండు నేనిచ్చకెందుకువ చ్చినో తెలియని మీససర్వస్వ
లుగాన నాకు వివేకిం జేర్పరుప వలయునని విలపించి నాదయాసుండు
ముహూర్తమాత్రంబు చింతించి ఓయీ నీవు మహావ తుల నాగత్య
దోషంబున బ్రహ్మణ్యహితుండనై తినని భేతాచుండు న్నా వహించెను
రియు ధనుభేటి స్థిజలంబులునీపై బడుటచే పూర్వ శంబుగలిగె పావ
పంజరవిముకుండనై తీవినహాపావాత్ముల నాగత్యదోషంబుహరించెనిన్ని
పీడించిన భేతాచుండు పూర్వకాలంబున బ్రహ్మణ్యంబు బాద్రపద కృష్ణ
పక్షంబులో మహాశయం బొనరింపని పాపంబుచేరిని భేతాశిష్యులు
నొందెధనుష్కా కి దగ్గరమాత్రంబున భేతాచుండునుగాని విష్ణులో
కిప్రాపుండయ్యె.

—*మహాశయశత శ్రాద్ధ ప్రకరణము.*—

లోకంబులోషంబున బాద్రపదమాస్యంబులో మహాలయశ్రాద్ధం
బొనరించనివారు దురాచారులు భేతాశహంబుచేంచు కతిలమకు
సందేహంబు లేదు మహాలయ పక్షంబులో వేద వేదాంగపారగుండు
శ్రోత్రియుండగు బ్రహ్మణ్యుని కొక్కనియైన నిద్ది కేన ముగురునల్లరుకె
న శ్రాద్ధవిధానంపొగాభానినబుబెట్టవలయు బాద్రపదబహుళివాశ్యమీ

ప్రహరిసూర్యంప వృశ్చికరాశిలో ప్రవేశించువరకు నాదినంబులు పితృ పక్షంబుగో గణపసేయంబులని యెరుంగవలయును.

భాద్రపదవహుళపాక్షమీదింబున శ్రాద్ధంబుజేసినవారలకు వీతి హూత్రం గొప్పయుశ్శోర్యంబు లొసంగు దేవతలుదిశసహస్రనక్షత్రంబులు తృప్తి బొందును. మహాలయ శ్రాద్ధంబు చేయనివానికి గృహక్షేత్ర రామాదులగ్ని హోత్రంబు దశిగాదును.

ద్వితీయాదింబున మహాలయంబు జేసినవానికి పావిత్రీనాథుడు సంతరించి సకలయుశ్శోర్యంబులొసంగు కైలాసవాసంబు నిచ్చుచు జేయని వాని పితరులు కాలసూత్రమిహుళయంబున బహుమరు వానికిబ్రహ్మదేడం బడగును.

తృతీయాదింబున గాపించినవానికి శుభేశికౌమార్యం జేయనివానికి భాగ్యంబిచ్చుచు బ్రహ్మ కిష్క మహాశ్వేతులుచాని వంట నుమమరు పితరులు ముప్పవనేల కల్పంబులు తృప్తిబొందుదు చయ్యనివానికి దారి ద్ర్యంబు సంభవించును.

చతుర్థిదింబున జేసినవానికి గణపతిప్రేమంబు విఘ్నంబులెల్ల దూరంబు నేయ పితృశ్రాద్ధంబు గలుగు. చేయనివానికి సకలకార్యంబులు విఘ్నంబులగును.

పంచమిశ్రాద్ధంబున బ్రహ్మ దేవి ప్రీతిచే సకల భాగ్యంబులిచ్చు నాచంద్రులొకంబుగాకర్తగిల్లను. గాపించినవానియంట లక్ష్మీ పార్వతి లుండబోరు.

షష్ఠితిథియందుశ్రాద్ధంబుజేసిన షణ్ముఖుండప్రతండగును. పుత్ర పౌత్రాభివృద్ధిగలుగు చేయనివానికి జ్వాలా సరకంబుదొరుకును.

సప్తమీదింబున శ్రాద్ధంబు జేసినవాని సూర్యుడు పేతుండయి హిరణ్యాదలొసంగు చేయనివానికి తయరోగాది వీడగలుగును.

అష్టమీదినంబున మహాలయంబు చేసిన వానికి హాదేపురదయ చేకై వల్యంబు కరస్థానై యుండును. ఇది శీలకల్పాబులుకి పిళ్ళగణంబులత్య ప్పులగువారు చేయనివానికి నికలమ భాబులు సాభవిచును.

సవమీదినంబున మహాలయంబు చేసిన మహిషాసుర వధ విహంగాదేవి ప్రసాదంబున దేహవన్మారాదెనోగ బుర్రునూచు మనాని పిళ్ళగణంబుదొరె కును. చేయనివానికి భూత ప్రేత పిశాచబాధలు దగులును.

దశమీదినంబున మహాలయంబుజేసిన ఖండోకకాళి పూర్ణంబగు చంద్రంబుమహాదైత్యోబులిచ్చు భనధోన్యంబు లేచ్చు. జేయనివానికి కృషి భగ్గుంబగు.

ఏకాదశీదినంబున మహాలయంబు జేసినవా కి మహాకాళి రుద్రామ ప్రేతుండయి సర్వశత్రు వినాశంబుజేయు. చేయనివానికి బ్రహ్మ హత్యా దోషంబులు సాముటించు శత్రుబౌధ గలుగును.

ద్వాదశీ దినంబున మహాలయంబు జేసినవానికి మానాంధ్యంబు చతుర్భుజంబు ప్రేతుండై యుండు చతుర్దశ భువనంబులు సంతరించు శ్రీదేవి భూ, పులు సులలేప్పిణింబు లొసంగునుట. విష్ణుగదయంబు కొముదియంబు స్కాంబులు మాన్పుచు చక్రంబు విప్పుచేప్పవంబు నేయును. శిఖంబు యూసుధానాది బాధలుమాన్పుచు చేయనివాడుమానస్తలచే బాధనొంది అస్థిచ్ఛదన నరకంబులోబడును.

త్రయోదశీ దినంబున జేసినవానికి మర్మగుంబు సంతోషించి స్రక్పందన వనితాభోగంబులుగలుగు, చేయజేయకుండు లండగు.

చతుర్దశీ యందు మహాలయంబు గావించిన సవాళివానుగ్రహ పాత్రిండ్లై యభీష్టంబుల బొందును. చేయనివాడు మహాపాపాత్రిలతొ తుల్యుండగును.

అమావాస్యయందు మహాలయంబు జేసినవానికి పిళ్ళగణంబు లమృత పానంబుగా తృప్తినొందుదురు. బ్రహ్మహోక వాసు లగుదురు

సావత వృద్ధిగలుగుచు యునూరమాపతులిద్దరు సకలైశ్వర్యము లిత్తురు
బ్రహ్మాత్యాదిసాహంబులు నాశనంబగును దేహంతంబున బ్రహ్మై క్యాను
సంధానంబు చే సాయుజ్యప్రాప్తుఁడగుచు చేయనివాని పితరులు పుణ్యలో
కంబుల నుండినను చక్ర చారకు లగుమరు సాక్షిని వాశనంబును.

ఓమురులారా భాద్రపదమాసంబు వచ్చిన పితృగణంబులు మా
నామగ్రోతంబులుచ్చించి మాపుత్రులు బ్రాహ్మణుల కిన్నంబు బెట్టు
దురు. మాకు తృప్తిగలుగని నృత్యంబు నేయుచుండురు భాద్రపద కృష్ణ
పక్ష ప్రతిపత్తు మొదలుకొని శ్రాద్ధమాంబులు శ్రాద్ధంబు చేయుచు బ్రాహ్మ
ణుల కభ్యుగనంబుగావించి పృథివీపథభక్త్యభ్యోజ్యుది నమ్మిగా భోజ
నంబు బెట్టినవారి పితృదేవత లాకల్యాణతరణు సువాపానసమంబుగావృత్తి
బొందుదురు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు తృప్తి బొందుదురు బహుభాష
నంబు లేల భాగవత బహురథ ఋగణున సుహారయ శ్రాద్ధంబుగావించిన
త్రైలోకింబులు తృప్తికొందు నన్నిదేహంబు పుత్రహీనులగువారి వారి
భార్యల, జేయవలను. జేయలేకకు దానికొకంబుపచ్చును ఆనంద్యంబు
మహాలయంబు నేయవలెను.

దరిద్రుండయి ద్రవ్యంబు లేకపోయిన బ్రాహ్మణుల గాజుల
వైశ్యు భిక్షుబడిగి జేయనలెను భిక్షుంబును దొరికినను నరణ్యులులోకి
బోయి పితృదేవతలారా దరిద్రుండకు భిక్షు బెట్టిన దొరికిదాయనైన రోద
నంబు నేయుచు తనహస్తంబుల నొడవంబుపై కొట్టుకొనుచు మహాధర్మ
తో నేర్చినవాని పితరు లప్పును తృప్తి బొందుదురు.

గావున పితరులు శ్రాద్ధకాలంబున ఏమ గృహంబు నాశ్రయించి
య్యవరు. (సుతులు లేనివానికి గతులు లేవనెనట్లు) సుతులు శ్రాద్ధకా
లంబుల పితరుల తృప్తి బొందుచుక పోయిన వాడుశావనిచ్చి గృహంబు
వెడల వారివారి వివాసంబుల పోవురు. కాబట్టి నెడరుల శ్రాద్ధకాలం
బుల తృప్తలం జేయుట సుతులకు కర్తవ్యంబు.

మహాలయంబు శ్రీసేనేనియు సకలశ్రీకృష్ణులయు సకలయశ్శిష్యుల
బును తులాపురుషాది దాక్షిణ్యంబును చాంద్రామణాది వ్రతఫలంబును
చతుర్వేద పారాయణ ఫలంబును గాయత్ర్యాది మహామంత్ర జపఫలం
బును సకలతేజోహాస పురాణపారాయణఫలంబును బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర
లోక ప్రాప్తి కారణ ఫలంబును సకలతేజస్విత ప్రదానంబునై మహాఫల
దాయంబగును.

వినుగడు మునులారా పూర్వకాలంబున యగంతి దుష్యంత
భరత నల్ల హరిశ్చంద్ర కార్తివీర్యాదుల డశరథులబరీష శ్రీరామ ధర్మ
రాజాదులు మహాలయంబును గాపించి వారినాదిబాధల కిష్టంబులబొసి
పుత్రసంవత్తిరొంది రాజ్యాధిపతులై కీర్తికాములై భూలోకస్వామ్యంబు
లనుభవించి స్వర్గాది పుణ్యలోకంబుల సవాసాలులు సేసి మరయును
విశిష్టాత్రి భృగు నౌతమాగీరస మగ్న కాశ్యప ధిరదానవ విశ్వమిత్రా
గస్త్యపరాశరామృకండు ప్రభృతినమోమునులాడరు మహాలయశ్రాద్ధంబు
లోనగించియణిమూర్త్యులయశ్వర్య సిద్ధులంబొంది జీవన్ముక్తులై విలసిల్లెడి

కావున నైశ్వర్యంబు గోరినవారలు మహాలయ శ్రాద్ధంబుగావించుట
యశస్వికరణియ్యంబు నట్లుగావించువారల భార్యలకుంబునొం
డుదురు యో దుగాచారా పూర్వజన్మంబున నీపురుషుడు ము శ్రాద్ధంబొస
ర్చించి కారణంబున భేతాళి గ్రస్తుండనై తివి యైదు ధన గొట్టి తీర్థం
బులు సేమిదబడుటచే నిరంతరజ్ఞానంబుగలిగె.

తదుక్తంచస్కాందే॥ శ్లో॥ విప్రనింసాకృతాన్రూపాప్రాయశ్చిత్త
మితీరితం॥ శూద్రాన్సవిరతానాంచ క్షత్రినిందా తాత్మనాం ॥

కన్యా విక్రయిణాంపితృ క్రయ విక్రయ శాంతిః॥ వేదవిక్రయ
ణాందేవవిక్రయైనిరతాత్మనాం.

విశ్వాసఘ తుకానాంచ కృతఘ్నానాంసరిష్కృతః॥ భ్రాతృభా
ర్యారతానాంచ ధరవిక్రయశాంతిధా॥

తీర్థవిక్రయినాంపుంసాం ప్రాయశ్చిత్తంసవిద్యతే । తేషాంపాపా
చినశ్యంతి ధనుష్కోటినిమజ్జనాత్ ॥

మాతృద్రోహపితృ త్రోహయత్రిహోహతాత్మనాం । గురుని
దాపకాణాంచ శిననిందాపరాత్మనాం ॥

సత్కథాదూషణానాంచప్రాయశ్చిత్తంసవిద్యతే । దేషాంచాత్త్రధ
నుష్కోటౌ సానాచ్యుర్భూష్యతి ।

ఏచంచ॥కథితంవిప్రాః ధనుష్కోటిస్తునై ధనం । యశ్చిత్తాన్విసన్వి
షాపేభ్యో ముచ్యతేమాననోభువీతి ॥

వింటిరా మునులార ధనుష్కోటిమాహాత్మ్యం బుస్కంద పురా
ణంబులో జెప్పిన విస్తారభావంతయు వివరించిన బహు న్నంబులు
గానలెను మీరు సకల తీర్థయాత్రా సంగ్రహంబు వినగోరిన వారుగావు
నగ్రంథబాహుళ్యంబగు సంక్షేపరూపంబుగా స్థానపులా న్యాయంబుగా
దాని మాహాత్మ్యబంతయు గ్రహించవలెను.

—క్షీరకుండ మాహాత్మ్యము.—

మహానీయ గురగోష్ఠులగు శౌనకాదిమునీంద్రులను సకలపురాణ
వ్యాఖ్యాననైఖరీసమేతుండగు సూతుం డిట్లనియె. ఓ మునీంద్రులారా
రామసేతువుగల తీర్థంబులలో ముఖ్యులువెలయు చక్ర కుండలగున
రువదినాలుగు తీర్థంబుల యెరింగెడుంగించితిరి. ఇక మీర నేడె ముంకొ
రెవరెరుగిపుండరిన శౌనకాదుం బిట్లనిరి. ఒపౌరాణికోర్తమాచక్రతీర్థ స
మీవంబుననుండు క్షీరకుండతీర్థంబున కానామధేయ బెల్లుగల్గె. దీక్షిన్వి
భవంజేలాగు సవి సరంబుగా నెరుగివు మనీ వేడికసూత్తుం డిట్లనియె.
ఓమునీంద్రులారా తేవిపురశిల్పిమంున పుల్లగ్రామంబున సకప్రదేశం
బుగల దిచటనుండి శ్రీరామచంద్రుండు లవణసముద్రంబులో నేతు బంధ
సప్రసారంభముగావించె తత్తీర్థంబున దర్శనస్పర్శన క్రింది ధ్యానంబులొనర్చి
నమాత్రంబున సకలపాపక్షయకరంబగు క్షీరకుండంబుగలదు దానివ్రబా

వం బెరిగించద పూర్వకాలంబున వెదోక్తాచారసంపన్నుడగు ముద్గలం
డను మునీంద్రుండు దక్షిణసాగరప్రాంతస్థిత పుల్లగ్రామసమీపంబున నా
రాయణ ప్రీతికరంబగు యజ్ఞంబుగావింపుచుండ.

శ్రీమన్నారాయణుండు పీతాంబరుధరుఁడు శంఖ చక్ర కాస్తుబాది
భూషణ భూషితుండు శ్రీదేవి భూదేవీసహితుండు ముద్గలంబకుప్రత్యక్షేం
బైనసాష్టాంగుండై యిట్లని స్తుతించెను.

లక్ష్మీనారాయణోఽన్కుండను కాలమేఘసముద్రభూమి ను పీతాం
బరవిరాజతుండును కాస్తుబాలక్రకంతుండును శంఖ చక్ర దాపద్మ విరాజిత
చతుర్భుజుండును విజితానందలోముండగు పుండరీకాక్షు గాంచి భక్తిప
రవశుండు పులకాంకిత విగ్రహుడగుచు ఓరమానాయకా నీవుసకల జగ
న్నిర్మాతపు తత్మాలకుండపు తత్సంహర్తృ మత్స్యవిరూ వివామణావ
తారుండపు వరాహనారసింహ వామనజామద్భు రాఘవబలభద్రగ
ల్యాదిరూపధారివి విజ్ఞానస్వరూపుండపు నిన్ను గోసయ్యాడ నాదిరంభే
నిరజుండ కృష్ణుండ క్రూరుండ పిశునుండ డాంబీకుండ పరిద్రా పరద్ర
వ్య పరక్షేత్రలోలుడపు నన్నుంగరుణాదృష్టి నవలోకించి రక్షింపుచుని
వెడిన.

ముద్గలః | ప్రథమ జగత్సృష్టే | పాలకాయతీతా పరం | సంహ
త్రేచితతఃపశ్చాన్నవేనారాయణాయతే॥

నమోతత్వ స్వరూపాయ కరుణాయచిదాత్మనే | నమోపరాహ
వపుషేపమః పంచాస్యరూపిణే |

వానుదేవాయనమస్తుభ్యంజమదగ్ని సుతాయతే | రాఘవాయన
మస్తుభ్యం బలభద్రదాయతేనమః ||

కృష్ణాయకలయేతుభ్యం నమో విజ్ఞానరూపిణే | రక్షిమాంకరుణా
సింహో నారాయణజగత్వతే |

నిర్లజ్జంకృపణంక్రూరం పిశునండాంబికం కృశం | పరదాకపరద్రవ్య
పరక్షేత్రైకలోలుపం | అసూయావిష్టహృదయ మాంక్షస్యపయాహరే ||

శ్రీవిష్ణుం ముద్గలస్తోత్రం బ్రువకు సంశ్చుండే వరంబు వేడుచునిచ
సారాయణా మీశ్వరంబుకంటే వెక్కువవరం బేనియున్నచో నాకు
సాయంప్రాతఃకాలములయందు యోగియగుంబు జేయచిచ్చ గలిగిన
జగదవిష్ణువు విష్ణో స్మరంబుచిన్నకేశలా శరణంబగుననిచ్చుచు నిల్పిం
దామని కామధనువును రిప్పించి సీతతో సంఘమని యాజ్ఞ యిచ్చిన
తత్ప్రకారంబున ద గించి. దానిచేసినగాదానకమీరసండుంబు నామంబు
చ్చట స్నానంబు జేసినవారికి మహాశలంబు మరెచు గాయత్రీ సావిత్రి
శ్రీరంబులమహిమ తమంబులు వాటిలోనినగాహనం బవశ్యకంబయంబు

ఓ మునీంద్రదానీయజ్ఞంబున శ్రీశ్రీక్షరూపంబున హవిర్యోజనం
బుగావింప నేతెంచితి ననిన ముగ్ధులం మ సతోషంబునొందె యిట్లనియె.
ఓరమానాయకా నేధన్యుండైతి నుత్పత్తియు సుతులును కృతార్థులైతి
నాజన్మంబును తపంబును వంశమంబును శాశ్వతంబు నొందెయోగదృ
లుమనంబున నిరంతరంబును దలంచుచుండునివుసాక్షాత్కారంబు నొంది
తివి మదీయక్రతుకాలంబు సశలంబయ్యెననుచు ఆవాహనాననాది షో
డశౌపచారింబులం బూబించిన హరియుం ప్రేతుండయి హవిస్సునుభుజిం
చి తృప్తి బొందె నంత నగ్నియు సకలామర సంఘంబులు చరాచరా

త్సకంబులగు డకంబులన్నియు తృప్తిబొందె నాసమయంబున లక్ష్మీకాం
తుండు ముగ్ధులం గాంచి ప్రీతుండయి వరంబు వెరుచునిన నతి డిటనియె.

ఓ రమీనాయకా నీవునృత్యక్షంబునొంది భుజించుటవలనం గృ
తాన్మునైతి నింకవరంబొందెన్ది గలదయినను నీయందు నిశ్చలంబునునిష్క
పటంబగు భక్తిప్రసాదింపుము మరియు ప్రతినయంబును ప్రాతస్సా
యంకాలంబుల వయోహోమంబు గావించుట శ్రీచోదితంబు గాననే
తత్ప్రీతిగోరి సురభీషీరంబున నిత్యంబు హోమంబు గావింపగోరెద నేని
గ్ధుండ నాకెత్తు సురభీషీకంబు గల్గుకల్గు ప్రసాదింపుచుని వెడిన నారా
యఁడుండు అన్మృతాశనుండగు విశ్వక్సముగావించి స్పటికశిలా భేదంబుల
నొకనొకరింబు నిర్మింపుచుని యాజ్ఞాపించ నతం డమురర్ప సురభి రావిం
చి యితండు నుద్భక్తుండు మత్ప్రీతిగోరి నిరంతరంబు వయోహోమం
బునర్పం గోరుండన నివీసనొనరంమిచు సాయం ప్రాతః కాలంబుల నరు
దెంచి పయః పూరంబులహరింపు మితండు దాన హోమంబుగావించు
చుండుననిన సురభీయునంగీకరించెమాధవుండు ముగ్ధులంగాంచి యిట్లనియె.

ఓతపోధరా నివీసనొవర తిక్కంబగు సురభీషీరంబుచే నిత్యంబును
సాయంప్రాతఃకాలంబుల మత్ప్రీతిగోరిహోమంబుగావించియుగాన నేనం
తుష్టికొందెద నితిర్థంబు క్షీరకుండంబని లోకంబున ఖ్యాతిబొందు నితో
యంబున స్నానీంబుగావించిన వారలు వంచమహా పాత కంబులవలన
నుపపాతకంబులవయినను బాసి పరిశుద్ధిలగుచురు. నివురు దేహంతంబున
ముక్తి బంధకుండవయి నన్నుం బొందెద కినియూనతిచ్చి తిరొహితుం
డయ్యె. ఇంత నా మునీంద్రుండును నారాయణ గూర్చి ప్రీతుండై
యనేకశతసంవత్సరంబులు సురభీషీరంబున హోమంబు గావించుచు
దేహంతంబున శ్రీవిష్ణుసాయుజ్యంబునొందె ఓ మునీంద్రులారా క్షీర
కుండప్రీత్యంబున కానామంబుగల్గిన తెరుగెరుంగించిత పూర్వ కాలంబున
కాశ్యపునిభౌమ్యుగు కద్రువు కపటంబుజేసి సత్త్వియగు వినతం బరా
జితం గావించి దోషంబునొంది పిమ్మట భర్తృనాక్య చోదితయై యాతీ

ర్థంబున స్నానంబొనర్చి పరిశుద్ధురాలయ్యె నెవ్వరై నను పరిశుద్ధమానసు
లగుచు నందు స్నానంబుజేయుదురో వారలకు వేదశాస్త్రంబులు యోగ
జపతపోనియమంబులు తీర్థంబుని పే.పణంబులేల నా తీర్థబిందు సయ్య
క్తంబగు గాలిసోకివను బ్రహ్మలోక ప్రాప్తింబొందుదురు. మరియు నా
తీర్థోత్తమంబున స్నానంబు చేసినవారలు సూర్యాగ్ని సమానతేజులై
వెలయుదురు యెన్నడును నె తరిణ్యాది నరకంబులం బొందరు యేసరుం
డైన కామధేయనమంబగు నా తీర్థంబు గర్భియుండియు నితర తీర్థంబుల
సేవింపఁ బోవుట గోక్షీరంబు సిద్ధింపజేయుండ యర్కక్షీరంబు గోరుటకు
సమానంబగు నేభువాస్నానంబుగావించినచిచ్చెద వినుండా తీర్థంబునం
దు స్నానంబుగావించిన వారల కలభ్యం బేదియుచునేను. ముక్తియుం
గర్భస్థంబైయుండు సత్యంబు సత్యంబు సత్యంబు యేనరుండైననీ యథ్యా
యంబు పఠించు విచురతండు ష్టిరకుండ దీర్ఘవానఫలంబునొందు నిశ్చ
యంబు.

మరియు బుధవిమోచన తీర్థంబుగలది దానిలో స్నానంబు జేసి
దేవర్షి పితృతర్పణంబులు జేసినవారికి బుధగత యవిమోచనం బగును.
తదుపరి జపతీర్థంబున స్నానంబు చేయవలెను తదుపరి వలతీర్థంబున
నవగాహనంబు మహాపుణ్యంబు తదుపరి సుగ్రీవ తీర్థంబును నీలతీర్థంబు
ను, గవాక్ష తీర్థంబును, గజ, గవయ, శిరభ, కముద, సార, పనస్సాది
వానర కల్పితంబులగు తీర్థంబు లనేకంబులు గల విభీషణ తీర్థంబు
మహాపాతకనాశనకరింబు మహాహృత్తంబుమునీంద్రులారా సకలతీర్థం
బుల ప్రభావంబును వినుపించితిని.

—* కద్రూప శాపవిమోచనము. *—

మహానీయ గుణగర్విష్టులగు శౌనకాదిమునీంద్రులు సకలపురాణా
ర్థవిశారదుం డగు సూతున క్లినిరి. ఒ పౌరాణికోత్తమా కద్రూ వినత
లేవరితనూడలు కద్రూవేల ఛంబునసపత్నింబరిభవించెవిమ్మటక్షీరకుండ
తీర్థంబున స్నానంబుచేసి యెల్లు ఆదోషంబువలన విముక్తయయ్యె. నా

ధైర్యగంధయు సవిస్తగంబుగా నెడంగింపు మనిన సూతుం కిట్టియె.
 ఓమునీంద్యలారా పూర్వంబున ప్రాజాపతి పుత్రైకలగుకద్రూవిన తలుకశ్య
 పుబరిణయంబై తత్ప్రసాదంబునొంది యుడిరండు క్రువు శేషంవాసు
 క్యాద్యచేక పన్నగంబులంబడిసె వినత అరుణ గదమలను పుత్రుల
 నిర్వరంగాం చెయ్యిండ్ల కన్యకసమయంబున నంతిక్యంబునసంసరించుచు
 నుచ్చైశ్రవుంగాంచి కపటంబు జేయం దలంచి వినత బిల్చి ఓ వివతా
 యాయశ్వంబు నీలవాలంబైప్రకాశించెను జూడుమాయనిన నాగిడి ఓక

ద్రూ ఈయశ్వరాజంబు శ్వేత వాలంబైయుండ నీలవాలంబని యేల వ
చించెదననియె నిట్లయిర్వరు వివాదంబుచేసి పరాజయంబు నొందిన
వారిలు దాసిభావంబు నొందునట్లు ప్రమాణంబుగావించిరంత కద్రావు
నిజ తనూజులగు సర్వరాజంబుకడమూర్ఖుల ఓపుత్రులారానే దాసింగా
క నుండునట్లు శ్వేతంబగు నుచ్చైశ్రవు వాలంబు నీలంబుగా జేయుండన
వాలలంగీకరింపకయుండ కద్రావు రోష మూర్ఛిగైయె జనమేదయుండు
సేయు సర్వయూగంబున నాశించు నొందుండని పుత్రులకు శాపంబొసం
గ వారలలో కర్కాటకుండచువాడు దీనుగ్ధై జననిచాదంబులపయింబ
డి యోతిల్లీ నేచుచ్చైశ్రవాసంబు నీలంబుగా చేసెద భీతిబొందకుమని
యాక్షణంబుస్వగ్గోగంబుచే నుచ్చైశ్రవు వాలం బంజన క్రమంబుగా చేసె
నంత కద్రూవిన తలు య.గాంత కాలంబున యోగినిద్రా విరాజితుండగు
ఆదినారాయణుని శయనంబున శాంతశిఖ మా క్య ముక్తైరావణ
కారణంబగు సముద్రోంతంబుననుండు నుచ్చై శస్త్రంచేరి రంత వినత
కృష్ణవాలంబగు దేవరాజ బాహునంబుగాంచి మ. శాస్త్రైక్యకృష్ణు దాసి
యయియుండ తా గ్ధ్యంబుండెలువెడిలి గిరిమాత్ర శ ముక్త హుతాశనుం
బోలె దేబర్లు గాలెన దేహ మాహాశ్శ్యంబున కిచ్చెరువంచినెడలనేక
విధముల బొగడి. భువనత్రయంబును భీ బొందె నంత సరిండ మారు
బృష్టంబు నెక్కించుకొని మూర్ఖసమీపంబు జెరిన కద్రువు వింతగాంచి
ఓచేకకా నేనా గాలయంబునను బోన గోరెద సెవులు నన్ను విహింపు
ము నీపుత్రుండని గిరుమండు మత్పుత్రులవహించుని యుద్ధంబు విన
తగిరుమంగాంచె యోనందనా నీవీసర్పంబులుమోయ మినిక సత్తెను జననీ
వాక్యంబుల సంగీకరించి య సర్పముల వహించు కద్రువను
వహించె సంతతాక్షుండు సహస్రాంశురధిపతి వేగంబునం
బోయిన చండీర.మ రక్తిమండిలంబుల వేడివి నురగంబుల
నుద్వింగూలిన కద్రువ సహస్రాక్షు సనేకవిధంబు తత్ప్రసాదా

సాదిత జలాసారంబుల వుత్తులకెల్ల శాంతిగావించె సంత సోనృపంబులు
గరుడుంగాంచి యిటులనిరి.

ఓరీ చేటిపుత్రా ద్వీపాంతరములజూడ మాకిల్లిపాయము గలదు
గానమమ్మునహించి యచోకిం బొమ్మనిన నాతండ్రిగావించి యొకసమ
యంబున వినతంగాంచి యిట్లనియె. వోజననీ నే యురగంబుల మోయు
టకును నివీకద్రవను మోయుటకును గారణంబేమి మరియు నన్నీయుర
గంబు లేల చేటిపుత్రాండాయని వచించెన రిదియంతయు నబం బెరుగిం
పుమనిన వినత యిట్లనియె. వోతనయానేపూర్వంబున నూనియగు భగ
నిచే లభమునపరాజితనై దాసినైతి తత్కారణమున నేను చేటిపుత్రుం
డని పిలువంబడుచునియురగముల మోపెదవు నేనీ కద్రువను మోయుచు
న్నదాన నేనేమిసేయుదనని ఘోషయై యెరుంగించిన తాత్ప్ర్యంబీదాస్య
బేలాగుసంబాయు సిందుకు జెయందగిన కార్యంబెద్ది యనిన వినత నీవి
ప్పుడ సర్పముల కడకుంబోయి యీదాస్య విమోచనంబున కుపాయం
బడుగుమనిన సతండాక్షణంబు సర్పములకడకుంబోయి వో యహింద్య
లారా మీరేడ్చియైనం గోరినదిదెచ్చియిచ్చెదమాకీ నాస్యవిమోచమున
గావింపుండనిన పన్నగము లమృతంబుగోరిన నాతండ్రి దెచ్చియిచ్చెద
నని వచించి జననీసమీపమునకుంబోయి యాతెరంగంతయు నెరుంగించి
యమృతాపహరణమునకుంబోయెద నాకలి పుడమెను భక్త్యంబొసంగు
మనిన వినత యోవ్రత్రీకా సముద్రమధ్యముననుండు దుశ్చీతులగు
శబరులం భుజంపుము వారలయందొక విపుంశుశబరసింగకౌంటికియైయుం
డునతండ్రియుం బోలె బ్రహ్మతేజంబున కంఠంబు దహించు వాని
నెరింగి పరిత్యజించు నీశిశీరంబంతయు మరుదాదిదేవతలు రక్షింతురు
గాకయని యిట్లనియెన పిమ్మట గరుడుండాక్షణంబు శబరలకుమున
కుంబోయి నాతండ్రిని ప్రసన్నులచుండ నొక బ్రాణును గిరిధరు బ్రవే
శించు విహంగముల నాతండ్రిని వివృతంబగు గరుడుని కంఠబిల్లంబునబ్రవే
శించు శబరులలోనుండి కంఠంబు దహింప వయినదేతయుండెరింగి వో

య్యె నంత నాఖండలుండేతెంచి యాగరుని వక్షములపై కలిశంబు
వెచిన సతండానవ్వుచు పాక శాసనగాంచియిట్లనియె యోపురుగూతా
త్వత్కులిశ పాతంబువలన నాకువేదన గలుగలేదు అయిన నొక పక్షం
బాసంగెద దాననిదిసఖ్యోద్యోగంబగునని యెరిపగలగొనంగ నకలసూర
మునిసఖ్యంబు లాతపన ములను క్రిత్యమునకు చెచ్చి సుపన్నుడనిపాగ
డిరంత గరుడుడిగ్రుచుకో ములన్నియె. యోపురిదరా వేసచరాస
రాత్మకంబులగు సకలలోకముల వహీపంజాలను భవాద్యత సహస్రం
బులైనను నాకుయుక్తంబున లవ్యంబుగావు నీ చేమిసేయనోపురుసనిన? స్థి
రనాయకుం డతనిపామర్థ్యంబున కాశ్చర్యంబునొంది శాంతంబుగానతని
తోనిట్లనియె.

ఓఖగేంద్రుడా ఆదరాపహమ్యతుండగు నీతి హృతంబేల గీతనాయ
లకిచ్చిన వారలు జరామరణాంతములై పాకంబు నక్రమలై సుముఖాధి
తుడగాన మరల నాకిమ్మన సతండ్రిగ్రుగాంచి యోసునాయకా నేయ
మృతంబుగొనిపోయియుండులకిచ్చి నామాతృదాస్యంబు బాపెద పిన్నుల
వారలుపయోగింపకమున్న నీ వాయమృతంబు గొనుచుచ దేవేంద్రుండు
ప్రీతుడై నరంబువెడుమనినసున్నుండు కపటంబుచేరుజరని దాసింగాజేసి
నయురగంబులెల్ల నాశనంబగునట గావింపుమని వేడిసనిద్రుండాచరంబొ
సంగె కంత గరుడుం డమృతంబుగొని యురగుల కడకు పని యోహన్న
గంబులారా యమృతంబు జెచ్చి కలశంబులపై నుంచిన మీరిలికంబు
జననంబుగావించిపాపగొనన్బుండు మట్టననీదాస్యంబుపాసెననిన సద్భిరా
జంబులంగీకరించె నింగ్రుండాతరి యమృతంబుగొని నరంబులబోయియ
ధాన్తానముచుండుచె నానమయమున ధుడగంబు లమృతంబుగానకననియు
చినదర్శలనాకుటవలన జహ్వంబుల కుశాగ్రతాడితంబులై ద్వివిధముల
య్యె. నాటంగోడోదోములెల ద్విహ్వలనబరె నమృతంబునెసిధక్షుప
విత్రంబులయ్యె నిద్విధమున గరుడుండు జననవాస్యమివాపి కపటమున
జననిదాసుంజేసుకొనిన కక్రమంబుగాంచి కోపమునభర్తృవచిర్య కరుగా

కయుండునని శాపంబొసంగియధేచ్ఛంబోయెనంత కద్రూపి తలుపురై
నమీపమునకుబోవ నామునిపుంగవుండు కద్రవుంగాంచి కోపసంత కల
చనుండై లోదురాత్మికా వినతంగపటమానం బరాజితంజేసితివిగానమత్స
రిచర్యకుండగవు యేమనుజుండైనను యేయంగనయైనను పరులంగపబము
గావించిజయమునొందుదునొ వారలుమహాపాదకులనం బడుదురులేత్స
భాషణముగావించిన నరుండు బ్రహ్మహత్యా సురాపాన స్వర్గస్తేయాది
దోషములంబొందు పిమ్మట నరకమునంబడుదురు. మరియు భలజేత్య
పంజీ భుజించువాడతి దారుణ నరకమునొందు మరియు యతని దర్శనము
గావించిననరెండు పాపశాంకైతి సూర్యునైన జలమునైన పావకునైన నవి
లోకింపనలయు యచట నతండు వసించునచట నివాసముగావించినవార
లెల్లనరకప్రాపులగుదురుగాన మడ్పమీనననుండకుమిని కమ్రవనుదిక్కా
రముజేసి న్వచశీలయగు వినతం బరిగ్రహించె నిట్లుకశ్యప మహామునీం
ద్రుచే నిరసింపంబడి యతని పాద పతితయై విలపింపుచున్నను సతండంగీ
కరింపకపోయిన వినతయిట్లనియె. వోమునీంద్రామద్భగిం దయాళుండ
వైరక్షింపు మజ్జానమున పాపముగావించె యమిపుము లోకమున భవా
దృశులగు సాధులెల్ల దయాళువులై యుందురుగదా యనివెడిన వినతం
గాంచి కశ్యపుం డిట్లనియె.

ఓ వినతాయీపాపమునకు శాంతియొసర్చినంగాని యీదురాచా
రింగై కొన నే ముమ్మారు వచించె నిశ్చయంబనిన వినతయిట్లనియె.
వోమునీంద్రా యీపాపమునకు నిష్కృతి గావించి దత్తిరిచర్యాహవట్ల
గునది పచింపవెయనివెడిన నతండు కొంతదడిపు చింఱించి యిట్లనియె.
దక్షిణసముద్రతీరమునవిముక్తిదంబగు పుల్లగ్రామమునపాపవినాశంబగు
క్షీరసమంబున బొకతీరముగలదు కిదుగ్రవచటికెంబోయి స్నానంబొనర్చిన
మాత్రమున దోషవిక్తియగు నట్లుగావించి ప్రాయశ్చిత్తా యతము
లొనర్చిన నీదోషము నశింపదని కశ్యపుండు వచించిన కదుపుపుత్రసహ
యనియై కతిపయదినములక్షీరసరంబునకుంబోయి విజ తేద్రీయయుప్రియ

తయ్య నె సంకల్పపూర్వకముగా స్నానంబొసర్చితిథిత్రయంబుపవాసముం
డిచత్తుర్దివసమున అదరపూర్వకముగ స్నానముజేయుచుండ ఆశ్రీవాణియి
ట్లనియె. ఓవరితా ఈతీర్థమునవ్వానముజేయుటంజేసి గరుడో కశాపము
నశించె భత్కశశ్రూషణమునకహుకరాలవైతివిధల జేత్యదోషము న
శించె నింక భత్కసమీపమునకుంబొప్పుశంకునిన్నుంబరిగ్రహించునని వ
చించి కన్ద్రపుయాయశశీరవాణివది నముగావించి మాతీర్థమునకు ప్రద
క్షీణముజేసి పుత్రసహితమై భత్కసమీపమునకుంబోయె సంతనాము
నీందుండు శీరసకోపరముల స్నానముగావించి గూతపాపయగు కన్ద్రుం
గాంచి ఆత్మశశ్రూషణమున కంగీకరించెను. వోమనిద్రులారా కన్ద్రు
శాపవిమోక్షణంబగు వృత్తబెరుంగించితేయెవ్వండయిన శీరసకోపరము
న స్నానంబొసర్చిన ముక్తింబొందుమరియును యేమచుజూడయన యీ
యథ్థాయముభక్తియుక్తుండై ఇతించు వినునతండు శీరకుండ స్నానఫ
లమును ఆశ్వమేధాధియజ్ఞఫలమును గంగాది సర్వతిథ్థ ఫలమునుం బొం
దు నిశ్చయంబని సౌనకాది మునింద్రులకు సూతుండెరుంగించెను.

—* కపిత్థీర్థ మాహాత్మ్యము. *

(రంభా శాపవిమోచనము.)

మహానీయ గుణగర్విష్టులగు శౌనకాది మునీంద్రులకు సకలపురాణా
భిజ్ఞుండగు సూతుండిట్లనియె ఓ మునీంద్రులారా పూర్వమున రావణా
దులగు రాక్షసులు మరణమునొందిన పిమ్మట వానరులందరు గ ధ
మాదనంబున కరుదెంచి స్వప్నోక్తోపకారార్థంబై యొక లీలకంబు
నిర్మించి యీతీర్థమున స్నానముగావించిన మా పురుషహితవాప్తులయి
నదికి దారిద్ర్యము నొందక ముక్తిగా మమరు ఈతీర్థమున నేవ్వై న
నిరంతరంబు స్మరించుచుండు నతండ్రిప్సిత పరంపరలనొక పిమ్మట వరిమ
పదంబు నొందు సీతీర్థంబునకు సదృశంబులేక యునునని వరింబు
లొసంగి రామచంద్రకడకుంజని నమస్కార పూర్వకంబుగా ఒ రఘు
నాయకా యీతీర్థమునకు వృత్తమంబగు వరాహునిచే యని వేడిన
రామచంద్రుండు ప్రీతుడయి యీ కపిత్థీర్థమున స్నానమునర్చినవారిలు
గంగాది స్వతీర్థస్నానఫలంబును అగ్నిష్టమాదియైన పలంబునుగాయ
త్రావి మాహామాత్ర జప ఫలంబునుంబొందుచునని పంబొసంగె. నంత
శశిరేఖరుండును సూర్యుండును సహస్రక్షుండును యముండును నరుణు
డును ఆదిత్యుండును మరయునుంగల నిలిపుచును అతియెభ్యగుచుకుత్సుం
డును గౌతముండును పరాశరుండును కణ్వండును అగస్త్యుండును సుతి
త్తుండును విశ్వమిత్రుండును నారదుండును మొదలగు మహర్షులందరు
యారామదత్తు వరాహగు తిర్థబసేక విధంబులం గొనియాడ యందు
స్నానమొనర్చి యీదీర్థంబు కపీంద్రులచే నిర్మితం బగుటం చేసి కపి
త్థీర్థంబును ఖ్యాతిం బొందునని వచించిరి గాన నది సకల తిర్థాత్తమం
బును వెలయుచుండు నాకపిత్థీర్థంబున ముక్తిగోచరవారందరు స్నాన
మొనర్పవలయు. పూర్వంబున రంభా కౌశికి శాపంబున శైలరూపము
నొంది యీతీర్థమున స్నానమొనర్చి మరల నిజరూపంబునొందె ననిన
శౌనకాది ఋషు లిటునిరి.

ఓపాల్వానోత్తమావిశ్వామిత్రుణ్ణిజేల రంభన్మశైలయగునట్లు శా
 పమోసాగె. పీఠుట శిలాఘాతయగు యాసురాంగన యట్లాత్మీర్థబున.
 కుపోయి న్నానమొనర్చె విరియారయు సవిస్తరంబుగ నెరింగింపు మచి
 వేసిన సూతు డిట్లులనియె. పూర్వంబునకు శికావ్య యాబున విశ్వామి
 త్రుండచు భూపల్వాముగఁబయించి యొకానొక సమయంబున సేనా
 పరివృతుండఱు సకల దేశంబుల సంచరించుచు వసిష్ఠాశ్రమంబునకుపోవ
 నామహాత్ముడు కామధేవుప్రభావంబున నతినికాతిధ్యైబాసంగిన త్సప్తు
 డఱు కామధేవు ప్రభావంబెరింగి దానిం తనకిమ్ముచి వేసిన వసిష్ఠుం డంగీ
 కరింపకపోయె నంత కౌశికుడు బలాత్కారంబున కామధేవును గ్రహిం
 పంబోయి తద్విస్మయలగు మేచ్ఛాదులచే పరాజయంబు నొంది మహా
 దేవునార్థించి తత్సనాదంబున సకల దివ్యాస్త్రంబులంబడసి మరలవసి
 ష్ఠాశ్రమ సమీపంబునకుపోయిబ్రహ్మస్త్రైశ్వస్త్రాబులనెల్లబయోగింప
 నామునీంద్రుండుబ్రహ్మదండబుచ్చెనని యల్లవారిం చిన విశ్వామిత్రుండు
 పరాడితుండఁగుచు గ్రాహ్మ్యైబునకై తపమొనర్చి గోరి పూర్వవక్షిణ
 వశ్చిను దిక్కులయందుఘోరంబగుతపమొనర్చియచ్చట విఘ్నంబునొంది
 వృత్తరాశంబునకుం జని హేమవతంబున పాపవినాశియగు కౌశిక నదీ
 దీరంబున జితేంద్రియుండును నిరాహారండును జితశాస్త్రియుండును జితక్రో
 ధుండును గ్రీష్మంబున పంచాగ్నిమధ్యస్థుండును న్నరాకాలంబుల ఆకాశ
 గుండును శిరంబుల జలమధ్యస్థుండునుకై యత్యుగ్రంబగు తపంబు దివ్య
 వర్ష సహస్రంబులు గావింపుమండ యింద్రాదు లగు నిజరులు
 బీభీషలిగి రంభంగాంచి యిటుచిరి. ఒ కామిదీమణి హేమనచ్చైలంబున
 కాఠీకీ నదీతిరంబునం దుగ్రతప మొనర్చి విశ్వామిత్రు కడకాం జని
 తత్తపంబునకు విఘ్న మొనర్చుమనెన నతిసురలంగాంచి నోత్రిదశ వ్రంగవు
 లారా విశ్వామిత్ర మహామునిమృండతి స్రూరుం ప నన్నుంగాంచి శాప
 మొసంగుగాన నేభయంబు నొందెన మీరులు దయా పరులయి నన్ని కా
 ర్యంబున నియోగింపక రక్షింపుండనిన జంభారె యిట్లనియె. ఓపనితా

బీతినొండకుము నీవతిచుందర కూపంబు నొంది యామునీంద్య మోహిం
పంజేయుము నేనును ని నెంట నరుదెంచెద ఈమమ్మగుండును కోకిలారాప
మధుమండగు వసంతుండును నరుదెంతురనిన రశభయు విశ్వమిత్రాశ్ర
మంబునకుపోయి నునోహర విచేషితంబుగావింప మగనుండును మనం
బున నానందంబు గావించె నంత మునిపుంగవుండా రంభా గాంచి సంశ
యంబు నొంది శతక్రతుకృతంబు విఘ్నంబుగా నొంగి క్రోధ సంరక్త
లోచనుండెయి యిట్లనియె.

ఓరంభా నీవతిదారుణంబగు శిలారూపంబునొందివర్ష శతాయుతం
బులుండుము పిమ్మటనొకబ్రాహ్మణునిచే రక్షింపబడిస్వయాపంబునొంది
తవనిశాపంబానంగె నాక్షణాబసదియుశిశువునంబునొందిబహుకాలంబు
విశ్వమిత్రాశ్రమసమీపంబుననుండె నంతన మునిప్రభుడును మహోత్త
రంబగు తపంబుగావించి వసిష్టవాక్యమునరావిస్వదుఃఖంబగు బ్రాహ్మ
ణ్యంబుజెందె నాయాశ్రమంబున సుగ్రీవశిష్యుండగు శ్వేతుండనుమునిం
ద్రుండు చిరకాలము మోక్షముగోరి తపంబుగావింపుచుండ నంగారక
యును వొక రక్కసి మేఘస్వన మహాస్వనయగుచు పూత్రరక్త వ్రకీషా
దూల వషింపుచు మరియుననేకవిధంబుల నామునీండునిబాధింపనతండు
క్రుంధుడయి కౌశికసుత కోకిలమొందిన శిలంగొని నాచువ్యాప్తసంయో
గ్యంబు గావించి యారక్కసిపైవై వసదియు నానిశాచరిసనుగమించె.
నానక్కచరియు బీల్చిబొంది దక్షిణసముద్రతీరంబుననుండు కశివీర్ధంబున

మునింగిన నాశిలయు అనుద్రుతయై యచకింబోయి నూ రాక్షసశిరం
 బునంబడియె. చంతరంభయుకపతీకమజన ప్రభావంబున శిలారూపంబువిడిచి
 నిజరూపంబునొందికుసుమధారావస్థితయుదివ్యవిమానాల్లాడియుదివ్యా
 బర విరాజితయు ఈ కేమునకటకవరాభరణ భూషితయు ఊర్వశ్యాది
 సభిసరివృతయుగగురూపకపిర్థ మహాత్మ్యంబుకవిధంబులంగొగడి శిశి
 భూషణుండగు రామనాగునేవీచియమరావతికింబోయెనారాక్షసియునూ
 ర్విజుచఘృతానియచువేశ్యాత్నంబదియుచుకంభజన్మాశాపంబున రా
 క్షసీరూపంబునొందియుండియిప్పుడెత్తెంబునన్నచం గొనర్చిమకత్వంబున
 నిజరూపంబునొందె. సమునివృలారా యివిఫి బున ఘృతాచి రంభ
 లినుపుడు అగర్వశినవృగడు శ్వేతముహూర్త ప్రసాదంబున రాక్షసి శిలారూ
 పంబువిడిచి కపిత్థి ప్రభావంబున నిజరూపంబులొందిరిగానజనుండు
 సకలప్రయత్న బులన గు స్థానంబునొనరించలయునని శౌనకాది ము
 నీగద్యులకు సూక్తుం దెరుంగింపెను.

మరియు గాయత్రీ సావిత్రీ తీర్థంబులు మహాత్రమంబులు
వాటిలో నవిగాహనం బవశ్యకరణీయంబుః

మరియు రుణవిమోచనతీర్థంబుగలదు. చానిలో స్నానంబుజేసి
దేవర్షి పితృతర్పణంబులు జేసినవారికి రుణగతయ విమోచనంబగును.

తమవరి దేవతీర్థంబున స్నానంబు జేయవలెను. తమపరి నలతీర్థం
బున నవిగాహనంబు మహాపుణ్యంబు.

“తమపరి సుగ్రీవ, తీర్థంబును, నీల, తీర్థంబును, గవాక్ష, తీర్థం
బును, గజ, తీర్థంబును, గవయ, తీర్థంబును, శరభ, తీర్థంబును, కుము
ద, తీర్థంబును, నార, తీర్థంబును.”

పనసాది వానర కన్పిత్రులగు త్థియు లక్షకాయలు గలవు.

శ్రీరామలింగ స్వామి సేవాకైంకర్యామల వలన

వచ్చే ఫలముల వివరణ.

మరియు రామలింగప్రభావము మహిమలు జెప్పెద సా
పథానచిత్తులై విండు ప్రాణమాత్రమున సకల వాంఛలు నశి చు
ను శ్రీరామచంద్రుచే ప్రస్థించబడిన రామలింగమును నేమనుజుండుచ
ద్భంగచేసేది వాని పుష్కలము లేదు ముక్తు కగును. మునికులారా
రామ లింగ మూహిత్యము నెవ్వరు వర్ణించగలరు నాకు తోచినంత
వివరించెను.

తనత్వంసక్రందే! శ్లో ౩౩. రామస్మృతి లింగం యః పశ్యతి
పరస్యక్మత్ | సరవరోముక్తి మాహ్నోతి శీచనాయుజ్యహంకీం ||

సచ్చిదానందమహైవైతం గాంబుర్రుం ప్రయోజనై | రామేశ్వ
రాఖ్యంయత్త్రిం రామవదేనాజితం ||

తస్యస్మరణమాత్రేణయమహీడాపిరోధనేత్ | రామలింగేశ్వరిం
లింగంయేచ్ఛయంతి సత్కన్యకాః |

కిందానై కీఃప్రత్యస్తేమాం కీతస్యభిః కిమభ్యస్తేః | రామేశ్వరి
మహాలింగంమానసాన్మత్తహంకారం | ప్రతీతస్యోత్తీర్ణవ్యంచస్మత్స్వ
ముముక్షుభిః | ఇతి || వింటిరా మునంద్మలారా,

సమునుజునకైన ధనుర్మతీర్థ గురంబును రామనాథుండెన్
నంబునుగల్గు నతని గంగానాథుల బువలన కార్యంబులేదని యేమాంశు
డైన గురుకాన్వయ కాలంబు రాక నాధుని జంపిచు నతాడిరువదియొక
కులంబు నుద్ధించి ఇవలొ కీముననండు నెవ్వండ్లైన యొ దినంబున రామ
నాథుని దృఢించిన నతం డిహంబున భగవంతుండై యుండి యంతమున రుద్ర
త్వంబునొందు రామనాథమహాలింగ సేవవలన గలుగెనెక్కలం బితర ధన్యు
ల నెన్నడైననుగలుగను. ఎవ్వడైన జీవిత కాలమధ్యంబుననొకానొకప్పు
డైన రామనాథదర్శనము సేయనిన సండుపితృపీఠసంధి పుండుగాడు శంకరుం

డవిచెప్పంబు యేమనుజుండై రామనాథాలయంబుఁగారవులచే నొనర్చు
నతండు త్రికోటి కులవాసంమునుండై స్వర్గ సుఖంబులబొందఁ, యెవ్వం
డైన యష్టకంబులచేఁగావించునతండు కుతంబునొందు, శిలామూహ
ములనొనర్చు నతండు బ్రహ్మచరంబునొందు, యెవ్వండైన పృథివీకాది
శిలాభేదంబులం గావించునతండు విచారంబునొంది శివలోక సుఖ
బులంబొందు. యేమనుజుండైన తామ్ర మున నొనర్చు నాతండు శివ
ధ్యానస్థితుండై శివనామిష్య బుకొందు, యేమనుజుడు గీతంబుల
నొనర్చు నతండు శివనామిష్య బుకొంది మహాదేవుని దంబు నిరతరం
బుమోగించుచుండు, యెవ్వ యక్ష యక్షుడుండై స్వర్గంబుచే నొన
ర్చు నతండు శివసాయుజ్యహం శివుగఁ ముక్తిబొందు, లోక మన హే
నుబున నాశీవాలయంబునొనర్చు ధర్మాత్మండును. పృథ్వీమూహంబు
లనాయీలయంబుగావించిన దుండ్రుండును పీఠియవుడును మహాసఫలంబు
నొందుడును.

యెవ్వండయిన గామనాథాభిషేక సమయంబు గుర్రాధ్యాయం
బును చనుకంబును పురుషచూక్త బుకొని త్రిగుణర్పంబును సరిచాంతియు
పానసానాటకంబును జపించునతండు సరకంబునొందు. యేనగుండయిన
పంచవ్యంబుల నామనాథమహాలింగ స్నానంబుగావించు నతఁ డాత్మణా
బున కల్పజన్మాద్వితపాపంబులం దొలగెను. నాథున్నానంబుజేయించిన మ
నుజుండుపాపరాశిగొని బ్రాహ్మలోకంబునొందు. ఘృతీన్నానంబుగావించి
న మనుజుం డభిల జన్మకృతపాప సమూహంబులం దొయు. సీరన్నా
నంబుగావించిన మర్త్యుండేకవింశతిగులోధార బాహునన్చి శివలోకంబునొం
దు గణిన్నానంబుజేయించిన నరుం డభిలపాప వినిర్ముక్తుడయి విష్ణులో
కంబునందు తిలతయిలాభ్యుగచుబొన్చి మహాపుండుమేర గృహంబు
నవసించు. ఇతఁడు రసంబుల స్నానంబుచేయించిన మనుజుండు చంద్రలో
కంబునందు. లికుచామ్ర రసాసారంబున మర్జనంబుచేయించిన నరుండు
పితృలోకంబునందు నారికేళంబుల స్నానంబుగావించిన మానవ్రండు బ్రా

హృహత్యాది మహాపాతకముల నాశనంబుకేయు. మరియు రామనాథా
భిషేకార్థంబై మృగములం జేసరుండొసంగునతం డింబున చిరాయువైనక
లసమృద్ధు లంబూముఁ తామ్రచంద్రబాసాగిన మనుజుండు దేవేంద్ర
త్వంబు నొండు. కావ్యకుంభ ప్రధానముగావించిన జనుండు వరమేష్టి
లోకంబునందు. పే మకుంభదాసంబుచేసిననకుం డిశ్వర లోకమునందు
రత్నకుంభదాసంబుగా వించిన మానవుండు శివసూర్యుని నాతు. నీమ
నుజుండున గోదానంబుగావించునతం డశ్వమేధశలంబునొంది దేహ తం
బున ఈశ్వర లోకంబున నిగి శివసూర్యుని ధార్మియై నెలయు మహావైత్రాబ
గు రామేశ్వరంబున రామనాథుని ధియందు. వసించునతండు ముక్తి
బొందు జనుంబుల కాముఖులైతితామగ నరుగు. లోకంబున రామనాథ
మహాలింగాబు పూజించి పక్షి వినిన స్మరించిన వారిలకు దుర్లభం
బెన్నియులేదు. రామనాథ సేవికంబోవుచుండు మనుజుగావించిన సకల
పాపములు భిక్షుబా ను. రామనాథు పీఠించువారికి వేదములు శాస్త్ర
ములు తీర్థయాత్రలేల ఎచటం డమున చందన కుంకుమ, కోష్ఠ, కస్తూరి
గుగ్గుల, సరళాదుల కొసంగు నతండు ధనాభ్యుదయి ముక్తాభరణ న
స్త్రాదుల నొస గువా డొందును కార్యంబు నొందడు యెవ్వకయినన
మాహాతాపంబులగు గంగాతోయంబున రామనాథ మహాలింగాచిషేకం
బు జేయునితం డీశ్వరుండు బూజ్యుండు నొందుకునదియంబు లేదు. ఏప
ర్యంతంబు మనుజులకు తరామకంబుగల్గు సంతాక సకలలోకవంద్యం
నుజేపూజ్యుండును స్తుత్యుండును. గురా మనాథు' పజిపశలయు, సకల
పురాణంబుల శాస్త్రాదుల రామనాథుని గాకాస్మిశ బగుధర్మంబురేవగా
సభక్తియగుటై మహా కందునింబు రామనాథేశ్వరు భజించి వారలు
భూలోకంబున వుత్తరదారి యతులయినహుభోగంబులంబొంది దేహంత
బున శాశ్వతంబును ముక్తిబొందుదురు. ఓ మునీంద్రులారా రామనా
థప్రభావం బెరుంగించితిరి. ఇ కనేపుణ్యకథనన 'రెవరో వచిపువన
శౌనకాదులుఓసూతా

—*శ్రీరామలింగస్వామి ప్రతిష్ఠాకథను మునులగుట.*—

శ్రీరామలింగప్రతిష్ఠా శ్రీరామచంద్రుం డెవ్వీధుంబునజేసి దానికథ సవిస్తారముగా వినుపింపుమని యడిగిన సూతుండు ప్రీతుండయి ముని వ్రాతంబుతో నిట్లనియె.

ఓమునీంద్రులారా శ్రీరామచంద్రుండు సుగ్రీవాది వాసరనైనన్యంబుతో సముద్రంబుదాటి సువేలాద్రిపై విడిచిజేసియున్నయక రావణాసురుండు సౌధంబుపై కెక్కి నైనన్యంబుల జూచుచుండ సుగ్రీవుండు నహింపకజాలక నాచునువేగంబుతోపోయి రావణాసురుని కిరీటంబులు దన్నిన నవి సెధి పొతంబులయ్యె నతండు గృహాబుగోనికిపోయి రాక్షస నైనన్యంబులంబ-పిన పోకు ఘోరంబయ్యె సతికాయ మహాకాయ ధూమ్రాక్ష తామ్రాక్ష సరాంజిక దేవాంతగ ప్రభృతి మూలబలంబులు మడసినపిమ్మట శ్రీరామభద్రుండు రావణ కుంభకర్ణుల వధించినబ్రాహ్మ స్త్రీపాతితుండగు దశగ్రీవునిగాంచి విద్యాధరాది సకలదేవి సంఘంబులు మునీంద్రులు బహు సంతోషించి రాఘవేంద్రుని పుత్రియించి రింద్రాదులుపుష్పవర్షంబు గురిపించిరి.

అంత శ్రీరామచంద్రుండు విభీషణునకు పట్టాభిషేకంబుజేసి సీతా సౌమిత్రీసమేతుండయి కపి నైనన్యంబులతోడరాగ గాధమాదన పర్వతంబునకు వచ్చిన సగన్త్యుని మునీంద్రులు సంతోషించి విన తించిరి.

ఓరఘనాయకా నీవులోకానుగ్రహ కారివి రావణవధంబుగావింప భూతలంబునం జనించినవాడవు తాటక రేహసంహరివి గాఢజా ధ్వర రక్షకుండవు మారీచ సుబాహుస్థానహరివి అహల్యా ముక్తసంధాయివి పాదపంకజ రేణుండవు హాకోదండ భంజనుండవు మైథిలీ పాణిగ్రహణోత్సవశాలివి రేణుకాపుత్ర బరాజయకారివి పితృవచసంబుసత్యంబుగావింప నైదేహి లక్షణసహితుండనై యరణ్యంబున కరుడెంచి వి భంతునకు పాదుకాయుగళంబొసంగి శరభంగ మహామునీంద్రునకు కైవల్యంబొసం

గితివి విరాధ ప్రాశంబు గావించితివి గృధ్ర సమండ్ నైతివి
 మాయామృగ మారీచగర్వంబు వారించితివి కబంధు మాస్పితివి శబరీ
 వ్రాజనంబంగీకరించితివి సుగ్రీవ సఖ్యంబుగావించి వాఙ్మేత తేత తిలయంబ
 కనిచితివి మహాగంభీరంబగు సమ్రాటంబున సేతుబంబు గావించి రావ
 ణాది సకలరాక్షస పుంజులుల నధించి లోకత్రయంబుం గాంచితివి.
 మఱియును సుసారాబుధిచి సంతాన పోషి పాదాంబుజ ద్వయండ్ల
 భక్తార్తి సంహరివి నచ్చిదానాదయా పుండ్రులలోకస్పృశిత్వంత హేతు
 భూతుండవు కరుణామూర్ధివి సభక్త క్షణక్షణీతుండవు మమ్ములగావు
 మని పలువిధాబులం బ్రార్థించి యన్త్యాదు లూరికయుండిరి.

ఓ తపోధరులారా నే స్వరూపపులచే పశుకౌరకు సేవనీయుం
 డను దృష్టిగోచరంబగు జాతుపుమాక్షభాజనంబగు అగ్నియినను శాం
 తులు నిరహంకారులు యథాలాభ సంతుష్టులును సర్వభూత దయాళులు
 ను ఊర్ధ్వ రేతులగు మునీంద్రులకు నిర తరింబు నమస్కరింపుచుండగాన
 బ్రాహ్మణ్య దేవుండనైతి మిమ్ముక కార్యంబువేడద రావణాపథంబునంగలి
 గిన పాతకంబునకుం బ్రాయశ్చిత్తం బెఱుగింపుడనిన మునీంద్రులొనరి.
 ఓ జకన్నాభా వోస్యోక్తా మహాపుణ్యంబును విముక్తిదంబగు నీగంధ
 మాదనవర్షశంబున లోకోపకారార్థంబు శివలింగప్రతిష్ఠగావంపుము
 దానవీరశాసనవధి దోషంబునశించు లింగస్థాపన పుణ్య బునచింప చతు
 ర్ముకుండయిన సమర్థుడుగాను యీగంధమాదనంబున నీచేతనపితంబగు
 శివలింగదర్శనంబున జనంబులకు కాసిలింగాప లోకన ఫలంబుకన్న కోటి
 గుణిత ఫలంబుగల్గు నిందుకు సందియంబులేదు మరియు నా లింగాంబు
 భనన్నామంబుచే రామలింగాంబు ఖ్యాతిబొంది కాష్టపుంజంబులదహ
 నుండుం బోలె నకలపాపంబుల నాశనంబు చేయుచుండుగాన ఓకరుణాక
 రావిగ్రహలింగస్థాపనంబున కాలస్యంబు సేయకుమని మునీంద్రులుపలికి
 నరామచంద్రుండు ద్విముహూర్తంబగు పుణ్య కాలంబున శ్చయించిమహా
 బలుండగు హనుమంతుండాంచి యిట్లనియె.

ఓ హనుమంతా నీవతిత్వరితగమనంబున కెలాసంబున కేగియొక
దివ్యలింగంబుచుదెమ్మని శ్రీరాముండానతిచ్చిన తక్షణంబునమహావా
యువేగంబున కెగసి కెలాసంబునకరిగి తపోస్విష్టంజీయ పార్వతీసహితుం
డైశివుండు ప్రత్యక్షుంజే లింగంబొసంగిన మారుతి యేతెంచు చుండె.

అగస్త్యాది మునీంద్రులు యాతీకంబు జేయించజానకీ కృతంబ
యిన లింగంబుచు, శ్రీరామ చంద్రుండు జానకీ సహితుం డయినక
ల్బంబుచేసి జ్యేష్ఠశుద్ధ దశమీ బుధవారరంబున హస్తానక్షత్ర సంయుక్త
గరజీకరణన్యతీసాత యోగపంచాంగ శుద్ధిజూచి కన్యారాశియందు చం
ద్రంబును నృషభరాశియందు శూర్యుంబును విలసిల్లి మహాపుణ్యస్థలం
బగు గంధమాదనపర్వతంబుమీద నై దేహీకృతసింహతామయ లింగంబు
ను బ్రహ్మహత్యాది నివారణార్థంబు ప్రతిష్ఠించె.

తను క్తంస్కాదపురాణే॥ శ్లో॥ రామరామమహా గాఢాకాలో
హ్విత్యేతిహాప్రతం॥ జానక్యాయత్కృత లింగం సైకతీయూవిభా॥

తల్లిలింగంస్థాప యశ్యాద్యమహాలింగా మమంతమం॥ శ్రుతై వ
తద్వచనంరామో జానక్యా సహిసత్సరం॥

ముచిభిస్సహితః ప్రీత్యాశతకౌతుక మంగళం॥ జ్యేష్ఠమా నేసితేప
క్షైదశమ్యాంబుధహ సయోః॥

గరజీచన్యతీసాతే కవ్యాచంద్రదేవ్యషెరహాః॥ దశయోగేమహాపు
ణ్యేగందమాదనపర్వతే॥

నేమనాదమహాదేవం లింగరూపధరంహరిం॥ ఈశానంకృత్తి వస
నం గంగాచంద్రకళాధరం॥

రామోపిస్థాపయామాన శివలింగమనుక్తమం॥ లింగస్థ పూజయా
మాన గాఢుచన్సాబమిశ్వరం॥

లింగస్థస్సమహాదేవః పార్వత్యామహాకరః | క్రత్యక్షమేరభగవాద
త్తవానర్వము త్తమమితి॥

వింటిరా ముసీంద్యలారా యీవిధంబున రామచంద్రుడు ప్రతి
క్షీంచిన సె కతలింగంబును నేమాసపురామద్వీంచినను కథవినిననురాను
నాధనీవాఫలంబుచుకై వల్యంబుచు లభించును.

ఓ ముసీంద్యలారా ఇవిధంబున శ్రీ రాఘవుడు సైకతలింగం
బును స్థాపించి పూజించుచుండగా హనుమంతుండు లింగ ద్యయంబుచు
దెచ్చి శ్రీరామునకు సనుర్పించి వందనం బాచించి సీతా దేవిచేనిర్మిం
పబడిన సైకతలింగమును శ్రీరాములు పూజించుటచూచి కోణావేశం
బుతో నత్యంత క్రోధాద్రేకుడై దుఃఖిలోచనుడై దీనరక్షకుండగుశ్రీ
రామ చంద్రులతో నిట్లనియె.

ఓ దేవా నేదురానుండ లోకంబున కేశంబునకె జనించితి నేత్రూ
రకర్ములగు నక్తంచరానీకంబులచే ననేకవిధంబుల ఖిన్నుండనైతి నాపం
టిపుత్రనే వనితయుంగాచకయుండిన మేలు నేభవసాగర నిమగ్నుండ
నైభవదీయ సేవచేతను యద్ధులు చేతను బహుప్రకారంబుల ఖిన్నుండ
నైయనంత దుఃఖంబు నొందితి సుగ్రీవుడుపార్వార్థంబై విభీషనుండురా
జ్యహర్థంబై నిన్న సేవించి నేనిశ్వేతుకంబుగ నిచ్చు సే సించుచున్నవాడ
యనేక వాసరానీకంబులో నన్నుకైలాసంబునకుంబోయి లింగంబుదెమ్ము
నియాజ్ఞాపించితిని నేను త్వరితంబుగ కైలాస బుజేరి పినాకింబొగడితత్ప్ర
సాదప్రాప్తంబగులింగంబుగొని యరుదెంచితి నీవిష్కషణుసై కతలింగస్థాప
నంబుజేసి దేవమునివ్రభృతులంగూడి పూజం చేదవున్న కైలాసంబున నుం
చిదెచ్చినలింగంబు వ్యర్థంబయ్యె నేమంద బాగ్యుండభూబారంబునకై జ
న్మించిత ఈ దుఃఖంబు సహింపజాల నేనేమి నేయుదు నీచేనవమానితు
డనైతి శరీరంబు విస్మించదనని యనేకనిధంబుల వచించి క్రోధ శోకాకు
లుండై నమస్కరించిన రఘునాథుండు నవ్వుచు సర్వదేవ ముసీంద్యులు
చూచుచుండ నాతనినాశ్వాసింపుచు నిట్లనియె.

ఓ ఆంజనేయా నీయొక్క శక్తి నాకు దెలుసును జాతుండును జాయ
మానుండును మృత్యువాతకంబడకపోరు సమస్తజీవములు నాను జేసినక
ర్మములచే నిరయంబై నరకంబు నొందుదును. నిరంజనుండును నిరామ
యుండునైన పరమాత్మ నెరుంగుము.

ఓ ఆంజనేయా నేను సర్వంబు నెరుంగుదు జాతుండును జాయ
మానుండును మృతింబొందుదును. సర్వజంతువులు స్వకర్మముల మృతిం
బొంది నరకంబు నొందుదును. పరమాత్ముని నిర్గుణుడై ప్రకాశించు
గాన నీతత్వంబెరింగి శోకింపకుము లింగత్రయ నిర్ముత్తంబు నిరంజనం
బును నిరాశ్రయంబును నిర్వికారంబునగు పరమాత్మ నెరుంగుము తత్వజ్ఞాన
బాధకంబగు శోకంబునొందకుము యెల్లప్పుడు జ్ఞానంబుగొంది యుం
డుము సంతతంబును స్వయంప్రకాశంబగు పరమాత్మంభవుము తత్వ
జ్ఞానవ్యోధకంబగు దేహదులయండు మమత యుంచకుము నిరంతరంబు
ధర్మంబుభజింపుము. ప్రాశస్తీంస గావింపకుము సజ్జనుల సేవింపుము ఇం
ద్రియంబుల నిగ్రహింపుము. ఇతరదోషంబులెంచకుము. వశిష్టాదులంబూ
జింపుము అశుభంబుమాని సత్యంబ నిరంతరంబు పలుకుము ప్రత్యగ్భూ
హ్మైక్యతాజ్ఞానంబు లేకపోవుటవలన పస్తుజాలిబులయందు మోహంబు
గల్గెను శోభనా శోభనంబులబ్రాంతి యదార్థంబుగ గల్పింపంబడుపదా
ర్థంబులు దెల్ల మోహతి శయనంబున శోభనంబు లధ్యాస్తంబు లగు
భ్రాంతచిత్తులగువారలకు రాగంబుజనించు దేన తిర్యక్భూష్యాదులలో
రాగద్యేషాదులంగూడు మానవులు ధర్మాధర్మసంగతుల నిర్ణయంబు
నొందుదురు ఆతిశోభనంబులగు చందనాగరు కుంభరాచులే శరీర స్పర్శ
మున మలినంబునొందు నాశరీరంబెల్లు సుఖకరంబగు మరియు భక్త్య
భోజ్యాదిపదార్థములే శరీరసంగమువలన శిష్టంబగు నా శరీరంబెల్లు సుఖ
కరంబగు మరియు సుగంధియు శీతలాబగు తోయంబే యంగ స్పర్శంబు
న మూత్రంబగు నాగాత్రంబెల్లు సుఖకరంబగు.

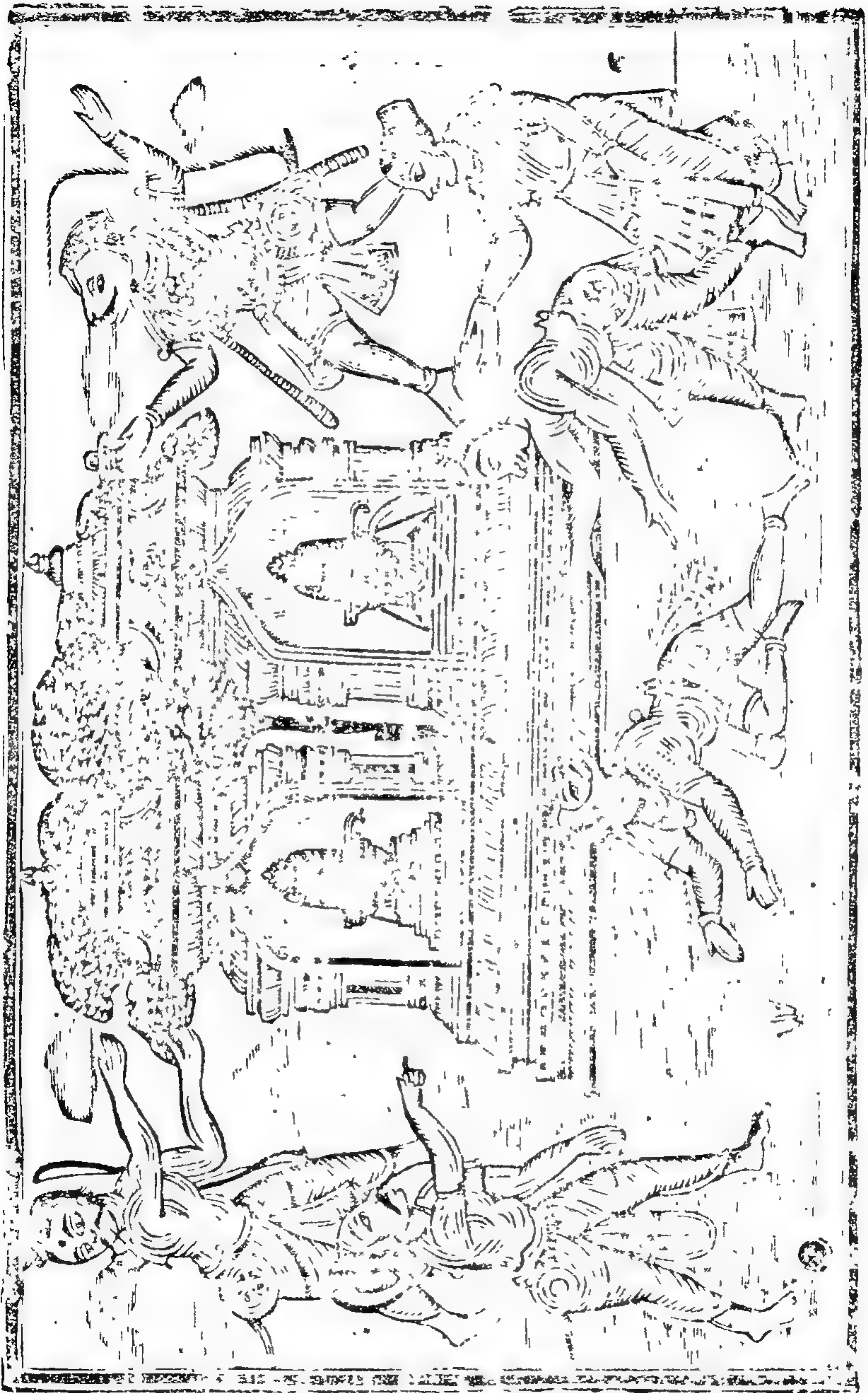
ఓహంజనేయా నేబంపాసరోవరింబున జానకీనన్వేషార్థంసంచబు
రించుచుండ నీవరుదెంచి సుగ్రీవసఖ్యంబొనరించి బహుయోజనవిస్తారం
బుగల నుదధియ నాయాసంబున తరించి నీతం జూచి నా యానవాలం
దిచ్చి లంకగాల్చి పురియు ననేక యమృత కార్యంబులాదం జేసి జానకీ
యంగుర్యుబుదెచ్చి నాకిచ్చి నామృతంబుదీర్చిన ఆపద్భాంధపుండ్రు.

హో నాయునందనా వరచూర్ధ్వ బెరుగించెద వినుము. సంసార
గర్తంబున కించిత్స్వేభ్యం బయినచు లేకు. మాచవుం డజ్ఞానంబుజేసి
జన్మంబునొంది పిమ్ముట వార్ధిక్యంబును మరణంబునుంబొంది మరలం
బుట్టునుండు అజ్ఞాననిన్మత్తిగల్గెనేని సుఖాబుగల్గు నదిజ్ఞానంబునలనంగలు
గుగాని కన్యాదూలవలనం గలుగజేరకు. వెనవాక్యంబగు జ్ఞానంబె పర
బ్రహ్మంబు ఎరుగుముఅజ్ఞానంబు విరక్తునకుగలుగు గాని యితరులకుం
గలుగదు. ఆచారప్రసాదంబున యాజ్ఞానంబుగలుగు యే మనుజున యి
నను మనంబున కామాదులు వర్తించుచుండు నతండు మృతుండగు ఎన్వ
డయిన జ్ఞాననిష్ఠుండయియుండు నతండుకరబ్రహ్మంబునొందు లోకంబున
మేలుకొన్నవానిని నిద్రించువానినిభుజించువానిని చరించువానినికృతాం
తుండు ద్రోహుడై నింహంపించుండు కర్మంబును క్షయంబులగు పుచ్చి
తంబులగు నవియెల్ల చుపతనంబునొందు సంయోగంబులువిప్రయోగాబు
నొందుజీవితంబు నిభాబునొందులోకంబున పక్షిఫలంబునకు పతనంబుకం
టె భయంబెట్లు లేకయుండుగట్ల నకల జనంబులకు మరణంబుకంటె మరి
యొక భయంబగుగదా మరియును కృతస్తాభంబగు గృహంబెట్లుకొం
తకాలంబునకు జన్మంబయి నశించునట్ల మానవులు జరామృత్యు పశంగ
తులయి నాశనంబు నొందుదురు లోకంబున మానవుల కహేలా గాత్ర
గమనంబున నాయుర్వ్రాయంబగుచుండు ఆత్మంగూర్చి శోకింపు మితరు
లపై శోకింపనేల లోకంబున మనుజు డెచటనున్నను యెక్కడికి బో
యినను పృథ్వు ననుసరించి నభిచుశరీరంబు వయఃప్రాప్తం బగు సుండ
శిరోరుహంబులు శ్వేతంబులగు జరయ శ్వాసకాదులు నాక్రమించు అగ

వంబున కాష్టద్యయంబు సంయోగంబునొంది కొంత కాలంబు కుపిమ్మట
వియోగంబునొందు కరణి నీవార్గంబునుండు వచుజండును సంచరిం
చుటనుం గలసి కొంతదవ్వరిగి పిమ్మట యథేచ్ఛజనువిధాబును భార్యా
పుత్రక్షేత్ర ధనాదికంబులు వంయోగి వియోగంబులంబొందునుండు నది
స్థిరంబుగా దండుకు చింతింపందగదు మచుజండు జన్మించిన సృత్యువు
జనించి కాలంబెరింగి వధించు నందుకేమియు బ్రజీకారంబు లేదు.

గావున నాజనేయా సీవు బుద్ధిచుండుడవు నీకు తెలియనియర్థం
బులు లేవుగాని వత్సామశ్శమాబున సీవుత్సహించి కుత్సికంబులగుభీభ
త్సకార్యంబులు సేయకు మతీమర్త్యంబులగు కృత్యంబులు సృత్యుండ
యునిపై జెల్లునా నివర్తించుచుగాని ప్రవర్తించవుగావున దురత్యంబులు
మాను మందకున శంకలేక లోకశంకరు శంకరుయుంకించిన కింకరులకే
వంక దగులులునిగాని శంశాక శేఖరుండు నలంకడం శ్రీరామచంద్రుం
డువదేశించిన సేదదీరిలేచి నమస్కారంబులు సేయుచు స్తుతిండును.

హాశ్రీరామచింద్రా! అశ్రీతపారిజాతుపపు, సీతామహాహరుడవు,
దీనజనావనుండవు, ప్రేమగుఠనాధుండవు అశుభినాశుండవు నాదివినుతుం
డవు, సర్వగీర్వాణ వాచ్యుండవు నగు నీకు క్రెముక్కెది ననుచు ననేక వి
ధంబుల సీతారాములస్తుతించిన ప్రసన్నులై సకలమానింద్యంబు వినుచుండ
శ్రీరామభద్రుండు వానర శ్రేష్ఠాద్యేవాది బేవుడును దివ్య ప్రభావుండు
ను, సదాశివుండగు సాంబమూర్తికి యహరాధంబు జేసుటచేసి ప్రహానికరం
బయ్యెనింతటినుంచి సీవెప్పుడు నివద్రోహంబు సేయును శివప్రసాదానికి నేక
భవంబులు దారితంబులు భరిలంబులయి నిరతింబు శాశ్వతంబు వేదీంచుభి
దించు క్రోదించు సాధించు విరోధించు లోభించుననుచు బంధించిననాం
జనేయుం డంజలి ఒడ్డుండయి యుండెన వత్సా సత్రదొంగి పొరిలిన

—* హ ను మ త్కుం డ ప్ర భా వ ము. *—

(హనుమల్లింగ ప్రతిష్ఠాదిమాహాత్మ్యము.)

గుంటహనుమత్కుండంబని త్రిలోకవిశ్రుతంబు నింకొక స్నానంబు
లుజేసినవారికి పంచమహాపాతకంబులయిన భగ్నంబులొకరు, నీవ్రకదలిం
చుటచే గంగాధరుని జూజూట విశ్రాంత గంగాజలంబున వేసేకుండంబుచిం
డెగావున గంగాయమునా కావేరీ గోదావరీ గోమతి మొదలగు నదాల
కంటే పవిత్రాతీతంబై పుణ్యలోకంబు లొకగు నీ హనుమత్కుండంబు
న్నిధిని సవిఘ్నంగా శ్రాద్ధంబొనరించి లీలార్చనంబు జేసినవారి పిత
రల తృప్తులయి పుణ్యలోకంబులు జేరగలగు సారాచార్యుం డెవ్వడేని
జేయడేని వాని జన్మంబు నృణా మృత్యుంబును జీవన్ముక్తి భంగ నిహలోక
పరలోకంబుల పీడిలుండును ప్రకటించెడియని నమ్మకలయు నని చెప్పి
నీవు దెచ్చిన లింగంబు ప్రతిష్ఠించుమని జెప్పిన రామలింగేశ్వర స్వామి
కుత్తర ప్రదేశంబున హనుమల్లింగంబు ప్రతిష్ఠితంబై యెక్కువ పుట్టికిరామ
లింగస్వామికి సూర్యోవాల వేదముననుసరిత్రయంబు నడిపించి ద్వైపాచ
న్నుని జెప్పిన శౌనకాది మహర్షులు మహాశ్చర్యంబునొందెను. అంతలోపించి
సూతా యాకథ బహుశీఘ్రంబు బహుపవిత్రంబు పాదలతాల విత్రం
బీకథ యేపురాణంబులో వివరింపబడియె ననియడిచి నూనందుమున
ద్రావిడరా వ్యాసప్రొక్కబయిన స్కందపురాణంబులో కథ ముదియనిన
సంబంధించి లోకప్రదోహయగు రావణాసురుని జంపుటచే బ్రహ్మహత్యసం
భవించినదిని చెప్పితి యది యాశ్చర్యంబు బ్రాహ్మణుని పధి చినబ్రహ్మ
హత్యసంభవించుగాని రాక్షసుని జంపిన బ్రాహ్మణహత్యకేమి కారణంబ

—* రావణాసురుని జన్మప్రశంసా బ్రాహ్మణ్యశ్లో హేతవ. *—

నియడిగిన మునులారా రావణుండు బ్రాహ్మణుండు చితుర్ముఖ బ్రహ్మ
కులగిస్తుండు కుమారుం డెరికి విశ్రవసుండు తనయుండెను. మహాతపో
నిష్ఠగరిష్ఠుండై తపంబునేయుచు నెల బిలా సంయోగంబున కుబేరుండను

మహాధనాఘ్నం డగు పుత్రునిబడసిన నది జూచి సుమాలి యను రా
క్షసుండు తత్సమీపంబున తపఃబుసేయుచు కుబేరశదృశుండగు గౌహి
త్రునిం బడయగోవిచారించి తనపుత్రియగు కై కేసినిబిలిచియిట్లనియె.

హో తనయా నీవు విశ్రవసుం బ్రేమించి పుత్రుం బడయుము.
వాడు మహాబలాఘ్నడవునన నామె నట్లు విశ్రవసుంజేరి నమస్కరింపనా
తపస్వి యాయమవృత్తాంతమెల్ల డెలుసుకొని హోసాధ్యనీ కోరికసిద్ధించు
నుగాని సామూహ్యుల సమాగమం బగుటవలన నీకుద్భవించుపుత్ర
లుక్రూరులు కుచ్ఛితులుగానుందురన, నావనిత భయాక్రాంతురాలయి
గడగడవడకుచుండ నాతపోధన్యుడు దయాళుండయి నీకుమూడవకుమా
రుండు యోగ్యుడు విష్ణుభక్తుండుగా జననంబయి నీ వంశమును పాపన
ముజేయు. మరియు జననకాలంబున నారావం బొనర్చుటవలన రావణా
సురుండనియతనికి పేరులోకవిశ్రుతంబయ్యె తదనంతరంబునమహాదంష్ట్రుం
డునుమహాకాయుండును లోకభయంకరుండును దురాచారుండునుదూశ్య
లుండు నగుకుంభకర్ముడు నంభవించెతదుపరిశూర్పణఖ ముద్భవించెను.
నాపై వేదశాస్త్రమూర్ధ ప్రవర్తికుండును దర్మశీలుండును బుద్ధిమంతుం
డుగు విభీషనుండు బుట్టె గావున రావణాసురుండు బ్రహ్మ బీజోత్పన్నుం
డుగుటచే బ్రహ్మహత్యసిద్ధించె. మునీందృలారా శ్రీరామభద్రుండుశివలిం
గప్రతిష్ఠాపనంబు జేసుటచే స్రహ్మహత్యా విమోచ నియమ తీర్థంబును
కల్పితంబయ్యె. ఆతీర్థంబులో నవగాహనంబు జేసినవారికి మహాపాపం
బులు భస్మంబులగునని చెప్పిన శౌనకాది మహామును లత్యాశ్చర్యానం
దభరితులయి సూతు ననేక విధంబుల గొనియాడిరి.

శ్రీరామచంద్రులు బ్రహ్మహత్యా విమోచనతీర్థకుండ ధైరవ
ప్రతిష్ఠామలు జరిగించిన మాహాత్మ్యము.

ఆవలికథ యానతీయవెయని మును లడుగ పౌరాణిక శ్రేష్టుండి
ట్లనియె. నోమునులారా మీదజెప్పిన సలంబున నొక బిలముండంగని
దానపై శ్రీరామచంద్రుండు మంటపంబుగట్టించి క్షేత్రసంరక్షణార్థంబై

భేరవప్రతిష్ఠగావించె నాబిలమందే బ్రహ్మహత్య మగ్నంబయియున్నది
 మరియు రామనాథ మహాలింగంబునకు దక్షిణాబుగా శివార్థ శరీరిణియ
 గు పార్వతియు పార్శ్వంబుల సూర్య చంద్రులును పురొభాగంబుననంది
 కేశ్వగుండును యన్న వారు రామేశ్వరలింగంబునకు పూర్వార్థాగంబుమొ
 దలుకొని యష్టదిగ్భాగంబుల నింద్రాది దిక్పాలకు లెనమండు గురును
 కాపున్నవారు మరియు విఘ్నేశ్వర షడానన వీరభద్రాదు లచ్చటచ్చట
 నివశించి రామనాథక్షేత్ర రక్షణజేయుచున్నవారు మునీంద్రులారా శ్రీరా
 మచంద్రుండు రామలింగప్రతిష్ఠిజేసి పూజార్థంబయి బ్రాహ్మణుల నిలిపి
 వారికి యనేక భూషణాంపరాదు లొసంగి యనేకంబులగు నగ్రహారంబు
 లిచ్చినిలిపె మరియు శ్రీరామలింగమహావిభవం బొక్కటి విన్నవించెద
 సావధాన చిత్తులయి వినుండు పూర్వకాలంబునశంకర నామభేయుండగు
 పాండ్యదేశాధిపుండు వేటమార్గంబున ననేక సైన్యంబుతో వేటకాండ్ర
 వెంబడించుకొని మహాఘోరంబగు విపిణ్యుతో ననేక క్రూరమృగంబుల
 సంహరింపుచు భక్ష్యార్హంబులగు వరహశరభ సాగంగాది మృగంబుల
 హంసింపుచు చలరేగి వేటలాడుచు నతని సమానంబగు కొక శరంబు
 వ్యాఘ్రంబుపైవైచిన నది దప్పించుకొనిపోయె నాబాణంబు నొక్కముని
 దంపతులకుదగిలి యా వృద్ధులిద్దరు మృతిజెంది రంలట దారి పుత్రుండు
 మహాక్రోశంబున దుఃఖింపుచుండ నచ్చటి రుషి గణంబులు నోదార్చ
 నొక్క మహాకలకలంబగు ధ్వనివెడలిన రాజువిని విషణ్ణుండయి నచ్చటి
 కేగిజూచిన వృద్ధ బ్రాహ్మణ మిథునంబు మరణంబు నొంది పడియున్న
 చింతా క్రాంతుండయి నేనింత పాపాత్ముండ జీవించిన ఫలంబేమి యీ
 రీశరంబేల నగ్నిహోత్రంబులో బడవైచి భస్మంబుగావంతునని యుష్య
 క్తుండయి లేచి యోహవ్యవాహ బ్రాహ్మహత్యానివృత్తికొరకీ దేహంబు
 నీలోవైచి భస్మంబుగావంతు బ్రాహ్మణదంపతులమరణంబువలనబ్రహ్మ
 హత్యయు స్త్రీహత్యయు రెండుసంఘటించె. వోమునీంద్రులారావినుండు
 నపద్వారంబులుగలిగి చర్మమాంసాస్థి మేదోమాజ్జాది దుర్మలిన సిక్తంబై

బువ్బదాకారంబై కామక్రోధ లోభ మదమాత్స్య మోహాదియక్తం
బయి పరద్రవ్యవరదారాసక్తంబయిన యీదేహాబు కాల్పుటే మేలని
నిశ్చయించితినని వినిపించి విలపించి మృతులపుత్రుల బిలిపించి రప్పించి
రాజ్యభార్య బప్పగించి కాష్ఠాబులు దెప్పించి యగ్నిజ్వాలగావిపుడని
యారాజు యాజ్ఞాపించిన మృతులురోధదనాబుజేయుచు నగ్నిప్రజ్వలనా
బుగావించిన రాజు స్నానాదిక్రియలు నిర్వర్తించి పరిశుద్ధుడయి ముసేం
ద్యలకు సమస్కారంబులు గావించి మహాదేవుని మనస్సులో ధారణా
విశంబున నిల్పి యగ్నిహోత్ర బులో జొన నిశ్చయించు సమయంబున
నాకాశాబున లోక విదితాబుగా నొక ధ్వని వినపించెను.

ఓరాజా అనలంబున దేహాబు వృద్ధికొందుచునే యుందురుగాన
నిన్నిమిత్తమరణంబు సేకేల ప్రత్యహంబును సేతు స్నానంబు సేయుచు
శ్రీరామలింగస్వామిని దధిక్షీర మధుఘృతంబుల సవిషేకంబుల సేయుచు
గంధపుష్పాక్షతంబుల భక్తిపూర్వకంబుగా నర్చింపుచును సంపన్నంబు
లగు నన్నంబులు భక్ష్యభోజ్యాది పదార్థంబులు నివేదించుచుచుండిన
పాపంబు భస్మంబగు నిన్నిమిత్తంబుగా నగ్నిలోబడిన దేహంబే భస్మం
జొనుగాని పాపంబులు సంచితంబులయి వదలకనే యుండునని యశరీర
వాశి వినబడిన ముసేంద్ర లాశ్చర్యంబునొంది.

శ్లో॥ గచ్ఛశీఘ్రం మహారాజరామసేతుంవిముక్తిదం । రామనాథ
స్య మాహాత్మ్యమజ్ఞాత్వాస్మాభీరీతిమితి ॥

ఇవిధంబున బ్రాహ్మణాత్తమ లుపదేశించిన రాజేంద్రు డచుజ
గొని గంధనూదనంబునకుబోయి యాకాశవాశి వినిపించిన ప్రకారంబు
సేతుస్నానంబును రామలింగార్చనంబును యథాశాస్త్రంబుగా జరిగించిన
సంవత్సరాంతంబున రామనాథస్వామి కటాక్షించి ప్రత్యక్షంబయిన నా
రాజు బహువిధంబుల స్తోత్రంబులుకేయ నారంభించె.

ఓ రామనాథా, ఓ ఉమానాయకా, నన్నుగావుము కృపాశుం
డనై బ్రహ్మహత్యనివారించుము. స్త్రీహత్యావిమోచనము కేయము ఓ

త్రిపురనాశకా నీపుమహాదేవుడవు, కాలకూటవిషానిని దహింపిండువీ
 స్త్రీహత్యం బావుము వో విరూపాక్షా నన్నుం గృహిం దిష్టి నవలో
 కించి మదియ్యంబులగు పాపంబులనాశనంబుజేయుము. ఓ కామాంతకా
 ఓరాఘవేశ్వరా త్వత్కటాక్ష పీక్షణంబున నన్నుం బంశుదు గాజేయుము.
 నుమార్కండేయభయత్రాణా, వోమృత్యుజయా, యవ్యయా,
 నన్నునిష్పాపుంజేయుము. ఓశంకరా నన్ను వేదోక్తాచార యోగ్యుంగాజే
 యుము. ఓదేవా నీపుసూర్యుదయంబులహరించితివి రామదేవుడవు, దేవ
 దేవుండవు అనంత సచ్చిదానంద స్వరూపుండవు, వృషభ ధ్వజుండవు,
 రామనాథుండవు నీకనేకవందనంబులు గావించెద మదియ్య పాతకంబుల
 హరించి నన్నుం గావవేయని స్తుతించు నా భూపాలకు ముఖంబునుండి
 యుతిభయంకర రూపంబును, రక్తశిరోరుహయు, సలవస్త్రభరయు స్రా
 రయబ్రహ్మహత్య వెడలినంగాంచి.

పరమశివుండు పార్థివా నీ బ్రహ్మ పాత్యలు రెండును విడిపడె
 నుగదా జడవకు సుడిసడిననిశరీరంబుబడలిక దీరునుగే చేసెంబు కీ నీరాజ్యం
 బు పాలించుమని యనుగ్రహించిన భక్తవత్సలా నీసాదంబులపై భక్తి
 వదలకుండ పీస్తాత్రంబు విన్న జదివినవారి కిహపర సౌఖ్యంబులు గృహసే
 యుమని గోరిన ననుగ్రహించి యంతర్దానంబు నొడె ముసీంద్యలారా
 యివ్విధంబున స్కాందపురాణంబులో జరిగిన వృత్తాంతంబుమీకు ప్ర
 త్యక్షార్థంబు స్వల్పాత్స్వల్ప తరంబుగా సూచించితి ఈ విధంబున
 పాండ్యేశుండు పవిత్రుండయి రామనాదస్వామిచే నాజ్ఞ కొని స్వనై
 న్యంబుతో పట్టణంబు ప్రవేశించి యథాసుఖంబుగా రాజ్యపరిపాలనరంబు
 గావించెనని జెప్పినవని ముసీంద్యలు మహానందిభరితులై మహాశ్చర్యం
 బునొంది సూతా లాజుచే మృతినొందిన బ్రాహ్మణమిధంబు కేమిగతి
 యయ్యెనని యడిగిన మునులారా మృతిబొందిన లెల్ల దంపతుల జూచి
 వారికుమారుండు మహారోదనంబుసేయనచ్చటి మునులేలె చి రాజహా
 కృత ద్రోహంబునకు చింతించు నతనిని నోదార్చి యోకుమారా వీరికి

దుర్మరణంబు సిద్ధించిన దిందుకు నీవు కరించినవినియోగంబులేను నై వ
 కృత్యంబులకునునుష్యు లేమిష్టాచ్యుగలరు జెహిస్యగుణంద్యునంబుని శా
 త్రుంబెరుంగవాయని బహుప్రకారంబుల నోదార్చితిని తిలకింపగల క
 గ్నిసంస్కారంబు నిర్వహించి యస్థి సాగయనంబుచేసి మునులయ్యాజ్ఞాక్ర
 మంబున హలాస్య నగంబు బయలుదేరిరామేశ్వరాజై సెతువులోనని
 స్థాపనంబు గావించి సపి-దీపిరణాది పక్షిలోకక్రియలు గావించి నారాత్రి
 స్వప్నంబున నతని తల్లిదండ్రులు విమానా రూపులయి శంఖచక్ర గదా
 దిధారులయి వైకుంఠగిర-బుకు బోయి ట్లకన్తులకు ప్రత్యక్షం
 బయిన సంకోషించి కలలానర్కగిర-బుకు క్షేప స్మృతంబగుటయు బా
 హ్మణునకువిసిపించిన సంతోషించి ముసీ-ద్మలారా రామనాథ మాహా
 త్మ్యంబు సవిస్తారంబుజెప్పి కన్యోకీ శిష్యాబాగానిని గూచుడువిడిపించిన
 సంతోషించి సూయగామలింగ ప్రసన్నుడైను పిదపింతరంబున జరిగినవృత్తాం
 తాబువిసిపింపుమని యడిగినముసీంద్రులారా న్యామిని ప్రనిష్ఠించిసీరామ
 చంద్రండు సామిత్రియు జానకీయు సుగ్రీవుడుమొదలగు సమస్త శైవ్యం
 బులుస్తోత్రంబులు జెరిరి సక్రిమంబుగా వినివలయును.

శ్రీ రామ లింగ స్వామిని,

శ్రీ రామ చంద్రండు, దేవముషి, మునలు, వానరులు, మొదలగు

సమస్త మునినవారలు స్తోత్రంబులు జేసిన

స్తోత్రంబులు.

శ్రీరామచంద్రః॥ శ్లో॥ సమోహమాహత్మ సేతుభ్యం మహిమాయా
 యశూలినే॥ స్వపదాంబుజభక్తాన్తి హరిణోనర్వహంతే॥ సమోదేవాది దే
 వాయ రామనాథాయసోఽమీ॥ సమోహేదంత నెద్యాయయోగినాం
 తల్పిదాయినే॥ సర్విదానంసప్రాప్తాయవిస్వనాథాయ సంభవే॥ సమోభక్త
 భయచ్ఛేద హేతుపాతాపరేణవే॥ సమస్తేకలనాథాయ సమస్సాక్షాత్పు
 రాత్మనే॥ సమస్తేద్భులసీర్యాయ మహాపాతకనాశినే॥ కాలకాలాయకా

లాయ కాలతీనాయతేనమః । నమోవిద్యావిహంతేతే సమఃపాపహ
రాయచ॥ సమస్సంసారతప్తానాం తాశనానన్తహితవు । నమోమద్భ్రహ్మ
హత్యానానాశినేగరభాశినే॥ సమస్తేపార్వతీనాథ కైలాసః లయావ్యయః ।
గంగాధరవిరూపాక్ష రక్షమాంసకలాపః॥ తుభ్యపినాక హస్తాయన
మోమదనహానే । భూయోభూయో నమస్తుభ్యం సర్వస్థానుసర్వదేతీ॥

--*ఇవిధంబుని శ్రీరామచంద్రండు స్తుతించినవెనుక లక్ష్మణుండు*--

నమస్తేరామనాథాయ త్రిపురఘ్నాయ శంభవే । నమఉగ్రాయ
భీమాయమహాదేవాయసాక్షిణే ॥ సర్వజ్ఞాయనరేణ్యాయ వాదాయవరా
యతే । శ్రీకంఠాయనమస్తుభ్యం పంచపాణికభేరినే ॥ నమస్తేస్తుపరా
నంత సత్యవిజ్ఞానరూపిణే । నమస్తేనరకగర్భస్థాయానాంపతయేనమః॥
పతయేతస్కరాణాంతే పశానాంపతయే మః । గణానాంపతయేతుభ్యం
విశ్వకాచాయసాక్షిణే ॥ త్రతత్రతదద్దంధ్వభనతోభక్తిరస్తుమే । అస
న్మార్గేగతిర్మాభూద్భవతఃస్వయాభోః । పాంవతీజీవితేశాయగణేనస్కం
దసేవినే । నమస్తేసూర్యచంద్రాగ్ని లోచనాయకవర్ధినే ॥ నమశ్శివాయ
సోమాయ మార్కండేయభవచ్ఛిదే । నమస్సర్వప్రపంచస్య సృష్టిసిత్యం
తహేతవే ॥ ఇతి ॥

ఇవిధంబున లక్ష్మణుండు స్తోత్రంబు జేసిన తదనంతరంబు సీతా
దేవియు ॥

శ్లో. పరమకారణశంకరగూర్జితే గిరిసుతా స్తనమంకుమ శోభిణః
మమపతౌపరిదేహిమతింస దానవిషమాంతరపూరుషరోచరాం॥ గంగాధ
రవిరూపాక్ష నీలలోహితశంకర । రామనాథ నమస్తుభ్యం రక్షమాం కరు
ణానిధే॥ నమస్తేదేవదేవేశ నమస్తేకరుణాకర । నమస్తేభవభిక్షానాంభవ
భితీవిమర్దన॥ నాదత్వదీయచరణాంబుజచింతనేన నిర్ధూయ భాస్కర సుతా
ద్భయమాశుశంభో । నిత్యశ్రీమాసగతవాన్ నమృతమమృతః కింవానప
ద్భృతతవాశ్రయిణాంపరేశ॥ పరేశపరమానంద శరణాగతపాలక । పాతసి
త్యం మమసతా దేహితుభ్యం నమోనమః ॥ దేవదేవకన్నాభం రామ

నాథకృపానిధే । తత్త్వదాంబోరుహగణా నిశ్చలాభక్తిరస్తుమే । నమస్సదా
వరూపాయ రామనాథాయ శంభవే ।

—* ఇవ్విధిబుప సీతాదేవి స్తుతించిన వెనుక నంగదుండు. *—

శ్లో. యస్యభాసా జగద్భాతిమత్ప్రకాశా వినాజగత్ । నభాస
తేనమస్తస్మై రామనాథాయశంభవే ॥

జాంబవాత్ ॥ సర్వానందో లోకదానంకోనచతే పరమార్థతః । రా
మనాథసమస్తుభ్యం పరమానందరూపినే ॥

నీలః । యద్దేశకాలదిగ్భేదైర భీష్మంశ్చాద్యాయం తస్మైరామే
శ్వరామూర్త్యై నమోభిన్నస్వరూపిణే ॥

నలః ॥ బ్రహ్మవిష్ణు మహేశాన నాదవిద్యావిజృంబిత । నమో వి
ద్యావిహీనాయ తస్మైరామేశ్వరాయతే ॥

కుముదః ॥ యత్స్వరూపపరిణానా త్కార్యాణాం పరమాణవః ।
కల్పితాః కారణత్వేణతార్కికైః పరమాస్తికైః ॥ తమహం పరమానందం
రామనాథమహేశ్వరం । ఆత్మసాపర్యమానత్వముపార్జితే సర్వ సాక్షినం ॥

గవాక్షః ॥ అజ్ఞానపాశంధానంపశూనాం పాపమోచకం । రా
మేశ్వరశివం శాంతిముపై మిరణంపదా ॥

గవయః ॥ నవరామిజగదాదాం చంద్రచూడ ముమూక్షుతిం । రా
మనాథశివంనందే సంసారమయభషడం ॥

శరభః ॥ అంతఃకరణరూప్యేతి యదజ్ఞానాద్వయోహితైః । భజ్యం
తేరామనాథంతిమాత్మానం ప్రణమామ్యహం ॥

గంధమాధనః ॥ రామనాథమమానాథం గణనాథంతియంబకం ।
సర్వపాతక సుద్యర్థ ముపార్జితేజగదేశ్వరం ॥

సుగ్రీవః॥ సంసారాబోధిమధ్యేనాం జన్మమృత్యు జరాహదే।
పుత్రదారధనతైత్ర వీచిచూలసమాసులే। మృత్యున్మృహ్మండమాడేచ ప
తితంసప్తసాగరే । క్రోశతం రక్షమాంనాథ రామనాథనమోస్తుతే॥

విభిషణః॥ సాసారివనమధ్యేమాం విష్టంవిజగత్కాతః । శోభ
నాం పదవీశంభో దేహారామేష్వరాధునా ॥

సర్వేవానరాః॥ నింద్యాచంద్యేషుసర్వత్ర జనిత్వామోనిషుప్రభో
కుంధీపాకాదిచర కేతిత్వాచపున్తపాః। జనిత్వాచపున్తపాకర్మశేషే
ణకుత్సతి । సుసానే విజానన్మాణ రామనాథనమోవిధా । అనాదదానవ
ర్సాదీనాన్ క్రోశః పాహిశంకర । సమస్తేస్తునమూసిః సౌ రామనాథ
మహేశ్వరమ్॥

ఇన్ద్రియినన నందరుస్తుతిచిన తననంతరంబున బ్రహ్మాద్రా
దిత్వాది వేవతాసమూహంబు॥

బ్రహ్మ॥ నమస్తేలోకనాదాయ రామనాదాయశంభవే ॥ క్రసీద
మనుచర్వేశ మమావిన్యానినాశయ ॥

ఇంద్ర॥ యస్యశక్తుమనూజీవీ జగన్మాతాత్రయూనుయి । తమ
హంశంకరంబుదే రామనాథముమాపతిం॥

యమః॥ పుత్రౌగణేశ్వర స్కంధావృషా యస్యన వాహనః । తం
నైరామేశ్వరీవందే స్వప్నానివృత్తిమే॥ యస్యపూజాప్రభావేన లోక
మృత్యుర్మృకంశుజః। మృర్తుంజయముపాశ్యహంరామనాథంసదాశివం॥

కుబేరః॥ అహీశ విలసత్కర్ణ కుండలభరణాయచ । లతాయణశ
రీరాయచమో రామేశ్వరాయనై ।

ఆదిత్యః॥ నమస్తేస్తుమహాదేవ రామనాథత్రియంబక । డత్రా
ధ్వరివినాశాయచమస్తే పాహిమాంశివ॥

చంద్ర॥ నమస్తోభస్మద్గిగాయకూలినే స్వకూలికే । రామనాద
దయాంభోధే స్వపాపహరాయతే॥

అగ్నిః॥ ఇంద్రాద్యభిలదిక్పాల సంసేవిత పదాంబుజ । రామనా
ధాయశుద్ధాయ నమోదిగ్వాసనేనవా ॥

వాయుః॥ హరాయనిజరూపాయ వ్యాఘ్రచక్రధరాయచ । రామ
నాథ నమస్తుభ్యం మమాభిష్టప్రదోభవ ॥

బృహస్పతిః॥ అహంత్యానాక్షీ నేనిష్యం సత్యగద్యయనస్తునే । రా
మనాథమమాజ్ఞాన మద్యనాశయతేనమః॥

శుక్రః॥ వంచకానా మలభ్యాయ మహామూతార్థ రూపినే । న
మోదై వ్వివిహీనాయ రామనాథాయశంభవే ॥

అశ్వినౌ॥ ఆత్మరూపతమానిత్యం యోనినాంభాసతేహృది । అన
న్యబావవెద్యాయ నమస్తే రాఘవేశ్వర ॥

అగస్త్యః॥ ఆదిదేవమహాదేవి విశ్వేశ్వరశివావ్యయ । రామశా
ధానికానాథ ప్రసీదన్యవభద్రజ ॥ అపరాధసహస్రం మేక్షమస్యవిధు
శ్శేఖర । మమాహమితి పుత్రానా అహంతాం మమమోచయ ॥

సుతీష్ణః॥ క్షైత్రానిరత్నాని ధనాని దారాః మిత్రానే వస్త్రాగృ
హశ్చపుత్రాః । నైవోపకారా యహారామనాథమహ్యం ప్రయచ్ఛతమ
తోవిరక్తిం ॥

విశ్వమిత్రః॥ శ్రుతాని శాస్త్రాణ్యపనిష్కృతానిత్రయ్యవ్యధితా
విఫలానిచూనంత్య ఈశ్వరేచేన్నభవేద్ధిభక్తిశ్శ్రీరామనాథశివదేవశివైరితే

గాలనః॥ దానానియజ్ఞాని రామాస్తపాంసిగుగాది తేర్ధేను నిమ
జ్గనాని । రామేశ్వరత్వాంసనమంతియేతువ్యధానితేషా మితనివృయోత్ర

వశిష్టః॥ కృతానిపా పాద్యకిలానిలోకాస్తావమేవరామేశ్వర భక్తి
యుక్తః॥ రమేతచేత్తానిలయప్రజే యుగ్యదాంధకారోరవి తేజసైన ॥

అత్రి॥ దృష్టావపిరామేశ్వరమేకదాసిస్సృష్టావసమస్కృత్యభవంత

మీశ | పునర్నగన్ధిసకరః పమామూర్తిః - త్యగ్యమతే - భజేస్వకూపం ||

ఆంగీరసః || యోరామనాథః యమశోధవంతం పేత్యబంధూ
న్యణమస్మరేత | సంతానయేత్తానపి శ్వపాపా త్కిమస్మంతస్య కృ
తార్థయా ||

గౌతమః | శ్రీరామ నాథేశ్వరగూఢ మేతదన్యస్య భూతా సర
మేశతతం | త్వత్పాద మూలభజతాన్యణాం మేనే నాన్యమన్వీతి
హి తేపి ధన్యాః ||

శతానంతసః || నెదామిహిహ గూఢ్యవిద్వచ్ఛేయమాశీశీమముక్తు
భిస్తా | శాస్త్రానిసర్వాని విహాయజేపస్యేత్ జేవలం యద్రుణువీరచాణ ||

భృగుః || రామనాథతనపాద పగకజన్యన్యచాదనః సూతకల్మషః
నిర్భయావ్రజతీసత్ సుఖాన్యయత్వాంస్వయం భ్రునుతీచర్చి నం ||

కుత్స్యః || రామనాథ తనపాదనేన సంభాగ మోక్షపాదాన్యణాం |
కాంవాదిసరతప్రణానంసకః పుమాన్నభజజేరసప్రహా |

కాశ్యపః || రామనాథతనపాదనేవి నాగ్రకి వ్రతైరుతతపో భేదస్య
రైః నేదశాస్త్రజపచింతాయాచ కింస్వస్థిసింధుపయాపాచకిం ॥

ఆంగిరాః || రామనాథస్విమాగత్స్వ శీఘ్రమమోత్కృంతికాలే
భవాన్యాచనాకం మాం ప్రాపయన్వాత్మ పదారవిరంశోశినిమోహం
సుఖించిత్స్వమావం ||

గంధర్వాః || రామనాథ స్విమానాని చ్ఛతా భవనాగ కే | అపా
రేమాః ఖకల్లోలేనిత్యశ్శోన్వాగత్స్వ ॥

కిన్నరాః || రామనాథభవారిజేన్య వ్యాధిన్యాప్రమగమా కే | త్వా
మతరేణనాన్మాకం పదవేద్యకోభవేత్ ॥

యక్షాః || రామనాథేంద్రియారాతి గ్భావకోదాస్సహస్సవా | తం
విజేతుసహయ స్త్వ మస్తాకభవధూగతు ॥

నాగాః! అచింత్యమహిమానంతర్వా రామానాథవయంకథం ।
స్తోతుమల్పక్షయశ్చైతా భవిష్యాణామంబి కాపతే ॥

కొప్పురుషాః! నానామోనౌచజననా మణాచాప్యనేకశః । వినా
శాయతెత్జ్ఞానం రామనాథనమోస్తుతే ॥

పిష్యాధరాః! అగ్నికాపతయేతుభ్య మసగామమహాత్మనే । న
మోస్తోరామనాథాయ ప్రసీదాన్యపభవ్యజ ॥

సనసః! రామనాథకేశాయ గణబ్ధంవాల్మీకీతాఃప్రేమే । గం
గాధరా మరేవాన్య సచుస్తేపాహిరస్సవా ॥

విశ్వేదేవాః! జ్ఞాపిత్వాన్త్రీ కిన్దానాముక్తిదాయసుయోగినాం
రామనాథాయసాంబాయ నమోన్తాత్రక్షేత్రసిరిం ॥

మరుతః! పరశ్వాన్యతత్సానాం తత్త్వభూతాయనస్తుతః! నమ
నై రామనాథాయ స్వస్త్వభావాయశోభవే ॥

నాథ్యాః! న్వాతిరక్తవిహీనాయ జగత్ప్రిప్రదాయినే రామేశ్వ
రాయదేవాయ నమోవిద్యాపీఠేనచే ॥

వాసరాః! సచ్చిదానందసంపూర్ణం దైవ్యతవల్తువివర్జితం బ్రహ్మ
త్మకంస్వయం బాహూది మహ్యతత్త్వతః ॥ అవి క్రియగుసంగంచ
పరిశుద్ధంసనాతనం । ఆకాశోద్రవపంచానా నాక్షిభూతం తరాస్పరా ॥
ప్రమాతేతప్రణానానుపి బోధప్రదా మనః । ఆపిర్వావతిరోహస సగో
చరహితంసదా॥ నిర్దేపంపుమానందం నిస్తనకలప్రియం । భూమానంద
మహాత్మానం చిద్రూపంభౌగవర్జితం ॥ రామనాథవయంసర్వే సర్వపాత
కేశుచ్ఛయే । చింతయిమస్సదాచిదే స్తోత్మాసందబుభుత్సవః ॥ రమోస్తా
నగరుణాసంభో రామనాథనమోస్తుతే । రామనాదాయరద్రదాయానమ
స్సంసారహరణే! బ్రహ్మవిష్ణోపిరూపేణ విభిన్నాయ స్వమాయయా ॥

విభీషణః! ఎరిపయచరేణ్యమ ప్రనేత్రాయ త్రిశూలినే! యో
కధ్యాయామస త్యాయ రామనాథాయతేనమః ॥

వ. అనుచు నివ్వధంబున నీతా లక్ష్మణ సహితుండగు శ్రీరామ చంద్రుండును సంగదాది కపులును బ్రహ్మాది దేవతలును బృహస్పతి శుక్రాది మహామునులును స్తుతించిన రామలింగేశ్వరస్వామి సంతోషించి శ్రీరామచంద్రులు మొదలగు నందరి నుద్దేశించి రామనా భేష్వరుండో శ్రీరామచంద్ర మహాభాషా యోజన కీరమణ్మయ యోహోల ల్మణ యోజనకీ యోసుగ్రీవయోయంగద యోఅజనేయో యోవా నరులారా యోచతుర్ముఖ యోయంద్ర యోబృహస్పతీ యోశుక్ర యో అగస్త్య యోవిశ్వాక్షత్ర యోదేవతలారా మునీంద్రులారా ఓహూ ప్రజలందరు వినండి.

ఈ యథ్యాయంబు వ్రాసిన జదివిన వినిన వినిపించిన వారందఱకి మాదర్శనంబుజెసి మాసేవలు జెసిన ఫలగబులభించు నొక సత్ సరంబు నీతుధనుష్కృతి స్నానంబుజేసిన పుణ్యంబు లభించగలదని రామనాథ స్వామి గంభీరంబుగా శ్రీరామబద్రామల కదనికి వినపించిన నందరుకృతాంజలులయి సంతోషంబున గ్రహించిరి మునీంద్రులారా నీతుమా హాత్మ్యంబును రామలింగస్తోత్రంబును చదివిన పిన్నవారలు ప్రసరావృత్తి శాశ్వతబ్రహ్మలోకంబు నొందగలరు సందేహంబులేదు సత్యంబునత్యంబని వినిపించినసూతా మమ్ముల పునీతులంజెసితివి నిరుణంబు దీర్చజాల ముకి మాసంతోషంబే నీకు పరమాశీర్వాదంబని పలికి మునువృత్తాంతంబు వినుపించుమని కోరిన సూతుండిట్లనియె.

*— నీతుమాదవస్వామి మహాప్రభావ వృత్తాంతము. *—

మునీంద్రులారా బహువిధోదంబగు చిత్రకథగలదు వినపించెద సావదానచిత్తులయి వినుండందువలన సంసారతారకంబును మనోహ్లాదం

బుగలుగుననిజెప్పిన మహానంతోషంబుతో మునీంద్యలడిగిన సూతుం
డిట్లనియె.

పూర్వంబున పుణ్యవిధీయనున కేంద్రుండు సోమకులంబునడన్మించి
హాలా నైశ్వర భూషితాబగు మధుంబాలింపుచు యొకానొక సమయం
బున చతుంగ బలాబు లతః పురజనంబులు చోడరాగ నిజపుత్రు రాజ
ధురంధరుంగావించి రామసేతువునకుఁ బోయి యచట గంధమాదనంబున
నివసించి ధనుష్కోటియందును మరయుంగలతీర్థంబులందును నిత్యంబును
స్నానము గానింపుచు బహుకాలంబుండి పిమ్మట విష్ణుప్రీతికిరంబగు య
జ్ఞంబుజేసి తదనంతరంబు బృథస్నాం బొనర్చి సఫరివారుండునుభార్యా
సమేతుడయి రామనాథుఁ బూజింపుచుండె నాకాలంబున నిందిరాదేవి
విష్ణుదేవునితో పినోద కలహంబు గావించి యొకసమయము జేసి యా
పుణ్యవిధి నరేంద్రభక్తి బరీక్షింపంగోరి విష్ణు ప్రేరితయై వైకంఠంబు
నుండి గంధమాదనంబున కేతెంచి యష్టనర్ష కన్యాపూపంబు నొంది
ధనుష్కోటితీర్థంబున సంచరించుచుండె నా సమయాబున నరేంద్రుండు
ధనుష్కోటిస్నానంబు జేయంగోరి సఫలుండయి యరుదెంచి స్నానంబుజేసి
తులాపునుమాది దాసంబులుగావించి ములి స్వకీయగృహంబునకుబోవు
చుండి అష్టనర్షయు శుదస్థితయు చారు నిలోచనయు బింబోష్టియు
తనుమధ్యమమొసగు నొకకన్యకంగాంచి, ఓ బాలకామణి నీవెవరికూతు
రవె ఇచ్చటనున్నదాన వెరుగింపుమని యడిగిన నాకన్యయిట్లచియె. ఓ
నక్కదా నాకుం దల్లిదండ్రులు బాంధవులులేరు. నేనుభర్తృరహితనై
యున్నదాన యెవండైన నన్నుం బలాత్కారంబునం గ్రహించునాతని
శపించెద వెని నాగృహంబున నిన్ను జనకుంగా దలంచుచు బుత్రికవై

యుండెను. ననిన నృపుండ్రులైన ర్చెనని నంగీకరించి నాక కిబుత్తుండు
 గలడుగాని పుత్రికలు లేరు వాకన్యాచుణీ మన్మహా బుర కరుదె చియ
 తఃపురబంబున నాభార్యకుంబుత్రికనై యుండు నేపుంపునియగు నీశిష్యు
 బుగ్గు నాతినికొసంగెదనని యాక మలలోచన నోడబరచి స్వగృహకా
 బురకు గొసపోయి వింద్యానలయును స్వభార్యహస్తాబుర నడిమోప
 త్నీ నీకన్యకను విరంతరంగుచు మనకుం బుత్రికయను బావించి దక్షిణపుం
 నిననదియు నంగీకరించె. ఇట్లాకన్య పుష్కరభవరే ప్రసవించి యీ ప బు
 చునుభుంబుండె. సంత గొంత కాలమును జగన్నా సుండుగు నిష్ఠుడేవుండు
 గరుడానూఢుడై నైకుంబువెడలి నమా పవిన వెదకుచు సకలదేశంబుల
 సంచరించి ఎదురానక గంధనూదకంబుక్షర నేతుంబూపంబునసంచం
 పుచుండెనపుడా కన్యాత్నెంగు సఖసమేతియగుచు యాభవనోద్యానం
 బుర పుష్పంబుల గోయుచుండగాంచి నిష్ఠుడేవుండు ప్రమాపమునుండి
 గంగాజలము స్కంధంబునందుచు దక్షిణకరింగున వశగ్రంధీ పక్షత్రంబును
 ఛత్రంబుచునహంపుచు భస్మోద్ధూళిత సర్వాంగుండును త్రిపుండ్రావళి శో
 భితంబును ధృతిరుద్రాక్షమాలికుండును, శీతనామ గారాయంబును స్తో
 త్రంబును, నగుచు గంగాన్నానంబుగావించు విప్రవేదంబుధరించి
 యరటంబుడ నాకన్య యావిపుంగొంది భీతిచే వ అంతనానుదేప్రామ
 పుంబుల గోయుచున్న నిజసల్లభంగాంచి సత్స్వరూపము కరంబులగ్ని
 హి పాకన్యయు సఖపరిస్పృశయై యాశోశించి నావంబాలించి తల్లి
 యగు భార్యవనియచు తాడీయగు పుణ్యసిధియచు మయం పరిజనం
 బులను హృదయంబులు కరిలంబులనొమగొనుచు కోవోద్ధృషిత మాన
 సురధర్మధర్మవిలక్షణంబుసేయక నాబ్రాహ్మణుని బలాత్కరింబునబట్టి
 నిగళిస్థిరధృతి పాదిద్వయునిజేయచు రానునాధానంబు మంటప ములోని

కీడుకొనివచ్చి బద్ధునిజేసి కన్యనాగార్హస్థ్యమునొనరి కనిచి తాను
 సంతాపమును ప్రకటించి శత్రునియును పట్టెను నానిపునిశంక
 చక్రగదాపద్మ వనమూలగిగాఢమును కాస్తుబాంకృత్యోన్ముఖ
 నువీతాంబరివారియు కాలమేఘభయ నరుతో పరిసరితానును చాను
 మందస్మితులను ముకగుడు విరాజింపను విష్వక్సేనకన్యత పరి
 వారిసేవితులను శేషశాయియు నారిరాని సుతుండునును యు యు గా
 జూచివిజృంభణము భృతపాకజహస్తము నీలసూచితమూయు యు యు
 స్థలము సమున్నతపయోధుయు దిగ్గజనిరక్తాగియు శ్యామలమపీఠం
 బలవృతయు స్వర్ణపకడమూలంకృత మూర్ధయు అస్థుని స్థావిత
 దివ్యాభరణ విరాజితయు హరితారభూషితయునై నెలయు సుగంధివి
 గాంచి కల్పాబుసముడిలేచి కన్యాగృహముకే తాను స్వప్నము గని
 సవిధముననుచు పుత్రిగాంచి సూక్ష్మదయమున మటపటుచే
 యుచట సూరూపుడును విపులగాంచి యానందేప్ర మహాధియక్తి
 విషయ గొనియు లున్నాగ నాభూసురోత్తమవి మూడుగలనిలిచిమ
 గళశరంబగు స్త్రోమంబు సేయాదొడంగె.

ద్విపద - శ్రీమూచురామేశ్వరిమాధవేశా - స్వామికడయూనిధె
 సగుణసంకాశా - సోమార్కకోటిభాసురచిద్విలాసా - శ్రీమానిసీమాన
 చిత్తానివాసా - గాదాదియుగముగలమగావిమత - నారాయణానంత
 నానందశయనా - పరివేములకన్యప్రహ్లాదనాదా - పండ్రెండుఅల్పా
 ర్థపతకసౌఖ్యా - మాపసుగదా మాపదేవీస్వా - ఆకర్షణార్థకా అభి
 లాషింరాత్తా - కి ముకందీసుభాగదాదోరా - కా బీకత్రీరామేశ్వర
 సేవతుమ్మాకేశా ॥

శ్రీ వేదన సంగీతాలయమ్

తెలదో

(- జిల్లా)

గుజరాతీ భాషా

శాస్త్రము

మొదటి భాగము

Dr. Padrao N. N.

శ్రీ వేదవేద గ్రంథాలయం
తెలపాళె. (కృష్ణా జిల్లా.)

మొదటి భాగము

(కృష్ణా జిల్లా)

మహను ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA119B142
పుస్తకం పేరు	పేతురామేశ్వర మహాత్మ్యము
తారీఖు	28/10/24
ముందు అచ్చ	NO
వెనుక అచ్చ	NO
మొత్తం పేజీలు	159
పేర్ల సైజు పేజీలు	NO
భాష పేజీలు	NO
లేవి పేజీలు	121,122
తయారు చేసినది	APSA
పేజీలు నిర్దేశించినది	THASIA
ప్రాస చేసినది	PRATHYUSHA
పరిశీలించినది	
లైబ్రరీంగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good